

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק כ"ד

הַכְּתָבַת לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהֲרַ"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבֵנְאֵל
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

* * *

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית
מִתִּיבְתָא הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ - חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

42nd st. 1129

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי

מוֹסָדוֹת 'הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ' חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל
שְׁעַל-יְדֵי עֲמַתַּת 'יִשְׁמַח צְדִיק - קֵהֶלֶת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל'
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֲרַא"ש זְצוּק"ל - הַצְּדִיק מִיְבֵנְאֵל
רַח' רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב 1, ת.ד. 421 יְבֵנְאֵל, 15225
טֶלְפוֹן רַב קוֹי: 04-6656666 - פֶּקֶס: 04-6656655
דְּאָר אֶלְקָטְרוֹנִי: info@breslevcity.co.il
אֶתֶר אִינְטֶרְנֶט: www.breslevcity.co.il

* * *

לְהַזְמִינָת סֵפֶר זֶה וְהַפְּרָכִים הַקּוֹדְמִים:
'בְּרֶסֶלֶב סְנַטְר' - הַמְּרֻכָז לְתַשְׁמִישֵׁי קִדְשָׁה וְיוֹדְאִיקָה
הַגָּדוֹל בְּצִפּוֹן
04-6650050

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

- הַקְדָּמָה..... 10
- ג' יד. בְּעָלֵי מְכַרְכֵּר כָּל הַזְּמַן סָבִיב אָמָא שְׁלוּ, וְאַנִּי מְרַגֵּשָׁה
שְׁתֵּמִיד הִיא הָרָאשׁוֹנָה וְאַנִּי מְסַפֵּר שְׁתִּים..... 11
- ג' טו. אָף שֶׁהֵייתִי בְּאוֹמֵן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וּבַיּוֹם כְּפוּר הַתְּפִלָּתִי
בְּשִׁבְרוֹן לֵב - יֵשׁ לִי יְסוּרֵי מִצָּפוֹן עַל הָעֵבְרוֹת שְׁלִי..... 12
- ג' טז. מָה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת כְּדִי שִׁיְהִי בְּבֵיתֵנוּ רִגְעַ וְשְׁלוֹה וְתִהְיֶה לָנוּ
נַחַת מֵהֵילָדִים?..... 13
- ג' יז. בְּכָל עָרֵב אָנִי מֵתְכַוֵּן לְקִרְיָאָה בְּתוֹרָה. הָאֵם מְתָר לִי לְקִרְאָה
גַּם אֶת הַתְּרַגּוּם לְמִרוֹת שְׁזָה בְּלִילָה?..... 14
- ג' יח. יֵשׁ לָנוּ חֲנוּת גְּלִידוֹת שְׁלֵא מְצַלִּיחָה. הָאֵם כְּדָאֵי לָנוּ לְפִתְחָה
בְּמִקּוּמָה מְסַעְדָה בְּשָׂרִית?..... 15
- ג' יט. הַתְּגָלָה לִי שֶׁלְּמִשְׁדָּךְ שְׁלִי הֵיְתָה חֲבֵרָה בְּמִשְׁךְ שְׁלֵשׁ שָׁנִים.
הָאֵם יֵשׁ מִמָּה לְחַשְׁשׁ?..... 16
- ג' כ. קִרְאֵתִי לְבֵתִי 'רוֹמִי'. הָאֵם הַשֵּׁם הַזֶּה טוֹב וּמִתְאִים לָהּ?..... 17
- ג' כא. יְדוּעַ שְׁמוֹהֲרַנְ"ת ז' ל' אָמַר שְׁלֵא זוֹרְקִים פְּרַנְסָה. הָאֵם זֶה
נְאֻמָּר גַּם לְגַבֵּי מִקְרָה שְׁמוּצָאִים מִשְׁרָה יוֹתֵר טוֹבָה?..... 18
- ג' כב. הָאֵם מְתָר לְאִשָּׁה שֶׁהָרֹפְאִים אוֹמְרִים שְׁאָסוּר לָהּ לְהַכְנִס
לְהַרְיוֹן לְסִמָּךְ עַל הַנֶּסֶס וְלִהְיוֹת כְּכֵן בְּהַרְיוֹן נוֹסָף?..... 19
- ג' כג. קֶשֶׁה לָנוּ מְאֹד בְּפְרַנְסָה, וְאַנּוּ מְרַגֵּשִׁים שְׁמֻנְסִים אוֹתָנוּ
בְּאֻמוּנָה..... 20

- ג' כד. אָנִי מֵאֵד רוּצָה לְהִתְחִיל לְצִאֵת לְשִׁדּוּכִים, אֶךְ בִּישִׁיבָה שְׁלֹנוּ
מְשֻׁדָּכִים רַק בְּחֹר שֶׁהוּא 'עוֹבֵד הַשֵּׁם בְּמֵאָה אַחֲזוּ'.....לח
- ג' כה. אַחֲרֵי שֶׁשְׁמַרְתִּי אֶת עֲצְמִי בְּמִשְׁךְ אַרְבַּע שָׁנִים, נִכְשַׁלְתִּי
בְּפָגַם הַבְּרִית. הָאֵם הִרְסֵתִי אֶת כָּל מָה שֶׁבְּנִיתִי עַד כֹּה?.....מב
- ג' כו. הָאֵם יֵשׁ מְקוֹר לְמִנְהֵג לְכֹתֵב פֶּתֶק וּלְהִטְמִינוּ
בֵּין אֲבִי הַכֶּתֶל?.....מד
- ג' כז. קָרָאנוּ לְבָנָנו 'אֲלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה'. הָאֵם אָנוּ צְרִיכִים לְקַרֵּא לוֹ
תְּמִיד בְּשֵׁנֵי הַשְּׁמוֹת?.....מו
- ג' כח. קוֹרְאִים לִי 'אַבְרָהָם אַבְרָם'. הָאֵם שְׁמִי 'אַבְרָם', שֶׁהוּא
שֵׁם שֶׁל רִשָּׁע, מִזִּיק לִי?.....מז
- ג' כט. הָאֵם כְּדָאִי לְעִשׂוֹת בְּטוֹחַ בְּרִיאוֹת נוֹסֵף חוּץ מִהַבְּטוֹחַ
שֶׁל קֶפֶת-הַחֹלִים?.....מט
- ג' ל. מָה דַּעְתְּכֶם לְגַבִּי קְבוּצַת הַיְהוּדִים שֶׁהִתְאַבְּדָה בְּמִצְדָּה?
וְהָאֵם כְּדָאִי לְבַקֵּר שָׁם?.....נ
- ג' לא. עַד לְאִיזָה אֶרֶץ צְרִיכִים לְגַדֵּל אֶת הַפְּאוֹת?.....נא
- ג' לב. אָנִי רוּצָה לְהִתְחַתֵּן אֶךְ וְרַק עִם בְּחֹר חֲסִיד בְּרִסְלָב. כִּי־צַד
אוּכַל לְהַכִּיר בְּחֹר כָּזֶה?.....נג
- ג' לג. אִיךְ זוֹכִים לְשַׁמֵּר עַל הַרְגָּשַׁת הַחַיִּית בְּעַבֹדַת הַשֵּׁם?.....נד
- ג' לד. לְמוֹרֵת רוּחִי אָנִי נִכְשַׁל בְּעֵבְרוֹת חֲמוּרוֹת שֶׁגּוֹרְמוֹת לִי
לְשֹׂא אֶת עֲצְמִי. מָה אֶעֱשֶׂה?.....נו
- ג' לה. בְּרִצּוֹנִי לְהוֹסִיף לְשְׁמִי שֵׁם תַּנְכ"י, וְאִמִּי מַעֲדִיפָה שֶׁאַבְחַר
שֵׁם שֶׁהִיא אוֹהֶבֶת. בְּאִיזָה שֵׁם לְבַחֵר?.....נח
- ג' לו. אָנִי חְלוּנִית וּבֶן-זוּגִי דָתִי. הָאֵם זֶה שִׁיךְ שֶׁנִּתְחַתֵּן?.....נט

תָּכַן הָעֵינַיִם

ה

- ג' לז.** בָּמָה עָלִינוּ לְהִתְעוֹרֵר בְּיָמִים קָשִׁים אֵלּוּ-לְאַחַר פְּטִירַתוֹ שֶׁל מָרְן הָרַב עוֹבְדֵיָה יוֹסֵף?.....סא
- ג' לח.** הַזְקֵן שְׁלִי אָרְךָ וְעָבָה וְגוֹרֵם לִי הַרְבֵּה אֵי-נוֹחוֹת. הָאֵם מִתָּר לִי לְסִדֵּר אוֹתוֹ?.....סב
- ג' לט.** רַבְּנוּ עוֹבְדֵיָה יוֹסֵף זָצ"ל הֵלֶךְ לְמִנוּחוֹת, וְאָנּוּ נִשְׁאַרְנוּ יְתוּמִים. מִי יִנְהִיג אוֹתָנוּ וְיִשְׁמֹר עָלֵינוּ?.....סג
- ג' מ.** חֲזַרְתִּי לְגוֹר עִם הַגְּרוּשׁ שְׁלִי, אֲךָ הוּא לֹא מְעַנֵּן לְהִתְחַתֵּן שׁוֹב. מָה עָלֵי לַעֲשׂוֹת?.....סד
- ג' מא.** אָנִי מְרַגֵּשׁ אָבוּד מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, וְאִין מִי שֶׁיִּחְזֹק אֶת נַפְשִׁי.....סו
- ג' מב.** אוֹמְרִים שֶׁבְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן יֵשׁ לְרַבִּי נַחֲמָן בֵּית דִּין נִפְרָד, וְכָל מִי שֶׁדָּנִים אוֹתוֹ שָׁם יוֹצֵא זְכָאִי. הָאֵם זֶה נָכוֹן?.....סז
- ג' מג.** בְּתֵנוּ טְבַעָה לְמוֹת וּמָאֵז אָנּוּ שְׁבוּרִים וְרֻצָּצִים. אָנָּא חֲזִקוּ אוֹתָנוּ!.....סח
- ג' מד.** הָאֵם יֵשׁ עֵינַי לְהִתְפַּלֵּל בְּמַחְשָׁבָה בְּזִמְן הַטְּבִילָה בַּמְקוּהָ?.....עא
- ג' מה.** כִּיצַד יִתְכַּן שֶׁצְדִיק מְבַטֵּחַ שְׁחוּלָה מְסִיִּם יְבְרִיא, אֲךָ לְבִסּוֹף הוּא נִפְטָר?.....עב
- ג' מו.** מִהִי נִקְדַּת הַמַּחְלֶקֶת בֵּין שֵׁיטַת הַגֵּר"א וּבֵין שֵׁיטַת הַבַּעַל-שָׁם-טוֹב בְּעֵינַי הַחֲלָל הַפְּנוּי?.....עג
- ג' מז.** קָשָׁה לִי לְשַׁמֵּר אֶת הַלְּשׁוֹן וְלִהְפֹסֵיק לְרַכֵּל. מָה הָעֲצָה?.....עד
- ג' מח.** אָמָּא שְׁלִי נִרְצָחָה וְאִנִּי מְרַסֵּק לְרִסְיָסִים. אָנָּא חֲזִקוּ אוֹתִי!.....עה
- ג' מט.** הָאֵם יֵשׁ סִגְלָה בְּכָךְ שֶׁאָדָם נוֹשֵׂא עָלָיו אֶת 'הַתְּקוּן הַכָּלְלִי'?.....עו
- ג' נ.** בְּאִיזָה סְדוּר מוֹפִיעַ גִּסַּח הַתְּפִלָּה הַנִּכְּוֵן וְהַמְדִיק בְּיֹתֵר?.....פא

- ג' נא.** מדוע קוראים למזמורים שגילה רבנו 'התקון הכללי'?
 והאם זה תקון גם למזיד?..... פד
- ג' נב.** האם יש בעיה להשתתף בחוגים ללמוד קבלה שמיעדים
 לשומרי תורה ומצוות?..... פז
- ג' נג.** איך זוכים להרגיש חיות בלמוד תורה, בתפלה ובשמירת
 השבת?..... פח
- ג' נד.** אני שבורה ורצוצה, ומרגישה תלושה גם מהעולם
 הזה וגם מהעולם הבא..... צא
- ג' נה.** אני רוצה להתחתן, אך מרגישה לא מוכנה ולא בטוחה.
 מה עלי לעשות?..... צד
- ג' נו.** מה יעשה אדם כשהתלכלכה לו החליפה הלבנה בשבת
 קדש?..... צה
- ג' נז.** אשתי גורמת לי מניעות בעבודת השם. במה עלי להשתפר
 כדי שהמצב ישתנה?..... צו
- ג' נח.** האם מתר לשמע שעורים של 'מדיטציה יהודית'
 שמעברים על ידי אנשים חלונים?..... צח
- ג' נט.** רבנו ז"ל אמר שהתורה שלו היא אתחלתא דגאולה.
 מה הכוונה?..... ק
- ג' ס.** רב מכר אמר לי שעלי לשנות את שמי 'ריקה', אך קשה לי
 לקבל את דבריו..... קא
- ג' סא.** בחלומי ראיתי את רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל והרגשתי שהם
 לא מרצים ממני. מה פשר החלום?..... קג
- ג' סב.** אני מרגיש שמשהו בנפש שלי התערער ושאינני מאזן.
 כיצד אוכל לאזן את עצמי?..... קו

- ג' ט.**   הָאֵם יֵשׁ מְקוֹר לְאִמּוֹנָה הָעֵמֶמֶת שְׂמִי שְׁהוֹלֵךְ עִם חוּט אָדָם עַל הַיָּד נֶצַל מֵעֵין הָרֶע?..... קח
- ג' טז.**   אֲנִי עוֹמְדִים לְהִתְחַתֵּן בְּקֶרֶב, אַךְ לְצַעֲרִי יֵשׁ אִוִּירָה לְחוּצָה מָאֵד בֵּין הַמְשֻׁפָּחוֹת. אֲנִי חֹזֵק אוֹתָנִי!..... קי
- ג' טה.**   חֲבֵרְתִי הַטּוֹבָה נִתְקָה אֵתִי אֶת הַקֶּשֶׁר וְנִפְגַּעְתִּי מָאֵד. אִיךְ אֲנִי יְכוֹלָה לְהָרִים אֶת עֲצָמִי?..... קיב
- ג' יו.**   הָאֵם מַעֲלָתוֹ שֶׁל אָדָם שְׂמַת עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם מְגִיעָה מַעֲלַת אֲבָרָהֶם אֲבִינוֹ?..... קיד
- ג' יז.**   אֲנִי בְּדַכָּאוֹן כָּבֵד תְּקוּפָה אֲרָכָה וְאִינִי מְצַלִּיחַ לְהָרִים אֶת עֲצָמִי וְלְהִתְחַזֵּק. אִיךְ יוֹצְאִים מִהַחֲשָׁךְ וְזוֹכִים לְשִׂמְחָה?..... קיז
- ג' טח.**   קֶשֶׁה לִי לְגוֹר בְּיִשְׂרָאֵל, וְאֲנִי שׁוֹקֵלֶת לָרֶדֶת לְחוּ"ל וְלִלְמַד וְלְהִתְחַתֵּן שָׁם. מַה דַּעַתְכֶם?..... קכא
- ג' טט.**   לְמִרוֹת כָּל הַהִשְׁתַּדְּלוֹת שֶׁלָּנוּ אֵינְנוּ מְצַלִּיחִים לְחַתֵּן אֶת בְּתוּלָנוּ. מַה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת?..... קכג
- ג' ע.**   עֲצָרְתִי בְּאִמְצַע הַלֵּילָה כְּדִי לַעֲזֹר לְגַבֵּר זֶר שֶׁנִּתְקַע עִם רֶכְבּוֹ בְּצַדִּי הַכְּבִישׁ. הָאֵם נִהְגֵּיתִי כְּשׁוֹרָה?..... קכה
- ג' עא.**   אֲנַחְנוּ מָאֵד רוֹצִים לַעֲבֹר לְיִבְנָאֵל, אַךְ בְּנֵי מְשֻׁפָּחוֹתֵנוּ מַעֲרָעְרִים לָנוּ אֶת הַבִּטְחוֹן..... קכו
- ג' עב.**   חֲבֵרְתִי לְשַׁעֲבֵר חֲזָרָה גַם הִיא בְּתִשׁוּבָה. הָאֵם שִׁיךְ שֶׁנִּבְחַדְשׁ אֶת הַקֶּשֶׁר וְהַפְעַם לְמַטְרַת נְשׂוּאִין?..... קכח
- ג' עג.**   קֶשֶׁה לִי לְסַבֵּל אֶת אֶחָד הַתְּלִמִּידִים שְׁלִי בְּגַלּל שְׁאֲנִי מְסַכְסֵךְ עִם הַהוֹרִים שְׁלוֹ..... קל
- ג' עד.**   הָאֵם מְתָר לְחַסֵּיד בְּרֶסֶלֶב לַעֲנֵד צְמִיד אוֹ שֶׁרְשָׁרֵת?..... קלב

- ג' עה.** הָעֵינַיִם וְהַצְמָצוּם שֶׁעוֹבְרִים עָלֵינוּ מְכַלִּים אֶת כְּחוֹתֵינוּ..... קלד
- ג' עו.** אֲנִי רוֹצֵה לְקַרֵּב אֲנָשִׁים לְצַדִּיק הָאֵמֶת, אֲךָ אֵינִי יוֹדֵעַ מָה הַדְרָךְ הַנְּכוֹנָה לַעֲשׂוֹת זֹאת..... קלז
- ג' עז.** בְּגִלל שֶׁהֶעֱבַר שְׁלִי הַפּוֹךְ, הַרּוֹפְאִים מְמַלִּיצִים שְׂאֵעָשָׂה הַפּוֹךְ וְזָרוּז. הָאֵם לַעֲשׂוֹת זֹאת?..... קלט
- ג' עח.** אֲשֶׁתִּי הוֹצִיָּאָה לִי צוֹ הַרְחָקָה מִהַבֵּית וְתוֹבַעַת אוֹתִי לְמִשְׁפָּטִים. אִיךָ יוֹצִאִים מִהַסִּבָּר הַזֶּה?..... קמא
- ג' עט.** בְּגִלל הַחֲמֻרוֹת הַיְתָרוֹת שֶׁלְמָדוּ אוֹתִי נִפְלְתִי מְאֹד בְּרוֹחֵינִי, וּפְרָקְתִי מֵעֲלִי אֶת עַל הַמְצוּוֹת..... קמד
- ג' פ.** לָמָּה הַשֵּׁם נוֹתֵן לִי לִסְבֹּל עוֹד אַחֲרַי כָּל הַיְסוּרִים שֶׁעֲבַרְתִּי בְּחַיִּים?..... קמח
- ג' פא.** הַגַּעְתִּי לְגִיל שְׁלֹשִׁים וְשָׁנַיִם, וְאֲנִי מִתְלַבֵּט בֵּין לְמוֹדִים בִּישִׁיבָה לְבֵין חֲתָנָה..... קמא
- ג' פב.** אֲנִי רוֹאֶה שֶׁבְּתוֹךְ חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה פְּלָגִים. מָה הַהֶבְדֵּל בֵּינֵיהֶם?..... קנד
- ג' פג.** בְּכָל הַשָּׁנָה הֵייתִי שְׂמוֹר מְעַבְרוֹת, אֲךָ דוֹקָא בִּימֵי הַחֲגִים הַקְּדוּשִׁים נִכְשַׁלְתִּי. מְדוּעַ?..... קנה
- ג' פד.** הָאֵם מְתָר לְתֵת 'פְּדִיּוֹן נַפְשׁ' מִכֶּסֶּפִּי מַעֲשָׂרוֹת?..... קנט
- ג' פה.** אוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ סִגְלָה גְדוֹלָה מְאֹד לְגַעַת בִּידֵית דָּלֵת הַצִּיּוֹן שֶׁל הַצַּדִּיק מוֹוֵלְעֵדְנִיק. הָאֵם זֶה נֶכוֹן?..... קסא
- ג' פו.** כִּיצַד נִתֵּן לַחֲנֹךְ יְלָדִים וְתַלְמִידִים לְתַפְלָה? וְהָאֵם צְרִיכִים לְחַיֵּב אוֹתָם לְהַתְפַּלֵּל?..... קסג
- ג' פז.** אֲנִי רוֹצֵה לְהַחְלִיף אֶת הַפְּלֶאפּוֹן שְׁלִי לְמִכְשִׁיר כֶּשֶׁר, אֲךָ חוֹשֶׁשֶׁת מִתְּגוּבַת הוֹרִי..... קסה

- ג' פח.** אָנִי רוֹצֵה לְהִתְחַתֵּן עִם בַּחֹר בְּרִסְלָבֶ'ר, אָבֵל יֵשׁ לִי כֶּמֶה חֻשָּׁשׁוֹת..... קסז
- ג' פט.** רַבְּנוּ אָמַר שֶׁבְּעֹבְדֵת הַשֵּׁם צָרִיף לִהְיוֹת עֶקְשָׁן גָּדוֹל. הָאִין זֶה 'דְּחִיקַת הַשְּׁעָה'?..... קסט
- ג' צ.** אֲשֵׁתִי וְאֲנִי מְעִנְיָנִים לְלַמֵּד יַחַד בְּסִפֵּר שְׂיַחֲזֵק אוֹתָנוּ. עַל אֵיזָה סֹפֵר הָרַב מְמַלִּיץ?..... קעב
- ג' צא.** בְּגִלּוֹל שְׂאִינְנִי מְרַגֵּשׁ שׁוּם עָלַיָּהּ וְהִתְקַדְּמוֹת בְּעֹבְדֵת הַשֵּׁם, נִעְלַם לִי הַחֻשֶׁק וְהָרָצוֹן לְלַמֵּד וְלְהִתְפַּלֵּל..... קעד
- ג' צב.** רַבְּנוּ אָמַר: "אֱלוֹהֵי הַיּוֹ שׁוֹמְעִין תּוֹרָה אַחַת שְׁלִי עִם הַנְּגוּן וְהַרְקוּד שְׁלָהּ, הֵיּוּ כְּלָם בְּטִלִּים". מָה הַכּוֹנֵה?..... קעח
- ג' צג.** לְמִרְוֹת כָּל הַהִשְׁתַּדְּלוֹת שְׁלִי אֵינְנִי מוֹצֵא אֶת הַזּוּג וְהַיֶּצֶר הָרַע מִתְגַּבֵּר עָלַי..... קפ
- ג' צד.** אָנִי מְלַמֵּד אֶת תְּלִמִּידי לַעֲצֹם אֶת הָעֵינַיִם וְלִצְיֵר בְּדַעְתָּם אֶת שֵׁם הַשֵּׁם. הָאֵם יֵשׁ בְּזָה בְּעֵינָהּ?..... קפג
- ג' צה.** מַה דַּעְתּוֹ שֶׁל הָרַב בְּעִנְיַן בְּדִיקַת 'דּוֹר יִשְׂרָאֵל'?..... קפד
- ג' צו.** לְאַחֲרוֹנָה אָנִי מְקַבֵּל צִיּוּנִים נְמוּכִים בְּבֵית-הַסֵּפֶר. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?..... קפו
- ג' צז.** אָנִי נִמְשָׁךְ מְאֹד לְמוֹזִיקָה. הָאֵם זֶה אוֹמֵר שֶׁזֶהוּ יַעֲוִדֵי וְעָלַי לְהִתְחַלֵּל בְּקִרְיָה מוֹזִיקָלִית?..... קפז
- ג' צח.** אָנוּ רוֹצִים לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים בְּיוֹם חֲתָנְתָנוּ. אֵיזָה קוּבֵטְרָס כְּדֹאֵי לָנוּ לְתֵת לְאוֹרְחִים כְּמִתְנָה?..... קפט
- ג' צט.** רַבְּנוּ נְפֹטֵר לְפָנָי צַדִּיק שְׁנַיִם. הָאֵם יֵשׁ לְשָׁנָה זֶה מְשֻׁמְעוֹת מִיַּחַדְתָּ?..... קצא

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

1

- ג' ק.** אין לי כחות נפש לשום דבר ואני שקועה בְּיֹאֵשׁ טוֹטְלִי.
אָנָּא רַבִּי, עֲזֹר לִי!..... קצב
- ג' קא.** הילדים שלנו מצערים אותנו מאד וממררים לנו את החיים. למה זה מגיע לנו?..... קצה
- ג' קב.** האם מתר לכרת עץ פרי שלא נהנים מפִּנּוֹ וְהוּא מִלְכָּלָף
אֶת הַגְּנָה?..... קצז
- ג' קג.** לפני כשנה התחילו לי כאבים בכל מיני מקומות בגוף,
וּמָאָז אֲנִי נֹתֵן בְּחֻרְדוֹת וּבְפִתְדִים..... קכח
- ג' קד.** הבחור שיצאתי אִתּוֹ הִחְלִיט לִסַּיִם אֶת הַקֶּשֶׁר, אֲךָ אֲנִי עֲדִין
חוֹשֶׁבֶת עָלָיו. הָאֵם שִׁיף לְחַדֵּשׁ אֶת הַקֶּשֶׁר?..... ר
- ג' קה.** מי נקרא "מפרסם של שקר"? והאם מתר לבזות
אֶחָד כֵּזֶה?..... רב
- ג' קו.** התבקשתי למסור שעורים בדברי רבנו. באיזה אֶפֶן כֹּדָא
לְהַעֲבִיר אֶת הַשְּׁעוֹר?..... רה
- ג' קז.** אני חסיד ויז'ניץ, וּמָאָז שֶׁהִתְקַרְבְּתִי לְבְּרִסְלָב קִשָּׁה לִי עִם
הַחֲבֵרָה וְהַמִּשְׁפָּחָה. כִּיצַד עָלִי לְנַהַג?..... רז
- ג' קח.** שמתי לב בזמן ההפצה שחלק מהאנשים משליכים את
הַקּוּבִטְרִסִים לַפֶּת. כִּיצַד עָלִי לְנַהַג?..... רי
- ג' קט.** אני רוצה לדבר עם השם יִתְבָּרַךְ וּלְסַפֵּר לוֹ כֹּל מַה שֶׁעוֹבֵר
עָלַי, אֲךָ זֶה קִשָּׁה לִי מְאֹד..... ריב
- ג' קי.** אם כל מה שקורה בְּמִשְׁךָ הַשָּׁנָה נִגְזַר כְּכֹר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה,
אִיפֹה הַבְּחִירָה הַחִפְּשִׁית?..... ריד
- ג' קיא.** בכל פעם שאני מתקשרת לאמי, היא מספרת לי לְשׁוֹן
הָרַע וְרְכִילוֹת עַל אֲחֵרִים..... ריז

תָּכַן הָעֵינַיִם

יא

- ג' קיב.** בְּזִמְנֵי הָאֲחֵרוֹן הַתְּעוֹרָר בִּי רָצוֹן לְלַמֵּד קִבְלָה. הָאֵם כָּל אֶחָד רָאִיו לְלַמֵּד חֻכְמָה זוֹ?..... רִיט
- ג' קיג.** קִשָּׁה לִי לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּחִבְרוֹתָא וְאֲנִי אוֹהֵב לְלַמֵּד לְבַד. הָאֵם יֵשׁ בְּזֶה בְּעֵינָי?..... רכא
- ג' קיד.** אוֹמְרִים שֵׁישׁ עֵינָי גְּדוֹל לְהַדְלִיק נֵר תְּמִיד בְּשֶׁמֶן זֵית לְכָבוֹד הַצְּדִיקִים. מָה הָעֵינָי בְּזֶה?..... רכב
- ג' קטו.** אֲנִי שׂוֹאֵפֶת לְהִיּוֹת צְדִיקָה וְלִתְקַן אֶת הַמְּדוּת. עִם אִיזוֹ מְדָה אֲנִי צְרִיכָה לְהִתְחִיל?..... רכז
- ג' קטז.** מָה הַמְּקוֹר לְכָךְ שְׂנוֹהֲגִים לְנִשֵּׁק אֶת יְדֵיהֶם שֶׁל הַצְּדִיקִים כְּאִשֶּׁר רוֹצִים לְהִתְבָּרֵךְ מֵהֶם?..... רכז
- ג' קיז.** אָמְרוּ לִי שֶׁשְּׁמִי 'עֵדֵן' הוּא שֵׁם מְמִין זָכָר וְעָלִי לְשָׁנוֹתוֹ. הָאֵם זֶה נְכוֹן?..... רל
- ג' קיח.** אֲנִי שׂוֹקֵל לִיבָא עֵיבוֹת מְסִין בְּכֶסֶף שֶׁחֲסָכְתִּי. הָאֵם הָרַב מְמַלִּיץ לִי לַעֲשׂוֹת זֹאת?..... רלא
- ג' קיט.** אֲנִי שׂוֹקֵלִים לְבָנוֹת בְּתוֹךְ בֵּיתֵנוּ מְקוֹה טְהוֹרָה. הָאֵם זֶה מְתָר?..... רלג
- ג' קכ.** מִצַּב הַפְּרָנְסָה שֶׁלְּנוּ קִשָּׁה מְאֹד, וּבְעָלִי טוֹעֵן שֶׁאֲנִי אֲשֶׁמָה וְהַכֵּל בְּגִלְלִי!..... רלד
- ג' קכא.** הַיְלָדִים שְׁלִי סוֹבְלִים מִבְּעִיּוֹת בְּגָרוֹן וְהַרופָאִים מְמַלִּיצִים לְכַרְתַּת לָהֶם אֶת הַשְּׂקָדִים וְהַפּוֹלִיפִים. הָאֵם לַעֲשׂוֹת זֹאת?..... רלז
- ג' קכב.** יֵשׁ לִי בְּעִיּוֹת בְּבִטְחוֹן הָעֶצְמִי, וְאֲנִי מְעַנֵּן לְלַכֵּת לְמִכּוֹן שְׁעוֹסֵק בְּ'אֲמוֹן תַּת-הַכְּרָתִי'. מָה דַּעְתְּכֶם בְּעֵינָי?..... רלח
- ג' קכג.** אֲנִי גְרוּשׁ, אֵין לִי פְּרָנְסָה וְאֵין לִי זֹגִיּוֹת, וְאֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁבְּסוֹף אֶעֱשֶׂה אֶת הַגְּרוּעַ מְכַל. .... רמא

- ג' קכד.** מדוע הצדיק לא משתמש בכחו הגדול כדי לרפא את כל החולים ולבטל מעם ישראל את כל הצרות?.....רמג
- ג' קכה.** בגנו עושה הרבה שטיות, פוגע ברכוש של אחרים, ולאחרונה הוא התחיל לגנוב. מה עושים אתו?.....רמד
- ג' קכו.** יש לי הרבה בעיות ואין לי חשק לחיות יותר. אגא כבוד הרב תאיר לי את החיים!.....רמה
- ג' קכז.** אני משתוקקת לשים כסוי ראש, אך בעלי מתנגד בתוקף. כיצד עלי לנהג?.....רמח
- ג' קכח.** מדוע יש על כריכות סט הספרים שחברתם על פרקי אבות את המלים 'מנחת זאב'? מה זה אומר?.....רמט
- ג' קכט.** אני יודע שאינטרנט זה דבר מסכן. אך מה יעשו אנשים שזקוקים לזה עבור העסק שלהם?.....רנא
- ג' קל.** גרושתי רזתה מאד, מצבה הבריאותי לא תקין, ונדע לי שהיא נסתה להתאבד. ....רנג
- ג' קלא.** האם מתר לקרא ספרי ביוגרפיה על גדולי ישראל שנכתבו על ידי אנשים חלונים?.....רנה
- ג' קלב.** בעלי לא תומך בי רגשית, ולעתים קרובות הוא לועג לי ומזלזל בי!.....רנו
- ג' קלג.** איך מסבירים לילדים שדורך החיים החלונית היא טעות?.....רנח
- ג' קלד.** האם זה נכון שמי שסובל מחלי מעים לא יראה פני גיהנם?.....רס
- ג' קלה.** כשאני מתעצבן אני מתפרץ על מי שבסביבה, וברב הפעמים זו אשתי. מה עושים?.....רסא
- ג' קלו.** יש לי רצון עז ללמד תורה כל היום, והעבודה שאני צריך להיות בעבודה גורמת לי צער גדול. ....רסה

- ג' קלז.** איך אָפּשָׁר לְהַרְגִישׁ אֶת הַצָּרוֹת שֶׁל הַזֹּלָת מִבְּלִי לְהִכָּנֵס לַחֲרָדוֹת וּפְחָדִים מִיְתָרִים?.....רסח
- ג' קלת.** הַמַּצָּב הַיָּרֹד שֶׁל הַדּוֹר מִשְׁפִּיעַ עָלַי מְאֹד, עַד כְּדֵי כֹּךְ שֶׁקָּשָׁה לִי לְתַפְקֵד כְּרָגִיל.....רע
- ג' קלט.** כְּבוֹדוֹ כּוֹתֵב פְּעָמִים רַבּוֹת שָׂרְאוּ לְכָל יְהוּדֵי לּוֹמֵר תְּהִלִּים בְּכָל יוֹם. מַדּוּעַ אֲמִירַת תְּהִלִּים כָּל כֹּךְ חֲשׂוּבָה?.....רעב
- ג' קמ.** אֲנִי אֲבַרְךָ כּוֹלֵל, וְעַל הַחֹבוֹת רוֹבֵץ עַל צְאָרֵי וּמוֹצֵיא אוֹתִי מִדַּעְתִּי.....רעד
- ג' קמא.** כּוֹאֵב לָנוּ מְאֹד שֵׁי לְדִינוֹ לֹא מְכַבְּדִים אוֹתָנוּ כְּרְאוּי. מַה נִּתֵּן לַעֲשׂוֹת?.....רעו
- ג' קמב.** מַדּוּעַ מִצּוֹת הַצְּדָקָה הֵיא גְדוּלָה וְחֲשׂוּבָה כָּל-כֹּךְ?.....רעט
- ג' קמג.** הָאֵם תּוֹכְלוּ לְתֵת לִי עֲצָה מִבְּרִיקָה כְּדֵי שְׂאֲצַלִּיחַ לְהִתְקַבֵּל לַעֲבֵד בְּנִמְל חִיפָה?.....רפא
- ג' קמד.** הָאֵם כְּשֶׁלּוֹמְדִים בְּסֹפְרֵי 'לְקוּטֵי הַלְּכוֹת' זּוֹכִים לְבָרַר אֶת הַטּוֹב מִהָרַע כְּמוֹ בְּלִמּוּד שְׁלַחַן-עָרוֹךְ?.....רפד
- ג' קמה.** בְּנִינוּ מַעֲדִיף לְלִבֵּשׁ צִיצִית מִכַּתְנֵה וְלֹא מִצְמֶר. הָאֵם צְרִיכִים לְהִתְעַקֵּשׁ אֶתוֹ בְּעֵינָיו?.....רפה
- ג' קמו.** גְּלִיתִי שֶׁהַבְּחֹר שָׂאֲנִי יוֹצֵאת אֶתוֹ הִיָּה נִמְשָׁךְ לְגַבְרִים לְפָנַי שֶׁחָזַר בְּתִשׁוּבָה. כִּיצַד עָלַי לְנַהֵג?.....רפז
- ג' קמז.** כִּיצַד יֵשׁ לְנַהֵג עִם תַּלְמִיד שֶׁמִּשְׁפִּיעַ לְרָעָה עַל תַּלְמִידִים אֲחֵרִים?.....רפט
- ג' קמח.** אֲנִי גֵר בְּבֵית הָרִי וּמִתְמוּדָד שָׁם עִם נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים. הָאֵם כְּדָאֵי לִי לְהִכָּנֵס לְיִשִּׁיבָה אוֹ לְהִתְחַתֵּן?.....רצא

- ג' קמא.** מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת כְּשֶׁאֲנִי שׁוֹמֵעַ אֲנָשִׁים שֶׁחֹלְקִים וּמַדְבְּרִים
נֶגְדְּ צַדִּיק כְּלִשְׁהוּ?..... רצג
- ג' קנ.** כְּתַבְתֶּם שֵׁשׁ סִכְנָה גְדוֹלָה בְּבִנְיַת מְקוֹה בְּתוֹךְ הַבַּיִת. הָאֵם
הוּא הַדִּין גַּם לְסוֹפֵר סֵת"ם?..... רצה
- ג' קנא.** הֵיחָסִים שְׁלִי וְשֶׁל בְּעָלִי לֹא תִקְיָנִים, וְאֲנִי מְרַגֵּשָׁה
שֶׁהַזִּגְיוֹת שֶׁלְנוּ מִתְפַּוְרֶרֶת..... רצו
- ג' קנב.** הַבּוֹס שְׁלִי מִבְּקֵשׁ מִמֶּנִּי שֶׁאֲסַדֵּר מוּצְרִים בְּרֶשֶׁת מְזוֹן
שֶׁמוֹכְרֶת בְּשׁוּר טָרֶף. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?..... רצט
- ג' קנג.** בְּנֵנו הַחַל לִגְעַת וְלִקְחַת דְּבָרִים שֶׁלֹּא שִׁיכִים לוֹ. אֵיךְ
מִסְבִּירִים לוֹ אֶת חֲמַרַת הָעֵינַיִן?..... שב
- ג' קנד.** אֲנִי בֵּת שְׁלִשִׁים וְשָׁלֹשׁ, וְלִמְרוֹת שְׁאִינְנִי בְּרִנְיַת - עֵדִין לֹא
מְצֹאֲתִי אֶת זְוֵגִי. מָה עוֹשִׂים?..... שד

- תְּפִלָּה לְשִׁמְחָה..... צב
- תְּפִלָּה לְלִידָה קְלָה..... קמ
- תְּפִלָּה לְאִמּוֹנָה..... ריב
- תְּפִלָּה לְהַנְצֵל מִהַכַּעַס..... רסו
- תְּפִלָּה עַל חֲנוּךְ הַיְלָדִים..... רעז
- תְּפִלָּה לְזוּג לְבַחֲרוּהָ..... רפח
- תְּקוּן הַכְּלָלִי..... שיג

הַקְדָּמָה

הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא הַחֵלֶק הָעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּסֵדֶרֶת 'שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב', וְבוֹ מוֹפְיעוֹת שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּנוֹשְׂאִים שׁוֹנִים וּמְגֻנָּים, הַנּוֹתְנוֹת מַעֲנָה לַתְּהִיּוֹת וּסְפִיקוֹת שֶׁל מַתְקָרְבִים חֲדָשִׁים לְדַרְכָּה שֶׁל חִסְדוֹת בְּרִסְלָב, וְכֵן לַתְּלִמִּידִים וְתִיקִים, אֲשֶׁר מְעִנִּינִים לְדַעַת אֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ, רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב זי"ע, וְאֶת הַדֶּרֶךְ שֶׁלֵּמַד אוֹתָנוּ.

הַשְּׂאֵלוֹת, שֶׁהִגִּיעוּ מִכָּל רַחְבֵי הָעוֹלָם, נִשְׁלַחוּ לְלִשְׁכַּת כְּבוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש זְצוּק"ל – הַצַּדִּיק מִיְבִנְיָאֵל, אֲשֶׁר הִשִּׁיב עֲלֵיהֶן בְּאֶפֶן אִישִׁי. הַתְּשׁוּבוֹת אוֹצְרוֹת בְּתוֹכָן עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל, בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְאִיךְ לְהַתְמוּדָד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם.

מֵאַמְצִים גְּדוֹלִים נַעֲשׂוּ עַל מְנַת לְהַגִּישׁ לְקוֹרְאִים אֶת הַסֵּפֶר בְּאֶפֶן מְהֻדָּר וְאִיכוּתִי, וּבְלִבְנוֹ תְּקוּהָ, שֶׁכָּל מִי שִׁיקְרָא בַּסֵּפֶר הַזֶּה, יִהְיֶה וְיַחֲפֶיָה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, וְיִמְצָא תְּשׁוּבָה גַם לְשְׂאֵלוֹתָיו הַפְּרֻטִּיּוֹת, כִּי לְמֵרוֹת שֶׁהַמְּכַתְּבִים נִכְתְּבוּ בְּאֶפֶן אִישִׁי לְשׂוֹאֵל, מִיְעָדִים הֵם לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל.

על-ידי שאתה נוטל עצת מהרב, על-
ידי-זה תזכה לישועה.

(ספר המדות, אות עצת, סימן ה')

אי אפשר לבוא לאמונה אלא על-ידי
אמת... ואי-אפשר לבוא לאמת אלא
על-ידי התקרבות לצדיקים, וילך
בדרך עצתם.

(לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז')

שאלות ותשובות בַּחֲסִידוֹת בְּרֵסֶלֶב

ג' יד.

בעלי מכרזר כל הזמן סביב אמא שלו, ואני מרגישה שתמיד היא הראשונה ואני מספר שתיים

שאלה:

מאת יוכבד: לכבוד הצדיק מיבנאל, שלום וברכה וחג שמח. התחנתתי לפני חצי שנה, ויש דבר אחד בהתנהגות של בעלי שמאד פוגע בי - כל הזמן הוא מכרזר סביב אמא שלו ומתעבן בה, הוא דואג לה יותר ממני, ואני מרגישה שאני מספר שתיים והיא מספר אחד.

אני מבינה שזה חשוב לכבד את ההורים ולדאג לשלומם, אבל אני מצפה שאני אהיה הכי חשובה אצלו, ולא אמא שלו. איך מסבירים לו את זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני ג' דחל המועד סכות י"ט תשרי ה'תשע"ד

שלום רב אל יוכבד תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, את צריכה לדעת שכשזוג מתחתנים בהתחלה זה מאד מאד קשה להם, לפעמים האשה עדין חוזרת בכל פעם אל ההורים שלה, והם אצלה חשובים יותר מבעלה, וזה כואב מאד מאד לבעל "מדוע את לא נותנת לי את התשומת לב? מדוע את רצה תמיד יותר אל האמא מאשר אלי?" וכן להפך - לפעמים הבעל חוזר בכל פעם אל ההורים שלו, והם אצלו יותר חשובים מאשתו, וזה כואב מאד מאד לאשה "מדוע אתה לא נותן לי את התשומת לב?

מדוע אתה רץ תמיד יותר אל האמא מאשר אלי? ולכן זוג שרוצים להצליח בנשואיהם, אסור לקנאות אחד בשני למה עדין רצים יותר אל ההורים וכו', פי כך טבע העולם שנמשכים אל המקום שנתנו להם חום ואהבה ביותר וכו'.

ולכן עד שהזוג מכירים את עצמם יותר ויותר, ונבנים ביניהם חם ואהבה והבנה הדדית, זה לוקח זמן, ואסור לקנאות אחד בשני וכו', ולא לחיות בקטנוניות כאלו הוא אוהב את ההורים שלו יותר ממני וכו', או כאלו היא אוהבת את ההורים שלה יותר ממני וכו', אלא צריכים לזכר את הכלל הזה מאד מאד, ולא להקפיד אחד על השני, פי זה טבע בריא שעדין הבן או הבת נמשכים אחר ההורים שלהם ששם קבלו את החם והאהבה, ולכן זוג טרי שהתחתנו, הדבר הכי חשוב שידעו שעכשו מתחיל אצלם דף חדש וכו', מחיבות חדשות וכו', צריכים לאהב אחד את השני מאד מאד, ולזכר טוב טוב הן הבעל - זאת אשתי לתמיד, ועלי לאהב אותה בכל לבי ונפשי ולתת לה את הכל וכו', והן האשה - זה בעלי לתמיד, ועלי לאהב אותו בכל לבי ונפשי ולתת לו את הכל וכו', וכך אם יהיה בין הזוג חם ואהבה ופתיחות אחד לשני, כבר לא ירצו לרוץ אל ההורים על כל דבר קטן וכו'.

ומה גם שאני תמיד מיעץ לזוג טרי שידעו אשר אין עוד דבר טוב ובריא לזוג כשמתחתנים, כמו לא לערב את ההורים בחיי הנשואין שלהם, כמו שכתוב (בראשית ב', כ"ד) "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", זה הכי בריא שלא צריכים את העזרה של ההורים, וכך לא מחיבים להם כלום וכו' וכו', אף שעל פי רב לזוג טרי זה מאד מאד קשה, כי בתחלת הנשואין צריכים את העזרה של ההורים וכו', עם כל זאת, צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להסתדר לבה, ואפלו כשצריכים כבר את העזרה מההורים וכו' וכו', לא לשכח הבעל מהאשה והאשה מהבעל, ואם יתנהגו בצורה כזו אזי יצליחו בחיי נשואיהם, כי העקר הוא אהבה והבנה

הַדְּדִית בֵּין הַזּוּג, וְכֵן אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (שיחות הַר"ן, סימן רס"ד) שְׁצָרִיכִים לְכַבֵּד וְלִיקַר אֶת אִשְׁתּוֹ. כִּי אָמַר הֵלֵא הַנָּשִׁים הֵם סוֹבְלִים צַעַר וְיִסּוּרִים גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד מִלְּדִיָּהֶם, צַעַר הַעֲבוּר וְהַלְדָּה וְהַגְּדוּל, כְּאֲשֶׁר יְדוּעַ לְכָל עֶצֶם מִכְּאוֹכֶם וְצַעֲרָם וְיִסּוּרֵיהֶם בְּכֹמֶה אֶפְנִים הַקָּשִׁים וְכַבְדִּים מְאֹד מְאֹד וְכו', וְכו', עַל כֵּן רְאוּי לְרַחֵם עֲלֵיהֶם וְלִיקְרָם, וְלְכַבְּדֵם. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא מִצֵּעַא ג' טו.) אֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דַתְתַּעְתְּרוּ [תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדִי שְׂתִהְיוּ עֲשִׁירִים], וְכֵן אָמְרוּ (רַבְּמוֹת ס"ג.) דִּינּוּ שְׂמִגְדָּלוֹת אֶת בְּנֵינּוּ וּמִצְלָת אֹתָנּוּ מִן הַחֲטָא, וְלָכֵן צָרִיכִים לְכַבֵּד וְלִיקַר אוֹתָם מְאֹד מְאֹד, וְכֵן הָאִשָּׁה צָרִיכָה לְהִבִּין טוֹב טוֹב שֶׁהַבַּעַל דּוֹאֵג עֲבוּר פְּרִנְסָה, וְהוּא הוֹלֵךְ לְעַבֵּד וְיֵשׁ לוֹ אֶת הַדְּאָגוֹת לְפָרְנֵס וְכו', וְלָכֵן עֲלֵיהָ לְכַבֵּד אֶת בַּעְלָהּ מִה שִׁוְתָר וְיֹתֵר.

אֲשֶׁרֵי הַזּוּג שְׂמִכְנִיסִים אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלוּ בְּתוֹךְ לִבָּם, וְאֵז יִחְיוּ כָּל חַיֵּיהֶם כְּמוֹ זוּג יוֹנִים, עִם כָּל זֹאת זוּג טְרֵי צָרִיכִים לְדַעַת שְׁזָה דְבָר טְבָעֵי שְׁלִפְעָמִים יֵשׁ אֵיזָה וְכוּחַ אוֹ אֵי הִבְנוֹת וְכו', אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה לֹא צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת בְּרָגֵז וְכו' אַחַד עִם הַשְּׁנֵי וְכו', וְעַל יְדֵי הַדְּבָרוֹת יְכוּלִים לְגַשֵּׁר עַל הַפְּעָרִים שְׁנוֹצְרִים חֵס וְשְׁלוֹם.

הַמֵּאחַל לָךְ מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה...

ג' טו.

**אֵף שְׁהֵייתִי בְּאוֹמֵן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וּבִיּוֹם כְּפוּר הַתְּפִלָּתִי
בְּשִׁבְרוֹן לֵב - יֵשׁ לִי יִסּוּרֵי מִצְפוֹן עַל הַעֲבֵרוֹת שְׁלִי**

שְׂאֵלָה:

מַאת יִשְׂרָאֵל: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ.

אֲנִי רוֹצֵה לְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי רַבְּנּוּ ז"ל וְלְהַתְּוֹדוֹת לְפָנַי תְּלַמִּיד חֲכָם: עֲבַרְתִּי בְּחַ"י מִשְׁבָּרִים רַבִּים וְנִכְשַׁלְתִּי בְּעֵבְרוֹת חֲמוּרוֹת.

ואף שהייתי בראש השנה אצל רבנו ז"ל באומן, וגם ביום כפור התפללתי בשברון לב והתודיתי על כל החטאים - אני עדין מרגיש יסורי מצפון גדולים על כל העברות שלי.
 מה אני יכול לעשות כדי לדעת שהקדוש-ברוך-הוא באמת מחל לי על העוונות שלי? והאם אני יכול לעשות משהו שבזכותו אתקן את כל מה שפגמתי?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שני ג' דחל המועד ככות י"ט תשרי ה'תשע"ד

**שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר
 לנכון קבלתי את מכתבך.**

אתה צריך לדעת שעקר התשובה הוא ודוי דברים - להתודות להקדוש ברוך הוא ולקבל על עצמו לא לעשות יותר מה שעשה עד עכשו, ולא לחזור אל השטיות שלו וכו', כמו שכתב הרמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה, הלכה א') כל מצות שבתורה, בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר: אנא השם! חטאתי עויתי פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובשתי במעשי, ולעולם איני חוזר לדבר זה. וזהו עקרו של ודוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח; וכן כתב (פרק ב' מהלכות תשובה, הלכה ב') ומה היא התשובה? הוא שיעזב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמר בלבו שלא יעשהו עוד, שנאמר (ישעיה נ"ה) "יעזב רשע דרכו" וגו', וכן יתנחם על שעבר, שנאמר (ירמיה ל"א) "כי אחרי שובי נחמתי", ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, שנאמר (הושע י"ד) "ולא נאמר עוד אלקינו למעשה ידינו" וגו'. וצריך להתודות בשפתיו ולומר ענינות אלו שגמר בלבו.

ולכן הרגע שזכית לחזור בתשובה שלמה ולהתודות, מה לך לדאג ולהיות כל כך שבור? הרי אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד; ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד. והס"מ מאד מאד מפחד מכן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שהוא עשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו; ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה כ', סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואמר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, ובשביל זה הוא מסית את כל אדם: "מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות?" כי הוא יודע שמי שחוזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו; ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

ומכל שכן וכל שכן שזכית להיות בראש השנה אצל רבנו ז"ל באומן, אשר בפרוש גלה לנו (חיי מוהר"ן, סימן ת"ג) הראש השנה שלי עולה על הכל, והיה פלא אצלי, מאחר שהמקרבים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרבים אלי שיהיו כלם על ראש השנה איש לא יעדר? כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה. והזהיר לעשות כרוז שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו יהיה על ראש השנה אצלו לא יחסר איש, ומי שזוכה להיות על ראש השנה ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח') "אכלו משמנים ושתו ממתקים כי חדות הוי"ה הוא מעזכם" וזה נאמר על ראש השנה; ואמר רבנו ז"ל לענין ראש השנה שלו (חיי מוהר"ן, סימן ת"ו) שיכולין אז אנשים לקבל תקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תקון בשום אופן, אף על פי כן בראש השנה יכולין אפלו הם

לקבל תקוה, אף על פי שבכל השנה אפלו הוא בעצמו ז"ל לא היה יכול לתקנם, אבל בראש השנה גם הם יכולים לקבל תקונים, כי אמר שזוהו עושה בראש השנה ענינים ותקונים מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות; ולכן למה אתה צריך להיות כל כך שבור וכו', כי זה יכניס אותך אחר כך לעצבות ולמרירות ולדכאון וליאוש גמור וכו' וכו', ולכן דע לך שזוהו שאתה כל כך עצוב וממרמר ומיאש, זה עצת הס"מ להפיל אותך יותר ויותר, ולכן מאחר שזכית להיות אצל רבנו ז"ל על ראש השנה, וכן חזרת בתשובה שלמה, והתודית לפניו יתברך, אין לך מה לדאג כלל.

בענין שאתה רוצה לעשות משהו בשביל לתקן וכו', זכר וגם זכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש זוטא, שיר השירים, פרשה א') חטא אדם - ישוב ויתן צדקה וימחל לו, שנאמר (משלי ט"ז, ו) "בחסד ואמת יכפר עון". אם יש לאדם אלף רבוא, אין עומדים לו בשעת צרכו בצרתו, שכן הוא אומר (שם י"א, ד) "לא יועיל הון ביום עברה". ומי עומד לו? איסר אחד שהוא נותן, שנאמר (שם י, ב) "וצדקה תציל ממות". כל הנותן צדקה, אף על פי שהוא חטא, מיד הקדוש ברוך הוא אומר אין רשות למלאך לשלט בו, כי שכר אותה צדקה שנתן מקדים למלאך ואינו מניחו לשלט בו, ולא עוד, אלא שדוחפו וכופתו על פניו ומפיס עליו ואומר אף על פי שחטא ונתנה אין רשות למלאך לשלט בו, אני קדמתי רשותי וקדמה לרשותו. כדאי היא הצדקה שנתן לרעבים, ואלולי שהאכילן היו מתים, הוא כסה ערומים ואלולי שפסן היו מתים, כדאי היא הצדקה שקים נפשות להצילו ממות.

ולכן מה טוב ומה נעים באם היית מתקשר אל המשרד שלנו ביבנאל לבקש קפת צדקה 'קרן הצדיק', שבזה אנחנו גם תורמים לבית התבשיל - אהל אברהם, שנותנים לאכל לכל רעב וצמא יהיה מי שיהיה, אשר אין עוד צדקה יותר חשובה מצדקה כזו שנותנים עבור רעבים וצמאים, כמאמר ז"ל (בבא בתרא ט) אין בודקין למזונות, הינו בכל דבר יכולים לרמאות בני אדם וכו', אבל אם בא אחד והוא

אומר שהוא רעב וצמא, שמה הוא לא יכול לרמאות אותה, כי מי שבאמת רעב או צמא - הוא יאכל וישתה, ולכן אין צדקה יותר גדולה מלתת לאכל לרעבים וצמאים, ולכן תעשה כל מה שביכלתך לעזור לי שאוכל להמשיך עם זה כל השנה, ותקח קפת צדקה 'קרן הצדיק' ותכניס בכל יום כמה פרוטות לצדקה שאין למעלה מזה.

ותהיה חזק בזה מאד, ואל תאמר מה כבר יהיה אם אני יכניס כמה פרוטות לצדקה? אל תאמר דבר כזה, כי למעלה בשמים זה עושה רשם גדול מאד, ויגיע הזמן שאלו הפרוטות שזכינו לתת בכל יום ישמרו אותנו מכל רע, כמו שכתוב (ישעיה נ"ח) "והלך לפניך צדקך כבוד הוי"ה יאספך" ודרשו על זה חכמינו הקדושים (סוטה ג:) כל העושה מצוה אחת בעולם הזה - מקדמתו והולכת לפניו לעולם הבא, שנאמר "והלך לפניך צדקך"; איזה נחת רוח יהיה לאדם כשנשמתו תצא מגופו ותעלה למעלה, ואלו הפרוטות שנתן בכל יום ילכו לפניו, ועוד דרשו על פסוק זה (בבא בתרא יא.) אבותי גנזו לעולם הזה ואני גנזתי לעולם הבא, שנאמר "והלך לפניך צדקך כבוד הוי"ה יאספך". אתה לא יכול לתאר איזו שמחה תהיה לך שם בשמים עם הפרוטות האלו שנתת בכל יום לקפת הצדקה, ולהפך, לא יכולים לתאר את הצער שיהיה לאדם: "איך לא הייתי חכם בזה העולם, ועל ידי כמה פרוטות שהייתי נותן כל יום לצדקה היה מאיר לי כאן בעולם הבא?", אבל אז כבר מאחר, כי 'היום לעשותם' - כל זמן שאדם חי הוא יכול לקיים את מצוותיו ותברך, ואחר כך כבר מאחר, וידוע אשר יש הלכה מפרשת שאפלו עני שהוא בעצמו מתפרנס מהצדקה חייב לתת צדקה, כמוכא (רמב"ם, פ"ק ז' מהלכות מתנות עניים, הלכה ה') ואפלו עני המתפרנס מן הצדקה חייב לתן צדקה לאחר; וכן הוא (ש"לחן ערוך, יורה דעה, סימן רמ"ח, סעיף א') כל אדם חייב לתן צדקה, אפלו עני המתפרנס מן הצדקה חייב לתן ממה שיתנו לו.

הקדוש ברוך הוא יעזור לך שתזכה לקיים את זה בתמימות
ובכשיטות בכל יום, ושׁב ורפא לך.

המאחל לך מועדים לשמחה...

ג' טז.

מה עלינו לעשות כדי שיהיו בביתנו רגע ושלוה ותהיה לנו נחת מהילדים?

שאלה:

מאת גידי: החיים והשלום וברכת בריאות איתנה לרב שליט"א, ויהי-רצון שתזכו להמשיך להפיץ את שפע מעינותיכם חוץה.

תחלה אני בא להכיר טובה ולהודות על ספריו הקדושים ובמיוחד על הספר 'אשר בנחל' - דבריו הקדושים הם לי לעינים, ומסיעים לי להתקרב להשם יתברך ואני משתדל שלא יעבר יום מבלי לקרוא במכתבים אלו.

כעת אספר כי עלי ועל רעייתי עוברים צער ועגמת נפש מילדינו שיחיו. שני הבנים הגדולים שלנו, האחד בן תשע והשני בן שש גורמים לנו צער רב - אחד צועק על כל דבר שאיננו לשביעות רצונו, והשני משתמש באלימות קשה כלפי אחיו ולפעמים על גבול סכנה בגוף. הבן הגדול גם אומר שהוא לא מרגיש מחבר ליהדות, וכשאנו שומעים את הדברים האלו זה מפחיד אותנו וגורם לנו חלישות הדעת גדולה.

הדרך שלנו היא דרך של נעימות ועדינות, אף הם מתנהגים באלימות וכעס. אציין כי אנו מצדנו מנסים לשמר על אפוק

ומענה רה, להתרחק מהכעס ולהתפלל יום יום על הילדים.
 כמו-כן מסרנו את נפשנו לקחת אותם לציין רבנו, והם זכו
 לומר את התקון הכללי על צינו הקדוש.
 האם יש עצה עבורנו כדי להפך את היגון לשמחה תכף ומיד?
 ומה עלינו לעשות כדי שיהיו רגע ושלוח בבית ולא ימשיכו
 המאבקים המתישים והמבזים להיות מנת חלקנו? שוב תודה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל גִּידֵי נְרוֹ יְאִיר

לְנֶכֶן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אני מכרח להגיד לך שלילדים צריכים סבלנות כל כך חזקה
 ממש "עצבים של פלדה" בלי שום גזמא כלל, כי טבע של ילדים
 כשהם רואים שהם יכולים לנצח את ההורים, הם יעשו את זה
 בקלות, כי זה חלק מהכסף של טבעי בני אדם לנצח את הזולת, וזה
 מתחיל עם הילדים בבית ומסתים בחוץ, בקהלה וכו' וכו', הצד השני
 רוצה תמיד לראות את החלשה של השני וחושב שהולך לנצח אותו
 וכו', וזה מתחיל עם הילדים - כשהם רואים שהם יכולים להוציא את
 הסבלנות והשפיות מההורים, הם יעשו את זה בכיף וכו', אף שזה
 לא מובן על פי שכל והגיון וכו'.

ולכן לא בחנם שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן נ"ט) מסגל יותר
 לבנים, להיות רחוק מהם, לבלי להיות דבוק בהם לשעשע בהם
 בכל פעם, רק לבלי להסתכל עליהם כלל. ואף שזה הדבר הכי קשה
 להורים לקיים, כי סוף כל סוף הילדים כל כך חמודים ורוצים לנשק
 אותם בכל פעם, ולהשתעשע אתם תמיד וכו', עם כל זאת ההורים לא
 מצליחים להבין שששתעשעים עם הילדים, כך הם קופצים על
 הראש של ההורים וכו', ומתהפך שההורים נעשים ילדים והילדים
 נעשים ההורים, וזה ברור כשמש, ולכן עצות רבנו ז"ל זה לא רק על

דְּבָרִים רוּחָנִיִּים, אֲלֵא אֶפְלוּ עַל דְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים שֶׁל חַיֵּי יוֹם וָיוֹם וְכוּ'. בּוֹדָאֵי הַלְכוּת יְלָדִים וְלִלְכַת אִתָּם בְּאֵלִימוֹת, זֶה בְּכָלֵל לֹא עֲצָה, וְרַבְּנוּ ז"ל הִיא נִגְדָה זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר פֶּעַם לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל בְּשִׁעָה שֶׁנִּתֵּן סְטִירָה לְבֶן שְׁלוֹ: "א' קִינֵד שְׁלֵאֲגִט מְעַן?" [יְלֵה, מְכִים אוֹתוֹ?]" מְעַן קִישָׁט נִישָׁט אֹרֶן מְעַן שְׁלֵאֲגִט נִישָׁט" [לֹא מְנַשְׁקִים וְלֹא מְרַבִּיצִים], וּפְרָשׁוּ אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמִנו: אִם לֹא מִשְׁתַּעֲשָׂעִים כָּל כָּךְ עִם הַיְלָדִים וְהֵם נִעֲשִׂים מְפֻנְקִים וְכוּ', אָזִי לֹא צְרִיכִים לְהַרְבִּיץ לָהֶם וְכוּ', וְאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי הַטָּבֵעַ שֶׁל הַהוֹרִים שְׁאוּהֵבִים אֶת הַיְלָדִים וְנוֹתְנִים לָהֶם כָּל מַה שְׂרוּצִים, וּמִשְׁתַּעֲשָׂעִים אִתָּם וּמְנַשְׁקִים אוֹתָם, כִּי סוּף כָּל סוּף אֵלוֹ הַיְלָדִים שֶׁחָכוּ וְצָפוּ עֲלֵיהֶם כָּל כָּךְ הַרְבֵּה זְמַן וְכוּ', אֲבָל צְרִיכִים לְדַעַת שְׁבִסוּף מְשֻׁלְמִים עַל זֶה אֶת הַמְּחִיר בְּאֶפֶן כְּבֹד מְאֹד שֶׁהַיְלָדִים מִשְׁתַּלְטִים עַל הַהוֹרִים, וְזוֹ שִׁיטַת רַבְּנוּ ז"ל, אֲבָל אֲנִי מְכַרַח לְהַגִּיד לָךְ שֶׁאֵת זֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְקַיֵּם, כִּי הַטָּבֵעַ שֶׁל הַהוֹרִים הוּא אַחֲרַת וְכוּ'.

הַהוֹרִים צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כְּלָלִים בְּבֵית, כְּדֵי שֶׁהַיְלָדִים יִקְבְּלוּ מֵה שֶׁהֵם רוּצִים, הֵם צְרִיכִים עוֹד מְגִיל קְטָנוֹת לְדַעַת שְׁלֵכֵל דְּבַר יֵשׁ מְחִיה, וְאִם הַהוֹרִים אוֹמְרִים לֹא, אָזִי הֵם צְרִיכִים לְדַעַת שְׁלֵא, כִּי אַחֲרַת לֹא יִקְבְּלוּ כְּלוּם, וְאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶה דְּבַר שֶׁקָּשָׁה לְקַיֵּם, אֲבָל זוֹ הַמְּצִיאוֹת הַבְּרִיאָה בְּחֻנוּךְ הַיְלָדִים, עוֹד מְגִיל קְטָנוֹת לֹא כְּשֶׁהֵם כְּבוֹר גְּדוּלִים וְאַחַר כָּךְ מִתְמַרְדִּים.

הַעֵקֶר תִּמְשִׁיכוּ לְהַתְּפַלֵּל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי אֵין לָנוּ עֲצָה אַחֲרַת רַק לְשַׁפֵּךְ שִׁיחַ לְבַבְנוּ אֵלָיו יְתַבְּרֵךְ, וְלִבְקֶשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יְתַבְּרֵךְ, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לִילְדִים טוֹבִים אֲלֵא עַל יְדֵי תְּפִלָּה עִם דְּמַעוֹת חֲמוֹת וְכוּ'.

שְׁאֵלוּ אֶת הַגָּאוֹן הָאֱלָקִי הַבַּעַל 'חֲתָם סוֹפֵר' זי"ע: אֵיךְ זָכָה לְבָנִים וּבָנוֹת כָּל כָּךְ מְצַלְחִים? עֲנֵה וְאָמַר: כָּל לֵילָה בַּעַת תְּקוּן חֲצוֹת מְלֵאֲתִי אֶת הַכּוֹס עִם דְּמַעוֹת, וְהַתְּפַלְלֵתִי עַל הַצְּלַחַת יְלָדֵי, וְכַךְ זְכִיתִי לָזֶה.

וכן מסופר מאחד מאנשי שלומנו שהיה לו עשרה ילדים, וכלם היו מצלחים ובעלי דרך ארץ גדולה, ושאלו אותו אנשי שלומנו: איך זכית לילדים טובים כאלו? ענה ואמר: מה אתם חושבים, שהם צמחו לי על העץ? כל לילה שפכתי דמעות להקדוש ברוך הוא, ומלאתי את הכפה שלי עם הדמעות, ואחר כך רחצתי את פני עם הדמעות וכו', עד שזכיתי לראות מהם מה שראיתי וכו'.

וכן ידוע שפעם באה אמא אל החפץ חיים זצ"ל ובקשה ברכה על ילדיה שיהיו תלמידי חכמים, ענה ואמר: עם ברכה אתם רוצים שהילדים יהיו תלמידי חכמים? צריכים להשקיע בהם, והעקר להתפלל הרבה להצלחת הילדים, וזה מועיל מאד מאד, כי תפלת האמא על ילדיה עושה רשם בשמים, והוציא מארון הספרים שלו תהלים ישן נושן שהיו הדפים מגפחים עם המון כתמים וכו', וזה היה מרב הדמעות של האמא שלו שהתפללה עליו, והראה את זה לאשה, ואמר לה: "את רואה, זה התהלים של האמא שלי שהרבתה להתפלל עלי. רואים מכל זה שעקר הצלחת הילדים זה רק על ידי תפלה, ולכן אשרי ההורים שמתפללים על הצלחת ילדיהם, ובודאי תפלת האבות על הבנים מועילה מאד מאד.

ובאמת, זה מאמר חז"ל מפרש (תנא דבי אליהו רבה, פרק י"ח) מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום ויום היה מתפלל ומשתטח ומתחנן ומבקש רחמים ומלחן בלשונו עפר, כדי שלא יצא אחד מהן לידי עברה ולידי דבר מכער. מה היה עושה? בכל יום ויום היה מכניסן לבית פנימי, וישב ומשמרן בבית החיצון, ומתפלל ומשתטח ומבקש רחמים ומלחן בלשונו עפר כדי שלא יהא אחד מהן בא לידי עברה ולידי דבר מכער. אמרו, לא יצאת אותה שנה ולא שנתה ולא שלשה, עד שבא עזרא והעלה את ישראל מבבל, והעלה אתו כהן עמהם, לא נכנס אתו כהן לבית עולמו, עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהנה מבניו ומבני בניו עד חמשים שנה, ואחר כך נכנס אותו

כהן לבית עולמו, ועליו הכתוב אומר (תהלים ל"ז, ג) "בטח בהוי"ה ועשה טוב וגו'".

הקדוש ברוך הוא יעזור לכם שתצליחו בגדול ידיכם, ויהיו ממשמעים, ותרוו רב נחת דקדשה מהם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' יז.

בכל ערב אני מתכוון לקריאה בתורה. האם מתר לי לקרא גם את התרגום למרות שזה בלילה?

שאלה:

מאת אבירם מיכאל: שלום רב לצדיק.

ברוך השם אני עובד בעבודה מסודרת ומשתדל מאד לקבוע עתים לתורה בערבים. ברצוני לשאל את הרב לגבי הענין של שנים מקרא ואחד תרגום: בימי החורף אני מסוים לעבד לאחר השקיעה, ואני יודע שיש בעיה לקרא תרגום בלילה, אף מכיון שאני קורא בתורה בצבור מדי שבת, וממילא אני צריך להכין ולהתכוון לקריאת הפרשה מדי ערב, האם יש התר לקרא אז גם את התרגום, כף שאצא ידי חובת שנים מקרא ואחד תרגום?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אבירם מיכאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם לומדים עם רש"י יכולים ללמד מקרא עם התרגום גם

בְּלִילָה, וְאִין לָךְ מַה לְדַאָּג, הָעֵקֶר תְּהִיָּה חֲזֵק מְאֹד מְאֹד לְלַמֵּד אֶת פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם, אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ת.) לְעוֹלָם יִשְׁלִים אָדָם פְּרֻשֵׁיֹתָיו עִם הַצְּבוּר שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם, שְׁכָל הַמְשָׁלִים פְּרֻשֵׁיֹתָיו עִם הַצְּבוּר מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו וְשְׁנוּתָיו; וּמוּבָא בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (אֶרְח חַיִּים, סִימָן רפ"ה, סְעִיף ג) מִיּוֹם רֵאשׁוֹן וְאֵילָף חָשׁוּב עִם הַצְּבוּר; וְהַמְשָׁנָה בְּרוּרָה (ש"ס) בְּסִפּוּר מַעֲשֵׂה רַב, כְּתִב בְּהִנְהַגַּת הַגְּרָ"א שֶׁהִיָּה נוֹהֵג תְּכֵף אַחַר הַתְּפִלָּה בְּכָל יוֹם לִקְרָא מִקְצַת מִהַסְדְּרָה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם וּמְסִים בְּעֶרֶב שַׁבַּת.

אִין לְתַאֵר וְאִין לְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַזְּכוּת שֶׁל אָדָם שְׁזוּכָה לְסִים בְּכָל שְׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רַש"י, שְׁזוֹ סְגָלָה לִירְאֵת שְׁמַיִם, וְיָדוּעַ שֶׁהֶרֶב הַקְדוּשׁ מְסַאֲטֵמֵר זִי"ע בַּעַל הַדְּבָרִי יוֹאֵל, וְאֶחָד הֶרֶב הַקְדוּשׁ מְסִיגוּט זִי"ע בַּעַל 'עֲצֵי חַיִּים' שֶׁלְחָם אָבִיהֶם הַקְדוּשׁ בַּעַל 'קְדֻשַׁת יוֹם טוֹב' בְּהִיוֹתָם קְטַנִּים אֶל הֶרֶב הַקְדוּשׁ רַבִּי מִרְדְּכַי מִנְדְּבוּרְנָא זִי"ע שֶׁיְבָרְכֶם, וְכֵן עָשָׂה הַצַּדִּיק וּבִרְךָ אוֹתָם. וְהַזְהִירָם וְאָמַר לָהֶם: "יְלָדִים, תִּרְאוּ לִפְטָם אֶת עֲצָמְכֶם הֶרְבֵּה עִם חֶמֶשׁ וְרַש"י, כִּי הַכְּרִיתִי הֶרְבֵּה גְדוּלִים שְׁלֵא יָדְעוּ אֵיפֹה הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא גֵר מִפְּנֵי שְׁלֵא לְמַדוּ חֶמֶשׁ וְרַש"י". רוֹאִים מְכָל זֶה אֶת הַמַּעֲלָה שֶׁל אָדָם שְׁזוּכָה לְלַמֵּד וּלְסִים בְּכָל שְׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רַש"י, אֲשֶׁרִי לוֹ וְאֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ, וּמִי יִתֵּן שֶׁתְּחַזֵּק גַּם אֶת חֲבָרִיף עֲבוּר זֶה, כִּי זוֹ מַצְוָה שֶׁמִּתְרַשְׁלִים בָּהּ מְאֹד, וּבְכַפְרֵט שֶׁבְּפְרוּשׁ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים שְׁזוֹ סְגָלָה לְאָרִיכוֹת יָמִים, וּכְלָל זֶה תִּקַּח בְּיַדֶּיךָ: בְּשָׁבוּעַ שְׁלֵא מְסִימִים שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם - יִהְיֶה לוֹ הַפְּסֵד בְּשָׁבוּעַ זֶה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא יַעֲזֹר שְׁנֹזְכָה לְסִים בְּכָל שְׁבוּעַ פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רַש"י, וְאִם אֶפְשָׁר גַּם קָצַת אוֹר הַחַיִּים הַקְדוּשׁ וְגַם רַמְב"ן הַקְדוּשׁ אִין לְמַעֲלָה מִזֶּה.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' יח.

יש לנו חנות גלילות שלא מצליחה. האם כדאי לנו לפתח במקומה מסעדה בשו"ת?

שאלה:

מאת מלכה: שלום לכבוד הרב. יש לנו עסק של גלילות בבת-ים. בקוץ העסק לא עבד כל-כך טוב, ובחורף הוא עובד עוד פחות ואינו מפיק רווח. בעלי הוא אברך כולל, ומדי יום הוא הולך בשעות אחר הצהריים לעסק ועובד שם עד שעה מאחרת, וזה משפיע מאד על הזוגיות שלנו. עכשו הוא רוצה לסגר את העסק ולפתח במקומו עסק של אכל בשו"ת, וברצוננו לשאל: האם כדאי לנו לפתח את העסק הזה או להשאיר עם העסק של הגלילה? יש לציין שמול העסק שלנו קימת מסעדה בשו"ת שעובדת יפה מאד, אבל אין לה כשרות, ולדעתנו בגלל שלנו כן תהיה כשרות, זה יכול למשוך הרבה לקוחות. אודה לכבוד הרב אם יוכל לענות לנו. תודה רבה, אריכות ימים ובריאות איתנה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום רב אל מלכה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון אתם צריכים מאד מאד להתחזק ביתר שאת וביתר עז שתהיה ביניכם אהבה גדולה מאד, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהן; ואמרו (ירושלמי ברכות, פרק ט', הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן

בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצא שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י): זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום-בית', הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, ואתם מכרחים לעזר אחד לשני, כי בעל ואשה שמבינים אחד את השני ועוזרים אחד לשני, תהיה להם הצלחה לא רק בחיי הזוגיות אלא גם בפרנסה, וזה הכלל הראשון בחיי נשואין, אף פעם לא להתוכח ולריב וכו', הכל יכולים לסדר בצורה הכי יפה בהדברות ביניהם.

בענין העסק שלכם וכו', אתם צריכים להיות עקשנים גדולים מאד לא להתפעל משום דבר, ואם לא הולך במכירת גלידה וכו', פותחים מסעדה בשרית וכו'. מי שרוצה להצליח בחיים, מרחק שיהיה לו בטחון עצמי, ולא לפחד משום דבר, וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן רמ"ט) עקר הגבורה בהלב, כי מי שלבו חזק ואינו מתירא משום אדם ומשום דבר, יכול לעשות גבורות נוראות ולכבש המלחמות על ידי חזק ותקף לבו שאינו מתירא ורץ לתוך תקף המלחמה, וזה בחינת (אבות, פרק ד') איזהו גבור? הכובש את יצרו, וזה היה גבורות שמשון שנאמר בו (שופטים י"ג) "ותחל רוח הוי"ה לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתאל", שבאותן המקומות צלחה עליו רוח השם יתברך ולבש גבורה, דהינו שבא לו חזק ותקף גבורה בלב, ועל ידי זה עשה גבורות נוראות. ודבר זה שיהיה גם בפרנסה - אם אדם חזק בדעתו ויש לו רצונות וכסופים עצומים, הוא יצליח בחייו, ומוכן שעל כל דבר צריכים תפלה לבקש את הקדוש ברוך הוא, כמאמר ז"ל (קדושין פ"ב:) אין עניות מן האמנות, ואין עשירות מן האמנות, אלא למי שהעשר שלו, שנאמר (חגי ב' ח') "לי הכסף ולי הזהב".

הקדוש ברוך הוא יצליח את דרככם, ובכל אשר תפנו תשכילו ותצליחו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' יט.

התגלה לי שלמִשְׁדָּךְ שְׁלִי הִיְתָה חֲבֵרָה בְּמִשְׁךְ שְׁלֹשׁ שָׁנִים. הָאֵם יֵשׁ מִמָּה לְחַשֵּׁשׁ?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת עֲלָמָה: שְׁלוֹם רַב לְרַב הַיָּקָר.

אֲנִי נִמְצָאת כָּרְגַע בְּשֻׁלֵב מִתְקַדָּם מְאֹד בְּשִׂדוּךְ, מִמֶּשׁ לִפְנֵי הָאָרוּסִין. הִבְחֹר חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה בְּעֶרְךָ כְּשָׁנָה, וְגַם אֲנִי חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, אַךְ בְּנִגּוּד אֵלָיו חֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה בְּגִיל צָעִיר מְאֹד וְתַמִּיד שְׁמֵרְתִי נְגִיעָה.

עֲכָשׁוּ נוֹדַע לִי שֶׁעַד לִפְנֵי שָׁנָה הוּא הָיָה בְּקֶשֶׁר עִם מִיִּשְׁהִי בְּמִשְׁךְ שְׁלֹשׁ שָׁנִים, וְהֵם לֹא שָׁמְרוּ נְגִיעָה. מֵאֵז שֶׁשָּׁמַעְתִּי אֶת זֶה יֵשׁ לִי הַמּוֹן חֲשָׁאוֹת, כִּי אֲנִי מִפְּחַדְתִּי שְׁאַחֲרֵי שְׁנַתְחַתֵּן הוּא וּמְשִׁיף לְחַשֵּׁב עָלֶיהָ.

אֲנִי לֹא יוֹדַעַת מָה לַעֲשׂוֹת, וְאֶשְׁמַח מְאֹד שֶׁתַּעֲזֹר לִי, כִּי אֲנִי זְקוּקָה לְכַךְ מְאֹד!

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר נַח כ"ה תְּשַׁרְי ה'תשע"ד

שְׁלוֹם רַב אֶל עֲלָמָה תַּחֲנִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת כְּשֵׁלָא מְקַבְּלִים חֲנוּךְ תּוֹרְנִי וְכוּ', אֲזִי עוֹשִׂים כָּל מִינֵי שְׁטִיּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְכוּ', שְׂזָה עֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת עַד מְאֹד וְכוּ', וּבְשִׁבִיל זֶה אָדָם חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּמִתְחִיל דָּךְ חֲדָשׁ בְּחַיִּים, וְלִכֵּן אִם אֶת לוֹקַחַת אַחַד שֶׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, אֶת צְרִיכָה לְדַעַת אֶת זֶה מֵרֵאשׁ שְׁבוּדָאֵי הוּא עָשָׂה הִרְבָּה שְׁטִיּוֹת קִדְּם וְכוּ', וְלֹא עִם אַחַת וְכוּ', וְלִכֵּן אֵין לָךְ מָה לְחַשֵּׁשׁ עַל זֶה, כִּי אִם יֵשׁ בֵּינֵיכֶם שְׁפָה מְשִׁתְּפָת וְהִבְנָה

הַדְּדִית, אֲזִי תִגְמְרוּ אֶת זֶה בְּכִי טוֹב, וְלֹא יְכוּלִים לְהֵאָשִׁים אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי וְכוּ' "הֵרִי לֹא תִשְׁכַּח אֶת הָרֵאשׁוֹנָה" וְכוּ', וְאִם חָזְרוּ בְּתִשׁוּבָה בְּאַמַּת אֱלֹהֵי יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי אֵין מָה לְחַשֵּׁשׁ כָּלֵל, כִּי אִם מִתְחִילִים לְחַשֵּׁשׁ, אֲזִי עַל כָּל בְּעַל תִּשׁוּבָה וּבְעַלֵּת תִּשׁוּבָה יְכוּלִים לְחַשֵּׁשׁ כִּכָּה וְכוּ' וְכוּ', וְלָכֵן אִם שְׁנִיכֶם חָזַרְתֶּם בְּתִשׁוּבָה וּמִתְחִילִים דָּף חֲדָשׁ בַּחַיִּים, זֶה עֲנִינְךָ אַחַר לְגַמְרִי, וְאֵין מָה לְחַשֵּׁשׁ.

אָבֵל צְרִיכִים לְדַעַת מָה זֶה בְּעַל תִּשׁוּבָה, עַל זֶה כָּתַב הַרְמַב"ם (פָּרָק ב' מֵהַלְכוֹת תִּשׁוּבָה, הַלְכָה ב') וְמָה הִיא הַתִּשׁוּבָה? הוּא שְׂעִזֹב הַחֻטָּא חֻטָּאוֹ, וְיִסִּירוֹ מִמַּחְשְׁבָתוֹ, וְיִגְמַר בְּלִבּוֹ שְׁלֹא יַעֲשֶׂהוּ עוֹד, שְׁנֵאמַר (ישעיה' ג"ה) "יַעֲזֹב רְשָׁע דַּרְכּוֹ" וְגו' וְכֵן יִתְנַחֵם עַל שְׂעִבְרוֹ, שְׁנֵאמַר (ירמיה' ל"א) "כִּי אַחֲרֵי שׁוּבֵי נַחֲמַתִּי", וְיַעֲיֵד עָלָיו יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת שְׁלֹא יָשׁוּב לְזֶה הַחֻטָּא לְעוֹלָם, שְׁנֵאמַר (הושע י"ד) "וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֶלְקִינוּ לְמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ" וְגו', וְצָרִיךְ לְהַתְּוֹדוֹת בְּשִׁפְתָיו וְלֹאמַר עֲנִינּוֹת אֵלֹהֵי שְׁגִמְרוֹ בְּלִבּוֹ.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכְּכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' כ.

קְרָאתִי לְבִתִּי 'רוּמִי'. הֲאִם הַשֵּׁם הַזֶּה טוֹב וּמִתְאִים לָהּ?

שְׁאַלָה:

מַאֲת דְלִיָּה: שְׁלוֹם.

קְרָאתִי לְבִתִּי 'רוּמִי', מִלְּשׁוֹן הַמֶּלֶךְ 'מְרוֹם', 'רָם וְנִשְׂא'. הֲאִם הַשֵּׁם הַזֶּה טוֹב וּמִתְאִים לָהּ? תּוֹדָה רַבָּה וּבְשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום רב אל דליה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שזה לא שם, תוסיפי תכף ומיד שם תנכ"י לבת שלך כדי שתצליח בחייה, פשוט אין לבת שלך עדין שם, וזה גם לא שם מצלח וכו' וכו', כי צריכים מאד מאד לשמר לא לתת לילדים שמות בדויים משכל עצמו, כי השם הוא הנפש של הבן או הבת, כמו שכתוב (בראשית ב') "וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו", כי השם הוא הנפש, ולכן צריכים מאד מאד לשמר לא לתת שמות בדויים לילדים שאין להם שום ערך וכו', ומצינו בדברי חכמינו הקדושים (ברכות ז:) מנא לן דשמא גרים? אמר רבי אליעזר: דאמר קרא (תהלים מ"ו) "לכו חזו מפעלות הוי"ה אשר שם שמות בארץ" - אל תקרא שמות אלא שמות, ומוכא במהרש"א (שם) שפעלת הוי"ה נמשכים אחר השם של האדם שהוא הגורם.

ולכן לדעתי תוסיפי שם תנכ"י, ונשמע ונתבשר אצלכם בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' כא.

ידוע שמוהרנ"ת ז"ל אמר שלא זורקים פרנסה. האם זה נאמר גם לגבי מקרה שמוצאים משרה יותר טובה?

שאלה:

מאת דוד: שלום רב. ידוע שמוהרנ"ת ז"ל אמר שמשרת פרנסה לא עוזבים, רק אם המשרה 'זורקת אותו'. ומה עושים במקרה

שמוצאים עבודה יותר טובה ונוחה הן מבחינת המשכרת והן מבחינת אפן העבודה, האם גם אז לא כדאי להחליף עבודה? יישר כח גדול ותודה רבה על ההתייחסות, החזקתם והתקנה שהרב זרע בעם ישראל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מוהרנ"ת ז"ל דבר מענין אדם שהוא מפקר וזורק פרנסה וכו', על זה הוא אמר לא זורקים פרנסה אלא שהפרנסה תזרק אותו וכו', אבל כשאדם מוצא עבודה יותר טובה וכו', ויותר קלה וכו', ומשלים יותר וכו', ויכולים להתקדם יותר וכו', בודאי צריכים לתפס דבר כזה, כי אדם צריך תמיד להסתפל על טובת עצמו ולא להטעות את עצמו. הקדוש ברוך הוא יתן לך הצלחה מפלגת וכל מה שתעשה תשכיל ותצלח.

העקר תזכר כדי להצלח בפרנסה צריכים לקיים מה שאמר חכמינו הקדושים (בבא מציעא נט.) לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית י"ב) "ולאברם הטוב בעבורה", והינו דאמר להו רבא לבני מחוזה, אוקירו לנשיכו כי היכי דתתערתו [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתתעשרו]. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ט) שעקר העשירות בא בזכות האשה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' כב.

האם מתר לאשה שהרופאים אומרים שאסור לה להכניס להריון לסמך על הנס ולהסתכן בהריון נוסף?

שאלה:

מאת דביר: שלום לכבוד הרב החשוב מכל. קדם כל, תודה על כל מה שאנחנו מקבלים מכם ברוחניות ובגשמיות.

יש לי שאלה לגבי אשה שלא עלינו עברה נתוח והורידו לה את החצוצרות ברחם, והרופאים אומרים שאם היא תכנס שוב להריון זה סכון גדול: האם עליה להקשיב בקול הרופאים או שעליה לסמך על הנס ולהאמין שהקדוש-ברוך הוא ישמר עליה? ועם מי נתן להתיעץ בענין ההלכתי שפרוץ בהמשך הזוגיות?

אשמח לתשובה, בברכת שנה טובה ומצלחת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל דביר גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שבפקוח נפש לא משחקים, ואם הרופאים אומרים שזה מסכן וכו', אסור להיות חכם בעיניו, אלא לקיים את דבריהם, ובפרט במצב הזה, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (פסחים ס"ד) אין סומכין על הנס; ולכן אל תהיה חכם בעיניך, וזה כמו שאדם אומר שהוא יקפץ מהקומה העשירית ולא יקרה לו שום דבר, כי הקדוש ברוך הוא יעשה אתו נס, ולכן אם רופאים אומרים שהיא מסכנת מאד להכניס בהריון, צריכים לצית אותם.

יעזר הקדוש ברוך הוא ששנזכה לשכל וישוב הדעת אמתני,
ולדעת תמיד מה כן ומה לא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' כג.

קִשָּׁה לְנוּ מָאד בְּפִרְנֶסָה, וְאָנוּ מְרַגְּשִׁים שְׂמֹנְסִים אוֹתָנוּ בְּאִמוּנָה

שְׁאֵלָה:

מַאת יִצְחָק: שְׁלוֹם לְכּוֹבֵד מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ.
אֲנִי זוֹגְתִי זְהוּקִים לְחִזּוּק: קִשָּׁה לְנוּ מָאד בְּפִרְנֶסָה, וְעוֹבְרִים
עֲלֵינוּ עוֹד דְּבָרִים לֹא קָלִים. אָנוּ מְרַגְּשִׁים שְׂמֹנְסִים אוֹתָנוּ
בְּאִמוּנָה בְּצוּרָה מָאד קִשָּׁה, וְאָנוּ צְרִיכִים חִזּוּק.
אֲשׁוּמַח אִם תְּשִׁיב לִי, וְיֵהִי רְצוֹן שְׁנֵתְבַשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.
בְּתוֹדָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֻדֵּר נַח כ"ה תְּשַׁרֵּי ה'תשע"ד

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִצְחָק גֵּרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אִם אַתֶּם רוֹצִים לְהַצְלִיחַ בְּחַיֵּיכֶם בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, אֲזִי אֶתֶם
צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם שֶׁיְהִיוּ בִּינֵיכֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה וְהִבְנָה הַדְּדִית,
כִּי הִרְגַע שֵׁישׁ שְׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּין בַּעַל וְאִשָּׁה, נִפְתָּחִים לָהֶם כָּל צְנוּרֵי
הַשְּׁפַע, כִּי בְּבֵית שֵׁישׁ שְׁמֻחָה וְאַהֲבָה וְהִבְנָה הַדְּדִית, הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה
שָׁם, וּבְמָקוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה שָׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה.

אַתָּה וְאַשְׁתְּךָ צְרִיכִים לְדַעַת שְׁסֻגְלָה לְפִרְנֶסָה לְבָרַךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן
מִתּוֹךְ הַסֵּדוּר דִּיקָא, וּבְקוֹל וּבְשִׁמְחָה, וְזֶה מְסַגֵּל לַעֲשִׂירוֹת נִפְלְאוֹה, כְּמוֹ

שכתוב (משלי י') "ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", הינו כשמברכים את ברכת המזון בשמחה עצומה זה מסגל לעשירות, וכן להזהר מאד על נטילת ידים וכו', ולכן מהיום והלאה תקפידו מאד מאד על נטילת ידים כשאתם קמים בבקר וכו', וכן כשיוצאים לשרותים וכו', וכן לפני האכילה לטל ידים עם נטלה דיקא וכו', כי נטילת ידים מסגלת להנצל מעניות, כי על נטילת ידים - ראשי תבות עני, ומי שמזלזל בנטילת ידים נעשה עני. ואמרו חכמינו הקדושים (שבת ס"ב:) אמר רב חסדא אנא משאי מלא חפני מיא ויהבו לי מלא חפני טיבותא [אני נטלתי ידי עם מלא מים ונתנו לי חפנים מלאים טוב, כי רב חסדא היה עשיר גדול מאד, והכל בזכות נטילת ידים שהיה מקפיד על זה].

היה טוב מאד שתבדקו את המזוזות בביתכם, וכן לבדק את התפלין.

הקדוש ברוך הוא הזן ומפרנס את כל העולם כלו, ירחיב לכם בגשמיות וברוחניות ויתן לכם פרנסה בנקל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' כד.

אני מאד רוצה להתחיל לצאת לשדוכים, אך בישיבה שלנו משדכים רק בחור שהוא 'עובד השם במאה אחוז'

שאלה:

מאת ליעד: לכבוד הצדיק הקדוש.

ברוך השם אני מתחזק כבר שנתים, וזכיתי להיות באומן חמש פעמים, ומנסיעה לנסיעה אני מרגיש שרבנו הקדוש מוציא אותי מכל תאוות העולם שהייתי קשור אליהן לפני התשובה. זכיתי להכנס לישיבה קדושה של ברסלב שבה אני

לומד כשעתיים בכל יום בגלל שרוב היום אני עובד.
 ברשותכם אשאל שלש שאלות:
 א. ברוך השם אני שומר תורה ומצוות, אך יש ענין אחד שמאד קשה לי, והוא להתפלל את שלש התפלות במנין. זה קשה לי, ורק לפעמים יוצא לי להתפלל אותן במנין. אני מתפלל על זה המון, ובכל יום אני מבקש מהשם יתברך שיזכה אותי לכך. מה אפשר לעשות בענין?
 ב. בקרוב אהיה בן עשרים ושמונה, ועדיין אני רוק. אני מאד רוצה לצאת כבר לשדוכים ולהתחתן כי קשה מאד לחיות ככה, אך הנהג אצלנו בישיבה שמוציאים לשדוף רק בחור שהוא עובד השם במאה אחוז והוא ירא שמים. מצד אחד אני יודע שאני עדיין לא כזה, אך מצד שני אולי אשה פשרה וצדיקה תחזק אותי בעבודת השם... מה אני אמור לעשות?
 ג. האם השם שלי 'ליעד' הוא בעיתי? ואם כן, מה אני צריך לעשות: להוסיף שם או להחליף שם? ואם כן, איזה שם? תודה רבה, מחכה לתשובתך.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל ליעד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שפשוט אין לך שם, ולכן תוסיף שם תנכ"י על שמך, או תוסיף שם של איזה צדיק, כי באמת צריכים לשמר מאד איזה שם נותנים לילדים, כי כפי השם כך נמשכים נשמת ומזל הילדים, לכן מה טוב ומה נעים לתת שם אחר צדיק או אחר אחד משמות האבות והאמהות הקדושים, או הנביאים והנביאות וכו', שם תנכ"י, כמוכא מהצדיק הקדוש הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע (נעם אלימלך - במדבר) שהשם יתברך ברוך הוא גזר בבריאת העולם

שִׁיחָה כָּךְ וְכָךְ שְׁמוֹת רְאוּבֵן וְכָךְ וְכָךְ שְׁמוֹת שְׁמֵעוֹן, וְעַתָּה כְּשֶׁנִּתְגַּלְגַּל אִיזָה אָדָם בְּעוֹלָם וְנוֹתְנִין לוֹ שֵׁם בְּשֵׁם צְדִיק אֶחָד שֶׁהָיָה כְּכֹר בְּעוֹלָם זֶה גּוֹרֵם לְאִישׁ הַלְּזָה שִׁיחָיָה גַם כֵּן צְדִיק מַחֲמַת שְׁנַתְעוֹרֵר הָאוֹר שֶׁל הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

אֲשֶׁרִיף וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְךָ שְׁאַתָּה זוֹכָה לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְזִכְיָת לְהִיּוֹת כְּכֹר אֲצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי יְדוּעָה הַהִבְטָחָה שֶׁהִבְטִיחַ לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל אָדָם שֶׁזוֹכָה לְהִיּוֹת בְּצִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְלִכֵּן רְאוּי לָךְ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד בְּזֶה, כִּי עוֹד לֹא הָיָה צְדִיק בְּעוֹלָם שֶׁהִבְטִיחַ הַבְּטָחָה כְּזוֹ עִם שְׁנֵי עֵדִים צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, וְלִכֵּן תְּשִׂיחָה מְאֹד מְאֹד שְׁזִכְיָתָ לְהִיּוֹת אֲצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת כָּל שָׁנָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמֵן אֲצֶל רַבְּנוּ ז"ל.

יְדוּעָה שֶׁרַבְּנוּ ז"ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד שֶׁהִדְבָּר הֶרְאִישׁוֹן שְׁצָרִיכִים הוּא לְהִתְחַתֵּן, וְכַמָּה פְּעָמִים בָּאוּ אֵלָיו וְרָקִים, וְאָמַר הִדְבָּר הֶרְאִישׁוֹן תִּלְךָ לְהִתְחַתֵּן, וְכֵן כָּתַב מוֹהֲרַנ"ת ז"ל (לְקוּטֵי הַלְכוֹת, יוֹם הַכַּפּוּרִים, הַלְכָה א', אוֹת א') מִי שֶׁאִינוּ נְשׁוּי הוּא פָּגוּם בְּבְרִית, וּמְצִינּוּ בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קְדוּשֵׁין כ"ט): מְשִׁתַּבַּח לִיָּה רַב חֲסֵדָא לְרַב הוֹנָא בְּדַרְבַּי הַמְּנוּנָא דְאָדָם גְּדוֹל הוּא. אָמַר לִיָּה: כְּשִׁיבּוּא לִידְךָ הִבִּיאָהוּ לְיָדִי. כִּי אֲתָא, חֲזִיָּה דְלָא פְרִיס סוּדְרָא, אָמַר לִיָּה: מֵאֵי טַעְמָא לֹא פְרִיסַת סוּדְרָא? אָמַר לִיָּה: דְלָא נְסִיבְנָא. אֶהְדְרִינְהוּ לְאַפִּיָּה מִינִיָּה, אָמַר לִיָּה, חֲזִי דְלָא חֲזִית לְהוּ לְאַפִּי עַד דְנִסְבַּת. רַב הוֹנָא לְטַעְמֵיָּה, דְאָמַר: בֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְלֹא נִשָּׂא אִשָּׁה כָּל יָמָיו בְּעַבְרָה. בְּעַבְרָה סִלְקָא דְעַתָּה? אֵלָא אִימָא כָּל יָמָיו בְּהִרְהוּר עֲבָרָה. אָמַר רַבָּא וְכֵן תִּנָּא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: עַד כִּי שָׁנָה יוֹשֵׁב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְצַפֶּה לְאָדָם מְתִי יִשָּׂא אִשָּׁה, כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ כִּי וְלֹא נִשָּׂא אוֹמֵר תִּפְחַ עֲצוּמוֹתָיו.

וְלִכֵּן שְׁלֵא וְכַלְכַּל לָךְ אֵת הַדַּעַת שׁוֹם בֵּן אָדָם בְּעוֹלָם וְכוּ', הִדְבָּר הֶרְאִישׁוֹן אָדָם צָרִיף לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׁיֹתֵר מְקָדָם, כְּדִי שְׁלֵא יִפְגַּם בְּבְרִית, כִּי כָּל יוֹם וְיוֹם שְׁאָדָם רוֹק בְּפֶרֶט בְּגִיל כְּזֶה הוּא פּוֹגֵם בְּבְרִית, שְׁזֶה

מטמטם את הלב והדעת והשכל לגמרי, וזה עקר שלמות התשובה כשזוכה להתחתן לשם שמים ואינו ברין.

בענין תפלה בצבור וכו', אתה צריך לדעת כי כף אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ח.) מאי דכתיב (תהלים ס"ט) "ואני תפילתי לך ה'י"ה עת רצון", אימתי עת רצון? בשעה שהצבור מתפללין; ולכן תעשה לעצמך הרגל לבוא לבית הכנסת שלש פעמים ביום ואז טוב לך כל הימים, ולמען טובתך הנצחית, אני מאד מאד מבקש אותך שתעשה כל מיני מאמצים שבעולם להתפלל את השלש תפלות שחרית, מנחה וערבית במנין דיקא, כי פרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ח.) שמחנה ישראל הוא שלש פרסאות, הינו שלש תפלות, הינו כל זמן שאדם נזהר בהשלש תפלות, הוא ישאר יהודי מאמין בהקדוש ברוך הוא, ותכף ומיד כשיתחיל להתרשל אפלו מתפלה אחת, הוא כבר יוצא ממחנה ישראל, ולכן תעשה כל מה שביקלתך להתפלל את השלש תפלות במנין דיקא, ולפני כל תפלה תכניס פרוטה לצדקה בקפת הצדקה, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא י.) רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, אמר דכתיב (תהלים י"ז ט"ו) "אני בצדק אחזה פניך", אשרי המקיים את זה בתמימות ובפשיטות גמורה, ואז טוב לו כל הימים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרובה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' כה.

**אחרי ששמרתי את עצמי במשך ארבע שנים, נכשלתי
בפגם הברית. האם הרסתי את כל מה שבניתי עד כה?**

שאלה:

מאת אשר: שלום רב.

אני שומר את הברית כבר ארבע שנים, וגם כשהיתה לי חברה השם רחם עלי והציל אותי שלא אכשל. אך לצערי, בחל המועד האחרון נפלתי בפעם הראשונה לאחר ארבע שנים ונכשלתי בהוצאת זרע לבטלה. אני לא מבין איך זה קרה לי, ואיך החומה שבניתי התרסקה... אני לא צדיק, אבל במשך ארבע שנים לא רציתי את זה, וזה לא הציק לי, וידי היתה על העליונה כי לא יכלתי לחשב לעשות דבר כזה, ולצערי היום זה קרה לי.

מצד אחד קראתי בסכה כמה פעמים את 'התקון הכללי' בהשתפכות הלב, אך מצד שני קראתי בספרים על חמרת החטא הזה - כמה הוא נורא ושיכול להיות שבגלל זה נעלתי לעצמי את כל השערים, ואולי חסמתי לי את הזוג והמזל.

אני יודע שלא אשוב לעשות דבר כזה, ואני רואה בזה נפילה חד פעמית, אבל יסורי המצפון והמחשבות שעשיתי את זה במתכנן הורגים אותי. האם הרסתי את כל מה שבניתי עד כה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אשר נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שעל כל דבר מועילה תשובה, כמו שאמר רבנו ז"ל

(שיחות הר"ן, סימן ע"א) על מה שכתוב בזהר הקדוש (וישב קפ"ח. וכן ויחי

רי"ט: שְׁעַל פָּגַם הַבְּרִית, בַּפֶּרֶט מֵאֵן דְּאוֹשִׁיד זְרַעַא בְּרִיקְנִיָּא חֵס וְשְׁלוֹם [הוֹצֵאת זְרַע לְבִטְלָה] אֵין מוֹעִיל תְּשׁוּבָה. אָמַר עַל זֶה רַבְנּוּ ז"ל שְׂאִין הַדְּבָר כֵּן, רַק עַל הַכֹּל מוֹעִיל תְּשׁוּבָה, וְאָמַר שְׁבֻזָּה הַמֵּאֲמַר זֶהר אֵין שׁוֹם אָדָם מִבֵּין הַפֶּשֶׁט רַק הוּא לְבַד. וְהַכֵּלל שְׁבִאָמַת מוֹעִיל תְּשׁוּבָה בְּוֹדָאֵי עַל חֻטָּא זֶה, אֶפְלוּ אִם הִרְבָּה לְפִשְׁעַ חֵס וְשְׁלוֹם בְּזֶה, וְכִבְר מוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מ"ט) שְׁעַקֵר הַתְּשׁוּבָה הוּא לְכֹל יַעֲשֶׂה עוֹד מִכָּאֵן וְלִהְבָּא, וְהוּא מִכְרַח לְעֵבֵר בְּאֵלוּ הַמְקוּמוֹת וְהַעֲנִינִים שְׁהִיָּה בְּהֵם בַּתְּחִלָּה וְלִהְתַּנְסוֹת שָׁם וְכוּ', וְכִשְׁמַרְחֵם עַל עֲצָמוּ עֲכָשׁוּ וְאִינוּ עוֹשֶׂה עוֹד מֵה שְׁעֲשֶׂה מִקְדָּם וּמִשְׁבַּר תְּאֹתוֹ, זֶהוּ עַקֵר הַתְּשׁוּבָה וְכוּ', עֵינֵן שָׁם.

יַעַן שְׁהִיָּתָה לָךְ כְּבָר חֲבֵרָה וְכוּ', אַתָּה צְרִיף לְרֵאוֹת לַעֲשׂוֹת כֹּל מִינֵי מֵאֲמָצִים שְׁבַעוֹלָם לְהַתְּחַתֵּן, כִּי בַּפְּרוּשׁ גָּלָה לָנוּ מוֹהַרְנ"ת ז"ל (לְקוּטֵי הַלְכוֹת, יוֹם הַכַּפּוּרִים, הַלְכָה א', אוֹת א') מִי שְׂאִינוּ נְשׁוּי הוּא פָּגוּם בַּבְּרִית.

מוֹבָא מִגּוּרֵי הָאָרִיז"ל שְׂאֵם אָדָם מִרְגִּיל אֵת עֲצָמוּ לוֹמַר בְּכֹל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵינִי, בְּזֶה הוּא הוֹרֵג אֵת הַיֶּצֶר הָרַע שְׁלוֹ, וְכֵן רַבְנּוּ ז"ל נִתֵן תְּקוּן לְכֻמָּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לוֹמַר בְּכֹל יוֹם ח"י פְּרָקֵי מִשְׁנֵינִי (עֵינֵן שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן קפ"ה), וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל אַתָּה צְרִיף לְהַתְּחַזֵּק בִּיְתֵר שְׂאֵת וּבִיְתֵר עַז לְהִיּוֹת רַק בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַקְּלָפָה הַמְּחַטְטָא אֵת הָאָדָם בְּהוֹצֵאת זְרַע לְבִטְלָה נִקְרָאת עַל שֵׁם יְלָלָה - שְׁמִכְנִיסָה בְּאָדָם עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדִכְאוֹן, וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קס"ט) כְּשֶׁאָדָם תְּמִיד שְׂמַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּעֲצָמוּ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ שְׁלֵא יִגִיעַ לְפָגַם הַבְּרִית.

חֻזַק וְאִמְץ מֵאֵד לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וְזֶה יִרְחִיב לָךְ אֵת הַדַּעַת, וְתִזְכֶּה לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מִפָּגַם הַבְּרִית, וְהַעֲקֵר עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת כֹּל מִינֵי מֵאֲמָצִים שְׁבַעוֹלָם לְהַתְּחַתֵּן מֵה שִׁיּוֹתֵר מֵה, שְׁזֶה עַקֵר תְּקוּן הַבְּרִית עַל פִּי דַעַת רַבְנּוּ ז"ל.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' כו.

**האם יש מקור למנהג לכתב פתק ולהטמין
בין אבני הכתל?**

שאלה:

מאת דן: לכבוד הצדיק היקר.
זכיתי להתקרב לחסידות ברסלב בשנים האחרונות על-
ידי תלמידיה בכל שבת בעת פתיחת ההיכל אנו מתפללים
לרפואתך ולהצלחתך וזוהי מעט הכרת הטוב על כל העידוד
והחזקים שכבודו מחזק אותנו.
יש מנהג לכתב בקשה בפתק ולהטמין את הפתק בין אבני
הכתל. אמנם רבים נוהגים לעשות כן, אך האם יש מקור
למנהג זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשובת חן לך על כל התפלות והבקשות שאתה מבקש על
רפואתי, ואני בטוח שכל מה שאני חי זה רק בזכות התפלות של
עם ישראל שהתפללו עלי, כי טובי ממחי הרופאים אמרו שבמצב
שהייתי - אחד ממיליון נשאר חי, ולכן אני תולה את זה רק בזכות
התפלות שרבים התפללו עלי, והלואי שימשיכו להתפלל, כי עדין אני
זקוק לרחמי שמים מרבים בכל הענינים וכו', ובפרט על בריאות וכו'.

בענין להכניס פתק בכתל, את המקור לזה אנחנו מוצאים
אצל האור החיים הקדוש שהוא היה נוהג ככה, ומעשה שהיה כן
היה: בשעה שהאור החיים הקדוש התגורר בירושלים, הגיע אחד
מאנשי שלומו ובכה את מר גורלו ושפל מצבו, לאחר שנתהפך גלגל

הצלחתו והגיע כמעט עד פת לחם באין יכלת לכלכל את אנשי ביתו, תחנונים דבר רש שיעתיר בעדו ויפעל להיטיב מצבו. נכמרו רחמי האור החיים הקדוש והוא נטל פתקא, רשם עליה כמה תבות וסגרה היטב, מסרה בידי האיש ואמר לו שיגיש אל שריד בית מקדשנו, ובין אבני הכתל המערבי יניח את הפתקא. יצא האיש ויפן ללכת אל הכתל המערבי, ורוח חזקה סערה באותה עת ונשאה את מצנפתו והותירה אותו חפוי ראש, ואגב מאמציו ונסיונו להאבק ברוח נפלה הפתקא מידו והרוח נשאה אותה הרחק הרחק. שרף האיש רגליו הכושלות ושב למעון קדשו של האור החיים הקדוש וסח לו בשפל קול את אשר קרהו, נאנח האור החיים הקדוש וענהו מה אעשה ולא אסתיע מלתא. לאחר זמן מצאו ברחובות ירושלים את הפתקא שהיה חתום עליה את שמו של האור החיים הקדוש, ומצאו שכתב בפניה ישירה אל השכינה הקדושה בזה הלשון: "אחותי רעייתי יונתי תמתי, אבקשך ברחמים להשפיע טובה לפלוני בן פלוני".

וכן כמו אותו ספור מובא בספר 'יוסף אברהם' להגאון רבי יוסף שאלתיאל זצ"ל מדיני סלוניקי, שעוד כאשר היה האור החיים הקדוש בארץ מכורתו בא אחד מתלמידיו שהתכוון לעלות לארץ ישראל ובקש שיכתב לו האור החיים הקדוש כתב המלצה, נענה האור החיים הקדוש לבקשתו וכתב. אך כשמסר לו את הפתק אמר לו: "הלא בירושלים עיר הקדש אין חכמי העדה מכירים אותי ולא שמעו את שמעי, ואיני יודע אם המלצתי תסיע לך שיושיבוך במקומך ויתנו לך משלך, עצתי אפוא שבהגיעך ירושלימה תסור לכתל המערבי ותתן את הפתק לשכינת עזו". עשה התלמיד כעצת האור החיים הקדוש והניח את הפתק בסדקים שבין אבני הכתל המערבי, ובתוך זמן קצר השיגה ידו כדי פרנסתו בכבוד, עין שם.

הרי שלך לפניך מאיפה המקור, עם כל זאת יש הרבה פוסקים שמחמירים מאד מאד לא להכניס את האצבעות בתוך סדקי הכתל.

עקשו כשיש לנו את עצת רבנו ז"ל שיכולים לדבר אל הקדוש

ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, אזי למה צריכים פתק? יכולים לבוא ולדבר עם הקדוש ברוך הוא שמה פנים אל פנים, ולבקש ממנו יתברך כל מה שהוא צריך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' כז.

קראנו לבננו 'אליעזר שלמה'. האם אנו צריכים לקרא לו תמיד בשני השמות?

שאלה:

מאת רפאל: שלום וברכה לצדיק.

בחסדי השם נולד לנו בן. אתמול זכינו להכניסו בביתנו של אברהם אבינו, וקראנו לו על שמכם - 'אליעזר שלמה'. ברצוני לשאל כמה שאלות:

א. האם אנו צריכים לקרא לו תמיד בשני השמות יחד, או שאפשר לקרא לו רק באחד מהם, דהיינו או 'אליעזר' או 'שלמה'?

ב. כאשר הילד בוכה ואנו בטוחים שסבת הבכי היא או כאב או פנוק, כי כבר האכלנו אותו והחלפנו לו וכו', האם זה נכון להרים אותו על הידים? יש לצון שכשפרימים אותו הוא מפסיק לבכות, וכשמניחים אותו, הוא שוב בוכה אך כעבר מעט זמן פוסק.

ג. אחות של אשתי אינה דתיה, ויש לה בת שקרובה לגילו. האם זה בסדר לתת להם לשחק יחד כשאנו נפגשים לפעמים? ועד איזה גיל?

ד. מאיזה גיל יהיה אסור לנשים מהמשפחה לגעת בו? והאם זה שייך גם לסבתות?

תודה מראש לצדיק ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל רפאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מזל טוב להלדת הבן, ותודה רבה מאד על נתינת השם, יעזר הקדוש ברוך הוא שזה הקטן גדול גדול יהיה, ותרוו רב נחת דקדשה ממנו ומכל יוצאי חלציתם.

לא צריכים לקרא אותו בשני השמות, אלא באחד מהשמות שאתם רוצים, ואפלו לקרא אותו בשם חבה וכו'.

עד גיל שש לא מקפידים שישחקו יחד וכו'.

קטן עד גיל תשע הוא לא יודע טעם חטא, ולכן לא מקפידים עד אז וכו', זה בסתם אשה וכו', אבל בסבתא אין שום קפידה כלל.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתגדלו אותו בקלות, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' כח.

קוראים לי 'אברהם אבירם'. האם שמי 'אבירם', שהוא שם של רשע, מזיק לי?

שאלה:

מאת אבירם אברהם: לכבוד הרב מוה"רא"ש שליט"א. אנו מתפללים לשלומך שתאריך ימים בבריאות איתנה ותמשיך בהרצת התורה.

כשנולדת נתנו לי שני שמות: 'אבירם אברהם'. 'אבירם' הוא

שם של רשע, ו'אברהם' הוא שם של צדיק. האם יש ענין להגיד לכלם שיקראו לי רק 'אברהם' כי השם השני פוגע לי בשפיע ומזיק לי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אבירים אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי לא כדאי לתת לכתחלה את השם אבירים שהשם הזה הוא שם של רשע - אבירים מימי משה שהוא היה רשע, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (שוחר טוב, תהלים מ"ט) דתן ואבירים היו חכמים להרע, ואמרו (ילקוט שמות, רמז קס"ז) כל מה שאתה יכול לתלות ברשעים הללו תלה, וכן אמרו (סנהדרין ק"ט:) אבירים שאבד עצמו לעשות תשובה.

וכן יש עוד אחד בשם אבירים בן חיאל כמו שכתוב (מלכים א' ט"ז, ל"ד) "חיאל בית האלי את יריחה באבירים בכרו יסדה" וגו', ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין קי"ג.) באבירים בכורו רשע וכו', עין שם, ולכן לא כדאי לתת את השם אבירים, אלא אברהם.

עם כל זאת אנחנו מוצאים בדברי חכמינו הקדושים (אסתר רבה, פרשה ה', סימן ד') רבי יהושע בר אבירים וכו', ולכן לכתחלה לא כדאי לתת שם כזה, אבל אם כבר נתנו, יכולים לסמוך שהיה אמורא בשם אבירים.

עם כל זאת עלינו לשמר מאד מאד איזה שם נותנים לילדים וכו', כי עדיף לתת שם אחר צדיק, כמו שמצינו בדברי חכמינו הקדושים (ברכות ז:) מנא לן דשמא גרים? אמר רבי אליעזר דאמר קרא (תהלים מ"ו) "לכו חזו מפעלות הוי"ה אשר שם שמות בארץ" - אל תקרא שמות אלא שמות, ומובא במהרש"א (שם) שפעלת הוי"ה נמשכים אחר השם של האדם שהוא הגורם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני

מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' כט.

האם כדאי לעשות בטוח בריאות נוסף חוץ מהבטוח של קפת-החולים?

שיאלה:

מאת תמר: לכבוד הצדיק היקר.

לאחרונה פנו אלינו מספר חברות של 'בטוח בריאות' בהצעה לבטח את המשפחה. מצד אחד יש לנו בטוח רגיל של קפת-חולים, אך מצד שני הבטוחים האלו באמת עוזרים במקרים מסוימים. למשל, כשאחי הגדול חלה במחלה ה'ה לוו קשה כלכלית, ובטוח כזה ה'ה יכול לעזור לו מאד. גם מבחינה סיעודית קפות-החולים לא ממש עוזרות לסווח הרחוק, ואילו הבטוח הסיעודי הפרטי עוזר ותומך בלי הגבלה של שנים. אני מאד מבלבלת בענין: האם כדאי לנו לעשות בטוח בריאות פרטי או להשאיר רק עם הבטוח של קפת החולים? אשמח מאד לתשובתו של הצדיק. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום א' לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום רב אל תמר תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה טוב ומה נעים לעשות בטוח בריאות, כי זה עוזר מאד, והקדוש ברוך הוא יעזר שלא נצטרך להשתמש בזה, אבל זה בהחלט

משתלם, ובדידי הנה עובדא, שיש לי בטוח בריאות - אחר שקרה אתי מה שקרה וכו' וכו', עם התקפת הלב וכו', והחשובנית יצאה קרוב למליון דולה, אם לא היה לי בטוח בריאות אוי ואבוי, מאיפה הייתי משלם סכום אדיר כזה? ולכן טוב מאד לעשות בטוח בריאות.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' ל

**מה דעתכם לגבי קבוצת היהודים שהתאבדה במצדה?
והאם כדאי לבקר שם?**

שאלה:

מאת פינחס: שלום לכבוד הצדיק.

רציתי לשאל מה דעתכם בנוגע למה שארע במצדה שבדרום ארץ ישראל: האם אותם יהודים שהתבצרו שם מאימת הגויים ולבסוף הרגו את עצמם עשו את הדבר הנכון? והאם כדאי לבקר שם באתר הארכאולוגי?

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום ראשון לסדר נח כ"ה תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל פנחס נרוי איר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה חכמינו הקדושים אמרו (בבא בתרא ט"ז:) אין אדם נתפס

בשעת צער; ולכן אי אפשר לדון את היהודים שהיו בתקופה ההיא, ולא רצו לפל בידי הרומאים וכו'.

בענין לבקר שמה וכו', בשעה שזה נתגלה אני זוכר שכמה רבנים מפרסמים בצדקתם הלכו שם לראות את המקוה שחפרו שם ומצאו את זה, ורצו לראות איך בנו מקוה לפני כאלף שנים. גם אני הייתי שמה פעמים.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזה כבר להגאל מהגלות הארצה והמרה הזו, ונזכה לראות במו עינינו בבנין בית המקדש ובגלוי שכינת עזו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' לא.

עד לאיזה ארץ צריכים לגדל את הפאות?

שאלה:

מאת משה: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
מה השעור של הפאות שצריכים לגדל? כמה ארכות הן צריכות להיות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר נח כ"ו תשרי ה'תשע"ד
שלום וברכה אל משה נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

שעור הפאות הוא עד הסנטר, וכך מקבל אצל כלם, עם כל זאת, יש שהולכים עם פאות יותר ארכות, כל אחד כפי מנהגו. עם כל זאת, צריכים מאד מאד להקפיד ללכת עם פאות שזה נקרא אצל

התימנים 'סימנים' - סימן שאתה יהודי, ורבנו ז"ל הפליג מאד מאד במעלת הפאות, עד כדי כך שאמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י"ז) "ש לפעמים שאיזה פחות שבִּישׂרָאֵל עושה נענוע עם הפאות שלו, והשם יתברך יש לו התפארות גדולה מזה, וידוע שרבנו ז"ל הזהיר מאד מאד ללכת מסדר עם הבגדים, ואמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קכ"ז): הבגדים הם בסוד החשמ"ל, שהוא שמירה. ועל כן הבגדים יהיו שלמים תמיד ולא קרועים כי הוא קלוקל השמירה. הבגדים בעצמן תובעין את האדם אם לא נזהר בשמירתן לכבדן כראוי ולהחזיקן בנקיות; וכן בענין הפאות גלה רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן תק"ז) שצריך להיות תלתלים [היינו מסדרים], בסוד (שיר השירים ה', י"א) "קנצותיו תלתלים", ואנשי שלומנו הבחינו שבכל פעם קדם שרבנו ז"ל יצא מביתו, הוא הרטיב את אצבעותיו וסדר את הפאות שלו.

עם כל זאת, אגחנו יודעים שרבנו ז"ל הלך עם פאות ארכות, כמוכא (שבחי הר"ן, סימן ט"ו) כשהגיע רבנו ז"ל בארץ ישראל בנמל יפו ורצה לנסע לירושלים, לא נתנו לו הערבים בשום פנים ואפן, כי הסתכלו על מלבושיו ועל תאר פניו שיש לו פאות ארכים כנהוג במדינתנו ושאנו יודע לשונם וכו', ואמרו שהוא בודאי אחד מהמרגלים של הצרפת ולא הועילו שום פיוס ובקשות, ונשאר רבנו ז"ל על הספינה, עין שם. רואים מזה שרבנו ז"ל הלך עם פאות ארכות, וכן מוהר"ן ז"ל הלך עם פאות ארכות, כי כשהגיע למצרים על הדרך לארץ ישראל, גם כן הסתכלו עליו בתמהון על הפאות שלו.

על כל פנים יהודי הולך עם פאות, ורבנו ז"ל הבטיח (חיי מוהר"ן, סימן רכ"ה) מי שיבוא אל ציונו הקדוש ויתן פרוטה לצדקה ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים תקון הפללי, יניח את עצמו לארץ ולרחב ובודאי יושיע לזה האדם, ואמר שבהפאות יוציא אותו מהגיהנום, ואפלו אם יהיה אותו האדם איך שיהיה ואפלו שעבר מה שעבר, רק מעתה יקבל על עצמו שלא ישוב לאולתו חס ושלום, עין שם.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה לציית את רבנו ז"ל, וללכת עם זקן ופאות, וכך כותב מוהרנ"ת ז"ל (לקושי הלכות, גלוס, הלכה ג', אות ב') עקר הדת ישראל ועקר היהדות תלוי בזקן ופאות ובהם נפר היהודי, כי הוא מזרע ברוך השם, מזרע ישראל. ומי שרוח אחרת עמו חס ושלום, ורוצה לכפר חס ושלום באלקי ישראל, תחלת הכפירה הוא שמשליך חס ושלום מעליו הזקן והפאות, כי באמת כל דת ישראל הקדוש הוא תלוי בזקן ופאות וכו', עיין שם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' לב.

אני רוצה להתחתן אך ורק עם בחור חסיד ברסלב. כיצד אוכל להכיר בחור כזה?

שאלה:

מאת בת מלך: שלום לרב.

אני בחורה חרדית בת עשרים וארבע ממשפחה חרדית מעלה. לאחר כמה הצעות שדוכים מכל מיני סוגים, הבנתי מה הכוון שלי - אני מעוניינת בעזרת השם להשתדך עם בחור חרדי חסיד ברסלב, אך אינני יודעת כיצד להגיע להצעות כאלו.

אשמח לקבל ברכה ועזרה, כי אין לי גישה להצעות אלו ואני לא מוכנה להתפטר, אני רוצה רק ברסלב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר נח כ"ו תשרי ה'תשע"ד

שלום רב אל בת מלך תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תאמיני לי שלא חסרים בחורים בגיל שלך חסידי ברסלב יראים
 ושלמים ובעלי מדות טובות, ועם תפלה ורצונות וכסופים חזקים
 תזכי למצא בחור כזה, ולכן עליך רק לבקש את הקדוש ברוך הוא
 ואז תראי שבוא תבוא ישועתך ותזכי למצא את בן זוגך, ותתחתנו
 לשם שמים ותבנו בית נאמן בישראל, כי העקר במציאת הזוג הוא
 רק תפלה, לבקש ממנו יתברך בכל יום ויום שימציא לך את בן זוגך
 משרש נשמתך.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני
 מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני
 תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' לג.

איך זוכים לשמר על הרגשת החיות בעבודת השם?

שאלה:

מאת יהודה: שלום לכבוד מוהרא"ש שליט"א.
 רבנו ז"ל אמר שהמדות אהבה ויראה הן החיות בעבודת השם,
 ובאמת במהלך כל חזרתי בתשובה היו תקופות שהייתה לי
 הרבה חיות והיו תקופות שהיה ממש יבש. איך אפשר לשמר
 תמיד על חיות בעבודת השם ושלא אתקרה לעולם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר נח כ"ו תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י"ז) שאת מדת האהבה והיראה מקבלים מהצדיק, ובתקוני זהר (תקון מ"ה) קורא את האהבה והיראה תרי גדפוי דבהון פרח לעלא ונחית לתתא, הינו שתי הכנפים שיש לצפור לפרח - הן לעלות למעלה, והן לרדת למטה, זה אהבה ויראה, ואת כל זה מקבלים מהצדיק. ואתה צריך לדעת שלכל אדם יש עליות וירידות, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ו') שאדם צריך להיות בקי ברצוא ובקי בשוב, הינו כשעולה למעלה שזה נקרא "רצוא", אזי הוא צריך לדעת לצמצם את עצמו לא לעלות יותר מהשגותיו וכו', וכן כשירד למטה הינו כשנופל ומתקרב שזה נקרא "ושוב", אזי הוא צריך לדעת איך להתחזק בכל הכחות ולא לפל ביאוש, הרי שלך לפניך, שיש לכל אדם עליות וירידות שזה בעצמו השתי כנפים שיש לצפור לפרח, הינו אהבה ויראה - מצד אחד אדם צריך תמיד להתלהב אל הקדוש ברוך הוא, שזה נקרא "רצוא", וכשחוזר מההתלהבות כי אי אפשר לעמד בדרך זו תמיד (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ה) אזי צריך לדעת איך להתחזק ולא להתיאש בשום פנים ואופן.

ובאמת כדי להבין מה זו אהבה ומה זה יראה - זה שמחה והתבודדות, "שמחה זה אהבה" - שמרב אהבה שאוהב את הקדוש ברוך הוא, הוא תמיד שמת, ואין קץ ואין סוף לשמחתו, וזה בא מרב אהבה שאוהב את הקדוש ברוך הוא, שיודע שמלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוף כל עלמין, אין בלעדיו יתברך כלל, שזו השמחה הכי גדולה שאדם בא אל ידיעה זו. "התבודדות זה יראה" - שאדם צריך לשפט את עצמו תמיד איך הוא מתנהג, ועל ידי זה נופלת עליו יראה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ט"ו), ולכן ראה לחזק את עצמו עם שתי המדות האלו אהבה ויראה - מצד אחד תמיד תהיה בשמחה עצומה שזכית להבראות מזרע ישראל ולא עשני גוי כגויי הארצות, ומצד שני להתבודד להקדוש ברוך הוא ולדעת שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, ועל ידי זה תפל עליך יראה גדולה ממנו יתברך.

רק חזק ואמץ להחזיק ברבנו ז"ל שרק ממנו מקבלים את האהבה והיראה, כמובא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י"ז), עי' שם באריכות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' לד.

**למורת רוחי אני נכשל בעברות חמורות שגורמות לי
לשנא את עצמי. מה אעשה?**

שאלה:

מאת משה: לכבוד הרב.

אני לא יודע איך להסביר את זה, אבל למרות שאני לא רוצה את זה אני נופל בחטאים חמורים, וזה גורם לי לשנא את עצמי. מה אעשה? תודה.

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום שני לסדר נח כ"ו תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפ"ב) שאדם צריך לחפש ולבקש ולמצא בעצמו נקדה טובה, כי איך שהוא איך יכול להיות שאין בי טוב? ואם יחפש ויבקש אזי ימצא בו הרבה טוב, כי באמת אמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ז) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבך מלאים מצות פרמון; ולכן ראוי לך להתחזק ביתר שאת וביתר עז, ואפלו שאתה נופל במקום שאתה נופל וכו' וכו', אסור לך להתיאש בשום פנים ואופן, כמו שצעק רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ע"ח) אין שום

יֹאשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל! אֵין דְּבַר כְּזֶה לְהַתְּיָאשׁ אֶפְלוּ שְׁעָשָׂה מֵה שְׁעָשָׂה
 וְכוּ' וְכוּ', וְאֶפְלוּ שְׁנוּפֵל עֲכָשׁוּ גַם כֵּן וְקָשָׁה לוֹ לְצִאֵת מֵהַמְּקוֹם שְׁנוּפֵל
 וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אֲסוּר לְהַתְּיָאשׁ בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, וְאָמַר רַבְּנּוּ
 ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קי"ב) אִם אַתָּה מֵאֲמִין שְׂיִכּוּלִים לְקַלְקֵל
 תֵּאֲמִין שְׂיִכּוּלִים לְתַקֵּן.

וְאַתָּה צְרִיךְ לְדַעַת שְׂכָמוּ שְׂאָסוּר לְשֵׁנָה הַזּוֹלָת, כִּךְ אֲסוּר לְשֵׁנָה
 אֵת עֲצָמוּ וְכוּ', וְלִכֵּן תִּרְאֶה לְדוֹן אֵת עֲצָמְךָ לְכַף זְכוּת וְתַתְּחִזֵּק הַרְבֵּה
 מְאֹד בְּשִׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנֵךְ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ
 שְׂיִצִּיל אוֹתְךָ מֵהַעֲבֻרוֹת הַחֲמוּרוֹת שְׂאֵתָה נּוֹפֵל אֲלֵיהֶם, כִּי אֵין עֲצָה
 אַחֲרֵת לְצִאֵת מִכָּל הַעֲבֻרוֹת וְכוּ' וְכוּ', אֲלֵא עַל יְדֵי תַפְלָה וְהַתְּבוּדָּה
 - לְדַבֵּר וְלִבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שְׂיִוְצִיאוּ מֵהַשְּׂאוּל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו
 שְׁנוּפֵל אֲלֵיהֶם בְּכָל פַּעַם, וְעַל יְדֵי רַבּוּי שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, סוֹף
 כָּל סוֹף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב שְׂתִזְכֶּה לְצִאֵת מֵהָרַע הַזֶּה שְׁנַפְלֵת אֵלָיו
 וְכוּ', וְאַתָּה נּוֹפֵל אֵלָיו וְכוּ', רַק אֵל תַּתְּיָאשׁ מִתַּפְלָה, כִּי מֵה שְׂתַפְלָה
 פּוֹעֵלֵת שׁוּם דְּבַר בְּעוֹלָם לֹא פּוֹעֵל. וּמוֹבָא בְּזֵהָר (פְּנַחֵס וּל"א.) מֵאֵן
 דְּמִפְּרַשׁ חוֹבִיָּה, בִּי דִינָא בְּדִילִין מִיְנִיָּה, בְּגִין דְּבַר נֶשׁ קָרִיב לְגַרְמִיָּה
 וְלֹא אֵתְדֵן עַל פּוּמִיָּה, וְתוֹ לֹא שְׂבִיק לְמַקְטָרְגָא לְאוּלְפָא עַלִּיָּה חוֹבָא
 מוּמָא דְּבַר נֶשׁ יְקִדִים וְיִימָא וְלֹא יְהִיב דּוּכְתָא לְאַחְרָא לְמִימַר. כְּדִין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְחִיל לִיָּה הֵדָא הוּא דְּכְתִיב (מִשְׁלֵי כ"ח י"ג) "וּמוֹדָה
 וְעֹזֵב יִרְחֵם"; [נִי שְׂמִפְּרַשׁ אֵת חֲטָאֵיו לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ שְׂמִתּוּדָה
 עַל חֲטָאֵיו, עוֹזְבִים אוֹתוֹ הַבֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה וְאֵין דְּנִים אוֹתוֹ וְכוּ'.
 וּמֵה גַם, כְּשָׂבֵא הַמְּקַטְרֵג לְקַטְרֵג עָלָיו, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלְחוֹ מַעַל
 פָּנָיו וְכוּ']. וְזוֹ הַמַּעֲלָה שֶׁל אָדָם שְׂזוּכָה תְּמִיד לְהַתְּבוּדָּה לְהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְלִפְרַשׁ אֵת כָּל שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה,
 וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּמִדְּבַר רַבָּה, פְּרָשָׁה כ', סִימָן י"ג) בְּלַעַם הָיָה רָשָׁע
 עָרוּם וְיָדַע שְׂאֵין עוֹמֵד בְּפָנָיו הַפְּרַעַנּוֹת אֲלֵא תְּשׁוּבָה, שְׂכָל מִי שְׂחוּטָא
 וְאָמַר חֲטָאֵתִי, אֵין רְשׁוּת לְמַלְאָךְ לְגַע בּוֹ. וּבִשְׂבִיל זֶה הוּא מְסִית אֵת
 כָּל אָדָם: "מֵה לָךְ לְחֹזֵר בְּתְּשׁוּבָה? וּמֵה לָךְ לְהַתְּוֹדוֹת?" כִּי הוּא יוֹדַע
 שְׂמִי שְׂחֹזֵר בְּתְּשׁוּבָה וּמִתּוּדָה לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵין רְשׁוּת לְמַלְאָךְ

המות לגע בו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

ולכן ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז, ולא להשבר משום דבר, אתה תעשה בכל פעם התחלה חדשה וסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב שתזכה להכלל בו יתברך, שנקרא טוב, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה) "טוב הוי"ה לכל".

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' לה.

ברצוני להוסיף לשמי שם תנכ"י, ואמי מעדיפה שאבחר שם שהיא אוהבת. באיזה שם לבחור?

שאלה:

מאת עמר: לכבוד הצדיק שלום.

אחי גר בבינאל ומשתיר לקהלתכם. הוא אמר לי שאמרתם ש'עמר' זה לא שם, ולכן אני שוקל להוסיף שם, ובגלל שאמי נתנה לי את השם שנולדתי בקשתי ממנה שהיא תבחר את השם הנוסף.

היא בחרה את השם 'רפאל', אף אחי אמר שיכולה להיות בעיה מפני שזה שם של מלאך ולא שם תנכ"י, ולכן הוא בקש מאמי שתבחר עוד שני שמות למקרה והשם 'רפאל' הוא לא טוב, והיא אמרה שהיא מעדיפה את השמות 'הונתן' או 'אבישי'. מה דעתו של הצדיק? בתודה רבה על ההתייחסות.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר נח כ"ו תשרי ה'תשע"ד

שלום וברכה אל עמר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשׁמֵר אִיזָה שֵׁם נוֹתְנִים לְבֵן אוֹ לְבַת, כִּי שְׁמוֹת בְּנֵי אָדָם הֵם כָּל הַחַיּוֹת שֶׁל הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב') "וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ", כִּי הַשֵּׁם הוּא הַנֶּפֶשׁ, וְלִכְן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשׁמֵר לֹא לְתֵת שְׁמוֹת בְּדוּיִים לְיְלָדִים שְׂאִין לָהֶם שׁוֹם עֶרֶךְ וְכוּ', וְלִכְן אִם אִמְךָ רוֹצֶה לְהוֹסִיף לָךְ אֶת הַשֵּׁם 'רַפְּאֵל' מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים, כִּי הִרְבָּה צְדִיקִים הָיוּ נִקְרָאִים בְּשֵׁם הַזֶּה.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתְּצַלִּיחַ בְּדַרְכְּךָ, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' לו.

אֲנִי חַלּוֹנִית וּבֶן-זוּגִי דָתִי. הָאֵם זֶה שִׁיף שְׁנַתְחַתֵּן?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת מֵיטַל: שְׁלוֹם לְצִדִּיק מֵיבְנָאֵל.

אֲנִי מֵאֲמִינָה בְּבוֹרָא עוֹלָם, אֲבָל עֵדִין חַיָּה כְּחַלּוֹנִית. אֲנִי יוֹצֵאת עִם בֶּן-זוּגִי כְּכָר אַרְבָּעָה חֲדָשִׁים, וְאֲנִי מֵרְגִיֶּשֶׁה שְׂאֲנַחְנוּ מְאֹד מִתְּאִימִים וּמִשְׁלִימִים אַחַד אֶת הַשְּׁנִי. דְּבַרְנוּ כִּפּוֹה פְּעָמִים לְגַבִּי חֲתָנָה, וְהוּא מְאֹד רוֹצֶה לְהִתְחַתֵּן, אֲךָ לִי יֵשׁ חֲשָׁשׁוֹת - בְּגַלְל שְׁהוּא דָתִי וְאֲנִי חַלּוֹנִית. הָאֵם קִשֵּׁר כִּזֶּה יְכוּל לְהַצְּלִיחַ? בְּהַזְדַּמְנוֹת זֹ, אֲשִׁמַּח לְשָׂאֵל עוֹד שְׂאֵלָה שְׁמַעֲנִינָת אוֹתִי הִרְבָּה זְמוֹן: מֵה הַסְּבָה לְמַצּוֹת הַנַּחַת תְּפִלִּין? תּוֹדָה רַבָּה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר נַח כ"ז תְּשַׁרְי ה'תשע"ד

שְׁלוֹם רַב אֶל מֵיטַל תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתְּבְּךָ.

אין דבר כזה חלוני או חלונית, כלנו יהודים בני אברהם יצחק ויעקב, כלנו בני הקדוש ברוך הוא כמו שכתוב (דברים י"ד) בני אדם להוי"ה אלקיכם, אלא ההפך הוא שלא קבלת חנוך תורני ובשביל זה את מרגישה עצמך חלונית, פי התרגום מתרגם "איש זר" - גברא חלוני.

בדיוק מתאים ששאלת על מצות תפלין "מה זה?" - בתפלין כתוב "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד", הינו אמונת היחוד בבוא יתברך שמו, וקדם לובשים תפלין של יד לרמז שקדם עושים ולא שואלים שאלות אפלו שלא מבינים, ואחר כך מניחים תפלין של ראש לרמז שאחר כך מחפשים הסבר ותרוץ על הקשיות. יהודי מאמין אמר בקבלת התורה "נעשה ונשמע" - קדם "עושים" ואחר כך "מבינים", וזוהי מצות תפלין: קודם מניחים של יד - שעושים, ואחר כך תפלין של ראש - מתבוננים מה עושים, ולכן ביהדות התמימה והאמתית אין שואלים שום קשיות, רק מסלקים את השכל לגמרי ואז מצליחים, כמו שאמר התנא הקדוש רבי חנינא בן דוסא (אבות פרק ג') כל שמעשיו מרבים מחכמתו - חכמתו מתקימת, כי העקר ביהדות הוא לקבל על עצמו על מלכותו יתברך בלי שום חכמות כלל.

וכן התפלין מרמזים שקושרים את הידים - לדעת שלא הידים שלי מרויחות את הכסף, רק הוא יתברך זן ומפרנס, לא הידים שלי! וכן מניחים תפלין על הראש - ומרמזים שקושרים את הדעת והשכל, ולדעת שלא הראש הטוב שלי מפרנס אותי, אלא רק הוא יתברך זן ומפרנס אותי!

הכלל, שהיהדות הוא העקר לזרק את השכל ולהכניס את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, וזו מעלת עם ישראל שהשליכו את שכלם בעת קבלת התורה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר זן, חלק א', סימן קכ"ג) ולא חקרו אחר שום חקירות אלא כלם הכריזו "נעשה ונשמע" - קודם עושים ואחר כך מבינים.

וְהִנֵּה אֲנִי בְּטוֹחַ מֵאַחַר שְׁיֵשׁ בֵּינֵיכֶם אֲהַבָּה וּמְשִׁיכָה אֶחָד לְשָׁנִי
תְּצַלִּיחוּ לְהַקִּים בֵּית נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁתַּמִּיד תְּבַשְׂרֵי לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.
הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' לז.

**בְּמָה עָלִינוּ לְהַתְּעוֹרֵר בְּיָמֵים קָשִׁים אֱלֹהֵינוּ לְאַחַר פְּטִירָתוֹ
שֶׁל מֶרְן הַרְבַּ עוֹבְדֵי יוֹסֵף?**

שְׂאֵלָה:

מֵאַת מִתְּנִיָּה: שְׁלוֹם לְכַבֹּד קִדְשָׁת מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.
הַיּוֹם, ג' בְּמֶרְחֶשֶׁן תשע"ד נִפְלָה עֲטֶרֶת רֵאשֵׁנו, וְנִסְתַּלַּק
לְבַיִת עוֹלָמוֹ פֶּאֶר הַדּוֹר וְהַדְּרוֹ מֶרְן הַגָּאוֹן הַרְבַּ חַיִּים עוֹבְדֵי
יוֹסֵף זְצוּק"ל. בְּמָה עָלִינוּ לְהַתְּעוֹרֵר בְּיָמֵים קָשִׁים אֱלֹהֵינוּ, וּבְמָה
נִתֵּן לְהַחֲזִיר טוֹבָה לְגִדּוֹל הַדּוֹר שֶׁלָּנוּ שֶׁעָשָׂה רַבּוֹת לְמַעַן עִם
יִשְׂרָאֵל וְהִלֵּךְ כַּעַת לְעוֹלָם שְׁכָלוֹ טוֹב?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר לָךְ לָךְ ד' חֶשֶׁן ה'תשע"ד

שְׁלוֹם רַב אֶל מִתְּנִיָּה נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הָאֲבָדָה הַפְּבֻדָה שֶׁנִּפְלָה עָלֵינוּ לֹא נִתֵּן לְהַשְׁלִימָהּ כָּל כֶּף מֵהָרָ, וְמָה שֶׁאֲנִיחֵנוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת הוּא לְלַכֵּת בְּדַרְכֵינוּ וְלַעֲסֹק הַרְבֵּה בְּהַלְכָה
שְׁזוֹ הֵיטֵה מִשְׁאֵת חַיֵּינוּ וְנִפְשׁוֹ - לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְאַסּוּקֵי שְׁמַעְתָּתָא
אֲלֵיבָּ דְהַלְכָתָא.

וּבְאַמַּת לָנוּ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב יְדוּעַ שְׂרַבְנוּ ז"ל הַקִּפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל

למוד הלכה, ואמר (שיחות הרן, סימן כ"ט) שכל בר ישראל מחיב ללמד בכל יום הלכה, שזו היתה משאת חיו של מרן זי"ע.

רבנו ז"ל אָמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מ"ג) שֶהקדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה מוֹפְתִים וְנִסִּים עַל יְדֵי הַבְּעָלִי פּוֹסְקִים, וְרָאוּ אֶת זֶה בְּחוּשׁ אֶצְלֵ מְרַן זִי"ע שֶהרְבֵּה אֲנָשִׁים נִתְבָּרְכוּ מִבְּרֻכּוֹתָיו.

וְלִכֵּן עָלִינוּ לְשִׁים אֶת הַדְּגֵשׁ הָעֵקֶר עַל לְמוּד הַלְכָה, רַבְנּוּ ז"ל אָמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ח') שֶעַל יְדֵי לְמוּד הַלְכָה וְשִׁלְחָן עֲרוּךְ מְבָרְרִים אֶת הַטּוֹב מִן הָרַע, וְהָאֵדָם נִזְדַּכֵּךְ עַל יְדֵי זֶה, וְלִכֵּן מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים אִם נִתְחִיל בִּיְתֵר שְׂאֵת וּבִיְתֵר עַז לְלַמֵּד הַלְכָה בְּכָל יוֹם, וּבְזֶה נִשְׁלִים מֵה שֶׁחִסַּר לָנוּ וְכוּ'.

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמְנַחֵם אֶת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם הוּא יְנַחֵם אוֹתָנוּ עַל הָאֲבֵדָה הַגְּדוֹלָה שֶׁאֲבִדְנוּ.

הַמְאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' לח.

הַזְקֵן שְׁלִי אֶרֶךְ וְעֵבֶה וְגוֹרֵם לִי הַרְבֵּה אֵי-נוֹחוֹת. הָאֵם מֵתָר לִי לְסִדֵּר אוֹתוֹ?

שְׁאַלָה:

מַאת יוֹסֵף: לְכַבּוֹד הַרְבַּ הַצְּדִיק מוֹהֲרָא"שׁ שְׁלִיט"א.

בְּבֵית הוֹרֵי מְקַפְּדִים מְאֹד עַל גְּדוּל הַזְקֵן, וְאִלוּ אֲנִי גֵר בְּחוּץ לְאֶרֶץ וְרַב הָאֲנָשִׁים בְּקִהְלֵתִי לֹא מְגַדְלִים זָקֵן. בְּרַצוֹנִי לְהַבִּין: מֵה הַעֲנִין הַגְּדוֹל לְגַדֵּל זָקֵן? הָאֵם אֵי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת יְהוּדִי כְּשֶׁר בְּלִי זָקֵן? וְהָאֵם אֶפְלוּ מִי שֶׁמְצַטְעֵר מְאֹד כְּמוֹנִי, שֶׁאֲנִי צָעִיר וְגַדֵּל לִי זָקֵן אֶרֶךְ וְעֵבֶה, וְזֶה גוֹרֵם לִי הַרְבֵּה אֵי נוֹחוֹת, גַּם לִי אִסוּר לְגַעַת בְּזָקֵן? תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְר וּיְרֵא י"א חֶשֶׁן ה'תשע"ד

שָׁלוֹם רַב אֶל יוֹסֵף נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אַתָּה צָרִיךְ לְדַעַת שְׁמוֹהֵרֵנ"ת ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי הַלְכוֹת, הַלְכוֹת גְּלוּת, הַלְכָה ג') שֶׁעָקַר הַיְהוּדוּת תְּלוּי בְּזִקְן וּפִאוֹת, וְתַכְּף וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מִתְקַרֵּר מִהַיְהוּדוּת הוּא מִתְחִיל לְהוֹרִיד אֶת הַזִּקְן וְהַפֹּאוֹת, וְזוֹ הַתְּחִלַּת רְחוּקוֹ מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְלִכֵּן, מָה אַתָּה רוֹצֵה, שְׂאֵנִי אֵיֶעֶץ לְךָ לְהוֹרִיד אֶת הַזִּקְן וְהַפֹּאוֹת?
עֲדִיף שֶׁתְּסַדֵּר אֶת הַזִּקְן בְּסִדְר נְכוּן וְכָךְ לֹא יִהְיוּ לְמִשְׁפָּחָה טְעֻנוֹת עָלֶיךָ.

רַק חִזּוֹק וְאַמֶּץ מְאֹד כִּי עַל פִּי הַזֶּהֱרַר וּכְתַבִּי הָאָרִיז"ל הַזִּקְן הוּא צְנוּרוֹת עֲלִיוֹנִים הַמְמַשִּׁיכִים לְאָדָם שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה, וְאִם הוּא חוֹתֵךְ אֶת הַזִּקְן וְאֶת הַפֹּאוֹת הָרִי הוּא מוֹנֵעַ מֵעֲצֹמוֹ אֶת הַהִשְׁפָּעוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת. וְחֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (שְׁבַת קנ"ב.) הַדְרַת פְּנִים - זֶה זִקְן; רוֹאִים מִזֶּה שֶׁעָקַר הַיְפִי שֶׁל הַפְּנִים כְּשֵׁיִשׁ לוֹ זִקְן וּפִאוֹת.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לְךָ שֶׁתְּהִיָּה לְךָ עֲזוּת דִּקְדוּשָׁה וְתִצְמִיחַ לְךָ זִקְן וּפִאוֹת כְּמוֹ כָּל יְהוּדִי, וְאִם יֵשׁ עָלֶיךָ מִתְנַגְּדִים, תִּרְאֶה לְסַדֵּר אֶת זֶה כְּדִי לְהוֹרִיד אֶת הַהִתְנַגְּדוֹת.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' לט.

רבנו עובדיה יוסף זצ"ל הלך למנוחות, ואנו נשאֵרנו יתומים. מי ינהיג אותנו וישמר עלינו?

שאלה:

מאת רן: שלום לכבוד הרב הצדיק. מה עושים עכשיו אחרי שאבא שלנו רבנו עובדיה יוסף זצ"ל הלך למנוחות ואנו נשאֵרנו יתומים?! מי ינהיג אותנו וישמר עלינו?!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וירא י"א חשון ה'תשע"ד

שלום רב אל רן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי הכאב גדול מאד מאד, כי נשאֵרנו יתומים בלי אב רוחני, עם כל זאת אמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא זוטרָא חקת) כל שמת ומניח בנו ממלא מקומו תחתי - אינו מת.

וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב, סימן ז) שאדם צריך להשאיר אחריו בנים, ובזה ממשיכים את דעתו בעולם. ותהלה לאל ידוע שמרן הניח אחריו בנים תלמידי חכמים גדולים וחתנין רבנין, ובפרט את המאות אלפים ורבבות תלמידים שהניח אחריו שהם הילדים שלו, כמאמר ז"ל (סנהדרין יט.) כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו, ולכן בזה יש לנו להתנחם כי מי עוד בדור הזה כמו מרן השאיר אחריו מאות ואלפים ורבבות תלמידים, אזי בודאי הוא חי בתוכנו.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות צדיק, סימן קעג) על ידי השתטחות על קברי הצדיקים הקדושים ברופן הוא עושה לו טובות אף על פי

שאינו ראוי לך, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר זן, חלק ב, סימן מא) שהשם יתברך עושה מופתים על ידי בעלי הפוסקים, כמו שכתוב (דברי הימים-א ט"ז) מופתיו ומשפטי פיהו, שעל ידי פוסקי הדור שפוסקים שיהיה כך וכך וכו' נעשה כך וכך בשמים, כי אם הוא פוסק כן למטה ונתקבלים פסקיו בעולם, כן מקבלים את פסקיו למעלה, זאת אומרת שבעלי הפוסקים יש להם כח בשמים לפעל ישועות, ומי לנו גדול כמרן בדור האחרון הזה שנתקבלו פסקיו אצל כל עם ישראל.

ולכן זה דבר גדול מאד ללכת אל קברו, ולבקש שם מה שהוא צריך, ובזכות הבעל פוסק הזה יפסקו גם לו ישועות ונחמות.

הקדוש ברוך הוא המנחם את עם ישראל ומנחם ציון וירושלים הוא ינחם אותנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' מ.

חזרתי לגור עם הגרוש שלי, אך הוא לא מענין להתחתן טוב. מה עלי לעשות?

שאלה:

מאת אסנת: שלום כבוד הרב. ראשית ברצוני לאחל לך רפואה שלמה ובשורות טובות.

אני גרושה בפעם השניה ויש לי שני בנים - אחד מהנשואים הראשונים ואחד מהנשואים השניים. כשהתחתנתי עם בעלי השני גם הוא היה גרוש עם ילד אחד. לפני שבע שנים התגרשנו, ומאז הוא התחתן שוב בפעם השלישית, ושוב התגרש. מנשואים אלו נולדו לו עוד שני ילדים.

בשנה האחרונה התגוררנו ביחד כשמונה חודשים, וקויתי שנצליח לשקם את הקשר ונוכל לחזר ולחיות יחד כדת משה

וְיִשְׂרָאֵל, אֲךָ הוּא הַחֲלִיט לַעֲזֹב אֶת הַבַּיִת וְשָׁב לְנֶדֶד מֵאַחַת
לְשָׁנָה כְּפִי שְׁנֵהֵג לַעֲשׂוֹת כָּל חַיָּו.

חָשׁוּב לִי לְצִיץ שְׁמַאֲז הַגְּרוּשִׁין שְׁלֹנוּ אֲנִי מְרַגְּשָׁה כִּי זֶה עֵדִין לֹא
נִגְמַר בֵּינֵנוּ וְאֲנִי לֹא מְצַלִּיחָה לְבָנוֹת אֶת חַיִּי מִחֲדָשׁ, אֲנִי חַיָּה
בְּתִקְוָה שֶׁהוּא יִרְצֶה לְחֹזֵר אֵלַי לְקֶשֶׁר מְסֻדָּר וְאַמְתִּי, אֲךָ אֲנִי
מְרַגְּשָׁה שְׁלִמְרוֹת שֶׁהוּא רוֹצֶה מְשַׁפְּחֵתִיז - הוּא מְתַקְּשָׁה
לַעֲמֹד בְּזָה.

מָה הַצְּדִיק מֵיעֵץ לִי לַעֲשׂוֹת: הָאִם עָלַי לִוְתֵר עַל הַרְצוֹן שְׁלִי
לְהִיּוֹת אִתּוֹ וְלִהְיוֹת הַלְּאָה, אוֹ שֵׁשׁ תִּקְוָה שְׁנִחְזֹר לְחַיּוֹת
יַחַד? וְכִיצַד עָלַי לְהִתְנַהֵל מוֹלוּ מֵאַחַר וְיֵשׁ לָנוּ יֶלֶד מְשֻׁתָּף
וְהַקֶּשֶׁר בֵּינֵנוּ תְּמִידִי? תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֻדָּר וַיֵּרָא י"א חֶשְׁוֹן ה'תשע"ד

שְׁלוֹם רַב אֶל אֶסְנַת תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁזֶה אֶסוּר חֲמוּר מְאֹד לְגוּר עִם בַּעַל בְּלִי
נְשׁוּאִין, וּבְכָלֵל כָּל הַעֲנִין הַזֶּה לְהַחֲלִיף בְּכָל פַּעַם גְּבַר אַחֵר, זֶה אֵינוֹ
מִן הַנִּימוּס וְאֵינוֹ עַל פִּי הַהֲלָכָה כָּלֵל, וְרַק מִבֵּיא צְרוֹת וְיִסוּרִים בְּחַיֵּי
הָאָדָם.

מִי שְׁחִי חַיֵּי הַפְּקָרוֹת וְכוּ' וְכוּ' צְרִיף לְדַעַת שְׁיִשְׁלַם עַל זֶה מַחִיר
מְאֹד מְאֹד כְּבֵד וְכוּ', וְלִהְיוֹת, מִי שְׁחִי עַל פִּי דֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה,
הַחַיִּים שְׁלוֹ חַיִּים מְאַשְׁרִים, חַיִּים מְצַלְחִים, וְאֵינוֹ מִתְגַּרֵּשׁ וְכוּ' וּמְכַל
שְׁכָן שְׁאֵינוֹ מִתְגַּרֵּשׁ פַּעַמִּים אוֹ שְׁלֵשׁ וְכוּ' וְכוּ' שְׁזֶה פְּשׁוּט טְרוּף וְכוּ'
וְלֹא נוֹרְמָלִי וְכוּ'.

וְלִכֵּן אֶת צְרִיכָה לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִקְבַל עַל עֲצֻמָּה לְלַכֵּת
כְּבָר בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְלֹא לְחַיּוֹת בְּדֶרֶךְ שֶׁל הַפְּקָרוֹת.

הקב"ה יחזיר אותך בתשובה, ותשקמי את עצמך כבָּר.

המאחל לך תשובה שלמה...

ג' מא.

אני מרגיש אבוד משני העולמות, ואין מי שיחזק את נפשי

שאלה:

מאת משה: אני אברה, ויש לי כפוח וכמה קשיים - הן בענייני פרנסה והן בעניינים אחרים. ברוך השם אני מתנגע עבור דברים שבקדשה - הן על תורה והן על תפלה וכו', אבל בענייני קדשה המוצב מר מאד, כי פעמים רבות קורה לי מקרה לילה באנס, ואיני יודע לשית עצות בנפשי. למשל, ביום כפור שעבר, אחרי כל עבודת היום בבכי ובהשתפכות הנפש, בלילה קרה מה שקרה... ואני שבור מאד.

כאמור לעיל, גם בענייני גשמיות אני צריך התחזקות גדולה ואני מרגיש אבוד משני העולמות, אין מי שיחזק את נפשי ואין מי שיאמר לי מה השם רוצה ממני... אנא, תראו לי את הדרך בה אני צריך ללכת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וירא י"א חשון ה'תשע"ד

שלום רב אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הצרות והבעיות שלך הם רק מחמת שאתה שרוי בעצבות

ובמרירות ובדכאון וכו' כי אם היית תמיד שמח - לא היה חסר לך שום דבר, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, חלק ב, סימן א) מי שהוא תמיד שמח - הוא מצליח, כי ההצלחה של האדם תלויה רק כפי השמחה שיש לו.

ולכן אתה צריך למסר את נפשך פשוטו כמשמעו רק להיות בשמחה ולרקד בכל יום, ואל תניח את העצבות והמרירות והדכאון שיבלעו אותך וכו' וכו'.

כל הענין של מקרה לילה בא לאדם רק כשהוא תמיד עצוב וממרמר, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א, סימן קס"ט) שאם אדם שמח - הקדוש ברוך הוא בעצמו שומר לו את הברית, ולא יבוא לידי פגם הברית שזה פגם המח פגם הדעת, אשר אין עוד דבר שעוקר את האדם ממנו יתברך כמו פגם הברית, ופגם הברית בא רק על ידי עצבות ומרירות ודכאון, כי הקלפה שמחטאת את האדם בפגם הברית נקראת על שם יללה - לילית שהיא נוקבא דס"מ.

ולכן מה שהקדוש ברוך הוא מבקש ממך דבר אחד - רק לשמח, ובפרט בעת קיום המצוות. וכך אומר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, סימן א) כשאדם עושה מצוה בשמחה, ושמח בה, זה מראה את טהר לבבו. ולכן עשה זאת והנצל מיד, שתעבד רק על נקדת השמחה, וכל התפללות שלך צריכות להיות רק על נקדה זו - איך יכולים להיות בשמחה, ושתזכה להיות בשמחה, ואז יתרחב לך ברוחניות ובגשמיות גם יחד.

בכל הדורות ראו את אנשי שלומנו שמחים ועליזים, וכשראו יהודי שש ושמח - ידעו שזה חסיד ברסלב, ולכן זאת עשה רק לעבד על נקדת השמחה וזה יפתח לך את כל השערים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' מב.

**אומרים שבְּעוֹלָם הָעָלְיוֹן יֵשׁ לְרַבִּי נַחֲמָן בֵּית דִּין נִפְרָד,
וְכָל מִי שֶׁדָּנִים אוֹתוֹ שָׁם יוֹצֵא זָכָאִי. הָאֵם זֶה נִכּוֹן?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת קָרָן: שְׁלוֹם רַב לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק.

שְׁמַעְתִּי בְּשַׁעַר בּוֹ הַשְּׁתַּתְּפֵתִי, שָׂאֵם יְהוּדֵי נִמְצָא בְּאוֹמֵן
וּמִבְקֵשׁ שָׁם מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאֲחֵרֵי פְטִירָתוֹ הוּא מִבְקֵשׁ
לְהַשְׁפִּיט בְּבֵית הַדִּין הָעָלְיוֹן שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, אֲזִי נֶעֱנִים
לְבִקְשָׁתוֹ. וְאָמְרוּ גַם שֶׁבְּבֵית דִּינּוֹ שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן תְּמִיד יוֹצֵאִים
זָכָאִים בְּדִין, כִּי הוּא דָן אֶת כָּלֶם לְכַף זְכוּת.

הָאֵם כָּל זֶה נִכּוֹן? וְאֵם כֵּן, מָה הַנֶּסֶח הַפְּדִיק שֵׁיִשׁ לְהַגִּיד?
וְהָאֵם נִתֵּן לַעֲשׂוֹת זֹאת עַל-יְדֵי שְׁלִיחַ, כִּי אֲנִי מְטַפֵּלֵת בִּילְדִים
וְאִין לִי אֶפְשָׁרוֹת לְהַגִּיעַ לְאוֹמֵן בְּשָׁנִים הַקְּרוּבוֹת? תּוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֹדֵר וַיֵּרָא י"א חֶשֶׁן ה'תשע"ד

שְׁלוֹם רַב אֶל קָרָן תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֵת לֹא קַבְּלֵת אֶת הַנְּתוּנִים הַנִּכּוֹנִים. רַבְּנוּ ז"ל הִבְטִיחַ שְׁמִי
שְׂיָבוֹא אֶל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹמֵן וַיִּתֵּן פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה עֲבוּרוֹ, וַיִּגִּיד אֶת
הַעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים הַנִּקְרָאִים תְּקוּן הַכֶּלְלִי, אֶפְלוֹ אִם עֲצָמוֹ וּגְבָרוֹ
חֻטְאוֹ וּפְשָׁעָיו, יוֹצֵא אוֹתוֹ מִהַשְּׂאוּל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו.

כְּמוֹ שֵׁיִשׁ כָּאֵן לְמֵטָה בֵּית דִּין, כֶּךָ יֵשׁ לְמַעְלָה בֵּית דִּין, וְדָנִים אֶת
הָאָדָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, וְתִמִּיד צְרִיכִים לְסַנְגוֹר וְעוֹרֵךְ דִּין שְׂיִמְלִיץ
טוֹב עֲבוֹרָנוֹ.

ולכן אמר רבנו ז"ל שמי שיהיה אצלו בראש השנה אפלו אם עצמו וגברו חטאיו ויש עליו קטרוגים - הוא ימתיק ממנו את הדינים, כי רבנו ז"ל הוא העורך דין הכי גדול שממליץ טוב על כל יהודי. ולכן, זה לא כמו שאת אומרת שאצל רבנו ז"ל יש בית דין נפרד, אין דבר כזה, יש רק צדיקים שהם ממתיקים את הדינים מעם ישראל על ידי שהם מלמדים זכות עליהם בכל פעם, ואת הדבר הזה גלה לנו רבנו ז"ל.

ולכן, יבוא יום שתזכי לנסע גם כן לאומן אל ציון רבנו ז"ל שאין למעלה מזה, והכל יסתדר על הצד הכי טוב.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' מג.

**בתנו טבעה למות ומאז אנו שבורים ורצוצים.
אנא חזקו אותנו!**

שאלה:

מאת שמואל: לכבוד מורנו ורבנו כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום רב.

ביום כפור האחרון נפטרה בתנו בת הארבע וחצי שנה ע"ה לאחר שטבעה במקוה העירוני ביום הקדוש. המקרה זעזע אותנו לגמרי וגם את שאר היהודים בארץ ישראל. אנו שבורים ורצוצים אך מקבלים דין שמים באהבה ולא מהרהרים אחריו יתברך חס וחס וחס וחס.

כבר היו אצלנו חלק מגדולי ישראל ונחמו וברכו אותנו, אך היינו שמחים אם כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א יכתב לנו מכתב חזק ויברך אותי, את אשתי ואת הילדים. תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חיי שרה י"ז חשוון ה'תשע"ד

שלום רב אל שמואל נרו יאיר

מה אמר לה, אין מלים לנחם אותה, אך עם כל זאת, יש מצוה של נחום אבלים, המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תדעו עוד משום צער.

אתם צריכים להבין שיש נשמות שבאות לזה העולם לתקופת זמן לתקן איזה תקוה, ואחר כך חוזרות למקור מחצבתן, ולכן אסור להרהר על דרכי המקום ברוך הוא כי בודאי צדיק הוי"ה בכל דרכיו, וכתוב (דברים לב ד) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא, ואומר רש"י הקדוש: הכל מצדיקים עליהם את דינו, וכן ראוי וישר להם.

חזקו ואמצו מאד ולא להיות שבורים, כי גדול אדוננו ורב להושיע, וידוע שרבנו ז"ל אבד ארבעה ילדים, ואמר, הנה אני עכשו יותר קרוב אליהם, כי סוף כל סוף אני צריך לחזור גם כן אל מקור מחצבתנו.

נא ונא תעסקו בצדקה וחסד לזכות הנשמה, והקדוש ברוך הוא המנחם את עמו ישראל ינחם גם אתכם.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' מד.

האם יש ענין להתפלל במחשבה בזמן הטבילה במקוה?

שאלה:

סאת נתנאל: לצדיק שלום וברכה.

ראשית רציתי להודות לצדיק על התפלות והברכות - זה מה שמחזיק אותנו, ויהי רצון שהקדוש ברוך הוא יעזר לכם להוציא מן הכח אל הפעל את כל רצונכם.

ברצוני לשאל כמה שאלות לגבי מקוה:

א. האם בימינו, שטבילת מקוה לגברים היא ממדת חסידות, יש בעיה להתקלח אחרי הטבילה?

ב. האם יש ענין להתפלל מתחת למים במחשבה?

ג. מה עקר הכונה שצריכים לכוון כשטובלים במקוה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חיי שרה י"ז חשוון ה'תשע"ד

שלום רב אל נתנאל נרו יאיר

בענין מקוה, דע לך שזה לא כל כך פשוט, כי בשעה שאדם טובל את עצמו פה למטה, באותו רגע נשמתו נטבלת למעלה במקוה העליון, ומוהרנ"ת ז"ל הבטיח שכל מי שיהיה חזק לטבל בכל יום במקוה, אזי יש לו תקנה לתקן את הכל, כי מקוה מושיע את האדם.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב, סימן קכג) מקוה אינו מזקת כלל, והרופא שאומר שמקוה מזקת, הוא אינו רופא, אדרבה, טבילת מקוה טובה מאד לבריאות הגוף, כי יש נקבים קטנים הרבה בגופו של האדם, נקבי הזעה שדרך שם יוצאת הזעה מן האדם, והם צריכין להפתח, כי אם נסתמים נקבי הזעה יוכל להחלש ולפלל לחלשה חס ושלום. ועל ידי טבילה במים נפתחין נקבי הזעה, וזה טוב מאד לבריאות הגוף.

בענין טבילת המקוה לגברים זה לא רק מדת חסידות, אלא מתקנת עזרא, ואף שבטלו וכו' עם כל זאת מובא בספר "מאור ושמש" (אמר) שהבעל שם טוב הקדוש זי"ע והרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע חידשו את טבילת המקוה, שזה ממשיך טהרה יתרה

לאדם, ולכן אשרי האדם שטובל בכל יום במקוה כשר שזה מוסיף קדשה על קדשה וזוכה לטהרת המחשבה.

בענין להתקלח אחרי הטבילה וכו' עדיף לכתחלה להתקלח לפני הטבילה.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות המתקת דין, סימן נד) על ידי ישיבה במקוה תחת המים עד שלא יוכל להחזיק בעצמו הרוח והנשימה נמתק הדין. ויכולים להתפלל אז במחשבה אליו יתברך, שזה דבר גדול מאד.

עקר הפונה שצריכים לכוון בעת שטובלים במקוה זה שאני מוריד מעצמי את הלכלוף והזהמה והקלפות שנדבקו בי על ידי עוונותי המרבים, כי כשבר ישראל חוטא הוא בורא קלפות ומשחיתים שהם נוקמים בו, כי על ידי שהאדם חוטא בפרט בפגם הברית הוצאת זרע לבטלה הוא בורא רוחות רעות שנוקמות בו, ועל ידי שטובל בתוך המים נתבטל ממנו כל הרוחות הרעות, כי רוח ומים הם שני הפכים, רוח לא יכולה להכנס בתוך המים, ולכן מי שתקפו אותו רוחות רעות עליו לטבל במקוה, ויפטר מהם.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות המתקת דין, סימן כב) על ידי טבילת מקוה נתבטל הצרות וישועה באה, ולכן אל תהיה בטלן, תראה להיות מאד חזק בטבילת מקוה, ותזכה לכל הישועות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' מה.

כיצד יתכן שצדיק מבטיח שחולה מסים יבריא, אך לבסוף הוא נפטר?

שאלה:

מאת רן: שלום לכבוד הרב האהוב.

בחדש האחרון אביה בן השמונים של קרובה שלי עבר ארוע מחי ואשפז במחלקה לטפול נמרץ. בהמלצה שלי הלכה בתו לאחד הרבנים הקדושים שבדור, שכפי ששמעתי הנו בעל רוח הקדש, על מנת לשאל מה יהיה עם אביה, וכשהיא מסרה לו את שמו של החולה, הוא אמר לה מיד שמצבו השתפר כבר ארבעה ימים קדם לכן, מה שיהיה נכון לאותה עת, וכל זה עוד לפני שהיא ספרה לו על מצבו של אביה. אחר כך הוא אמר לה שיהיה בסדר, אך קרה בדיוק ההפך ואביה נפטר.

אחרי שהוא נפטר, קרובת משפחתי ואחותה אמרו לי שהן לא מאמינות ברבנים יותר. מה אני יכול להגיד להן? ואיך יתכן שרוב קדושים בעל רוח הקדש יגידו שיקרה משהו, ופלאומ השם יתברך יחליט אחרת? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חיי שרה י"ז חשוון ה'תשע"ד

שלום רב אל רן גרו יאיר

אתה צריך לדעת את הכלל: "מי שיודע - אינו מדבר, ומי שאינו יודע - מדבר", אין בדורנו אדם כזה שיכול להגיד שאדם זה יחיה או ימות וכו', כי אפילו מי שיש לו רוח הקדש, הוא לא מדבר ומספר עתידות לזולת מטעמי הצניעות וכבוד אלקים הסתר דבר.

הרב הקדוש רבי משה לייב מסאסוב זי"ע באו פעם אליו קרובי

משפחה ואמרו שיש אשה חולה מאד מאד והרופאים יאשו אותה ואמרו שהיא תמות, ועל זה אמר הצדיק הקדוש: אני מבטיח לכם שהיא תחיה ותאריך ימים, ויצאו ממנו ברוח טובה מאד, וכמוכן שתוף שלשה ימים היא נפטרה. שאלו קרובי הנפטרת את הצדיק: איך הבטחת בבטחון כזה חזק שהיא תשאר בחיים והיא נפטרה? ענה ואמר הצדיק: ידעתי וגם ידעתי שהאשה הזו הולכת למות, אבל להחיות נשמות ישראל כמה ימים, ולשמח אותם זה דבר קטן? הינו שהוא היה אוהב ישראל גדול מאד כידוע, ולכן היתה לו שמחה גדולה שיכול להחיות עוד יהודים.

ולכן אסור לשאל קשיות על צדיקים. יעזר הקדוש ברוך הוא ונשמע רק בשורות משמחות ונזכה להיות חזקים באמונת חכמים ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' מו.

**מהי נקדת המחלקת בין שיטת הגר"א ובין שיטת
הבעל-שם-טוב בענין החלל הפנוי?**

שאלה:

מאת אסתר: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום וברכה. אני לומדת במדרשה ליטאית, אף ברוך השם משתדלת ללכת בדרךיו של רבנו. אתמול, בשעור שמסר לנו אחד הרבנים, הוא אמר שהשם יתברך הוא מנהיג את העולם, ושולט ומשגיח, אבל העולם הוא דבר נפרד ממנו. והוסיף, שאסור חס ושלום לומר שהחמר והמשגים שאנחנו מבינים זה חלק ממנו, אלא זה דבר נפרד. ואני בשמעי את דבריו הזדעזעתי,

כי אני יודעת שהבעל-שם טוב אָמר: "הכל זה אַלקות ואלקות זה הכל", ובּוֹדאי שְׂבִסּוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר הַכֹּל זֶה הַשֵּׁם!
 כְּשֶׁאֲמַרְתִּי אֶת זֶה לְרַב, הוּא אָמַר לִי שֶׁהַדְּבָרִים שְׁלִי גּוֹבְלִים
 בְּמִינּוֹת וּבְכַפְיָהּ, וְהִמְלִיץ לִי לִלְמֹד אֶת הַפֶּרֶק הָרִאשׁוֹן בַּסֵּפֶר
 'מורה נבוכים'.
 הָאֵם תּוֹכְלוּ לְהַסְבִּיר לִי מַה־יְהִי הָאֲמֵת בְּעֵינֶיךָ זֶה? וּמַה נִּקְדַּת
 הַמַּחְלָקוֹת בֵּין שְׁתֵּי הַשִּׁטּוֹת? תּוֹדָה רַבָּה וְשִׁבְתָּ שְׁלוֹם.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר חיי שרה י"ז חשוון ה'תשע"ד

שְׁלוֹם רַב אֶל אֶסְתֵּר תַּחֲיָה

הַשְּׂאֵלָה שְׂאֵת שׂוֹאֵלֶת זֹו שְׂאֵלָה עֲדִינָה מְאֹד, כִּי בְּאֲמֵת אֵין שׁוֹם
 מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיךָ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל וְהַכֹּל לְכֹל אֲלֵקוֹת גְּמוּר הוּא, וְדוּמָם
 צוּמַח חַי מְדַבֵּר זֶה לְבוֹשׁ לְגַבִּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

וּמוֹבָא בְּעֵץ חַיִּים (פֶּרֶק א) בְּשַׁעַר שְׂרָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָא
 אֶת הָעוֹלָם, הִיָּה הַכֹּל אֲלֵקוֹת, וּכְדִי שְׁיֻכַּל לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם צְמָצַם
 אֶת עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל, הִינּוּ שְׁנַעֲשֶׂה חֲלָל הַפְּנוּי שְׁשֵׁם לֹא יְכוּלִים לְמַצֵּא
 אֲלֵקוֹת, וְשֵׁם בְּרָא אֶת הַבְּרִיאָה. וַיֵּשׁ בְּזָה שְׁתֵּי שִׁטּוֹת: א. שִׁיטַּת
 הַגְּר"א זי"ע - שְׁהַצְמָצוּם הִיָּה כְּפֶשׁוּטוֹ, ב. שִׁיטַּת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב
 הַקְּדוּשׁ זי"ע - שְׁהַצְמָצוּם לֹא הִיָּה כְּפֶשׁוּטוֹ, אֲלֹא כְּפִי שְׁמִסְבִּיר לָנוּ
 אֶת זֶה רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א, סִימָן סד) שְׁהַצְמָצוּם וְהַחֲלָל הַפְּנוּי
 הֵם בְּמַח הָאֲדָם שֶׁהוּא לֹא יְכוּל לְהִבִּין אֵיךְ שֶׁהַכֹּל זֶה אֲלֵקוֹת וְאֲלֵקוֹת
 זֶה הַכֹּל, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר בְּשִׁכָּל אֲנוּשֵׁי לְהִבִּין דְּבָרִים כְּאֵלוֹ אֵיךְ שְׁמַצַּד
 אַחַד "יש" וּמַצַּד שְׁנֵי "אֵין", כִּי הֵם שְׁנֵי הַפְּכִים, וְלִכֵּן אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת
 שְׁיֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהוּא לֹא יְכוּל לְהִבִּין בְּשִׁכָּל אֲנוּשֵׁי וְאֵין בְּזָה שׁוֹם בּוֹשָׁה
 לְהִגִּיד שְׂאֵנִי לֹא מִבֵּין.

יְעוֹר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנֹזְכָה לְהַתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
 יִתְבָּרַךְ, לִידַע וְלַהוֹדִיעַ וְלַהוֹדַע שְׂאֵין בְּלַעֲדֵיךָ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּמִי שְׂלֹא

זוכה להבין את זה, צריך לעבד הרבה על תקון מעשיו, כי להגיע אל אמונה ברורה ומזככת זה לא בא כל כך קל, צריכים לעבד על זה ימים ושנים, עד שייזכה לאמונה ברורה ומזככת לידע ולהבין בשכל אנושי שכל הבריאה כלה זה אלקות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' מז.

קשה לי לשמור את הלשון ולהפסיק לרכל. מה העצה?

שאלה:

מאת לאה: לעתים קרובות אני מוצאת את עצמי מרכלת עם אפא שלי על כל מיני אנשים, ובמיוחד על חמותי ועל המשפחה של בעלי. אני מתפללת הרבה להשם יתברך שיעזר לי להפסיק עם זה, אבל אינני מצליחה להתגבר על היצר ולשמור על הלשון. מה העצה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי שרה י"ח חשוון ה'תשע"ד

שלום רב אל לאה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך

את צריכה לדעת שעוון לשון הרע ורכילות זה העוון הכי חמור שרק יכול להיות, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים ק"ח.) כל המספר לשון הרע, וכל המקבל לשון הרע - ראוי להשליכו לכלבים, עד כדי כך חמור לשון הרע, וגם אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי, פאה, פרק א, הלכה א) עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים הם העבירות הכי גדולות, ולשון הרע כנגד כלם. ולכן תראי להפסיק לדבר לשון הרע ורכילות כי לבסוף הכל יפל עליך.

ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות לשון הרע, סימן א) המספר לשון הרע, הקדוש ברוך הוא אומר לשר של גיהנום אני עליו מלמעלה, ואתה עליו מלמטה. ולכן למה את צריכה לדבר לשון הרע ורכילות, שאחר כך תקבלי ענש הכי חמור? כי כל המחלקת והמריבות שקורים בין בני אדם, זה רק מחמת לשון הרע ורכילות שזה מוליך על זה וזה מוליך על זה.

אני מאד מקוה להקדוש ברוך הוא שתהיה לך רפואה שלמה, כי מי שרגיל לדבר לשון הרע ורכילות זה מראה על חלשה של האדם, כי יש בני אדם שפשוט חולים, ממש חולי נפש, שתמיד צריכים לרכל מזה על זה ומזה על זה, ולכן אשרי מי שבורח מאדם שהוא הולך רכיל ומסכסך בין בני אדם, כי אדם כזה מאד מסכן.

הקדוש ברוך הוא יתן לנו שכל ודעת שנפסיק עם הקלפה הזו לדבר מזה על זה ומזה על זה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' מח.

אמא שלי נרצחה ואני מרסק לרסיסים. אנא חזקו אותי!

שאלה:

מאת אלירן: שלום.

קוראים לי אלירן, ואני נער בן ארבע-עשרה. אמא שלי נרצחה ואני מרסק לרסיסים, אנא חזקו אותי!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי שרה י"ח חשוון ה'תשע"ד

שלום רב אל אלירן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך

מאד מאד אני מצטער בצערך הקשה שאתה עובר יסורים גדולים שאמך נרצחה השם ינקם דמה. אבל אתה צריך להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, כי הקדוש ברוך הוא הוא אבי יתומים, ולכן הרגל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא ולבקש ממנו יתברך כל מה שאתה צריך, כי סוף כל סוף עכשו אתה יותר קרוב להקדוש ברוך הוא, כי הקדוש ברוך הוא שומר על יתומים.

ואמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה ל, סימן ח) למה אהב אלוקים יתומים ואלמנות? אלא שאין עיניהם תלויות אלא בו, שנאמר אבי יתומים, לך כל הגוזלים כאלו גוזל להקדוש ברוך הוא שהוא אביהם שבשמים.

מה אמר לך, העולם הזה מלא נסיונות קשים ומרים, ולכן יתום מאד מאד חשוב בשמים כי אין לו אף אחד רק את הקדוש ברוך הוא.

ולכן תרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, וכל מה שאתה צריך תבקש רק ממנו יתברך וזה יעזר לך להיות יותר קרוב אל הקדוש ברוך הוא.

הרגל את עצמך לומר בכל יום כמה פרקים משניות לעלוי נשמת האמא ע"ה שנרצחה בדם קר, וזה יהיה לטובת נשמתה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' מט.

האם יש סגלה בכך שאדם נושא עליו את התקון הכללי?

שאלה:

מאת ענבל: לכבוד הרב שלום.

אני עוסקת בעצוב תכשיטים, וכעת אני חפצה לעצב צמיד או שרשרת מזהב שמחבר אליהם מכל קטן וסגור בו כתובים עשרת המזמורים של 'התקון הכללי' בכתב זעיר שנכתב על-ידי סופר סת"ם. האם זה מתר? והאם יש סגלה בכך שאדם נושא עליו את התקון הכללי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חיי שרה י"ח חשוון ה'תשע"ד

שלום רב אל ענבל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך

את צריכה לדעת אשר העשרה מזמורים שגלה רבנו ז"ל על פגם הברית, שהם 'התקון הכללי' הסגלה שלהם היא לומר אותם, ואין בזה שום סגלה להחזיק את זה בשרשרת של זהב על עצמו, כי זה לא קמע שמכניסים את זה במכל קטן וכו', הסגלה היא לומר את זה בתמימות ופשיטות.

ואמר רבנו ז"ל כיון שאדם אומר את העשרה מזמורי תהלים אסור לו לפל ביאוש ובדכאון כי בודאי יתקן את חטאיו, וצריכים להאמין בדבריו בתמימות ופשיטות, ולומר בכל יום את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הכללי'

ולכן אין בזה שום סגולה להכניס את זה בתכשיט ולשא את זה עליו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' נ.

באיזה סדור מופיע נסח התפלה הנכון והמדיק ביותר?

שאלה:

מאת אליהו: שלום לצדיק הקדוש!

ראיתי שכתבתם בספר 'אשר בנחל' שהסדור 'חמדת ישראל' הוא מדיק מאד, ומצד שני בסדור עם הפרוש שלכם 'עת רצון' מופיע נסח אחר, ושמעתי שאמרתם שזהו הנסח שרבנו ז"ל היה מתפלל בו. האם תוכלו לעשות סדר בדברים למען נדע מהו הנסח העקרי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תולדות כ"ד חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אליהו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בעניני נסח התפלה ידוע שיש הרבה נסחאות וכו', כל אחד כפי שקבל מרבו וכו', ובאמת בין נסחא לנסחא אין שנויים כל כך גדולים למי שמסתכל באמת - זה מחסיר כמה תבות, זה מוסיף כמה תבות וכו' וכו', ולכן כל אחד שיתפלל כפי הנסח שקבל מאבותיו ורבותיו.

הנסח שבסדור "חמדת ישראל" זה מדיק על פי מה שברר הרב הקדוש ממונקאטש זי"ע בעל "מנחת אלעזר", אבל יש עוד נסחאות כגון נסח חב"ד כפי שתקן הבעל התניא זי"ע, ועוד נסחאות מכמה

חסידיות וכו', והנִסְחָה שֶׁל סְדוּר "עַת רְצוֹן" זֶה הַנִּסְחָה שֶׁל רַבְנוּ ז"ל, שִׁדוּעַ שְׂאִין הִרְבֵּה שְׁנוּיִים, כִּי בְּפִרוּשׁ אָמַר רַבְנוּ ז"ל שֶׁהוּא לֹא מִתְעַרֵב בְּנִסְחָאוֹת הַתְּפִלָּה, אֲלֵא שְׁכָל אֶחָד יִתְפַּלֵּל כְּפִי הַנִּסְחָה שֶׁקִּבַּל מֵאֲבוֹתָיו, רַק בְּבִרְכַת יִשְׁתַּבַּח הַקַּפִּיד רַבְנוּ ז"ל שֶׁלֹּא לומר "מִלֶּךְ יְחִיד אֵל חַי עוֹלָמִים", אֲלֵא "מִלֶּךְ יְחִיד חַי עוֹלָמִים", שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת מְעִין הַפְּתִיחָה שֶׁהוּא בְּרַכַת "בְּרוּךְ שְׂאֵמֶר", שֶׁשָּׁם גַּם כֵּן לֹא כְּתוּב 'אֵל', וְעוֹד כַּמָּה שְׁנוּיִים בְּשִׁמוּנָה עֲשָׂרָה בְּרַכּוֹת.

וְלִכֵּן לֹא כְּדַאי לְהִתְבַּלְבֵּל מִכָּל זֶה, אֲלֵא הָעֵקֶר לְהִתְפַּלֵּל בְּתוֹךְ הַסְדוּר דִּיקָא, וְלִקְשׁוֹר אֶת מִחַ מִחֲשַׁבְתּוֹ אֶל דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה, שְׁזֵה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת כּוֹנוֹת הַתְּפִלָּה שְׂיִכּוֹן פְּרוּשׁ הַמְּלּוֹת, וְעַל זֶה צָרִיכִים כַּחוֹת גְּדוּלִים מְאֹד, כִּי מִחֲמַת רַב עוֹנוֹתָיו מִחַ מִחֲשַׁבְתּוֹ מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל וְכו', וְהַמַּח מִחֲשֶׁבָה חוֹשֵׁב מַה שְׁחוֹשֵׁב וְכו', וְהִפֵּה מְדַבֵּר וְכו', וְלִכֵּן צָרִיכִים כַּחוֹת עֲצוּמִים לִקְשׁוֹר אֶת מִחַ מִחֲשַׁבְתּוֹ אֶל הַדְּבוּר, שְׁזֵה נִקְרָא תְּפִלָּה בְּכַח - שֶׁצָּרִיכִים כַּחוֹת עֲצוּמִים לִקְשׁוֹר אֶת מִחַ מִחֲשַׁבְתּוֹ אֶל הַדְּבוּר, וְזֵה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה שְׂאֵדָם מְכוּן לְמַה שֶׁהוּא אוֹמֵר, וְעַל יְדֵי זֶה נִדְּבַק בְּאִין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, בְּסוּד (דְּבָרִים י" כ"א) "הוּא תְּהִלָּתְךָ וְהוּא אֱלֹקֶיךָ".

וְיִדוּעַ מַה שְׂאֵמֶר רַבְנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל') שְׁכָל הַמִּחֲשַׁבּוֹת זְרוֹת בְּאִים בְּאִמְצַע הַתְּפִלָּה, לְבַלְבֵּל לוֹ אֶת כָּל הַתְּפִלָּה, כִּי בְּאִמַת שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה שְׂאֵדָם יִקְשׁוֹר אֶת הַמַּח מִחֲשֶׁבָה אֶל מַה שֶׁהוּא מְדַבֵּר, וְרַק זֶה נִקְרָא "תְּפִלָּה בְּכַח", כִּי צָרִיכִים כַּחוֹת עֲצוּמִים לִקְשׁוֹר אֶת הַמִּחֲשֶׁבָה אֶל הַדְּבוּר, כִּי כָּל הַמִּחֲשַׁבּוֹת זְרוֹת הֵן הֵן הַעֲבֵרוֹת שְׁלוֹ, וְכִמוּ שֶׁכְּתוּב מוֹהֲרַנ"ת ז"ל (תֵּי מוֹהֲר"ן, סִימָן תַּק"צ) פֶּעַם אַחַת הָיָה קוֹבֵל אִישׁ אֶחָד לְפָנָי רַבְנוּ ז"ל אִיךְ שֶׁקָּשָׂה לוֹ מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל, כִּי הַמִּחֲשַׁבּוֹת זְרוֹת מְבַלְבְּלִין אוֹתוֹ מְאֹד, וְהִשִּׁיב לוֹ רַבְנוּ ז"ל: מְקַבְּלִין זֹאת לְכַפֵּרֶת עוֹוֹן, "נִעְמַט מֵעַן דָּאס אֶהֱן פֶּאָר אַ כַּפֵּרֶת עוֹוֹן", וְחִיךְ קִצֵּת. וְקִצֵּת הָיָה נִרְאֶה כּוֹנֵתוֹ בְּזֵה, כִּי הֵלֵא בְּאִמַת אֵלוֹ הַמִּחֲשַׁבּוֹת הֵם בְּעֲצָמָם עוֹנוֹת, וְעַל כֵּן חִיךְ קִצֵּת. אִךְ אִךְ עַל פִּי כֵן בּוֹדַאי כָּל דְּבָרָיו אִמַת וְצָדֵק,

כי על כל פנים בזה שאין מהרהר אחריו יתברך חס ושלום, ויודע שבדאי השם יתברך רוצה לקרבו ולקבל תפלתו, רק שעוונותיו גרמו לו כל אלו המחשבות הבאין לבלבלו, ויש לו צער מזה ובורח מהם בכל כחו, יכול להיות בדאי שזה בעצמו נחשב לו לכפרת עוון, עד שאם היה זוכה להתנהג בזה בתמימות ובאמת כראוי, כבר היו עוונותיו נמחלין על ידי זה בעצמו, ואז ממילא היו מסתלקין ממנו כל המחשבות זרות, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות י"ב:) העובר עברה ומתבייש בה מוחלין לו על כל עוונותיו.

הרי שלף לפניך, שכל אלו המחשבות זרות שבאות לאדם באמצע התפלה, הן שחרית, הן מנחה והן ערבית, אלו החטאים שלו, כי מכל חטא ועוון שאדם חוטא נגדו יתברך, בורא קלפות ומשחיתים והם המסבבים אותו, ומהם נמשכות כל המחשבות זרות בעת התפלות הקבועות שאדם מתפלל שחרית מנחה וערבית, עד שיכולה לעבור כל התפלה ולא יכון שום דבר, רק המחשבה חושב בדבר אחד, והדבור אומר וטוחן את תבות התפלה וכו', וזה מציאות שיש אצל כל אחד, והוא כל כך שקוע בענייניו ובמחשבותיו עד שלא שם לב שהוא בכלל לא מכוון אל מה שהוא אומר, עם כל זאת צריכים למסר את נפשו פשוטו כמשמעו לקשר את המחשבה לדבור, וצריכים על זה כחות עצומים, כי מרב עוונותיו הוא מסוכב עם קלפות ומשחיתים שהם עוונותיו, שנעשו כמו עננים שמכסים את עיני השכל וכו'.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן קכ"ב) לענין המחשבות זרות שבתפלה: וכבר ידוע שכל מחשבה ומחשבה היא קומה שלמה, ואמר: כשהאדם עומד ומתפלל כסדר ואינו משגיח על המחשבות זרות, ועל ידי זה הוא מנצח אותם ומעבירם ממנו, כי אין צריכין להסתכל עליהם כלל, רק לילך כסדר בתפלתו ולבלי להביט לאחוריו כלל, ועל ידי זה ממילא יסתלקו ממנו, ובין כך בדרך הלוכו בתפלתו

הוא מפיל אותם, לזה חותך יד, ולזה חותך רגל, וכיוצא בזה בשאר האיברים.

פרוש: כמו למשל בענין מלחמה, כשצריך לילך ולעבר בין הרבה רוצחים ואורבים, וכשהוא גבור ועובר ביניהם, אזי בדרך הלוכו הוא מפיל אותם, כי לזה חותך יד בדרך הלוכו ומפילו, ולזה חותך רגל וכו' וכו', וכיוצא בזה כן הוא ממש בענין התפלה, שכשמתפללין כסדר התפלה, ואין משגיחין על המחשבות זרות, ודוחין אותם ומפילים, אזי בדרך הלוכו בתפלתו הוא חותך לזה יד ולזה רגל וכו', כי כל מחשבה זרה היא קלפה, והיא קומה שלמה, וכשמתגבר להתפלל כסדר ולכלי להסתכל עליהם, אזי הורג אותם או חותך מהם איברים איברים.

אדם צריך רק לומר את תבות התפלה, ולקשר את המחשבה לדבור, ועל ידי זה דיקא אם יתמיד בזה לקשר את המחשבה אל הדבור, ולא יסתכל על המחשבות הזרות הבאות אליו, על ידי זה הוא מבטל אותם לגמרי, וזה שיך בין בתפלה - לחשב מה הוא מתפלל, ובין בתורה - לחשב מה הוא לומד, כי גם אז באים אליו מחשבות זרות שהן הן הקלפות שברא מחמת עוונותיו.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' נא.

מדוע קוראים למזמורים שגלה רבנו 'התקון הכללי'?
והאם זה תקון גם למזיד?

שאלה:

מאת עדי: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום וברכה רבה.

ברצוני לשאל בענין התקון הכללי שגלה רבנו ז"ל: א. מה

הַמְקוֹר לְכַף שֶׁהֶצְמִידוּ אֶת הַשֵּׁם 'תְּקוּן הַכְּלָלִי' לַעֲשֻׂרַת הַמְזֻמָּרוֹת הַיְדוּעִים, כִּי לְכַאוֹרָה אֵין קֶשֶׁר בֵּין הַדְּבָרִים?
 ב. רַבְנוּ ז"ל מְבִיא שְׁעֵשֶׁרֶת הַמְזֻמָּרוֹת הֵם תְּקוּן לְמַקְרָה לִילָה דוּקָא. הֲאֵם הֵם תְּקוּן גַּם לְמִי שֶׁנִּכְשַׁל בְּמִצִּיד? תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בְּעֹזֶרֶת הַשֵּׁם וַתְּבָרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר תּוֹלְדוֹת כ"ד חֶשְׁוֹן ה'תשע"ד

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל עַדוֹ נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבָךְ.

כָּל הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שֶׁל הַגְּלוּי אֵיךְ שֶׁרַבְנוּ ז"ל גָּלָה אֶת הַתְּקוּן הַכְּלָלִי, מוּבָא בְּאַרְיֵכוֹת בְּסֵפֶר "שִׁיחוֹת הַר"ן" (סִימָן קמ"א) קָנְהוּ מִשָּׁם, וְהֵגַם שֶׁרַבְנוּ ז"ל מְדַבֵּר שֶׁהֶעֱקֵר זֶה עַל מַקְרָה לִילָה שְׁזָה קוֹרָה אֶצֶל רַב הָעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת מוּבָא שָׁם בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: "וְאָמַר שֶׁהוּא תְּקוּן הַכְּלָלִי, כִּי כָּל עֲבָרָה יֵשׁ לָהּ תְּקוּן מִיחָד, אֲבָל תְּקוּן הַזֶּה הוּא תְּקוּן הַכְּלָלִי", עֵינֵי שָׁם. וְכֵן מוּבָא (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"ט) וּלְתַקֵּן כָּל הָעֲבָרוֹת בְּפִרְטוּיּוֹת הֵם רַבִּים מְאֹד, וְכִבְד עַל הָאָדָם, וְאֵי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן אוֹתָם, כִּי יֵשׁ דְּקְדוּקִים וּפְרֻטִים רַבִּים בְּכָל לְאוֹ וְלְאוֹ, בְּכֵן צְרִיךְ לְתַקֵּן כְּלָלִיּוֹת הַגִּידִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּבָרִים ד') "וַיִּגְד לְכֶם אֶת בְּרִיתוֹ", וְאִז עַל יְדֵי תְּקוּן הַבְּרִית, שֶׁהוּא כְּלָלִיּוֹת הַגִּידִין, נִתְתַּקֵּן מִמִּילָא כָּל הַלְּאוֹיִן שֶׁעָבַר, וְנִמְשָׁךְ לָהֶם לְבִנוּנִית. וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא כְּלָלִיּוֹת הַגִּידִין שֶׁהוּא הַבְּרִית קְדָשׁ, 'שְׂדֵי' עַל שֵׁם שֶׁשְׂדֵי וַיּוֹרָה כַּחַץ לְבִנוּנִית וְתַקוּנִים לְכָל פְּרֻט וּפְרֻט כְּפִי צְרוּךְ, וְאֶפְלוּ לְמַקוּמוֹת הַצְּרִים וְהַדְּקִים. כִּי יֵשׁ מַקוּמוֹת צְרִים וְדְקִים שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְבּוֹא לְשֵׁם שׁוֹם תְּקוּן כִּי אִם עַל יְדֵי תְּקוּן הַכְּלָלִי, שֶׁהוּא זוֹרֵק לְבִנוּנִית וְתַקוּנִים גַּם לְמַקוּמוֹת הַצְּרִים וְהַדְּקִים, בְּבְחִינַת (אִיּוֹב כ"ב) "וְהִזְיָה שְׂדֵי בְּצִרְיָךְ" שֶׁשְׂדֵי וַיּוֹרָה תְּקוּנִין לְכָל מַקוּמוֹת הַצְּרִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וּלְפִי דְבַרֵי רַבְנוּ ז"ל כָּאֵן מִשְׁמַע שֶׁהַתְּקוּן הַכְּלָלִי הוּא תְּקוּן לְכָל הַחֻטָּאִים שֶׁל כָּל מִינֵי פְגָם הַבְּרִית שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁנִּכְשַׁל בָּהֶם הָאָדָם וְכוּ',

וְלִכֵּן אֲשַׁרִי מִי שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לומר בְּכֹל יוֹם אֶת הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוֹרֵי תהלים הנקראים 'תקון הכללי', ובפרוש גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (שיחות ה'ר"ן, סימן קמ"א) אף על פי שְׁהוּא דָּבָר קָל לומר עֲשָׂרָה קְפִיטֵל תהלים, אף על פי כֵּן גַּם זֶה יִהְיֶה כְּבֵד מְאֹד לְקִיָּם. וְכֵן נִתְקַיֵּם עִתָּהּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים שְׁמַחֲמַת רַבּוּי הַמַּחְלַקֶּת רַב הַהֲמוֹן רַחוּקִים מְאֹד לְקִיָּם זֹאת, וְהוּא ז"ל הוֹדִיעַ כָּל זֹאת מִקֶּדֶם. וְאַנְחֵנוּ עָשִׂינוּ מַה שְׁמַטֵּל עָלֵינוּ לְהוֹדִיעַ הַתְּקוּן לְכָל הַחֶפֶץ לְהִתְקַן, וְכָל אֶחָד הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה, הַשּׁוֹמֵעַ יִשְׁמַע, וְהַחֲדֵל יִחְדַּל וְאַנְחֵנוּ אֶת נַפְשֵׁנוּ הַצְּלוּנוּ.

בְּעֵינַי מִי שֶׁנִּכְשַׁל בְּמִזִּיד וְכוּ', אִתָּהּ צְרִיף לְדַעַת שְׂאִין דָּבָר כְּזֶה שִׁיְהוּדֵי יַחֲטֵא בְּמִזִּיד, אֲלֵא יְדוּעַ מַה שְּׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל (שיחות ה'ר"ן, סימן פ"ט) שִׁישׁ חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת שֶׁל עֲבֵרוֹת, רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן, כִּי (אָבוֹת, פֶּרֶק ד') 'עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת עֲבָרָה', הֵינּוּ כְּשֶׂאֲדָם עוֹבֵר עֲבָרָה חֵס וְשְׁלוֹם אֲזִי עֲבָרָה רֵאשׁוֹנָה גּוֹרֶרֶת אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת עֲבֵרוֹת אַחֲרוֹת הַשֵּׂיכִים לָהּ דִּיקָא, וְכֵן כְּשֶׁעוֹשֶׂה עֲבָרָה אַחֲרֵת חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי גּוֹרֶרֶת גַּם כֵּן עֲבֵרוֹת הַשֵּׂיכִים לָהּ, כִּי כָּל עֲבָרָה וְעֲבָרָה גּוֹרֶרֶת עֲבֵרוֹת הַשֵּׂיכִים לָהּ וְנִגְרָרִין אַחֲרֶיהָ, אֲבָל לֹא עֲבֵרוֹת שְׂאִין שֵׂיכִים לָהּ וְכוּ', עֵין שָׁם. לִכֵּן לֹא שִׁיף לְהַגִּיד שֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל יַעֲבֹר עֲבָרָה בְּמִזִּיד, כִּי נִשְׁמַתוּ קְשׁוּרָה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים וְלֹא שִׁיף שִׁיעֵבֹר עֲבָרָה בְּמִזִּיד.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַצִּילֵנוּ מִכָּל מִינֵי עֲבֵרוֹת שְׁבַעוֹלָם, וְנִזְכָּה לומר בְּכֹל יוֹם אֶת הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוֹרֵי תהלים הנקראים 'תקון הכללי', שְׁזֶה תְּקוּן גָּמוּר לְכָל הַחֲטָאִים וּבִפְרָט לִפְנֵם הַבְּרִית, וְיְדוּעַ אֲשֶׁר הָאִישׁ מוֹרֵם מֵעַם רַבִּי אֲבָרְהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן טוֹלְטְשֵׁינְעֵר ז"ל (בעל מחבר סֵפֶר באור הַלְקוּטִים עַל הַלְקוּטֵי מוֹהַר"ן) בְּשָׁעָה שְׁדָּבָר עִם אִיזָה בֶּן אָדָם אָמַר אַחַר כֵּף אֶת הַתְּקוּן הַכִּלְלִי, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן מ"ג) הַדְּבוּרִים שֶׁל הָרֶשַׁע שֶׁהוּא בֵּר דַּעַת מוֹלִידִים נְאוּף בְּהַשּׁוֹמֵעַ דְּבָרָיו, וְעַיֵן שְׁלֵא יְכוּלִים לְדַעַת מִי זֶה וְכוּ', וְלִכֵּן אַחַר שְׁדָּבָר עִם אִיזָה

אדם, היה רגיל לומר את התקון הכללי, כדי שהדבורים של האדם הפגום לא יזיק לו.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' נב.

האם יש בעיה להשתתף בחוגים ללמוד קבלה שמייעדים לשומרי תורה ומצוות?

שאלה:

מאת מתניה: לכבוד קדשת מוה"ר א"ש שליט"א.
יש היום הרבה חוגים שבהם לומדים קבלה ברבים, ויש ביניהם שמייעדים לאנשים שאינם שומרי מצוות, אולם לא על כן זו סובבת שאלתי, אלא דוקא על חוגים כאלו שמייעדים לשומרי תורה: האם יש בעיה להשתתף בשעורים כאלו שמתקיימים ברבים?
אשמח אם כבוד הרב יוכל בבקשה להסביר לי הענין. תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר תולדות כ"ד חשון ה'תשע"ד
שלום וברכה אל מתניה נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע מה שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה א', סימן ה') על הפסוק (תהלים ל"א י"ט) "תאלמנה שפתי שקר הדברות על צדיק עתק בגאווה ובוז", הדוברות על צדיק חי העולמים עתק, שהעתיק בכריותיו בגאווה אתמהה בשביל להתגאות ולומר אני דורש במעשה בראשית, ובוז אתמהה מבזה על כבודי, דאמר רבי יוסי בר חנינא:

כל המתכבד בקלון חברו אין לו חלק לעולם הבא בכבודו של מקום על אחת כמה וכמה.

ולכן יראי השם וחושבי שמו לומדים קבלה בסתר ולא בגלוי כאשר נהוג היום, ולומדים את הלמוד הזה באימה וביראה ברתת ובזיע, כי סוף כל סוף מדברים פה מסתרי תורה שצריכים ללמד בסתר דיקא, ואמרו חכמינו הקדושים (סכה מ"ט): מאי דכתיב (שיר השירים ז, ב) "חמוקי ירכיף"? למה נמשלו דברי תורה פירף? לומר לך מה ירף בסתר אף דברי תורה בסתר; שידוע שזה טוב על סתרי תורה, ולא כל אחד ראוי לזה, ומכל שכן וכל שכן שמלמדים את זה עם קלים וריקים ופוחזים וכו', ומכל שכן עם נשים וכו', וצריכים לברח משעורים כאלו, כי הם אינם יודעים בין ימינם לשמאלם.

צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך שיהיו מעשיו מרבים מחכמתו, הינו שיקים מצוות מעשיות, כי אם אדם לומד את חכמת הקבלה בלי קיום מצוות מעשיות, לבסוף הוא בא לידי כפירות ואפיקורסות, כי שכלו לא יכול להכיל את הרוחניות וכו', ועל ידי זה נופל נפילה אחר נפילה.

ולכן צריכים לשפף את לבו הרבה מאד שיהיה ראוי ללמוד חכמת הקבלה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' נג.

**איך זוכים להרגיש חיות בלמוד תורה, בתפלה
ובשמירת השבת?**

שאלה:

סאת רוני: שלום לרב.

ברוך השם זכינו אני ואשתי לחזר בתשובה לפני כעשר שנים, וזכנו לארבע בנות והרבה שמחה בבית. אבל כשזה מגיע לענין למוד תורה, תפלות במנין וקדשת השבת - אני מרגיש שפספסתי, כי יותר קלה לי העשייה והעבודה במשך השבוע, מרכז בלמוד ותפלה בשבת. איך זוכים להרגיש חיות בלמוד תורה, בתפלה ובשבת?

תודה ורפואה שלמה, רוני.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תולדות כ"ה חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל רוני נרוי ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתם לא יכולים לתאר ולשער את גדל הזכות שיש לכם שזכיתם לחזר בתשובה שלמה, כי אצלו יתברך מאד מאד יקר מי שחוזר בתשובה, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ה) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמדה.

ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד, והס"מ מאד מאד מפחד מבן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שהוא עשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו.

ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה כ, סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, בשביל זה הוא מסית את כל אדם מה לך לחזר בתשובה? ומה לך להתודות? כי הוא

יודע שמי שחזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

ולכן אתה צריך מאד מאד לשמח אתה ואשתך שזכיתם לחזור בתשובה שלמה, אבל עליכם לדעת כי שמירת שבת זה יסוד היסודות, כי כך מובא בזהר (יתרו פ"ח). כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעא תליין, ותאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעא, משום דההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין, וכל חד וחד יהיב מזוניה לתתא כל חד ביומי, מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעא; [נכל הברכות שלמעלה בעולמות העליונים, ולמטה כאן בעולם הזה, תלויים רק ביום השבת, ולמדנו למה לא ירד מן בשבת? מפני שמשבת מתברכים כל ששת ימי השבוע, וכל יום מקבל את ההשפעה שלו משבת], ולכן אתם שניכם צריכים לשמר מאד מאד על השבת שבזכות השבת נשפע ברכה והצלחה לששת ימי החל ובפרט פרנסה בשפע, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה, פרשה י"א, סימן א') על הפסוק (משלי י') "ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה" ברכת הוי"ה היא תעשיר זו השבת, שנאמר (בראשית ב' ג') "ויברך אלקים את יום השביעי".

ולכן לא בחנם שהזיכרנו רבנו ז"ל מאד מאד, ואמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י"ז) שצריך להזהר מאד להיות שמח וטוב לב בשבת, כי מעלת וקדשת שבת גדולה ויקרה מאד, שאי אפשר לתאר ולשער כלה, וצריך לנהוג שמחה גדולה בשבת קדש, ולבלי להראות שום עצבות ודאגה כלה, רק להתענג על השם יתברך, ולהרבות בתענוגי שבת בכל מיני תענוג, הן באכילה ושתיה, הן מלבושים כפי מה שיוכל, כי אכילת שבת כלה רוחנית כלה קדש, ועולה למקום אחר לגמרי מאכילת חל, ואם הייתם יודעים מה זה להיות בשמחה בשבת, לא הייתם מפסיקים לרקוד כל השבת מרב שמחה שאתם יהודים מאמינים בו יתברך, והיה השבת יקר בעיניכם.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לְלַכֵּת לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם בְּמַגִּין דִּיקָא אֶת הַשֶּׁלֶשׁ תְּפִלוֹת שְׁחֲרִית מְנַחֵה עֶרְבִית, שְׁאֵז נִמְשָׁךְ עָלָיו הַשְּׁגָחָה שְׁלֵמָה, שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ו:): כָּל הָרְגִיל לְבֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְלֹא בָּא יוֹם אֶחָד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁאִיל בּוֹ; הֵינּוּ בְּזֵה שְׁאָדָם רְגִיל לְבֹא לְהַתְּפַלֵּל אֶת הַשֶּׁלֶשׁ תְּפִלוֹת מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, עַל יְדֵי זֶה הוּא מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַשְּׁגָחָתוֹ הַפְּרֻטִי פְּרֻטִית, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁגִּיחַ עָלָיו, וְאִם יוֹם אֶחָד הוּא לֹא בָּא, כְּכֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּעַנֵּן כְּבִיכּוֹל לָמָּה הוּא לֹא בָּא, וּמְשָׁלִים לוֹ אֶת חֲסֵרוֹנוֹ וְכוּ', הֵרִי שְׁמִשְׁתַּלֵּם לְהַתְּפַלֵּל בְּמַגִּין, שְׁעַל יְדֵי זֶה מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַשְּׁגָחָה עָלֵיוֹנָה.

וְכֵן בְּעַנְיָן לְהַרְגִישׁ טַעַם בַּתּוֹרָה וְכוּ', צְרִיכִים לְהִתְחִיל עִם קֶצֶת, הֵינּוּ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם קֶצֶת מְקַרָּא, קֶצֶת מְשֻׁנָּה, קֶצֶת הַלְּכָה, וְאֵז לְאֵט לְאֵט יִכְנֶס בְּךָ חֲמִידוֹ דְּאוֹרִיתָא חֲשֵׁק לְאַהֲבַת הַתּוֹרָה.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' נד.

**אֲנִי שְׁבוּרָה וְרְצוּצָה, וּמְרִגִישָׁה תְּלוּשָׁה גַם מִהַעוֹלָם
הַזֶּה וְגַם מִהַעוֹלָם הַבָּא**

שְׁאַלָה:

מֵאֵת לִיטַל: שְׁלוֹם רַב לְכַבוֹד קִדְשֵׁי מוֹרֵי וְרַבֵּי מוֹהֲרָא שׁ
שְׁלִיט״א נְרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחַ נְצָחִים. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח
לְכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם, בְּרִיאוֹת אֵיתְנָה וְהַצְּלָחָה רַבָּה.
בְּזִמַּן הַאֲחָרוֹן אֲנִי מְאֹד עֲצוּבָה וְהַחִיִּים שְׁלִי תְּקוּעִים - אֲנִי כְּכֹר
בֵּת שְׁלִשִׁים וְשֶׁבַע וְעֵדִין אֵין לִי שְׁדוּךְ, אֲנִי לֹא בְּרִיאָה כָּל כָּף
וְסוּבְלַת מְאֹד מְכַאֲבִים לְאַחַר תְּאוּנָה שְׁעַבְרִיתִי לְפָנַי כְּשִׁנְתִּים.

יש לי הרבה בעיות בעבודה עם המנהלים שלי שמתעללים בי
בכל דרך אפשרית.

נפילתי בעבודת השם ואני לא מתפללת כל השבוע למעט
ששי ושבת, קשה לי מאד להתבודד אף שבפער הייתי
מצליחה לדבר עם השם שעות, ולצערי בשנתיים האחרונות
חללתי מספר שבתות. עם כל זאת ולמרות כל מה שעובר
עלי אני עדין מוסרת שעורים לנשים ומצליחה לחזק ולשמח
ולעודד אותן עם המכתבים שלכם ועם ספרי רבנו.

אנא רבי, תתפללו עבורי ותתנו לי עצה, כי אני בפניקה ולא
יודעת מה יהיה אתי, אני שבורה ורצוצה ומרגישה תלושה גם
מהעולם הזה וגם מהעולם הבא.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תולדות כ"ה חשוון ה'תשע"ו

שלום רב אל ליטל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הצרות והבעיות שלך נובעות רק מחמת חסרון השמחה, כי
אם היית תמיד שמחה ועליזה היית נגאלת מכל הצרות שלך, ולכן
את צריכה הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא רק על שמחה, להיות
תמיד בשמחה, שזה יוציא אותך מכל הסבך שנסתבכת וכו', ולכן
הרגילי את עצמך לומר את התפלה הזו בכל יום אפלו כמה פעמים
ביום, כי תפלה זה השער להכנס אליו יתברך:

רבנו של עולם, זפני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש
את השמחה באיברי וגירי ובכל טפי דמי, עד שהשמחה תגיע
לרגלי, שאזכה לרקד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד שעשית
עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכולה לקיים את מצוותך.
אנא אבי שבשמים רחם עלי והרחק ממני את העצבות והעצלות,
וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את

אחרים, ועל ידי זה גם אני אֶזְכֶּה לְשִׂמְחָה, וּבְזִכּוֹת הַשְּׂמֵחָה אֶזְכֶּה לְהַכְלִיל בָּךְ לְגַמְרִי, עַד שֶׁלֹּא אֶרְאֶה לְפָנַי עֵינַי רַק אֶת אִמְתַּת מְצִיאֹוֹתָךְ יִתְבָּרֵךְ, אִיךְ שְׂאֵתָה מְחִיָּה וּמְהוּוּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְזַכְּנִי לְאִמּוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת שְׂאֶזְכֶּה לְדַעַת בִּיּוֹעֵזָה בְּרוּרָה שְׂאֵתָה נִמְצָא וְאִין בַּלְעֲדֵיךְ נִמְצָא, וְעַל יְדֵי זֶה תִּמְחַל לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי, וְתִמְשִׁיךְ עָלַי שְׁפַע שְׁלֹא אֶצְטָרֵךְ שׁוּם טוֹבוֹת מִבְּשׂוּר וְדָם, אֶלֶּא תִפְרַנְסֵנִי מִיָּדְךָ הַמְּלֵאָה לְבָד, וְעוֹד אֶזְכֶּה לְתַת צְדָקָה לְזוּלַת, וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְאֶזְכֶּה לְהַכְלִיל בָּךְ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן סְלָה.

את צְרִיכָה לְחִזּוֹר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל חֲלוּל שִׁבְתָּ כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד חָמוּר, וְלֹא בְּחִנָּם שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מֵה שְׁעוֹבֵר וְכוּ' וְכוּ', כִּי מִי שְׂמַחֲלִיל אֶת הַשִּׁבְתָּ הוּא עוֹשֶׂה חֲלָל כְּבִיכּוֹל בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא סוֹבֵל אַחַר כֵּךְ כָּל מִינֵי סִבֵּל שְׁבַעוֹלָם, וְלִכֵּן רְאִי לְחִזּוֹר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל חֲלוּל שִׁבְתָּ, וְתִזְכְּרִי מֵה שְׂאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שִׁבְתָּ ק"ח:) כָּל הַמְּשַׁמֵּר שִׁבְתָּ כִּהֲלִכְתּוּ אֶפְלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה כְּדוֹר אֲנוֹשׁ מוֹחֲלִין לוֹ, שְׁנֹאֲמַר (יִשְׁעִיָּה נ"ו ב') "אֲשָׁרִי אֲנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וְכֵן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שִׁבְתָּ מַחֲלִלוּ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מַעֲשׂוֹת כָּל רָע", אֵל תִּקְרִי מַחֲלִלוּ אֶלֶּא מַחּוּל לוֹ.

עַקֵּר גְּדֻלַּת בֵּר יִשְׂרָאֵל שְׂאֶפְלוּ כְּשִׁנּוּפֵל - הוּא קָם, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (מִיכָה ד' ח') "כִּי נִפְלַתִי קָמְתִי כִּי אֲשַׁב בַּחֲשֵׁךְ הָיוּ"ה אֹר לִי", תְּמִיד צְרִיכִים לְזַכֵּר אֲשֶׁר אִין בַּלְעֲדֵיךְ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְאֶפְלוּ בְּמַקּוֹמוֹת הַיְּרֻדִים וְהַנְּפֹלִים גַּם שָׁם נִמְצָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְגַם מִשָּׁם יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו.

בְּעֵינַי שְׂמִטְרִידִים אוֹתָךְ וּמַתְעַלְלִים בָּךְ בְּפִרְנִסְתָּךְ וְכוּ', אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁעַל יְדֵי שְׂמִירַת שִׁבְתָּ זוֹכִים לְפִרְנִסָּה בְּרוּחַ, וְכֵן זוֹכִים לְמְצִיאַת הַזְּוֹג, כִּי שִׁבְתָּ הִיא זוּגְתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת שְׂיֵשׁ אֵיפָה לְהִתְלוֹנֵן - בְּבֵית דִּין לְעֲבוּדָה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' נה.

**אני רוצה להתחתן, אך מרגישה לא מוכנה ולא בטוחה.
מה עלי לעשות?**

שאלה:

מאת רבקה: שלום לכבוד הצדיק.

קוראים לי רבקה, אני בת עשרים וחמש ואני לומדת במדרשה בירושלים. אני מעונינת להקים את ביתי עם בחור מחסידות ברסלב, וכבר יצאתי לפגישה אחת, אך אני מרגישה לא מוכנה ולא בטוחה. מדי פעם מציעים לי בחורים, אך אני לא יודעת אם לצאת או לא. מה עלי לעשות?
בבקשה תכונן אותי. תודה רבה לכם על הכל, רבקה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תולדות כ"ה חשון ה'תשע"ד

שלום רב אל רבקה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שכדי להתחתן צריכים להיות מוכנים גופנית ונפשית וכו', וכל זמן שלא בטוחים עם עצמם, אזי לא כדאי אפלו לדבר מזה.

אני מאד מתפלל שאת כבר בגיל עשרים וחמש ועדיין יש לך

כָּל מִינֵי חַשְׁשׁוֹת וּפְחָדִים שֶׁל הֶבֶל וְכוּ' וְכוּ', וְלִכְּן אֵת צְרִיכָה קִדְּם כָּל לְעַבֵּד עַל עֲצֻמָּךְ לִהְיוֹת מוֹכֵנָה לְהַתְחַתֵּן.

נָא וְנָא רְאִי לִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וְתִשְׁתַּדְּלִי מְאֹד מְאֹד לֹא לִתֵּת לְעֲצָבוֹת וְלִדְכָאוֹן שְׂיִתְפָּסוּ אוֹתָךְ, כִּי הִס"מ רוֹצֵה רַק לְשִׁבֵּר אֵת הָאָדָם וְלִהְפִּילוֹ בְּעֲצָבוֹת וּבִמְרִירוֹת וְדִכְאוֹן, כִּי זֶה כָּל כַּחוֹ, וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ מְאֹד מְאֹד עַל מִדַּת הַשְּׂמִיחָה, וְאָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כ"ד) שְׂצָרִיכִים לְהִכְרִיחַ אֵת עֲצָמוֹ עִם כָּל הַכַּחוֹת לִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה, וְאֵת צְרִיכָה לְדַעַת שֶׁלִּהְיוֹת בְּשִׁמְחָה זֶה בָּא בְּמִסְרֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוּלָה, וְלִכְּן אֲשֶׁרִי הָאִשָּׁה שֶׁמְכַרְיָהָ אֵת עֲצָמָה לִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה, וְאִז טוֹב לָהּ כָּל הַיָּמִים.

וְכֵן הִרְגִּילִי אֵת עֲצָמָךְ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִזֶּה, כִּי כָּל דְּבוּר וְשִׁיחָה שְׂאָדָם מְדַבֵּר וּמְשִׁיחַ לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - נִשְׁמָעִים וְנִתְקַבְּלִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְגוֹרְמִים נַחַת רוּחַ לְמַעְלָה, אֲשֶׁרִי הָאִשָּׁה שֶׁחֲזָקָה בְּזֶה בְּכָל יוֹם.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' נו.

**מֵה יַעֲשֶׂה אָדָם כְּשֶׁהִתְלַכְּלָה לוֹ הַחֲלִיפָה הַלְּבָנָה
בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת אֱלֹהֵינוּ: שְׁלוֹם לְצַדִּיק הַקְּדוֹשׁ!

יְדוּעַ עַד כַּסָּה שֶׁהַקְּפִיד רַבְּנוּ ז"ל לְלַכֵּת עִם בְּגָדִים נִקְיִים. וְמֵה יַעֲשֶׂה אָדָם שֶׁהַחֲלִיפָה הַלְּבָנָה שֶׁל שַׁבַּת הִתְלַכְּלָה לוֹ בְּמַהֲלָךְ הַשַּׁבַּת וְאֵין לוֹ אַחֲרֵת: הָאֵם עֲדִיף שְׂיִלַּךְ אֶתָּה כֶּף מַחְמַת שֶׁרַבְּנוּ ז"ל הַקְּפִיד עַל בְּגָדִים לְבָנִים דִּיקָא בְּשַׁבַּת, אוֹ שֶׁמַּחְמַת הַלְּכָלוֹךְ עֲדִיף שְׂיִלְבֵּשׁ חֲלִיפָה שְׁחָרָה?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר תולדות כ"ה חשון ה'תשע"ד
 שלום וברכה אל אליהו נרו ואיר
 לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אדם שהולך בשבת
 עם בגדים לבנים, שזה קרוב הגאלה, וידוע שהצדיק הקדוש רבי
 יצחק מדראביטש זי"ע אמר שאם היו כלם הולכים עם בגדים לבנים
 בשבת בפרט בארץ ישראל, היו מביאים את הגאלה, ולכן אני מאד
 מבקש אותך שגם אתה תלך עם בגדים לבנים בשבת, כי זה דבר
 גדול מאד מאד, ומה טוב ומה נעים באם יש לאדם שתי חליפות כך
 שכשאחת תתלכלך יכולים לתת אותה לנקוי יבש ולהשתמש בשניה.

והנה בכל העולם כלו קשה ללכת עם בגדים לבנים בשבת שלא
 יהיה נראה כחתן בין אבלים, אבל מאז שנכנסנו ביבנאל שמה תקנו
 שכל אחד ילך עם בגדים לבנים, וככה אנחנו ממשיכים כל הזמן.

יעזר הקדוש ברוך הוא שימחל לנו על כל עוונותינו, ונשמע
 ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' נז.

**אשתי גורמת לי מניעות בעבודת השם. במה עלי
 להשתפר כדי שהמצב ישתנה?**

שאלה:

מאת חיים: למורנו ורבנו השם ישמרהו ויחיהו, שלום וברכה.
 ברוך השם בתקופה האחרונה התחלתי לקרא הרבה בספרי
 'אשר בנחל' וזה מחזק אותי מאד.

אֲשֶׁתִּי שְׁתַּחֲוֶיהָ נִמְצְאָה הֶרְבֵּה פְעָמִים בְּעֵצְבוֹת, וְלַעֲתִים מִצַּב
הָרוּחַ הָרַע שָׁלָה מִפְּנֵה כְּלָפִי וּפּוֹגַע בִּי, וְאִךָ מִתְבַּטֵּא בַּמְנוּעוֹת
שֶׁהִיא גּוֹרֶמֶת לִי בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם. מָה אֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת וּבְמָה
עָלִי לְהִשְׁתַּפֵּר כְּדֵי שֶׁהִמְצַב יִשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה? אֲשִׁירִכֶם, תּוֹדָה
רַבָּה וּבִשְׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.

תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת כ"ה חֶשֶׁן ה'תשע"ד

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל חַיִּים נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (ראש השנה ו'): אִשָּׁה בַּעֲלָה מְשֻׁמָּחָה; וְלִכְּן
כָּל בַּעַל צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמָצִים שֶׁבַּעוֹלָם רַק לְשֻׁמַּח וּלְפִנּוּק אֶת
אִשְׁתּוֹ, וְלַעֲזֹר לָהּ כְּמָה שֶׁרַק יָכוֹל, כִּי בַּפְּרוּשׁ גְּלַה לָנוּ רַבְּנּוּ ז"ל (שיחות
הַר"ן, סימן רס"ד) שֶׁצָּרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ. כִּי אָמַר הֵלֵא הַנָּשִׁים
הֵם סוֹבְלִים צָעַר וְיִסּוּרִים גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד מִיְלֻדֵיהֶם, צָעַר הָעֵבֹר
וְהַלְדָּה וְהַגְּדוּל, כְּאִשֶּׁר יְדוּעַ לְכָל עֵצָם מְכַאוֹכֶם וְצָעָרָם וְיִסּוּרֵיהֶם
בְּכַמָּה אֶפְנָיִם הַקָּשִׁים וּכְבֵּדִים מְאֹד מְאֹד וְכו', עַל כֵּן רְאוּי לְרַחֵם
עֲלֵיהֶם וּלְיַקְרָם, וּלְכַבֵּדָם. וְכֵן אָמְרוּ חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֵא מִצִּיעַ
ג"ט) אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתְרוּ [וְתַכְבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם
כְּדֵי שֶׁתַּהֲיֶינָה עֲשִׁירִים], וְכֵן אָמְרוּ (יְבָמוֹת ס"ג.) דִּינּוּ שֶׁמְגַדְלוֹת אֶת בְּנֵינּוּ
וּמִצְלָת אוֹתָנּוּ מִן הַחֲטָא, וְלִכְּן צָרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אוֹתָן מְאֹד מְאֹד.

וְלִכְּן חוֹבָה מִנְחַת עֲלִיף לַעֲזֹר לְאִשְׁתְּךָ בְּכָל מָה שֶׁאֲתָה רַק יָכוֹל,
וְהַעוֹלָה עַל הַכָּל רַק לְשֻׁמַּח אוֹתָהּ, וְאִז תִּרְאֶה שֶׁהִיא תַתְּהַפֵּךְ לָךְ
לְטוֹבָה, וְהִיא תַעֲזֹר לָךְ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הַמְּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' נח.

האם מתר לשמע שיעורים של 'מדיטציה יהודית' שמעברים על ידי אנשים חלונים?

שאלה:

מאת מירי: בשנים האחרונות ישנם הרבה דוקטורים ומתקשרים שהוציאו דיסקים של 'מדיטציה יהודית' שאמורה להשפיע באפן חיובי על האדם ולתת לו חבור נקי ומואָר לבוּרָא. האם מתר לשמע את הדיסקים האלו למרות שאותם אנשים אינם שומרי תורה ומצוות, או שלא כדאי לשמע את דבריהם משום שאולי זה לא בא ממקום של קדושה? אשמח לקבל את תשובת הרב. תזכו למצוות ושהשם יברך אתכם בבריאות ואריכות ימים כדי שתוכלו להמשיך לעזר לעם ישראל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תולדות כ"ה חשוון ה'תשע"ד

שלום רב אל מירי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שרבנו ז"ל גלה לנו נוראות נפלאות על ענין 'ההתבודדות' - הינו שאדם יגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא ויספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה בלי שום חכמות והשכלות כלל, וככל שמכניסים את עצמם בזה, אזי כבר לא צריכים שום 'מדיטציה' - לא של סינים וכו', ולא של גורו הן של הינדואיזם, והן של בודהיזם וכו', ואלו 'מדיטציה יהודית' וכו' וכו', הכל הכל ורעות רוח, פי העקר הוא לזרק את השכל לגמרי ולדבר עם הקדוש ברוך הוא, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כ"ה) ההתבודדות הוא מעלה עליונה

וגדולה מן הכל. דהינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חזן ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת.

ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו'. והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד, והיא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שכוללת הכל. כי על כל מה שייחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך, ואפלו אם לפעמים נסתתמין דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף על פי כן זה בעצמו טוב מאד, דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, וחסך ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד, וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו. ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר, ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

תרגילי את עצמך בעבודה הקדושה הזו, ואז לא תצטרכי כבר שום דבר בעולם, כי הכל יסתדר לך על הצד הכי טוב, וכל החיים שלך ישתנו לטובה, כי מי שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אזי הוא אף פעם לא לבד, כי תמיד הוא מרגיש את הקדוש ברוך הוא אתו עמו ואצלו, כי על ידי שמדברים עמו יתברך, ממשיכים על עצמו אור וזיו וחיות ודבקות באין סוף ברוך הוא, אשר זה התענוג הכי גדול מכל התענוגים שבעולם. אשרי מי שחזק בזה ואז עולמו יראה בחייו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' נט.

**רַבְנוּ ז"ל אָמַר שֶׁהַתּוֹרָה שְׁלוֹ הִיא אֶתְחַלְתָּא דְגַאֲלָה.
מָה הַכּוֹנֵה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אַרְז: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְכַבּוֹד מוה"ר א"ש שְׁלִיט"א.
רְצִיטִי לְשָׂאֵל אֶת כְּבוֹדוֹ בְּעִינֵי עֵדִין, אֲךָ מֵאֵד מְהוּתִי: יְדוּעַ
שֶׁרַבְנוּ ז"ל אָמַר שֶׁהַתּוֹרָה שְׁלוֹ הִיא אֶתְחַלְתָּא דְגַאֲלָה, וּבְרַצוֹנִי
לְשָׂאֵל: בְּאִיזָה מוֹבֵן תּוֹרַתוֹ שֶׁל רַבְנוּ ז"ל הִיא הַכְּלִי וְהָאֲמָצְעִי
לְקֵרוֹב הַגַּאֲלָה? וְהֵאֵם יֵשׁ סֵפֶר אוֹ סִפְרִים אוֹ קוֹנְטְרָסִים
מְסֻיָּמִים בָּהֶם כָּתֵב כְּבוֹדוֹ בְּהִרְחָבָה עַל נוֹשֵׂא זֶה? תּוֹדָה
מְרַאשׁ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר תּוֹלְדוֹת כ"ה חֲשׁוֹן ה'תשע"ד

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַרְז נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְנוּ ז"ל רָצָה מְאֹד מְאֹד שֶׁנִּלְמַד אֶת סֵפֶרוֹ הַקְּדוֹשׁ "לְקוּטִי
מוֹהַר"ן", עַד שִׁיְהִיָּה שְׂגוּר עַל פִּינוּ, וּכְבָר נִשְׁמַע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ שֶׁאָמַר
(חַיִּי מוה"ר ז"ן, סִמֵּן שִׁמ"ו) שֶׁהַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ שְׁלוֹ לְקוּטִי מוֹהַר"ן שִׁיְצָא
בְּעוֹלָם הוּא אֶתְחַלְתָּא דְגַאֲלָה, וְאָמַר: מֵאֲחַר שִׁיְצָא בְּעוֹלָם אֲנִי חֲפִיץ
מְאֹד שִׁיְלַמְדוּ אוֹתוֹ, כִּי צְרִיכִים לְלַמַּד אוֹתוֹ הִרְבָּה עַד שִׁיְהִיָּה שְׂגוּר
בְּעַל פֶּה, כִּי הוּא מְלֵא מוֹסֵר וְהִתְעוֹרְרוֹת גְּדוֹל מְאֹד לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר
אֵין עָרֶף אֵלָיו. אַחַר כֵּן אָמַר בְּפִרוּשׁ שֶׁהַלְמוּד בְּחִבּוּרֵי הַקְּדוּשִׁים הוּא
אֶתְחַלְתָּא דְגַאֲלָה.

וְאָמַר שֶׁטוֹב לְקַבֵּעַ לְעֲצָמוֹ שְׁנֵי שְׁעוּרִים לְלַמַּד סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים -
שְׁעוּר אֶחָד פְּשוּט לְלַמַּד בְּמַהִירוֹת הִרְבָּה מְאֹד כְּדֵי שִׁיְהִיָּה שְׂגוּר בְּעַל
פֶּה, וְשְׁעוּר אֶחָד לְלַמַּד בְּעֵינֵי גְּדוֹל, כִּי יֵשׁ עֲמֻקּוֹת גְּדוֹל וְנִפְלָא בְּסִפְרָיו.

וְלַכֵּן אֲשַׁרֵּי מִי שְׁלוּמֵד הַרְבֵּה אֶת הַ"לְקוּטֵי מוֹהַר"ן", כְּדֵי שִׁיְהִיָּה שְׁגוּר עַל פִּי; וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן שמ"ט) שִׁיְכוּלִין לְהִיּוֹת נַעֲשֶׂה בְּעַל תְּשׁוּבָה גְּמוּר עַל יְדֵי לְמוּד הַסֵּפֶר שְׁלוֹ וְכוּ', וְאָמַר שִׁיְהִיּוּ בְּנֵי אָדָם שִׁיְלַמְדוּ וְיִתְפַּלְלוּ עַל יְדֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה וְכוּ', וְאָמַר שְׁמִי שִׁיְשַׁב וְיַעֲסֹק בְּסִפְרָיו רַק בְּלִי קִנְטוּר וְנִצְחוֹן, וְיִסְתַּכַּל בּוֹ בְּאַמֶּת אֲזַ בּוֹדְאֵי יִהְיוּ נִבְקָעִין אֲצִלוֹ כָּל גִּידֵי קִשְׁיּוֹת לְכַבּוֹ.

וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "סַע וּוַעֲט אִים אֶלַע אֲדַעֲרֵן טְרַעֲנַעֲן" [שִׁיְפַתַּח קִשְׁיּוֹת גִּידִיו]; וְלַכֵּן צְרִיכִים לְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי רַבְּנּוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְלִהְתַּמִּיד מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּטֵי מוֹהַר"ן", שֶׁהוּא כְּלוּל מִכָּל הַחֻכְמוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, וְאֲשַׁרֵּי וְאֲשַׁרֵּי מִי שְׁזוּכָה לַעֲשׂוֹת תְּפִלָּה מִכָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה, דְּהֵינּוּ כָּל תּוֹרָה וּמֵאָמַר שְׁלוּמֵד יֵשׁ עֲלֶיהָ תְּפִלָּה בְּלְקוּטֵי תְּפִלוֹת שְׁצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ וְלִהְתַּפַּלֵּל לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיְזַכֶּה לְקַיֵּם אֶת עֲצוּתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שִׁיּוֹצְאוֹת מִהֵמָאָמַר וְהַתּוֹרָה הַזֹּאת שְׁלֵמָה, אֲשַׁרֵּי מִי שְׁזוּכָה לְקַיֵּם אֶת זֶה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת, וְאֲזַ יִגְאָל אֶת נַפְשׁוֹ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' ס.

רַב מִכָּר אָמַר לִי שְׁעָלִי לְשִׁנוֹת אֶת שְׁמִי 'רִיקָה', אֵךְ קִשָּׁה לִי לְקַבֵּל אֶת דְּבָרָיו

שְׁאַלָה:

מֵאת רִיקָה: שְׁלוֹם רַב.

אֲנִי פּוֹנֶה אֲלֵיכֶם כִּי אֲנִי אוֹבְדַת עֲצוֹת. קוֹרְאִים לִי 'רִיקָה', וְנִקְרָאתִי כִּךְ עַל שֵׁם סְבִתִּי זְכוֹרָנָה לְבְּרַכָּה. הֵייתִי אֲצֵל רַב מִכָּר בְּבִנְי-בְּרַק וְהוּא אָמַר לִי שְׁעָלִי לְשִׁנוֹת אֶת שְׁמִי בְּאַפְּן דְּחוּף. אֲנִי מְאֹד מֵאֲמִינָה, אֵךְ יַחַד עִם זֹאת קִשָּׁה לִי מְאֹד עִם הַמְּחַשְׁבָּה

שְׁאֲצַטְרֵךְ לְשָׁנוֹת אֶת הַשֵּׁם שְׂאֵתוֹ נוֹלַדְתִּי וְגַדַּלְתִּי. הָאֵם אֲנִי
חִיבֵת לְשָׁנוֹת אֶת הַשֵּׁם שְׁלִי? וְאִם לֹא אֶעֱשֶׂה זֹאת, מַה יִּקְרָה
לִי? אֲשַׁמַּח לַתְּשׁוּבָה, תּוֹדָה.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר תּוֹלְדוֹת כ"ה חֲשׁוֹן ה'תשע"ד

שְׁלוֹם רַב אֶל רִיקָה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁשֵׁמוֹת שְׁנוֹתָנִים לְבְנֵי אָדָם זֶה לֹא פְּשׁוּט, כִּי
הַשֵּׁם הוּא הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הָאָדָם, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (בְּרֵאשִׁית ב') "וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא
לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ", כִּי הַשֵּׁם הוּא הַנֶּפֶשׁ, וְלִכְּנֵן צְרִיכִים מְאֹד
מְאֹד לְשַׁמֵּר לֹא לַתַּת שְׁמוֹת בְּדוּיִים לִילְדִים שְׂאִין לָזֶה שׁוֹם עֶרְךָ וְכוּ'.

וְלִכְּנֵן אִף שֶׁהַשֵּׁם הוּא עַל הַסְּבֵתָא, עִם כָּל זֹאת הֵייתִי מֵיַעַץ לָךְ
לְהוֹסִיף אֶת הַשֵּׁם 'רַבְקָה', הֵינּוּ לֹא לְהוֹרִיד אֶת הַשֵּׁם שְׂאֵת רְגִילָה בּוֹ
מִהַלְדָּה, אֲלֹא לְהוֹסִיף שֵׁם, כִּי הִנֵּה מְצִינּוּ בְּדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(בְּרֵכוֹת ז:) מְנָא לָן דְּשֵׁמָא גְרִים? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: דְּאָמַר קָרָא (תְּהִלִּים
מ"ו) "לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת הַיְי"ה אֲשֶׁר שָׂם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ", אֵל תִּקְרָא
שְׁמוֹת אֲלֹא שְׁמוֹת, וּמוֹבָא בְּמַהֲרָש"א (שֵׁם) שְׁפַעֲלַת הַיְי"ה נִמְשָׁכִים
אַחַר הַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם שֶׁהוּא הַגּוֹרָם.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַר אוֹתְךָ מִכָּל רַע, וְהַכֵּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד

הַכִּי טוֹב.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' סא.

בחלומי ראיתי את רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל והרגשתי שהם לא מרצים ממני. מה פשר החלום?

שאלה:

מאת נתנאל: לכבוד מוהרא"ש שליט"א, שלום. אני חוזר בתשובה, ולאחרונה היתה לי תקופה של הדרדרות מהדרך של ברסלב. לפני כמה ימים חלמתי חלום בו רבי נחמן ורבי נתן באו אלי, וכשראיתי אותם אמרתי להם: "אני לא מתנגד, אל תדאגו", אף הם הסתכלו עלי בצורה כזו שהבנתי שהם לא מרצים ממני. כיום ברור השם חזרתי לדרך של ברסלב, אף החלום עדין מטריד אותי מאד. האם הרב יוכל לפרש לי את החלום?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תולדות כ"ה חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל נתנאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שיש לך זכות מאד גדולה שראית את רבנו ז"ל ואת מוהרנ"ת ז"ל בחלום, כי כף מובא (חיי מוהר"ן, סימן תצ"ז) הוטב בעיניו מאד מי שזכה לראות אותו בחלום אפלו בחייו. ואמר שיש אנשים מאנשיו שהוא נראה להם בחלום בדמות זקן גדול. ואמר שאם היינו אנשים פשרים פרונו היינו יכולים לשמע ממנו דברים גדולים ונוראים בחלום, והעקר לזכות שלא ישתכח מה שראינו ושומעין בחלום, כי לפעמים רואין ושומעין איזה דבר ואחר כך נשכח, וזה מחמת שלוקחין וטורפין ממנו הדבר בחזירתו כמובא בזהר הקדוש (בראשית קצ"ט).

ולכן אסור לך להתבלבל כלל, אדרבה, אתה צריך לראות אף

שֶׁרַבְנוּ ז"ל אוֹהֵב אוֹתָךְ מֵאֵד שֶׁנִּתְגַּלָּה אֵלַיךְ בְּחִלוּם וְכוּ', וְלָמָּה אֶתָּה צָרִיךְ לְהִטְרִיד אֶת עַצְמְךָ? אֶתָּה צָרִיךְ לְדַעַת שְׁפָדֵי לְהִיּוֹת מְקָרֵב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, צָרִיכִים שְׁנֵי דְבָרִים: א. לְהִיּוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה זֶה הַגְּאֻלָּה שֶׁל הָאָדָם, וְכָכָל שְׂאֵדָם שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה עִם כָּל הַנִּקְדוּת טוֹבוֹת שֵׁישׁ בּוֹ, עַל יְדֵי זֶה נִגְאָל מִכָּל צָרוֹתָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים ס"ט י"ט) "קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְאֻלָּה". ב. לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ בְתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה שְׁזֶה נִקְרָא 'הַתְּבוּדָה', וְדִיּוּקָא עַל יְדֵי שְׁתֵּי הָעֲצוֹת הָאֵלוּ הָאָדָם מְקָרֵב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, מֵצַד אֶחָד הוּא תַמִּיד שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה עַל כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שֵׁישׁ בּוֹ, וּמֵצַד שְׁנֵי הוּא תַמִּיד מִבְּקֵשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלַעֲלוֹת מֵעֵלָה מֵעֵלָה וְכוּ' וְכוּ'.

וְלָכֵן אֲנִי מֵאֵד מֵאֵד מִבְּקֵשׁ אוֹתָךְ שֶׁתִּמְסַר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאִפְּי שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׁזוֹ הָעֲבוּדָה הִכִּי קָשָׁה לְאָדָם, כִּי אֵין עֲבוּדָה שְׁבָאָה קָשָׁה לְאָדָם כְּמוֹ שִׂמְחָה, כִּי טַבַּע שֶׁל אָדָם שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֵר הָעֲבִיּוֹת וְהַגְּשָׁמִיּוֹת, וְכָל כֵּךְ חֻבַּל כִּי הַנִּשְׁמָה מוֹשֶׁכֶת רַק לְרוֹחֲנִיּוֹת שְׁשָׁם מְקוֹר הַשִּׂמְחָה, וְהַגּוֹף סוֹחֵב וּמוֹשֶׁךְ רַק לְגִשְׁמִיּוֹת שְׁשָׁם מְקוֹר הָעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹן, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קפ"ט) עֵקֶר נְשִׁיכַת הַנְּחֹשׁ הוּא עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת.

וְלָכֵן אֲשַׁרִּי אָדָם שֵׁישׁ לוֹ שְׂכָל וְקוֹלֵט תַּכְּף וּמִיָּד שָׁבוּ בְּרִגַע שֶׁנִּמְשָׁךְ עֲלָיו עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדְכָאוֹן וְכוּ', זֶה בָּא מֵצַד הַטְּמָאָה, וְלִהְפֹּךְ, כְּשִׁימְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֶל הַשִּׂמְחָה, וְיִפְקַח אֶת דַּעְתּוֹ, זֶה בָּא מִהַקְּדוּשָׁה, וְלָכֵן תִּרְאֶה מֵהַ לְפָנֶיךָ, תִּמְסַר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִיּוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וְאִזּוֹ טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים, וְכֵן תִּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׂפְתַּי הָאֵם שְׁלֵךְ, שְׁזֶה נִקְרָא אֲצֵל רַבְּנוּ ז"ל הַתְּבוּדָה.

וְאֵמֵר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כ"ה) הַהַתְּבוּדָה הוּא מֵעֵלָה עֲלִיּוֹנָה וְגִדּוּלָה מִן הַכֹּל. דְּהֵינּוּ לְקַבֵּעַ לוֹ עַל כָּל פְּנִים שְׁעָה אוֹ יוֹתֵר לְהַתְּבוּדָה לְבִדּוֹ בְּאִיזָה חֶדֶר אוֹ בְּשָׂדֵה, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּטַעֲנוֹת וְאִמְתְּלָאוֹת בְּדַבְּרֵי חֵן וְרִצּוֹי וּפְיוּס, לְבַקֵּשׁ וְלִהְתַּחַנֵּן

מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל. פי על כל מה שיחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך, ואפלו אם לפעמים נסתתמין דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף על פי כן זה בעצמו טוב מאד, דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, ונפץ ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד, וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו. ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר, ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

ולכן אסור לה להתבלבל משום דבר שבעולם, אלא להתקרב מחדש אל רבנו ז"ל שאמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ב) שעקר ההתקרבות אל הצדיק צריכה להיות בכל יום ובכל שעה מחדש, ואל יחשב שהוא כבר מקרב אל הצדיק, אלא צריכים לבוא בכל פעם בהתחדשות חדשה מאד כאלו עדין לא התקרב כלל, ועל כן אתה צריך להיות מאד מאד בשמחה שרבנו ז"ל בא לה בחלום והוא מעורר אותך שלא תעזב אותו.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תבשר לי בשורות משמחות.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' סב.

**אני מרגיש שמשהו בנפש שלי התערער ושאניני מאז.
כיצד אוכל לאזן את עצמי?**

שאלה:

מאת אביב: אני בן עשרים ושתיים, סטודנט, ובתקופה האחרונה אני מרגיש שנויים חזקים במצב רוחי - לפעמים אני ב'דאון' חזק מאד, ולפעמים נכנס בי מרץ מוזר. אני לא יודע איך להתמודד עם זה ואני מרגיש שמשהו בנפש שלי התערער. מה אפשר לעשות כדי לאזן את עצמי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תולדות כ"ה חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אביב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שהחיים של האדם בזה העולם לא קלים, כל אחד עובר משברים וגלים עליות וירידות וכו' וכו', ואשרי מי שמחזיק מעמד, ומוכא (זהר הקדמה ד) מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא, וטעמין מרירא למתקא, עד לא ייתון הקא. מאן מנכון דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר וכו' מאן דלא מצפה דא בכל יומא בההוא עלמא, לית ליה חולקא הקא; [מי מכס יכול להפך את החשך לאור ואת המרירות למתיקות עד שלא יבוא לעולם הבא וכו', מי מכס שמחכה בכל יום לאור הגנוז שיתגלה בעולם וכו', מי שלא יכול להראות את זה בעולם הזה, אין לו חלק בעולם הבא] מכל זה רואים מעלת האדם שאפלו שעובר עליו כל מיני חשכות ומרירות וכו' וכו'.

אף על פי כן הכל הוא מהפך לטובה, אשרי לו בזה ואשרי לו בבא, והעקר ההתחזקות הוא רק לעבד על נקדת השמחה, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כ"ד) מצוה גדולה

להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחרה בכל כחו, כי כל החלאות הבאים על האדם כלם באים רק מחמת קלקול השמחה, ולכן צריכים למסור את נפשו בשביל להיות תמיד בשמחה, וחקמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממתנת לאדם לא כל מי ששמח היום שמח למחר ולא כל מי שמצר היום מצר למחר לפי שאין השמחה ממתנת לאדם.

ולכן יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד יהיה השמחה מצויה אצלה, כי אין טוב מזה, ועל ידי שמחה מתרחב הלב ויכולים אחר כך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבו בתמימות ובפשטות גמור, כי מה שאין האדם מתחזק לדבר אל הקדוש ברוך הוא, הוא מפני שנופל על לבו עצבות ומרירות ודכאון, אבל תכף ומיד שמכריח את עצמו להיות בשמחה, אזי נפתח לבו לדבר אל הקדוש ברוך הוא.

ולכן אתה צריך לדעת ששום דבר לא חסר לך וכו', אתה לא מערער בנפשך חס ושלום כמו שאתה מדמה לעצמך, אלא לכל אחד יש לו את הירידות והעליות שלו, והעקר להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, ולהתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, וכתיב (משלי כ"ח) "איש אמונות רב ברכות", מי שתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, על ידי זה ממשיך על עצמו ברכות והצלחות.

ולכן תראה ששום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותך, רק חזק ואמץ באמונה פשוטה בו יתברך אשר דבר גדול דבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ואז תחיה חיים נעימים חיים מאשרים, כי מי שתחזק באמונה בהקדוש ברוך הוא, ויודע ועד אשר מלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוף כל עלמין.

על ידי זה כל החיים שלו משתנים לטובה, אשרי מי שזוכה

להגיע לאמונה ברורה ומזככת שדבר גדול דבר קטן לא נעשה מעצמו
אלא הכל משגח ממנו יתברך, שאז החיים שלו חיים אחרים לגמרי.
המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' סג.

**האם יש מקור לאמונה העממית שמי שהולך עם חוט
אדם על היד נצל מעין הרע?**

שאלה:

מאת יונתן: שלום וברכה.

האם יש מקור לאמונה העממית שמי שהולך עם חוט אדם
על היד נצל מעין הרע?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תולדות כ"ה חשוון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל יונתן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך לדעת שכל מה שמקבל אצל המון העם יש לזה שרש
ואסור לצחק מזה, ואף שקשה להבין את זה.

והנה בספר "דברי תורה" להרב הקדוש ממונקאטש זי"ע (חלק
ב' סימן ע"א) מביא ששגור בפי זקני עמנו שמראה אדם הוא מסגל
לגרש שלא ישלט עין הרע חס ושלום, וכן מביא שם שהיה מנהג
אצל צדיקים שהקפידו שהמטפחת שלהם תהיה אדמה, וזה כדי
לגרש מהם עין הרע, עין שם. ומוכא מצדיקים אסמכתא לדבר הזה
מהפסוק (בראשית ל"ח, כ"ח) ויהי בלדתה ויתן יד ותקח המילדת ותקשר
על ידו שני, שמיד בהלדה קשרו על יד התינוק חוט אדם כדי להצילו

מעין הרע. הרי שלף לפניך שיש מקור לדבר זה, ואסור ללעג על שום דבר שנהגו המון העם, כי בודאי יש לזה מקור ושרש, כל אחד כפי ענינו.

וספר הרב הקדוש מקלויזנבורג זי"ע (שעור חמש, רש"י, פרשת פינחס, תשל"א) אשר אמו של הרב הקדוש השרף ממאגלניצא זי"ע לא זכתה לזרע של קימא, ושלחה אביה הרב הקדוש מקאזניץ זי"ע להזכיר עצמה אצל הרב הקדוש מבארדיטשוב זי"ע, והוא אמר לה שהסבה לכך היא מפני שמורידה נשמות גבוהות מדי, שאינן יכולות לסבל ולהתקיים בעולם הזה, וצוה עליה ללבש בגד בצבע אדם עם שנים עשר כפתורי כסף, ואז תוכל להמשיך נשמה שתוכל להתקיים בזה העולם. ואכן, לאחר מכן נולד לה הרב הקדוש השרף ממאגלניצא זי"ע שהיה קדוש עליון, עין שם.

וספרו ילדיו של הרב הקדוש מקלויזנבורג זי"ע (מנוחת כבודו בנתניה) שבהיותם ילדים קטנים הקפיד אביהם להלביש לכלם חוט אדם על ידיהם מפני עין הרע שלא ישלט עליהם, וכן הורה לאנשיו בשעה שבאו אליו להתיעץ על איזה מקרה רע שקרה להם שילבישו חוט אדם על ידיהם, הרי שלף לפניך שיש לזה מקור, ואסור ללעג על שום דבר שרואים אצל המון העם, כי בודאי יש על זה מקור, אף שהדבר נראה תמוה.

הקדוש ברוך הוא ישמרנו ויצילנו מעין הרע, וימשיך עלינו ברכה והצלחה בכל מעשי ידינו.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' טו.

**אנו עומדים להתחתן בקרוב, אך לצערי יש אורה לחוצה
מאד בין המשפחות. אנא חזק אותנו!**

שאלה:

מאת יצחק: שלום לכבוד הצדיק היקר.

אני עומד להתחתן בעוד פחות משלשה חדשים, ולדאבוני יש אורה של לחץ בעקבות הרבה דבורים על כסף משני הצדדים. יש לנו חששות ופחדים ואנו זקוקים למלה חמה מצדיק אמת. אנא חזק אותנו בבקשה, וברך אותי ואת זוגתי לעתיד.

אני מאחל לך רק טוב, ויהי-רצון שנקבל את פני משיח צדקנו בעגלא ובזמן קריב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תולדות כ"ה חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כלל גדול לחתן וכלה, שבשום פנים ואפן לא יתערבו במה שקורה בין ההורים, כי רב המקרים שהזוג לא מסתדרים זה רק מחמת שההורים מתערבים בחייהם הפרטיים וכו', וכן יש סכסוך בין ההורים הן מצד כסף והן מצד כבוד וכו' וזו נעשה ביניהם מריבות או וכוהים והם מכניסים את זה בין הילדים - כל אחד מסית נגד השני, הינו ההורים של החתן מסיתים אותו נגד הכלה וההורים שלה, וכן להפך, ההורים של הכלה מסיתים אותה נגד החתן וההורים שלו, ומזה יוצאות כל המריבות בין הזוג, ולכן זוג פקח צריכים תמיד להוציא את ההורים מנשואיהם והם יחיו ביחד באהבה אחנה ורעות ולא יתערבו בשום מריבות שיש בין שני זוגות ההורים,

וְאִם הֶחֱתַן וְהִכְלָה חֲכָמִים וְלֹא נֹתְנִים שֶׁהַהוֹרִים יִתְעַרְבוּ לָהֶם בְּחַיִּים יִהְיֶה מִה שִׁיְהִיָּה וְיִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, אֲזִי דִיקָא יִחִיו בְּיַחַד בְּאַהֲבָה אַחְוָה וְרַעוּת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, וְעַל פִּי רַב הַמְרִיבוֹת וְהָאֵי הַבְּנוֹת שְׁבִין זֹוג טְרֵי קוֹרוֹת רַק מִפְּנֵי הַסְּתוֹת שֶׁל הַהוֹרִים, אוֹ שֶׁל הוֹרֵי הַכְּלָה שְׁמִסִּיתִים אוֹתָהּ נִגְדָּ בַעֲלָהּ, אוֹ שֶׁל הוֹרֵי הַחֶתָּן שְׁמִסִּיתִים אוֹתוֹ נִגְדָּ אֶשְׁתּוּ.

וְלִכֵּן צְרִיכִים לְדַעַת אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבַר טוֹב וּבְרִיא לְזוּג כְּשֶׁמִּתְחַתְּנִים, כְּמוֹ לֹא לְעַרְב אֶת הַהוֹרִים בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין שְׁלָהֶם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית ב', כ"ד) "עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד". זֶה הֵכִי בְרִיא שְׁלֹא צְרִיכִים אֶת הַעֲזָרָה שֶׁל הַהוֹרִים, וְכֵךְ לֹא מְחַיְבִים לָהֶם כְּלוּם וְכוּ' וְכוּ', אֲף שֶׁעַל פִּי רַב לְזוּג טְרֵי זֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי בְּתַחֲלַת הַנְּשׂוּאִין צְרִיכִים אֶת הַעֲזָרָה שֶׁל הַהוֹרִים וְכוּ', עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְהַסְתֵּדֵר לְבָד, כִּי רַב רַבָּן שֶׁל הַמְרִיבוֹת בֵּין זֹוג טְרֵי הוּא רַק מִפְּנֵי הַסְּתַת הַהוֹרִים אֶחָד עַל הַשְּׁנַיִם.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן לָכֶם אֶת הַשְּׂכָל וְהַדְּעַת לֹא לְעַרְב אֶת הַהוֹרִים מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִים בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין שְׁלָכֶם, וְכֵךְ תּוּכְלוּ לְחַיּוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, וְאֶחָד יַעֲזֹר לְשְׁנַיִם, וְאֲף שִׁזְהָ הַדְּבַר הֵכִי קָשָׁה כִּי סוּף כָּל סוּף הַהוֹרִים נִשְׁאַרִים הוֹרִים, וְהוֹרֵי הַכְּלָה מְסִיתִים אוֹתָהּ נִגְדָּ בַעֲלָהּ, וְכֵן לְהַפְּךְ הוֹרֵי הַחֶתָּן מְסִיתִים אוֹתוֹ נִגְדָּ אֶשְׁתּוּ, וּמְאֹד מְאֹד קָשָׁה לַעֲמֹד בְּלַחֲץ שֵׁישׁ לְכָל אֶחָד מִצַּד הַהוֹרִים שְׁלוֹ, עִם כָּל זֹאת אִם הַזּוּג רוֹצִים לְחַיּוֹת חַיִּים נְעִימִים וּמְאַשְׁרִים הֵם מְכַרְחִים לְהוֹצִיא אֶת שְׁנֵי זֹוגוֹת הַהוֹרִים מִחַיֵּי נְשׂוּאֵיהֶם הַפְּרָטִיִּים.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' סה.

**חברתי הטובה נתקה אתי את הקשר ונפגעתי מאד.
איך אני יכולה להרים את עצמי?**

שאלה:

מאת רותי: לכבוד הרב, שלום וברכה ובשורות טובות. שמתי רותי ואני בת עשרים וחמש. היתה לי חברה קרובה מאד והיינו ממש כמו אחיות, תמיד הייתי מתייעצת איתה בכל דבר והיינו מבלות הרבה ביחד, אך לפני חדש בערך היא נתקה אתי את הקשר בלי שום סבה. זה פגע בי מאד, ומאז אני מדכדכת כי קשה לי להבל את זה שאנחנו כבר לא בקשר. איך אני יכולה להרים את עצמי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות כ"ו חשון ה'תשע"ד

שלום רב אל רותי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת שחברות היא טובה מאד וצריכים חברות, אבל לא באפן מגזם עד שיכולים לגלות להן את כל הסודות שבתיך, וכל מה שעובר עליך, כי אסור להאמין לאף אחת בעולם, וצריכים כבר לכתחלה לדעת שיום אחד חברתי תעוף ותזרק אותי וכו', ולכן אסור להתחבר רגשית עם אף חברה כי לא תדעי מה יביא המחר, מחר היא יכולה למצא חבר ולהתחתן עמו ולבסוף את תשארי מחוץ לתמונה, וזה ישבר אותך לגמרי כי נשאת בודדה.

ולכן צריכים לזכור מה שאמר החכם מפל אדם (משלי כ"ה, י"ז) הזקן רגלך מבית רעך פן ישבעך ושנאך, לא כדאי להיות כל כך רגשי וקרוב אל הזולת עד שהחברות תביא לידי כך שלא יכולים להיות אחת בלי השנייה וכו', אין דבר כזה.

וכשיתברר לך דבר זה, אזי כל החיים שלך ילכו לך באפן
 אחר לגמרי, ודבר זה שיה גם אחר כך כשמתחנתים - אסור להאמין
 לחברה שום דבר, ולכן אסור לדבר עם החברה ממה שקורה בינה
 לבין בעלה, ומכל שכן מה שקורה בחיי הזוגיות וכו', כי למחרת
 היא תעזב אותך ותפרסם לכלם את הדברים הכי אינטימיים שיש
 בינך לבין בעלך וכו', ועל כן אשרי מי שמתחבר עם חבר, כי חכמינו
 הקדושים אמרו (תענית כ"ג.) או חברותא או מיתותא, הינו אדם מרחק
 שיהיה לו חבר כי אם לא המות טוב מזה לחיות לבד וכו', עם כל זאת
 החברות אסור שתהיה כל כך רגשית וכו', עד שלא יוכלו לחיות אחד
 בלי השני, ואז אף פעם לא יתאכזבו כשנפרדים. ואת צריכה לדעת
 שזה טבעי מאד, כי מרב קרבה לבסוף נעתק הקשר וכו', כי מחמת
 שנקשרים עם רגש, לבסוף מתבטל הרגש הן מחמת קנאה שאחת
 מקנאה בשניה, כמאמרם ז"ל (מגלה י"ג) אין אשה מתקנאת אלא בירך
 חברתה, תמיד היא חושבת שלחברתה יש בעל יותר טוב ויותר עשיר
 ומפנק וכו', והן מחמת סבות אחרות או שהיא נפלה בפח עם בעל
 קמץן ואיש רע ובלעל, או שהיא כבר מטפלת עם ילדים ואין לה זמן
 כמו שהיה לה כשהיתה רוקה, ולכן אסור לקשר את עצמה עם הזולת
 בקשר רגשי שזה מביא אחר כך אכזבות גדולות בחיים.

צריכים לדעת כי רק הצדיק האמת שהוא גר כבר יותר למעלה
 מאשר למטה וכו', כי הוא דבוק בו יתברך, אתו עמו ראוי להתחבר
 והוא תמיד יחזק אותך בכל המצבים הכי קשים, אבל צריכים לדעת
 כי על זה אורב הס"מ מאד לא להיות מקשרים אל הצדיק האמת, כי
 הס"מ יודע שכל זמן שהאדם מחבר ומקשר אל הצדיק האמת, אין
 לו מה לעשות אצל האדם הזה, ולכן הוא אורג בדעת האדם כל מיני
 המינוות על הצדיק האמת, העקר שיעזב את הצדיק האמת, ואז הוא
 תופס אותו במצודתו.

ולכן אשרי האדם שזוכה להיות תמיד מחבר אל צדיק אמת,
 ולספור לו את כל לבו, שעל ידו דיקא יזכה להתקרב אליו יתברך, ואז

שום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותו, כי מי שזוכה כבר להתחבר עמו יתברך על ידי הצדיק האמת, אזי אף פעם לא יפל ברוחו ובדעתו, כי הרגע שיש לאדם אמונה ברורה ומזככת הוא מדבר עמו יתברך בשפת האם שלו, וכבר לא צריך את אף אחד, כי בכל מקום שרק ילך הוא מדבר רק עמו יתברך, ואז הוא אף פעם לא לבד.

אבל לזכות לאמונה ברורה ומזככת, לזה צריכים צדיק אמתי שאינו צריך שום טובת הנאה ממה, ועל צדיק כזה הס"מ אורב מאד לנתק את הקשר וכו', ומכניס באדם דמיונות על הצדיק כאלו הוא צריך אותך לטובת עצמו, בשעה שהוא מזמן עזב את זה העולם ודבוק רק בו יתברך, ודבר זה אי אפשר להסביר למי שלא אוהב בזה.

אקנה שתביני דבר מתוך דבר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' 10.

**האם מעלתו של אדם שמת על קדוש השם מגיעה
למעלת אברהם אבינו?**

שאלה:

מאת ישראל: שמי ישראל ואני חסיד חב"ד. ידוע שאחד מהנסיונות הקשים ביותר בהם נתנסה אברהם אבינו היה עקדת יצחק, שאברהם אבינו הלך בלב שלם ובשמחה לשחט את יצחק בנו אהובו כפי שצוה אותו הבורא יתברך שמו, ובכך זכה למעלה מיחדת ונפלאה. ואני תמה, הרי במשך הדורות רבי רבבות מאחינו בני ישראל מסרו את נפשם על קדוש השם בפעל ממש, ונהרגו במיתות משנות, האם זו לא מעלה גבוהה יותר?

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום רביעי לסדר תולדות כ"ו חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין שאלתך על אברהם אבינו מה היתה המעלה של עקדת יצחק וכו', לך נא ועין מה שכתב אדמו"ר הזקן בעל התניא זי"ע באגרת קדש כ"א שמבאר שם בטוב טעם ודעת את שאלתך, כי עקר המעלה אצל אברהם אבינו שעשה את זה בזריזות נפלאה ובשמחה עצומה, ומה גם זה היה בנו שלא חשף ממנו שום דבר, כי סתם אבא מרחם על בנו, והוא שמע צווי הקדוש ברוך הוא ורץ בזריזות לעשות את רצון קונו בשמחה עצומה, עין שם.

ובאמת מי אומר שכלל נשמות ישראל שנהרגו ונשחטו ונחנקו ונשרפו על קדוש השם שאין מעלתם כמו אברהם אבינו? בודאי גם כל בר ישראל שמסר נפשו על קדוש השם מעלתו גבוהה מאד בשמים, ויש היכל מיחד בשמים לכל אלו שנהרגו על קדוש השם על ידי רוצחי אמות העולם, שאין שום בריה יכולה להכנס במחצתם.

העקר להסתכל תמיד על הטוב שבכם ישראל, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א' סימן פ') שאפלו פושעי ישראל מוכנים למסר נפשם על קדוש השם, ולא להמיר את דתם חס ושלום, ולכן מעלת בר ישראל גדולה מאד מאד, וצריכים להשלים עם כל בר ישראל ולידע שמצד עצם עצמיות נשמתו שהיא חלק אלוך ממעל הוא מוכן ומזמן תמיד למסר נפשו על קדוש השם, ולכן מה מאד גדלה מעלת נשמות ישראל.

לולי שהס"מ שלח את שלווחיו בכל מדינה ובכל עיר ובכל מושבה שיעשו פרוידים בין נשמות ישראל שזה העוון החמור של מנהיגי שקר רע-בנים העוסקים לפורר את עם ישראל, ולוקחים שחא, גונבים וגוזלים, כמובא בזהר (נשא קכ"ה). אוי להם ואוי לנפשם, וכבר

צַעַק הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע שְׁקֵדִים בִּיאַת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ יִתְרַבּוּ
הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקָר יוֹתֵר מֵעֲלֵי הָאֵילָן, וְהֵם יוֹלִיכּוּ שׁוֹלָל אֶת הָעַם,
וַיִּגְרְמוּ שִׁיחֵי בִינֵיהֶם מַחְלָקֵת וּפְרוּדִים וְכוּ', שְׁאֵחָד לֹא יוֹכֵל לִסְבֹּל אֶת
הַשְּׁנִי וְכוּ', וְכֵן אָנוּ רוֹאִים שְׁנִתְקַיִם נְבוֹאָתוֹ שְׁאֵלוֹ הַשְּׁקָרָנִים הַרְמָאִים
וְהַצְּבוּעִים מִתְּפָרְסָמִים בְּעוֹלָם וּגְוָרְמִים פְּרוּדִים בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
וְאֵלוֹ מְדַבְּרִים עַל אֵלוֹ וְכוּ', וּבֵין כֶּף הֵם גּוֹנְבִים וּגּוֹזְלִים לְאוֹר יוֹם,
וְאִף אֵחָד לֹא שֵׁם לֵב לְמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, כִּי הֵם עוֹשִׂים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם
בְּתַחבּוּלוֹת וּבְחֻכְמָה וְכוּ', אִוִי לָהֶם וְאוִי לְנַפְשָׁם, יוֹשֵׁב לוֹ אֵחָד שְׁצָרִיךְ
לְהִיטֵב "רַב" בְּעִיר אוֹ בְּמוֹשְׁבָה וְכוּ' וְכוּ', וּבְמִקּוֹם לְהִקָּים תִּלְמוּד
תּוֹרָה לְבָנִים וּבֵית סֵפֶר לְבָנוֹת, וְלְבָנוֹת מִקְוֵה טְהָרָה לְבָנוֹת יִשְׂרָאֵל,
וְלִמְסָר נַפְשׁוֹ עֲבוּר הַיְהוּדוּת, לְהִבְיֵא שׁוֹחֵט הַגּוֹי יִרְאֵ שְׁמִים וּלְזִכּוֹת
אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּמִצְוֹת וְכוּ' וְכוּ', הוּא עוֹסֵק בְּפוֹלִיטִיקָה שֶׁל שְׁקָר,
וּבֵין כֶּף גּוֹנֵב וּגּוֹזֵל תְּקִצִּיבִים לְאוֹר יוֹם, וְזֶה עוֹד נִקְרָא מְנַהֵיג? הָאֵם
אֵין זֶה חוֹכֵא וְאֵטְלוּלָא לִיצְנוּת אַחַת גְּדוּלָה?!

וְעַל זֶה צַעַק רַבְּנוּ ז"ל לְפָנֵי הַסֵּתְרָא וְתוֹ (עֵין לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב',
סִימָן ח') שְׁצָרִיכִים לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחֵר הַמְּנַהֵיג הָאֲמִתִּי שֵׁישׁ בּוֹ רוּחַ
נְבוּאָה וּמַעֲלָה אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעוֹסֵק לְהַרְבּוֹת שְׁכָנִים
אֵל הַקְּדוֹשָׁה, הֵינּוּ לְקָרֵב נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

עַם יִשְׂרָאֵל הֵם עִם קְדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד, כִּי שְׁרָשָׁם הוּא מְאַצִּילוֹת,
אָבֵל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן שְׁלַחוּ אֶת הַסִּי"מ שֵׁישׁ לוֹ אֶת שְׁלוּחָיו
בְּכָל מִקּוֹם לְעַקֵּר אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אָבֵל זֶה לְעַמַּת זֶה
הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי שׁוֹלַח אֶת שְׁלוּחָיו בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ הַעֲלוֹת וְלַהֲגַבִּיּה
אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וּלְזִכּוֹתָם בְּמִצְוֹת מַעֲשֵׂיּוֹת דִּיקָא, אֲשֶׁרֵי מִי
שֶׁמִּתְקָרֵב אֵלָיו.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' טו.

אני בדכאון כבר תקופה ארוכה ואינני מצליח להרים את עצמי ולהתחזק. איך יוצאים מהחשך וזוכים לשמחה?

שאלה:

מאת דוד: לכבוד הצדיק מיבנאל.
אני מנח בחשך ובדכאון וסובל ממצב רוח רע כבר תקופה ארוכה. אני מנסה להרים את עצמי ולהתחזק, אבל לא מצליח. פעם הייתי בא מדי פעם לבית המדרש של חסידי ברסלב ושומע שם דברי חזק ושמעורי תורה, אבל עכשו גם את זה אין לי כח לעשות, וממש נפלה עלי כבדות. מה אני יכול לעשות כדי לצאת מהחשך הזה ולזכות לשמחה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות כ"ו חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מאד מאד אני מבקש אותך שתתחזק להיות בשמחה עצומה, כי כל הצרות שלך זה רק מחמת שאינך בשמחה, ולכן תעשה כל מה שביכולתך להיות בשמחה, ותתפלל בכל יום אליו יתברך שתזכה להיות בשמחה עצומה, כי השמחה מרחבת את הדעת בין בגשמי בין ברוחני.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י"ו) מה שהעולם רחוקים מהשם יתברך ואינם מתקרבים אליו יתברך, הוא רק מחמת שאין להם ישוב הדעת ואינם מישבין עצמן, והעקר להשתדל לישב עצמו היטב, מה התכלית מכל התאוות ומכל עניני העולם הזה, הן תאוות

הנכנסות לגוף, הן תאוות שחויץ לגוף כגון כבוד, ואז בודאי ישוב אל השם יתברך.

אך דע, שעל ידי מרה שחרה אי אפשר להנהיג את המח כרצונו, ועל כן קשה לו לישוב דעתו. רק על ידי השמחה יוכל להנהיג המח כרצונו, ויוכל לישוב דעתו, כי שמחה היא עולם החרות, כמו שכתוב (ישעיה נ"ה) "כי בשמחה תצאו", שעל ידי שמחה נעשין כן חורין ויוצאין מן הגלות. ועל כן כשמקשר שמחה אל המח, אזי מחו ודעתו כן חורין ממש, ואינו בבחינת גלות, ואזי יוכל להנהיג את מחו כרצונו ולישוב דעתו, מאחר שמחו בחרות ואינו בגלות.

כי על ידי גלות אין הדעת מישב כלל וכו', ולבוא לשמחה הוא על ידי מה שמוצא בעצמו איזה נקדה טובה, כי איך שרק יהיה, יש אצל כל בר ישראל נקדות טובות מנקדת יהדותו, כמאמרם ז"ל (ברכות נ"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שפך מלאים מצות כרמון, ועל כל פנים יש לכל בר ישראל לשמח במה שזכה להיות מזרע ישראל, ושלא עשני גוי כגויי הארצות, כי השמחה הזו עולה על כל השמחות, ועל ידי שמחה מתרחבים מחו ודעתו וכבר יש לו ישוב הדעת אחרת לגמרי.

ולכן תראה להתפלל בכל יום ויום אליו יתברך שתזכה להיות בשמחה עצומה, ותשתדל לומר את התפלה הזו כמה פעמים ביום, וזה יועיל לך לבוא לשמחה:

רבוננו של עולם זכני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש את השמחה ברמ"ח איברי ובשס"ה גידי, עד שהשמחה תגיע לרגלי, שאזכה לרקד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכול לקיים את מצוותיך. אנא רחם עלי והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל ידי זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להכליל בך לגמרי,

עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציאותו יתברך, איך שאתה מחיה ומהוה ומקים את כל הבריאה כלה. וזכני לאמונה ברורה ומזככת שאזכה לדעת בידיעה ברורה שאתה נמצא ואין בלעדיך נמצא, ועל ידי זה תמחל לי על כל עוונותי, ואזכה להכלל בה מעתה ועד עולם, אמן סלה.

נא ונא אל תהיה בטלן, הרגל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אשר אין למעלה מזה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן כ"ה) ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהינו לקב"ע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל, כי על כל מה שיחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך.

ואפלו אם לפעמים נסתתמין דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף על פי כן זה בעצמו טוב מאד, דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, וחספץ ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד, וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו. ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר. ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו. ואמר רבנו ז"ל שכמה וכמה צדיקים גדולים מפרסמים ספרו שלא באו למדרגתם רק על ידי הנהגה זו. והמשכיל יבין מעצמו גדל מעלת הנהגה זו, העולה למעלה למעלה, והוא דבר השווה לכל נפש מקטן ועד גדול, כי כלם יכולים לנהג הנהגה זו, ועל ידי זה יבואו למעלה גדולה, אשרי שיאחז בזה.

ואתה צריך לדעת ששמחה והתבודדות תלויים זה בזה - אדם שמתחיל ללבוש את הברכה אל הקדוש ברוך הוא, ואז בכל מקום שנמצא הוא מוצא את הקדוש ברוך הוא, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כ"ד) ששאלו הסביבתיים אתו: איפה האמצע של העולם? והראה רבי יהושע בן חנניה עם אצבעו: פה! שאלו אותו: מי אומר שכה הוא? אמר להם רבי יהושע בן חנניה: תביאו חבלים ותמדדו ותראו שאני צודק. ומגלה רבנו ז"ל שיש בזה סוד נפלא מאד - כשמתחילים הבלבולים עם האדם איפה המקום שלו להיות ולגור, אזי העצה להגיד לו פה! איפה שאתה נמצא - שם האמצע העולם. ועם כל זאת כשהקלפות והמשחיתים שברא מחמת עוונותיו מבלבלים אותו ושואלים: מי אומר שאתה צריך לגור פה, אולי אתה צריך לגור במקום אחר? ואחר כך כשילך למקום אחר וכו', גם שמה יגידו לו: מי אומר שאתה צריך לגור פה, אולי אתה צריך לגור במקום אחר? כי כשאדם חוטא בפגם הברית אזי הוא בורא קלפות ומשחיתים, והם מבלבלים את דעתו ומעקמים את לבו וכו', בקשיות וספקות, ולא מוצא את המקום שלו, אבל אם אדם מאמין בו יתברך, ומכניס בדעתו את אמתת מציאותו יתברך, על ידי זה איפה שרק תשים אותו הוא יהיה רק שמתחיל, כי אין עוד שמחה כשמתחיל האמונה בהשם יתברך.

אני מאד מקווה להקדוש ברוך הוא שתקח את עצמך בידך ותפסיק להתלונן, ואז תוכל לעשות בכל פעם התחלה חדשה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' סח.

**קִשָּׁה לִי לְגוֹר בְּיִשְׂרָאֵל, וְאֲנִי שׁוֹקֵלֶת לְרֹדֶת לְחוּ"ל וְלִלְמַד
וְלִהְתַּחַתֵּן שָׁם. מַה דַּעַתְכֶם?**

שְׁאֵלָה:

מַאת אֲשֵׁרִית: לְכַבוֹד הַצַּדִּיק מִיבְנֵי אֱלֹהִים.

לְצַעֲרֵי הָרַב, בְּזִמְנֵי הָאֲחֵרוֹן עוֹבְרֶת עָלַי תְּקוּפָה מֵאֵד קִשָּׁה -
הַעִיפוּ אוֹתִי מִלְמוּדֵי בְּתוּחֹם הַרְפוּאָה בְּשֵׁל דְּרִישׁוֹת מַחְמִירוֹת
מֵאֵד שֶׁל הַתְּקוּנָה וְאִי-צָדֵק, וּבְנוֹסָף אֲנִי מִתְּסַכֵּלֶת מֵהַמְצַב
בְּאֶרֶץ - מֵהַצּוּרָה שֶׁהַמְּשַׁלָּה מַחְלֵקֶת אֶת הַתְּקַצִּיבִים,
מֵהַמְּשַׁכּוֹרוֹת הַדְּלוֹת, מֵהַמְּחַלּוֹת, וּמֵאֲנָשִׁים מְמַרְמְרִים שֶׁאֲנִי
פּוֹגֶשֶׁת בְּכָל מְקוֹם בְּחַיִּי שֶׁמְסַפְּרִים לִי כִּמֹּה רַע לָהֶם פֹּה
בְּמִדְיָנָה.

אֲנִי שׁוֹקֵלֶת לְנִסֵּעַ לְחוּץ לְאֶרֶץ כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת לְמוּדֵי וְלֵאחֵר
מִכֵּן לְחַזֵּר לְאֶרֶץ, וּמִכֵּיּוֹן שֶׁכָּרַגַע אֵין לִי לֹא עֲבוּדָה וְלֹא כֶסֶף
בְּצַד, הוֹרִי אֲמָרוֹ שִׁיעֲזְרוּ לִי בְּזֵה. עוֹד מַעֲט אֶהְיֶה בֵּת עֹשִׂים
וְחִמְשׁ וְאֵין לִי בֶן-זוּג, מֵהַ שְׁגוּרָם לִי יֵאוּשׁ וְתִסְכּוֹל כִּי אֲנִי מֵאֵד
רוֹצֶה לְהַתְּקַדֵּם כְּבָר בְּחַיִּים, לְמַצָּא זֹוג וְלֵהֲקִים מְשַׁפָּחָה. אֲנִי
לֹא שׁוֹלֵלֶת אֶת הָאֲפֻשְׁרוֹת לְהִקִּים מְשַׁפָּחָה בְּחוּץ-לְאֶרֶץ, כִּי
הַמְצַב פֹּה בְּמִדְיָנָה לֹא טוֹב.

אֲנִי מִבְּקִשְׁתְּ מֵהָרַב שִׁינַחֵה אוֹתִי וְיִתֵּן לִי עֲצָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֲזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת כ"ו חֶשְׁוֹן ה'תשע"ד

שְׁלוֹם רַב אֶל אֲשֵׁרִית תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל צָעַק בְּקוֹל עֲמֵק (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ע"ח) אֵין שׁוֹם
יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל! אֲסוּר לְהַתִּיאֵשׁ בְּשׁוֹם פְּנִים וְאֶפְסָן, יֵהִיָּה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה

ויהיה מה שיהיה, ולכן אל תהיי שבורה מכל מה שעובר עליך כי גדול אדונינו רוב להושיע, את צריכה לקחת את עצמך בידך ולהיות חזקה בדעתך לא להשבר בשום פנים ואפן. היום צריכים לחפש את הצדק וכו', ולצערנו הרב טבע בני אדם רק לעשות רשעות ולזולת וכו', ולכן אסור לך להשבר משום דבר.

אם את יכולה להשלים את הלמודים שלך בחוץ לארץ מה טוב ומה נעים, העקר תשמרי על עצמך ועל הכבוד שלך וכו', ותראי שהקדוש ברוך הוא ימציא לך את בן זוגך, רק ראי להיות תמיד בשמחה עצומה, ולחפש ולבקש ולמצא את הטוב שיש בך, כי אין זו עצה להשפיל ולהקטין את עצמו וכו'.

רק חזקי ואמצי להיות תמיד בשמחה, וכך אמר החכם "בשמחה ובצחוק יראה אצלם הזמן קצר, ולדואגים ולמצטערים יראה הזמן יותר ארוך", ולכן למה לך להיות שבורה ולדאג וכו', תסתכלי על החסד חנם שעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

את צריכה לדעת שאם אדם תמיד שש ושמח אזי איפה שרק לא יגור יהיה טוב לו, ואם אדם תמיד ממרמר איפה שרק יגור ירגיש שרע לו, ולכן תעשי כל מה שביכולתך רק להיות בשמחה, ותצאי מהתסכול שלך, תרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, כי כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך, זה הצלחה נצחית, הצלחה כזו שאין לתאר ואין לשער כלל, ואת צריכה לדעת שהוא יתברך אב הרחמן ושומע תפלות כל פה, ובודאי אם תתפללי אליו יתברך בלשון שאת רגילה בו בשפת האם שלך, אזי תראי לבסוף ישועות גדולות, ולתפלה צריכים אמונה, כי המאמין האמתי שמאמין שדבר גדול דבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, על ידי זה תמיד מדבר עמו יתברך, ומבקש ממנו יתברך כל מה שהוא צריך.

ואמר רבנו ז"ל שהעצה הזו כוללת כבר את כל העצות, כי

בדרך כלל אפלו אם נותנים לאדם עצה הוא צריך להתפלל לקיים את העצה, ולכן חזקי ואמצי בזה ואז כל החיים שלך יתהפכו לטובה. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' טו.

למרות כל ההשתדלות שלנו איננו מצליחים לחתן את בתנו. מה עלינו לעשות?

שאלה:

מאת יהודית: שלום לצדיק היקר.

הבת שלנו בת עשרים וארבע, ולמרות כל ההשתדלות שלנו יש לה קשיים במציאת הזוג ובמציאת פרנסה, מה שגורם לנו עגמת נפש, אכזבה וקרירות. בזמנו הרב אמר לנו: "כל הצעה שיוצאת מהפרק - מקרבת את הזוג הנכון", אף בינתיים אנו מותשים מהחפושים ומהברורים.

האם כדאי להפסיק את ההשתדלות בדרך הטבע ולהתמקד רק בתפלה תשובה וצדקה, או שעלינו להמשיך ולהשתדל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות כ"ו חשון ה'תשע"ד

שלום רב אל יהודית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק לא להכנס בלחץ, כי גדול אדוננו ורב להושיע, תמשיכו להתפלל, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל.

בעניני שדוכים צריכים לשמר לא להיות בררן, וצריכים לזכור טוב טוב מה שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות גט). נחית דרגא נסיב

איתתא; צריכים לרדת מדרגה ואז מוצאים את הזווג, כי בדרך כלל בחור או בחורה הם גאותנים וכו', ולא מתאים להם לקחת את זאת או את זה וכו', וחושבים לעצמם: "אני הכי חכם והכי יפה וכו', אקח את זו?" או: "אני הכי חכמה והכי יפה והכי משפילה וכו', אקח את זה?" והם מסתובבים ומחפשים את הזווג שלהם כפי הדמיון שנקנס בהם כאלו מי יודע מה הם, והם מחיבים שיבוא להם זווג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפשים וכו' ומסתובבים ויוצאים לפגישות פן ואולי אמצא את בחירי לבבי שיבוא אלי על סוס לכן עם שקים מלאין כסף וכו', ובשביל זה הבחור או הבחורה מחכים עד שיולד זווג כזה, ובין כך הם לא קולטים שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופסים את עצמם רואים שהם כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות ג). נחית דרגא נסיב איתתא - תרדו מדרגה ואל תחזיקו מעצמכם כל כך בגדול וכו', ואז תמצאו בקלות זווג שיתאים לכם.

ולכן העקר הוא תפלה - לבקש את הקדוש ברוך הוא על כל פרט ופרט, ותראו איך שהכל יסתדר על הצד הכי טוב, רק לא להפנס בלחץ ובדחק, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (סוטה ב). ארבעים יום קדם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' ע.

**עֲצַרְתִּי בְּאִמְצַע הַלַּיְלָה כִּדִּי לַעֲזֹר לַגִּבּוֹר זֶר שֶׁנִּתְקַע עִם
רַכְבוֹ בְּצַדִּי הַכְּבִישׁ. הֲאֵם נִהְגֵּיתִי כְּשׁוֹרָה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת רַנָּה: שְׁלוֹם וּבְרָכָה.

נִהְגֵּיתִי לְבַדִּי בַּלַּיְלָה, וּלְפַתַּע שִׁמְתִּי לֵב שְׁמִי שֶׁהוּ בְּצַד הַכְּבִישׁ
מֵאוֹתָת לְעֲזָרָה. חֲשַׁשְׁתִּי לַעֲצָה אֶךְ הִבְנֵתִי שְׁאוֹתוֹ אָדָם זְקוֹק
לְכָלִּי מִסָּיָם כִּדִּי לְתַקֵּן אֶת הַפְּנִצָּר שֶׁבְּרַכְבוֹ. אַחֲרֵי שֶׁעֲצַרְתִּי
בְּצַד הַכְּבִישׁ שִׁמְתִּי לֵב שְׁאוֹתוֹ אָדָם הוּא יִשְׁמַעֲאֵלִי, אֶךְ בְּגַלְל
שֶׁעֲצַרְתִּי לֹא הָיָה לִּי נַעִים לְנִסֵּעַ מִבְּלִי לַעֲזֹר לוֹ, וְלִכֵּן אֶפְשַׁרְתִּי
לוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָלִּי שֶׁהָיָה נְחוּץ לוֹ. לְאַחַר שֶׁהוּא תִקֵּן אֶת רַכְבוֹ
הוּא נִסֵּעַ מִיַּד. הֲאֵם נִהְגֵּיתִי כְּשׁוֹרָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֲזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדֵּר תּוֹלְדוֹת כ"ו חֶשְׁוֹן ה'תשע"ד

שְׁלוֹם רַב אֶל רַנָּה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

בְּוֵדָאֵי אֵין מְצוּה אֵינֶר גְּדוּלָה מְלַעְזֵר לְזוּלַת, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ
מֵאֵד מֵאֵד חָשׁוֹב חֶסֶד, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (יְלִקוּט תְּהִלִּים רַמְזוֹ תתל"ד) אָמַר רַבִּי
סִימּוֹן: בְּשַׁעָה שֶׁבָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָרָא אָדָם הָרָאשׁוֹן, נַעֲשׂוּ
הַמְּלָאכִים כְּתוּת כְּתוּת, מֵהֶם אוֹמְרִים יִבְרָא וּמֵהֶם אוֹמְרִים אֵל יִבְרָא,
חֶסֶד אוֹמֵר יִבְרָא שֶׁהוּא גּוֹמֵל חֶסְדִּים; וְאָמְרוּ (יְלִקוּט הוֹשַׁע, רַמְזוֹ תתק"ב)
אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָבִיב עָלַי חֶסֶד שְׂאֵתָם גּוֹמְלִים זֶה לְזֶה יוֹתֵר
מִכֵּל הַזְּבַח שֶׁזָּבַח שְׁלָמָה לְפָנָי אֶלְף עוֹלוֹת; וְזוֹ הַמְּדָה הִכִּי יִפָּה שֵׁישׁ
בֵּין כָּלִּל יִשְׂרָאֵל שְׁמוּכְנִים לַעֲזֹר לְזוּלַת, וּבִפְרָט כְּשֶׁרְאוּ אִים אֶחָד תְּקוּעַ
עַל הַכְּבִישׁ וְכוּ', מְצוּה לַעֲזֹר לוֹ, כִּי גַם לָנוֹ אִם הָיָה קוֹרָה דְּבַר כְּזֶה,

היינו רוצים שיעזרו לנו, ולכן זה דבר גדול מאד לעזור למי שנתקע באמצע הכביש עם רכבו.

עם כל זאת אשה צריכה להזהר מאד מאד בדברים אלו, כי היום יש כל מיני מפקרים על הכבישים, ויכולים לצאת מזה קלקולים רבים מאד, כמו אנס וכו', ואפלו רציחה וכו', ולכן אשה אסור לה לעצר כשרואה גבר מבקש עזרה, וזה בכלל יחוד שהוא מדאורייתא, בודאי אם זו אשה צריכים לעצר בשבילה, אבל לא בשביל גבר, כי הדבר הזה מאד מסכן, ובפרט שראית שזה שעצר אותך היה ישמעאלי וכו', שחס ושלום היה יכול להגמר עם אסון נורא, ולכן זה מוסר השכל לנשים לשמר מאד מאד לא לעצר לאף אחד על הדרך, ומכל שכן לא לקחת טרמפ גבר זר שלא יודעים מי זה, כי בקלות יכולים לפל בפח חס ושלום.

ובאמת גם גבר צריך לשמר לא לעצר לכל אחד על הכביש, שלא תצא איזו תקלה חס ושלום, כי היום מסתובבים אנשים מסכנים על הכבישים, ולכן צריכים להיות ערניים למי יכולים לעזור ולמי לא וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומר את עם ישראל ישמרנו שלא נגיע לשום תקלה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' עא.

**אנחנו מאד רוצים לעבר ליבנאל, אף בני משפחתנו
מערערים לנו את הבטחון**

שאלה:

מאת שירן: לכבוד הצדיק שלום!

אָנוּ מתגוררים בבאר-שבע. בפעם האחרונה שהייתי באומן אצל רבנו החלטתי שעלינו לגדל את ילדינו במקום של תורה, ומיד הבנתי שיבנאל מאד יכולה להתאים, בפרט שהיא מצאה חן בעינינו. לאחרונה, כאשר בעלי שב מרבנו, גם אצלו התעוררה אותה ההבנה, ואנו מאד רוצים לעבר ליבנאל.

הבעיה היא שאמא שלי מתנגדת שנעבר בטענה שלא שייך לגור במרחק שלש שעות נסיעה, ולדבריה יהיה לי שם מאד קשה. אני לא מסכימה אתה, אף היא מצליחה לערער לי את הבטחון, וכמוה כל בני משפחתנו.

בלבי אני יודעת כי זה המקום שלנו, אף מצד השכל אני יודעת מהיכן להתחיל, כיון שהמעבר עם חמשה ילדים קטנטנים יהיה קשה, שהרי צריכים למצא פרנסה חדשה ומקום מגורים חדש. אני יודעת שתמיד יש מניעות על דברים שבקדשה, אבל במקרה הזה אני מאד מבלבלת.

האם עלי להלחם כדי לעבר ליבנאל? ואם כן, האם כדאי למכר את הבית בבאר-שבע ולנסות לקנות בית ביבנאל, או שכדאי קדם כל נסות לגור בשכירות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות כ"ו חשון ה'תשע"ד

שלום רב אל שירן תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי, לעת עתה תשארו במקום מגוריכם בבאר שבע, ועוד יום יבוא שתבואו לגור ביבנאל, העקר רק לשמח איפה שנמצאים, ולשמח עם מה שיש לכם, כמאמרם ז"ל (ירושלמי, מועד קטן, פרק ב', הלכה ד) שמחה לאדם בשעה שהוא דר בתוך שלו.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן כ"ד) ששאלו הסבי דבי אתונא איפה האמצע של העולם? והראה רבי יהושע בן חנניה עם

אֶצְבְּעוּ: פה! שְׁאָלוּ אוֹתוֹ: מִי אוֹמֵר שְׂכָךְ הוּא? אָמַר לָהֶם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: תְּבִיאוּ חֲבָלִים וְתַמְדְּדוּ וְתִרְאוּ שְׂאֲנֵי צוֹדֵק. וּמַגְלָה רַבְּנֵי ז"ל שֵׁשׁ בָּזָה סוּד נִפְלָא מְאֹד - כְּשִׁמְתַּחֲלִים הַבְּלָבוּלִים עִם הָאָדָם אִיפֹה הַמָּקוֹם שְׁלוֹ לְהִיּוֹת וְלִגְנוּר, אֲזֵי הָעֶצֶה לְהַגִּיד לוֹ - פֹּה! אִיפֹה שְׂאֵתָה נִמְצָא - שֶׁם אֲמַצֵּעַ הָעוֹלָם, וְעַם כָּל זֹאת כְּשֶׁהִקְלַפּוֹת וְהַמְשַׁחֲתִים שְׂבָרָא מַחֲמַת עֲוֹנוֹתָיו מִבְּלָבָלִים אוֹתוֹ וְשׂוֹאֲלִים: מִי אוֹמֵר שְׂאֵתָה צָרִיךְ לְגוֹר פֹּה, אוֹלֵי אֵתָה צָרִיךְ לְגוֹר בְּמָקוֹם אַחֵר? וְאַחַר כֵּךְ כְּשִׁילֶךְ לְמָקוֹם אַחֵר וְכוּ', גַּם שְׂמָה יִגִּידוּ לוֹ: מִי אוֹמֵר שְׂאֵתָה צָרִיךְ לְגוֹר פֹּה, אוֹלֵי אֵתָה צָרִיךְ לְגוֹר בְּמָקוֹם אַחֵר? כִּי כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא וְכוּ', אֲזֵי הוּא בּוֹרָא קְלַפּוֹת וּמְשַׁחֲתִים, וְהֵם מִבְּלָבָלִים אֵת דַּעְתּוֹ וּמַעַקְמִים אֵת לְבוֹ וְכוּ', בְּקִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת, וְהוּא לֹא מוֹצֵא אֵת הַמָּקוֹם שְׁלוֹ, אֲבָל אִם אָדָם מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ אֵת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל יְדֵי זֶה אִיפֹה שָׂרַק תְּשִׁים אוֹתוֹ הוּא יִהְיֶה רַק שְׂמַח, כִּי אֵין עוֹד שְׂמָחָה כְּשִׁמְחַת הָאָמוּנָה בְּהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׂאֲנֵי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שְׂתַהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' עב.

**חֲבֵרְתִי לְשַׁעֲבֵר חֲזָרָה גַּם הִיא בְּתִשׁוּבָה. הָאֵם שִׁיךְ
שֶׁנַּחֲדֵשׁ אֵת הַקֶּשֶׁר וְהַפְּעַם לְמִטְרַת נִשְׂוֹאִין?**

שְׂאֵלָה:

מֵאת אֶסְף: לְכַבֹּד הַצְּדִיק שְׁלִיט"א, שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְאַחֻלִּי
רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

לְפָנַי שְׁחֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה הֵיטָה לִּי חֲבֵרָה וְהֵינּוּ גְרָיִם יַחַד

תקופה ארכה. אחרי שחזרתי בתשובה נפרדנו, כי זה לא היה שיר להמשיך ככה. מאז עברו כמה שנים, ולאחרונה שמעתי שגם היא התחזקה ומתחילה לחזר בתשובה. האם שיר שאצר אתה קשר ונחזר להיות יחד, והפעם למטרת נשואין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות כ"ו חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אסף גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי תחזר אליה ושניכם תתחזקו ותתחזקו גם יחד, כי זה עקר השלמות שבמה שחטא וכו' וכו', בזה יחזר בתשובה שלמה.

תשתדל לגרס בכל יום ח"י פרקים משניות, שזה תמיד היה חק ולא יעבר אצל אנשי שלומנו היקרים, כי רבנו ז"ל נתן תקון לכמה מאנשי שלומנו וביניהם מוהרנ"ת ז"ל שיאמרו בכל יום ח"י פרקים משניות (עין שיחות הר"ן, סימן קפ"ה), ושמעתי פעם מהרב החסיד ר' לוי יצחק בנדר ז"ל שהוא הכיר את גין מוהרנ"ת ז"ל, נכד של בתו חנה צירל ע"ה, שהיה גר בחארקוב, והיה בעל הבית פשוט, ובכל יום היה לומד ח"י פרקים משניות חק ולא יעבר, וכך נהג המון שנים, אשרי מי שזוכה לקים את רצון רבנו ז"ל.

תרגיל את עצמך להתבודד בכל יום עמו יתברך, שכל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך זה עקר השלמות, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ד') שעוונותיו של אדם תקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצאים מעצמותיו החטאים שחוקים עליהם; ולכן תראה בעת ההתבודדות להתודות אליו יתברך שזה עקר התשובה, כמוכא ברמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה, הלכה א') כל מצות שבתורה, בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן

בין בְּזוּדוֹן בֵּין בְּשִׁגְגָה, כְּשֵׁי־עֲשֶׂה תְּשׁוּבָה וְיָשׁוּב מִחֲטָאוֹ חַיֵּב לְהִתְוֹדוֹת לְפָנֵי הָאֵל בְּרוּךְ הוּא, שְׁנֵאמַר (בַּמִּדְבָּר ה') "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ" וְגו' "וְהִתְוֹדוּ אֶת חַטָּאתֵם אֲשֶׁר עָשׂוּ" - זֶה וְדוּי דְּבָרִים. וְדוּי זֶה מִצְוֹת עֲשֶׂה. כִּיצַד מִתְוֹדִין? אוֹמֵר: אֲנִי הַשֵּׁם, חֲטָאתִי עִוְיָתִי פִּשְׁעֵתִי לְפָנֶיךָ, וְעֲשִׂיתִי כָךְ וְכָךְ, וְהָרִי נִחַמְתִּי וּבִשְׁתִּי בְּמַעֲשֵׂי, וְלַעוֹלָם אֵינִי חוֹזֵר לְדַבֵּר זֶה. וְזֶהוּ עֲקָרוֹ שֶׁל וְדוּי, וְכָל הַמְרֻבָּה לְהִתְוֹדוֹת וּמֵאָרִיךְ בְּעֵינָן זֶה, הָרִי זֶה מְשַׁבַּח.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שְׁתַּהֲיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' עג.

**קִשָּׁה לִי לִסְבֹּל אֶת אֶחָד הַתְּלִמִּידִים שְׁלִי בְּגִלְל שְׁאֲנִי
מִסְכָּסֶךְ עִם הַהוֹרִים שְׁלוֹ**

שְׂאֵלָה:

מֵאת גְּרִשׁוֹן: לְכַבּוֹד מוֹרְנוֹ הַרְבֵּה, שְׁלוֹם וַיִּשַׁע רַב.

אֲנִי עוֹבֵד כְּמַלְמֵד בְּתַלְמוּד תּוֹרָה, וּבְדַרְךָ כָּלֵל אֲנִי מֵאֵד מֵאֵד קָשׁוּר לְתַלְמִידִים וּמוֹסָר אֶת נַפְשֵׁי עֲבוּרִים, אֲבָל יֵשׁ לִי תַלְמִיד אֶחָד שֵׁיֵשׁ לִי אִתּוֹ בְּעֵיַר רְצִינִית - הַמְשַׁפְּחָה שְׁלוֹ גְּרָה בְּסוּמוֹךְ לְבֵיתִי, וְאֲנִי סוֹבֵל מֵהֶם כָּל מִינֵי הַתְּנַכְלִיזוֹת וְהַפְּרָעוֹת, וְלִכֵּן אֲנִי לֹא יִכּוֹל לִסְבֹּל אוֹתוֹ.

אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶה לֹא טוֹב, אֲךָ אֵינֶנִּי מִצְלִיחַ לְנִתֵּק אֶת הַרְגָשׁ מֵהַשְּׂכָל. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תולדות כ"ו חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל גרשון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שאין דבר יותר חשוב מלהיות מלמד תינוקות של בית רבן, שזה עולה על הכל, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא ח:): על הפסוק (דניאל י"ב) "ומצדיקי הרבים פכוכבים לעולם ועד" - אלו מלמדי תינוקות; והפשוט הפשוט הוא, כמו שלא יכולים לספר את הכוכבים, כי הם לאין ספר, כך אי אפשר להסביר את גדל השכר של מלמדי תינוקות שמחזירים בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ויראת שמים שלמה, ובפרט עכשו שהערב רב לקחו את עצמם לעקר את האמונה הפשוטה מנערי ומבנות ישראל, ולכן אשרי מי שהוא עכשו מלמד תינוקות של בית רבן, ומחזיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, וזכותו גדולה בשמים, עד שאין יכולין לספר את הזכיות שלו, כמו שאי אפשר לספר את הכוכבים.

אתה צריך לדעת שמלמד צריך שתהיה לו סבלנות לתלמידים שלו, עד כדי כך שכתב הרמב"ם (פרק ב' מהלכות תלמוד תורה, הלכה ג') מלמד התינוקות שהוא מניח התינוקות ויוצא או שהוא עושה מלאכה אחרת עמהן או שהוא מתרשל בלמודן - הרי זה בכלל ארור עושה מלאכת השם רמיה, לפיכך אין ראוי להושיב מלמד אלא בעל יראה מהיר לקרות ולדקדק. וכן מובא בשלחן ערוך (יורה דעה, סימן רמ"ה, סעיף ט"ז) ואין למלמד לנער בלילה יותר מדאי שלא יהיה עצל ביום ללמד, וכן לא יתענה או לעצר במאכל ומשתה או לאכל ולשתות יותר מדאי, כי כל אלו הדברים גורמים שלא יוכל ללמד היטב וכל המשנה ידו על התחזונו ומסלקין ליה. ולכן כל מלמד צריך לשמור על דברים אלו מאד מאד.

על אחת כמה וכמה שאסור למלמד לשנא ילד אחד, שזה לא

אָנוּשִׁי וְלֹא עַל פִּי הַהֲלָכָה, וּמָה גַם אֶתָּה צָרִיךְ לְדַעַת לְמָה הַתְּלִמִּיד חָיֵב שְׁמִשְׁפָּחָתוֹ מִתְּנַפְלִים אֵלָיךְ? הֲרֵי זֶה רִשְׁעוֹת וְאִכְזָרִיּוֹת לְהַתְּנַהֵג כַּכָּה עִם תְּלִמִּיד, וְלָכֵן כָּלֵךְ מִהַנְּהִיגָה מְשֻׁנָּה זֶה וְכוּ' וְכוּ', מִלְּמַד צָרִיךְ לְאַהֵב אֶת כָּל הַתְּלִמִּידִים וְלַעֲזֹר לְכֻלָּם יַחַד לְהַתְּעַלּוֹת בַּתּוֹרָה וּבִיְרֵאת שָׁמַיִם שְׁלָמָה.

אָנִי מְאֹד מְקוּוֶה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁתִּהְיֶה לָךְ סִבְלָנוֹת לַתְּלִמִּידִים, וְתִזְכֶּה עַל יְדֵי זֶה לְאַרְיִכוֹת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, כְּמֵאמָרָם ז"ל (עֲרוּבִין נד): רַבִּי פְּרִידָא הָוָה לִיָּה הֵהוּא תְּלִמִּידָא דְהָוָה תְּנִי לִיָּה אַרְבַּע מֵאָה זִמְנֵי וְגַמְר. יוֹמָא חַד בְּעִיּוּהָ לְמַלְתָּא דְּמִצְוָה, תְּנָא לִיָּה וְלֹא גַמְר. אָמַר לִיָּה: הָאִידְנָא מָאי שְׁנָא? אָמַר לִיָּה: מְדַהֲהִיא שְׁעֵתָא דְּאָמְרוּ לִיָּה לְמַר אֵיכָא מְלַתָּא דְּמִצְוָה אִסְחָאִי לְדַעֲתָאִי וְכָל שְׁעֵתָא אִמְיָנָא הִשְׁתָּא קָאִי מַר הִשְׁתָּא קָאִי מַר. אָמַר לִיָּה: הֵב דַּעֲתִיךְ וְאֶתְנִי לִיָּה. הֲדַר תְּנָא לִיָּה אַרְבַּע מֵאָה זִמְנֵי [אַחֲרִינִי], נִפְקָא בַּת קָלָא וְאָמְרָה לִיָּה: נִיחָא לִיךְ דְּלִיסְפוּ לָךְ אַרְבַּע מֵאָה שְׁנֵי, אוּ דְתִיזְכוּ אֶתְּ וְדַרְךְ לְעֵלְמָא דְּאֶתִי. אָמַר דְּנִיזְכוּ אָנָּא וְדַרְיִי לְעֵלְמָא דְּאֶתִי, אָמַר לְהֵן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּנֹו לֹו זֶו וְזֹו.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִכְנִיס בְּךָ דַּעַת וְשִׁכְל, וְעַל יְדֵי זֶה תִּצְלִיחַ עִם הַתְּלִמִּידִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' עד.

הָאֵם מְתַר לְחֲסִיד בְּרִסְלָב לַעֲנֹד צְמִיד אוּ שְׂרִשְׁתָּ?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת בְּנֵי־מִין: שְׁלוֹם לַצַּדִּיק.

פִּתְחֵתִי צְמִיד אֶלְקֻטְרוֹנִי, שְׂרִשְׁתָּ וְשַׁעוֹן מְנַגְּנִים שְׁמִשְׁמִיעִים שִׁיר בְּרִסְלָבִי. הָאֵם מְתַר לְחֲסִיד בְּרִסְלָב לַעֲנֹד אֶת זֶה עָלָיו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תולדות כ"ו חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל בנימיין נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מצטער לומר לך שגבר אסור לו לענד צמיד או שרשרת וכו', מפני לאו דלא ילבש גבר וגו', כל תכשיט שאשה נוהגת לענד עליה אסור לגבר לענד על עצמו, וזה דבר פשוט.

לדעתי חסיד ברסלב צריך להיות תמיד שש ושמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, כמו שלמד אותנו רבנו ז"ל (לקיטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפ"ב) להחיות את עצמו עם כל נקדה טובה שמוצא בעצמו, וצריכים לחפש ולבקש ולמצא את הנקדות טובות שיש בו, ובזה ראוי לשמח ולהחיות את עצמו בכל עת ורגע, ובזה מגלה את טהר לבבו, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, סימן א') כשאדם עושה מצוה בשמחה בידוע שלבו שלם עם אלקיו, וכן חסיד ברסלב צריך תמיד לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולהרגיל את עצמו לשיח ולספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה.

ועל כלם שיקבע לעצמו שעורי תורה במקרא, במשנה, בגמרא, במדרש, בהלכה ובאגדה, וזה ישמח אותו מאד, כמאמרם ז"ל (ויקרא רבה, פרשה ל', סימן ב') על הפסוק (תהלים ט"ז) "תודיעני ארח חיים שבע שמחות" - שבע שמחות, שבענו בחמשה שמחות - מקרא, משנה, תלמוד, תוספתא ואגדות; תאמין לי שאין עוד שמחה יותר גדולה מזו שאדם זוכה לקבע לעצמו שעור קבוע בכל יום, במקרא - בפרשת השבוע, במשנה - בסדרן, בתלמוד - גמרא בבלי ירושלמי תוספתא, ואגדות - עין יעקב ומדרש רבה ותנחומא, שזו השמחה הכי גדולה שרק יכולים לשמח בה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' עה.

הַעֲנִיּוֹת וְהַצְמָצוּם שֶׁעוֹבְרִים עָלֵינוּ מְכַלִּים אֶת כַּחוֹתֵינוּ**שְׁאֵלָה:**

מאת עמוס: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הַרְבֵּי. אֲנִי נִשְׁוֹאִים שְׁבַע-עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וְהוֹרִים לְאַרְבָּעָה יָלְדִים. כָּל הַשָּׁנִים חֲיִינוּ בְקִשְׁיִים כְּלִכְלִיִּים גְּדוֹלִים מְאֹד, אֶפְשָׁר לְהַגִּיד מִמֶּשׁ בְּעֵינַי. אֵין לָנוּ עֶזְרָה מִהַמְשִׁפְחוֹת, אֵין לָנוּ בַּיִת מְשֻׁלָּנוּ, וְאֲנִי חַיִּים בְּצִמְצוּם רַב שְׂגוּרִים לָנוּ גַם לְדַאָּגָה וּמוֹעָקָה, בְּפִרְט שְׁאֲנוּ כִּכָּר לֹא צְעִירִים וְהַיְלָדִים שִׁיְהִיוּ בְּרִיאִים כִּכָּר גְּדוֹלִים וְהוֹצֵאוֹת גְּדוֹלוֹת אֶתֶם יַחַד. אֲנִי מְשִׁתְּדָלִים מְאֹד לַחַיִּוֹת בְּשִׂמְחָה וְלַהוֹדוֹת לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁאֵלוֹ הַנְּסִיווֹת שֶׁלָּנוּ וְלֹא דְבָרִים אַחֲרֵים חֹס וְשְׁלוֹם, אֲבָל הַדַּאָּגָה לְעֵתִיד מְכַלָּה אֶת כַּחוֹתֵינוּ. הָאֵם נוֹכַל בְּבִקְשָׁה לְקַבֵּל מִהַרְבֵּי הַכֹּנָה וְעֵצָה? תִּזְכּוּ לְמַצוֹת.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר תּוֹלְדוֹת כ"ז חֶשֶׁן ה'תשע"ד

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל עַמּוֹס נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

מָה אִמַּר לָךְ, אֲסוּר לְהַשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבַר כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּמָה אַתָּה יוֹדֵעַ מֵאֵיזָה צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַחְלוֹת וְחִלָּאִים רְעִים נִצְלַתָּם עַל יְדֵי הָעֲנִי שֶׁעָבַר עֲלֵיכֶם וְעַדִּין עוֹבֵר עֲלֵיכֶם מֵאֵז שֶׁהִתְחַתְּנַתֶּם וְכוּ' וְכוּ', וּבּוֹדְאֵי אֵם הָיוּ מְרִאִים לָכֶם אֶת הַבְּרָרָה אוֹ לְקַבֵּל יְלָדִים חוֹלִים בְּעֵלֵי מוֹמִין וְכוּ' וְכוּ', אוֹ עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת וְכוּ' וְכוּ', הֵייתֶם בּוֹחֲרִים בְּזָה וְכוּ', וְלָכֵן אֲסוּר לְשַׁאֵל שְׁאֵלוֹת וְקִשְׁיוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֹא לְזַכּוֹר שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְנַהֵג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים בְּצִדֵק וּבְמִשְׁפָּט, וְהַכֹּל בְּחֶשְׁבוֹן מְדִיק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וְכוּ'

וכו', ובודאי יבוא היום שתצאו מהצרות והיסורים והעניות והדחקות שאתם עוברים וכו'. אסור לפל ביאוש כלל, כי גדול אדונינו ורב להושיע, וגלגל הוא העולם, לא כל מי שעני היום יהיה עני למחר וכו' וכו', מנסים את האדם בכל מיני נסיונות קשים ומרים, ואם מחזיק מעמד אז לבסוף יתפרדו כל פועלי און והכל יתהפך לטובה.

העקר מה שאתם צריכים לעשות הוא רק להיות בשמחה, ולשמח את האשה ואת הילדים, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מפסוק (תהלים קמ"ה) פותח את ידי, יוצא גם מפסוק (דברים ט"ז ט"ו) והיית' אד' שמח, ולכן הדבר הראשון - אתה צריך להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמך, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה לך ומרים לך החיים ממות, עם כל זאת עם עצבות ומרירות ודאגות לא תבוא לשום דבר, אלא תסתפק יותר, ולכן הדבר הראשון - רק להיות בשמחה, ואם תאמר במה יש לי לשמח, הרי אני עני ואביון ומלא חובות? אלא דע לך שחכמינו הקדושים אמרו (גדרים מא.) אין עני אלא מדעת, עקר העניות תלוי בחסרון דעת, כי המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (תליו ז:) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, האדם הזה הוא תמיד שמח, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות ממון, סימן פ"ג) אמונה הוא טוב לפרנסה; ולכן בזה שתשמח עם נקדת יהדותך שנובראת יהודי ושלא עשני גוי כגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת תפתחנה לך כל צנורי השפע והפרנסה.

אסור להסתכל על יום המחרת וכו', כי כבר אמר החכם מכל אדם (משלי כ"ז, א) "אל תתהלל ביום מחר כי לא תדע מה ילד יום", ולכן ראה להתחזק ביתר שאת וביתר עז, כי סוף כל סוף אחר הרע

יבוא הטוב, והקדוש ברוך הוא ירחיב לך בגשמיות וברוחניות גם יחד, רק תשתדל לשמח, ואף שאני יודע שקשה לך מאד לשמח כי צר ומר לך בחיים, עם כל זאת תעשה כל מיני אפנים שבעולם להחיות את עצמך עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בך, ותראה שסוף כל סוף הכל יתהפך לטובה ותוכל לחתן את הילדים בקלות מאד.

ואני מכרח להגיד לך, שסגלה לפרנסה - לברך ברכת המזון מתוך הסדור דיקא, ובקול ובשמחה, וזה מסגל לעשירות נפלאה, כמו שכתוב (משלי י) "ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה", הינו שמברך את ברכת המזון בשמחה עצומה, זה מסגל לעשירות, וכן להזהר מאד על נטילת ידים וכו', ולכן מהיום והלאה תקפיד מאד מאד על נטילת ידים כשאתה קם בבקר וכו', וכן כשיוצאים לשרותים וכו', וכן לפני האכילה לטל ידים עם נטלה דיקא וכו', כי נטילת ידים מסגלת להנצל מעניות, כי על נטילת ידים ראשי תבות ענ"י, ומי שמזלזל בנטילת ידים נעשה עני, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת ס"ב:) אמר רב חסדא אנא משאי מלא חפני מיא ויהבו לי מלא חפני טיבותא [אני נטלתי ידי עם מלא מים, נתנו לי חפנים מלא טוב, כי רב חסדא היה עשיר גדול מאד, והכל בזכות נטילת ידים שהיה מקפיד על זה].

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' עו.

אני רוצה לקרב אנשים לצדיק האמת, אך אינני יודע מה הדרך הנכונה לעשות זאת

שאלה:

מאת אמת: לכבוד קדשת הצדיק.

יש בי רצון גדול לחזק, לתרם ולקרב אנשים לצדיק האמת, ובמקום שאני גר יש מספר דרכים לעשות זאת: אני יכול לקרב בני נער שהדרדרו לסמים, להקים בית מדרש לכל הנער שרוצה ללמד תורה, או למסר שעור פעם בשבוע למי שרוצה.

הענין הוא שידועה לי אמרת הצדיק: "מי ששילך יבוא אליך", ויש לי חלקת העצה איך לישם את הדבור הזה במציאות שלי, כי למרות שהצלחתי ליצר אתם קשר חברי, זה נוטל ממני הרבה אנרגיות, כי הפעילות אתם היא באפן של לעשות אתם הרבה כסף כמו טיילים, משחקים וכו', ואני לא יודע אם זה נכון וראוי, והאם אני בכלל פועל אצלם משהו.

בינתיים זכיתי לקרב כמה אנשים שפגשתי באקראי, ואף להביאם אל הצדיק, אך האמת היא שהרצון האמתי שלי הוא להקים פה בית מדרש 'היכל הקדש'. כיצד עלי לפעול?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תולדות כ"ז חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אמתני נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות שיש לאדם שזוכה לקרב רחוקים, עד כדי כך שמוכא בזהר (תרומה קכ"ח): תא חזי כל מאן דאחיד בידיא דחייבא, ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא, איהו

אסתלק בתלת סלוקין מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפייא סטרא אחרא, וגרים דאסתלק קודשא בריך הוא ביקריה, וגרים לקיימא כל עלמא בקיומיה לעלא ותתא, ועל האי בר נש כתיב (מלאכי ב) "בריתי היתה אתו החיים והשלום" וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא כתיב (תהלים קי"ב) "גבור בארץ? יהיה זרעו דור ישרים יברך הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד זרח בחשך אור לישרים" וגו' [בוא וראה, כל מי שאוחז בידם של החיכים, ומשתדל שיעזבו את דרכיהם הרעות וכו', עולה במעלת הקדשה במקום שאף אחד לא יכול לעלות שמה וכו', והוא גורם להכניע את הסטרא אחרא, והוא גורם שיתיקר שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וגורם שבזכותו כל העולמות יש להם קיום, וזוהי לראות בנים לבניו, וזוהי לכל טוב אמתי ונצחי בזה העולם ובעולם הבא, וכל הבעלי דינים לא יכולים לרדן אותו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ונכנס בשלושה עשר שערים של רחמים למעלה בשמים, ואין מי שימחה בו].

עם כל זאת גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ט) שצריכים מאד מאד לשמר שלא יתאחז בו הרע של אלו שמקרבם וכו', ובפרט לאסוף את כל אלו שלוקחים סמים וכו', או תמהוניים וכו', זה דבר מספן מאד, כי במקום שתקרב אותם אל הקדשה, הם יקרבו אותה אל הזבל והלכלוך שלהם וכו' וכו', ולכן כל מי שעוסק בקרוב רחוקים צריך מאד מאד לשמר את מי הוא מקרב וכו', ואיך מקרב וכו'.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תהיה שש וששמח ותשמח את כל בר ישראל, אשר אין מצוה יותר גדולה מזו, כמאמרם ז"ל (תענית כ"ב). רבי ברוקא חזוואה הוה שכית בשוקא דבי לפט, הוה שכית אליהו גביה, אמר ליה: איכא בהאי שוקא בר עלמא דאתי? אמר ליה: לא וכו'. אדהכי והכי אתו הנך תרי אחי. אמר ליה: הנך נמי בני

עלמא דאתי ניהו. אול לגבייהו, אמר להו: מאי עובדיכו? אמרו ליה: אינשי בדוחי אנו, מבדחינו עציבי. אי נמי, כי חזינון בי תרי דאית להו תיגרא בהדייהו טרחינון ועבדינון להו שלמא [רבי ברוקא מעיר חוזאה היה פעם בשוק בעיר לפט, והלך אתו אליהו הנביא, ושאל את אליהו הנביא: האם יש בשוק הזה אחד שהוא בן העולם הבא? ענה לו אליהו הנביא: לא. ופתאום הם רואים מרחוק שבאים שני אנשים, אמר לו אליהו הנביא: אלו שני האנשים הם בני עולם הבא. ורבי חוזאה היה סקרן, אז הוא רץ אליהם ושאל אותם: מה העבודה שלכם? ענו ואמרו: אנחנו אנשים שמשמחים ומבדחים בני אדם, אם אנחנו רואים שני בני אדם רבים ביניהם, אנחנו משלימים ביניהם, ואם אנחנו רואים אנשים עצובים, אנחנו משמחים אותם].

אשרי מי שעוסק לשמח את הזולת, ואז נכון לבו יהיה בטוח שיהיה בן העולם הבא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' עז.

בגלל שהעבר שלי הפוך, הרופאים ממליצים שאעשה הפוך וזרוז. האם לעשות זאת?

שאלה:

מאת יעל: לכבוד מוהרא"ש.

אני בחדש התשיעי של ההריון, ובגלל שהראש של התינוק לא במקום הנכון, הרופא רוצה שנעשה הפוך של התינוק ואולי זרוז ללדה, כדי לא לקחת סכונים, אף אני לא יודעת אם אני באמת צריכה לעשות את ההפוך המבקש, ואני לא רוצה ללדת בזמן לא נכון ולהפריע לעבר בגלל לחץ רפואי.

אני מאמינה שברגע האחרון הכל יכול להתהפך לטובה, אף הבעיה היא שאני צריכה להחליט עד מחר מה לעשות, ואני אובדת עצות. בינתיים אני הולכת להתפלל אצל רחל אמו ואני קוראת בכל יום בספר 'שמות הצדיקים'. מה עלי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר תולדות כ"ז חשון ה'תשע"ד

שלום רב אל יעל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין מה לחשש כָּלֵל וְכוּ', אם הרופאים אומרים שצריכים לעשות זרוז תעשי זרוז, ואל תפחד, הקדוש ברוך הוא יעזר שהכל יתהפך לטובה כמו שאמר רבנו ז"ל יש ענין שהכל יתהפך לטובה, והתינוק יתהפך והכל יסתדר על הצד הכי טוב, רק תהיי רגילה עכשו לומר את התפלה הזו ושב ורפא לך, ותבשרי לי בשורות משמחות:

רבנו של עולם! חוס וחמל עלי ותקל מעלי את צער העבור והלדה, ותהיה עמי בעת הלדה, ויצא הולד לאויר העולם ברגע קטן בקלות בלי שום נזק לא לי ולא לולד, ויהיה נולד בשעה טובה ומצלחת, ובמזל טוב לחיים טובים ולשלום ולבריאות לחן ולחסד, ואני ובעלי נגד להו לעבודתך ולתורתך הקדושה, ונאמין בך תמיד אשר אתה נמצא ואין בלעדריך נמצא, ואתה משגיח עלינו בהשגחה פרטית, ותשמרנו שלא אהיה אני והעבר נזוקים לא בגוף, ולא באיברים, ולא בעורקים, ולא בגידים, ולא בעור ובשר, ובשאר בנין האדם, לא בתוך חלל הגוף, ולא חוץ לחלל הגוף, ותחזק את כחי ורוחי ועצמותי, כמו שנאמר רפאות תהי לשרף ושקוי לעצמותיה, כי לך יהוה הוחלתי אתה תענה יהוה אלהי, ואני ביהוה אעלזה אגילה באלהי ישעי, רצה יהוה להצילני יהוה אלהי לעזרתי חושה, ואזכה לילד בקלות מאד

בלי שום פחד וכאב וצער כלל, ואזכה להכליל בקך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שהכל יעבר בקלי קלות, רק אל תכנסו בלחץ ונשמע ונתבשר בשורות טובות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' עח.

אשתי הוציאה לי צו הרחקה מהבית ותובעת אותי למשפטים. איך יוצאים מהסבך הזה?

שאלה:

מאת אסף: שלום לכבוד הצדיק.

לצערי הרב נקלעתי לבעיה גדולה מאד - אני ואשתי בקצר רציני כבר כפסה שנים, ולאחרונה היא הוציאה לי צו הרחקה מהבית, בד בבד היא לקחה אותי למשפט הן רבני והן אזרחי, וכלם חייבו אותי ותלו את האשמה רק בי.

אני סובל מרורים, הולך נע ונד ולא מוצא מנוח. התגרשתי כבר פעמים בעבר, ועכשו אני סובל גם בנשואים השלישיים. איך יוצאים מהסבך הזה? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי עש"ק לסדר תולדות כ"ח חשוון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אסף נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תמיד אני אוהב לשמע את שני הצדדים, ואני לא יכול לשמע רק צד אחד, כי אינו מהישר לשמע רק צד אחד, וכמו שכתוב (דברים

א', ט"ז) "שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק" ודרשו על זה חכמינו הקדושים (סנהדרין ז): אמר רבי חנינא: אזהרה לבית דין שלא ישמע דברי בעל דין קדם שיבוא בעל דין חברו, ואזהרה לבעל דין שלא יטעים דבריו לדין קדם שיבוא בעל דין חברו; ולכן אני לא יודע מה קורה ביניכם, אבל אני מבין שלא היית צדיק כל כך לגבי אשתך וכו', התעללת נגדה באלימות פיזית ואלימות מלולית וכו', אזי מה אתה רוצה שאני יאמר לך לעשות?

כל אדם צריך לדעת שאם הוא לא יכבד את אשתו כמו שצריך, ויתעלל בה אפלו מלולית ומכל שכן באלימות פיזית, לבסוף הוא ישלם את המחיר הכבד שיצטרף להתגרש, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן רס"ג) מענין בני הנעורים ששכיח מאד שנעשה קלקול ביניהם וביין נשותיהם ונפרדים זה מזה איזה זמן, ולפעמים נעשה מזה פרוד לגמרי חס ושלום, ואמר שזה מעשה בעל דבר שמניח את עצמו על זה מאד לקלקל השלום של בני הנעורים כדי שיתפסו במצודתו חס ושלום על ידי זה, כי הוא אורב על זה מאד לתפסם בנעוריהם על ידי קלקול השלום בית חס ושלום שגורם בערמומיותו לקלקל השלום שביניהם, והאריך בשיחה זאת כי זה מאד מאד נחוץ לאברכים לדעת איך להתנהג עם האשה. ולכן הזהירנו רבנו ז"ל מאד ואמר (שיחות הר"ן, סימן רס"ד) שצריכים לכבד וליקר את אשתו. כי אמר הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהם וליקרם, ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נ"ט). אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתהיו עשירים], וכן אמרו (יבמות ס"ג). דינו שמגדלות את בנינו ומצילות אותנו מן החטא, ולכן צריכים לכבד וליקר אותם מאד מאד; וזו דעת רבנו ז"ל, ולכן אין להוסיף על דברי רבנו ז"ל כהוא זה, ואשרי מי שהוא חכם ויודע לותר בביתו, ואז יצליח עם

השלום בית שלו, כי בבית צריכים להיות ותרון, ובשום פנים ואפן לא יכולים ללכת עם יד חזקה, אין דבר כזה.

לדעתי, מאחר שאתה גרוש כבר כמה פעמים מפני אלימות שיש בך וכו', אזי אתה צריך ללכת אל פסיכיאטר שיתן לך כדורי הרגעה שלא תהיה כעסן, ולא תתפרץ על האשה, כי כלל גדול בנשואין שצריכים להיות ותרון, אמת, הותרנות צריכה להיות משני הצדדים, אך מי שהוא יותר חכם ופקח הוא המותר קדם, כי ימינו כצל עובר הנה אנחנו כאן והנה אנחנו כבר בבית עלמין וכו', וכל כך חבל שהזוג רבים ביניהם ואי אפשר להם לחיות ביחד באהבה ובהבנה הדרית, זה בא רק מחסר דעת וכו', והיות שאין בית חרשת שמיצר דעת, ואין חנות שמוכרת דעת, ולכן מי שהוא חסר דעה והוא מתפרץ בכל פעם על אשתו, ישלם את המחיר הזה, ויצטרף להתגרש בלי שום רחמנות ולא יועיל לו שום דבר.

אתה צריך לדעת שעם כעס ורציחה ועם נקמה ואלימות, לא מגיעים לשום דבר, רק אל שאול תחתית ומתחתיו וכו' וכו', כי כל מי שמתגרש יש לו סוף מר וכו', הגרושין זה קללה ולא ברכה וכו', וצריכים להרגיל את עצמו לחיות ביחד באהבה והבנה הדרית.

הקדוש ברוך הוא יתן לך את השכל והדעת האמתית, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך שבת שלום...

ג' עט.

**בגלל החמרות היתרות שלמדו אותי נפלתי מאד
ברוחניות, ופרקתי מעלי את על המצוות**

שאלה:

מאת משה: לכבוד הרב הצדיק שליט"א.
אני אברך מחסידות ידועה בה מדריכים את האברכים ללכת
בדרך הפרישות מן האשה, ומלמדים אותם שאסור וכו' רק
פעם בחדש.
לצערי הרב לא יכלתי לעמוד בזה, עד שנפלתי ונכשלתי
והלכתי לרעות בשדות זרים וכו', ואחרי שנכשלתי במה
שנכשלתי נפלתי בדעתי ופרקתי מעלי את על המצוות, ואף
שעדין אני הולך בלבוש החסידי, כבר יותר משנה שאינני
מניח תפלין ואני מחלל שבת בצנעה.
יש לי יסורי מצפון גדולים, לבי דואב ואני שבור ורצוף. האם
תוכלו להדריך אותי בדרך הישר ולעזר לי לחזור בתשובה
שלמה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי עש"ק לסדר תולדות כ"ח השון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל, עליך לדעת שתשובה מועילה תמיד ויכולים לחזור
בתשובה על הכל, ואפלו על העברות הכי חמורות, כמאמרם ז"ל
(ילקוט הושע רמז תקל"ב) "שובה ישראל עד הוי"ה אלקיך" - אדם עומד
ומתרחק ומגדף בשוק והקדוש ברוך הוא אומר לו עשה תשובה ביני
לבינה ואני מקבלך; היש עוד עוון כל כך חמור שאדם מתרחק ומגדף
כלפי מעלה? אף על פי כן אומר לו הקדוש ברוך הוא בוא תחזור

בתשובה ואני מוחל לך, וכן אמרו (מדרש תהלים, מזמור י"ח) שכל העושה תשובה מעברה שבידו, הקדוש ברוך הוא מוסיף לו כבוד וקורא לו שם חביב; ואמרו (פסחים ק"ט). ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מיד מדת הדין.

ולכן אם תחזור בתשובה שלמה, העוונות שלך יתהפכו לזכויות, ולכן תקח את עצמך בידיך ותחזור בתשובה שלמה עם לב אמת לב נכון, ואמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה י"ט, סימן ד') על הפסוק (איוב ל"א) "בחוץ לא ילין גר" - שאין הקדוש ברוך הוא פוסל לבריה, אלא לכל הוא מקבל, השערים נפתחים בכל שעה וכל מי שהוא מבקש לכנס ויכנס, לכה הוא אומר "בחוץ לא ילין גר"; ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קי"ב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן, ואמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל! אסור להתיאש בשום פנים ואופן, יהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה, ולכן תמיד יכולים לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, ועקר התשובה אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מ"ט) ודע שעקר התשובה השלמה היא, כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש, ועכשו פונה ערף מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה, זהו עקר התשובה השלמה, ורק זה נקרא תשובה.

עכשו בענין אלו שמחמירים בכל דבר ובפרט בדברים שבינו לבינה וכו', הם אשר גורמים שיעזבו את היהדות, ורבנו ז"ל הקפיד על זה מאד מאד, כי כל עניני פרישות לא שיכים בדורות אלו כלל, ועלינו לזכר שיש שלחן ערוך, ועלינו להתנהג כפי שכתוב בשלחן ערוך, והעקר כשהיא מתרת וכו' - מתר הכל וכו', וכשהיא אסורה וכו' - אסור הכל וכו', ואת הכלל הזה צריכים לזכר תמיד, כי מוהר"ן ז"ל אמר על הפסוק (קהלת ז') "אל תהי צדיק הרבה וגו', אל תרשע הרבה וגו', אשר זה תלוי בזה - אדם רוצה להיות צדיק יותר

מדי וכו', וכשרואה שזה לא הולך לו אזי נעשה רשע גדול מאד וכו' וכו', ולכן הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד לא ללכת בחמרות יתרות, ואמר (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן מ"ד) שגם מחכמות שיש בעבודת השם יתברך בעצמו צריך להרחיק מאד, כי כל אלו החכמות של העולם שיש להנכנסין ומתחילין קצת בעבודת השם, אינם חכמות כלל, והם רק דמיונות ושטותים ובלבולים גדולים.

ואלו החכמות מפילין מאד את האדם מעבודת השם, דהינו מה שחושב וחוקר ומדקדק ביותר, אם הוא יוצא פראוי במה שעושה. כי בשר ודם אי אפשר לו שיצא ידי חובתו בשלמות, ואין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו (עבודה זרה ג.) ולא נתנה תורה למלאכי השרת (קדושין ג"ד). ועל אלו המדקדקים ומחמירים בחמרות יתרות, עליהם נאמר (ויקרא י"ח) "וחי בהם" - ולא שימות בהם (יומא פ"ה:) כי אין להם שום חיות כלל ותמיד הם במרה שחרה, מחמת שנדמה להם שאינם יוצאים ידי חובתם בהמצוות שעושין, ואין להם שום חיות משום מצוה מחמת הדקדוקים והמרה שחרה שלהם.

ולכן כל זוג צריכים לדעת - בשעה שהיא מתרת וכו' יכולים לחיות ביחד כל יום וכו', העקר להנצל מעברות חמורות שהן הוצאת זרע לבטלה וכו' וכו', ולהפך, צריכים לדעת בשעה שהיא אסורה וכו' - בודאי אסור לחיות ביחד וכו', כי עוון נדה הוא מאד מאד חמור, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת ל"א) נשים שלא זהירות בנדה מתות בשעת לדתן, וזה אסור דאורייתא חמור מאד מאד, כמאמרם ז"ל (שבועות י"ח:) אזהרה לבועל נדה מנין מן התורה? דכתיב (ויקרא י"ח, י"ט) "ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב", ואין על זה שום התר וקולא כלל וכו' וכו', אבל בשעה שהיא מתרת אז יכולים לחיות ביחד כל יום, ואפלו כמה פעמים ביום וכו', כי החמרות יתרות בזה מביאות אחר כך לידי עבירות חמורות כמו שקרה אצלך, ואוי למדריך חתנים או מדריכת כלות שמלמדים עניני פרישות וזהירות שאין לזה שום מקור בשלחן ערוך, שהם הם הגורמים וגורמות שיהיו אי הכנות

בין הזוג, ולבסוף יתגרושו, ולכן לא כל אחד יכול להיות מדריוך חתנים או מדריכת כלות וכו', צריכים להשתמש גם עם השכל, ובפרט עכשו כשהדור כל כך פרוץ וכו', והפלי משחית מחשב (מכשף) או האיפון וכו' וכו', המחברים אל האינטרנט, עושים שמות בנשמות ישראל, ומכשילים אותם בראיות אסורות, שעל ידי זה באים לידי עברות חמורות וכו', ולכן אסור להחמיר על זוג להיות ביחד רק משבת לשבת וכו' וכו', אלא שיחיו ביחד באהבה ובהכנה הדיית ובפתיחות הכי גדולה אפלו בכל יום, העקר להנצל מעברות חמורות.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתכניס את הדבורים האלו בלבך, וגם אשתך תבין את זה, ועל ידי זה תהיו פתוחים אחד לשני בלי בושה וכו' וכו', והכל יתהפך לטובה.

כמוכן יש בנקדה זו להאריך מאד מאד, אבל קשה מאד לבוא בכתובים בענינים אלו, ולכן אשרי מדריכי החתנים ומדריכות הכלות ששמים לנגד עיניהם את טובת הזוג וכו', ואיך יכולים להציל אותם שלא יריבו ולא יתגרושו אחר כך וכו', וזה רק על ידי שפותחים להם את הדעת והשכל לחיות ביחד פתוחים אחד להשני, וכמוכן הכל על פי ההלכה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתצית אותי ותחזר בתשובה שלמה, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך שבת שלום...

ג' פ.

**למה השם נותן לי לסבל עוד אחרי כל היסורים
שעברתי בחיים?**

שאלה:

מאת יעקב: אני בן עשרים ושתיים. חזרתי בתשובה לפני כחמש שנים, יש לי אמונה חזקה, אבל לצערי עדין אני נכשל בפגם הברית.

עברתי הרבה בחיים שלי, וכל חיי סבלתי מאנשים שפגעו בי מלולית ופיזית. בחצי שנה האחרונה התחלתי לסבל מפחשבות טורדניות המלוות בחרדה, בושה מאנשים וחרדה חברתית. שקלתי ללכת לרופא, אבל לא עשיתי זאת מהחשש שהאנשים מסביבי יגידו שאני משגע, ומאז אני מצפה לישועת השם שיירפא אותי.

אני פשוט לא יודע מה לעשות, ולפעמים אני מרגיש שאני מושגע - למה השם נותן לי לסבל אחרי כל היסורים שעברתי?! למה?! אני מבלבל ומבקש עזרה. תודה

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי עש"ק לסדר תולדות כ"ח חשוון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל יעקב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

החכם מכל אדם אמר (משלי י"ט ג') "אולת אדם תסלף דרכו ועל הוי"ה יזעף לבו"; הרבה פעמים אדם עושה בחיים טעויות וכו', ואחר כך יש לו טענות על הקדוש ברוך הוא, אתה לא צריך להתבייש ללכת אל רופא שיתן לך כדורי הרגעה שתהיה רגוע ותצא מעצמך וכו', כי היום יש תרופות נגד זה וכו'.

העקר מה שאתה צריך לבנות את הבטחון העצמי שלך, ולא

להתביש משום ברִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, ולא להתבלבל מהם, אתה צריך לראות מה שטוב בשביל עצמך ולא מה שטוב בשביל אחרים, אתה לא חי בשביל הזולת, וזכור כלל זה כי תצטרך את זה על כל החיים.

כדי להנצל מפגם הברית מכרחים להתחתן, ואמר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, יום הכפורים, הלכה א', אות א') מי שאינו נשוי הוא פגום בברית, ולכן כל זמן שאדם לא התחתן, הוא נמשך לעברות חמורות, ולכן אשרי מי שמתחתן מה שיותר מהר ונצול מעברות, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (קדושין כ"ט:) משתבח ליה רב חסדא לרב הונא בדורב המנונא דאדם גדול הוא. אמר לו: כשיבוא לידך הביאהו לדי. כי אתא, חזיה דלא פריס סודרא, אמר לו: מאי טעמא לא פריסת סודרא? אמר לו: דלא נסיבנא. אהדרינהו לאפיה מיניה, אמר לו: חזי דלא חזית להו לאפי עד דנסבת. רב הונא לטעמיה, דאמר: בן עשרים שנה ולא נשא אשה כל ימיו בעברה. בעברה סלקא דעתך? אלא אימא כל ימיו בהרהור עברה. אמר רבא וכן תנא דבי רבי ישמעאל: עד עשרים שנה יושב הקדוש ברוך הוא ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיון שהגיע עשרים ולא נשא אומר תפח עצמותיו; הרי שלך לפניך איך שצריכים להזדרז ולהתחתן, כי רב המנונא בא אל רב הונא וראה שעדין לא התחתן, אמר לו אני לא רוצה לראות את הפנים שלך עד שתתחתן, ולכן ראה להתחתן מה שיותר מהר, ואל תהיה ברון, אלא תתחתן לשם שמים כדי להנצל מעברות חמורות ותבנה בית נאמן בישראל.

סוד היסודות בחסידות ברסלב הוא תמיד להיות בשמחה עצומה, ולהפך את היגון והאנחה אל תקף השמחה, ולשמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, ולא להתיאש אפלו שעשה מה שעשה, אלא לזכור שגדול אדונינו ורב להושיע, והקדוש ברוך הוא מוחל על כל העוונות של האדם אם הוא חוזר בתשובה, כי הוא יתברך מרחם על בריותיו, וכיון שאדם שב בתשובה שלמה, עליו רק לשמח, וככל ששמח יותר, סימן שתשובתו נתקבלה בשמים. ולכן צריכים לעשות

כל מיני פעולות שבועולם רק להיות בשמחה עצומה, ולחפש ולבקש ולמצא בעצמו את הטוב שיש בו, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון; וכן צריכים להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו שזה נקרא אצל רבנו ז"ל 'התבודדות', וצריכים להיות כל כך רגילים לדבר אל הקדוש ברוך הוא, עד שלא יוכל להפרד ממנו יתברך, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כ"ה) 'התבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל, כי על כל מה שיחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך.

ושני הדברים האלו הם יסוד היסודות בחסידות ברסלב - מצד אחד רק לשמח תמיד עם כל נקדה טובה שיש בו, ומצד שני רק לדבר עמו יתברך, ולפרש את כל שיחתו וכל אשר עם לבבו עמו יתברך, ומי שמרגיל את עצמו בשתי העצות האלו, מצד אחד שמחה ומצד שני התבודדות, אזי הוא כבר לא צריך את אף אחד, וחי חיים טובים ומאשרים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרובה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבת שלום...

ג' פא.

הגעתִי לגיל שלשים ושתיים, ואני מתלבט בין למודים בישיבה לבין חתנה

שאלה:

מאת איל מסעוד: שלום וברכה לצדיק היקה רבי אליעזר שלמה שיק. אנו ממשיכים להתפלל יום יום שהקדוש-ברוך-הוא ישלח לך רפואה שלמה מן השמים.

זכיתי בחסדי שמים להיות באומן פעמים, ומאז אני עובר תקונים ונסיונות קשים רבים מספר, אבל אני יודע שהכל מאת השם והכל לטובה. אני יודע שרב מה שאני סובל זה בגלל שפגמתי בברית, והלואי שבימי הנעורים היה לי דעת ולא הייתי פוגם כל-כך, אבל כבר ידוע שמה שהיה היה והעקר להתחיל מהתחלה.

בחדש אדר הקרוב ימלאו לי בעזרת השם שלשים ושתיים שנים, ואני עדין רוק. אני משתדל ללמד מדי יום בעקשנות רבה לפי סדר-דרך-הלמוד של רבנו הקדוש, ומשתדל לצאת להפצה מדי יום יחד עם אנשי שלומנו היקרים.

יש לי חלקת העצה ואני לא יודע מה עלי לעשות: האם כדאי לי להתחיל ללמד בישיבה, או שמא עלי להתחנן בהקדם האפשרי ולשלב למוד תורה ועבודה? יש לציין שאני כהן. אשמח לקבל תשובה לשאלתי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי עש"ק לסדר תולדות כ"ח חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל איל מסעוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואת חן לך על התפללות שאתה מתפלל על רפואתי ובריאותי,

יעזר הקדוש ברוך הוא שיתקבלו תפלותיך לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

אשריך ואשרי חלקך שזכית להיות באומן אצל ציון רבנו ז"ל, אשר בודאי מי שזוכה להיות בציונו הקדוש ומקים את דבריו הקדושים לתן פרוטה לצדקה עבורו, ולומר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים "תקון הכללי" בודאי הוא מקבל על עצמו לתקנו בתקון נורא ונפלא מאד, ולכן אסור לך להתבלבל כלל משום דבר, כי העבר אין והעתיד עדין וההווה כהרף עין, ואם כן הדאגה מנין?

לדעתי אתה מכרח להתחתן ולא להכנס בשיבה, אתה כבר בגיל שלשים ושתים, ולכן הדבר הראשון - עליך להתחתן ולא להיות בררן כלל, ודע לך שכל זמן שלא התחתנת תהיה פגום בבְרִית, כמו שאמר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, יום הכפורים, הלכה א', אות א') מי שאינו נשוי הוא פגום בבְרִית, ולכן הדבר הראשון - רק להתחתן ולא להסתכל על שום דבר, ואל תחפש גדולות, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (יבמות גו.) נחית דרגא נסיב איתתא; אתה צריך לרדת מדרגה ואז תמצא את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחור הוא גאותן וכו', ולא מתאים לו לקחת את זו או את זו וכו', וחושב לעצמו: "אני הכי חכם והכי יפה וכו', אקח את זו?" או "אני הכי חכם והכי יפה והכי משכיל וכו', אקח את זו?", והוא מסתובב ומחפש את הבת זוג שלו כפי הדמיון שנוכנס בו כאלו מי יודע מה הוא, והוא רוצה שתבוא אליו זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפש וכו' ומסתובב ויוצא לפגישות פן ואולי אמצא את בחירת לבבי שתבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאין כסף וכו', ובשביל זה הבחור מחכה עד שיולד זוג כזה, ובין כך הוא לא קולט שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופס את עצמו רואה שהוא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות גו.) נחית דרגא נסיב איתתא, תרד

מדרגה וְאֵל תְּחִזִּיק מֵעֲצָמֶךָ כָּל כֶּף גָּדוֹל וְכו', וְאִז תִּמָּצָא בְּקִלּוֹת בַּת זוג שְׁתַּתְּאִים לָהּ.

ראה ללמד בכל יום בסדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל אשר אין למעלה מזה שאדם זוכה ולומד בכל יום מקרא, משנה, גמרא, הלכה ואגדה וכו', שעל ידי זה מוחל לו הקדוש ברוך הוא על כל עוונותיו, כמאמרם ז"ל (ירושלמי ראש השנה פרק ד' הלכה ח') כִּיּוֹן שְׁקִבְלַתְּם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאֵלוֹ לֹא חָטַאתֶם מִימֵיכֶם; אָדָם שֶׁנִּכְשַׁל עִם כָּל כֶּף הַרְבֵּה עֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת וְכו', וְכו', אֲבָל אִם הוּא לֹוֹקַח אֶת עֲצָמוֹ וְנִכְנָס בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אִזִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עוֹנוֹתָיו, וְלִכֵּן אֲנִי שׁוֹאֵל אוֹתָךְ הָאֵם זֶה לֹא כְּדָאֵי לְלַמַּד תּוֹרָה שְׁבֻזָּה נִתְּכַפְּרִים לוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו?

וכן אשריך ואשרי חלקך שאתה עוסק בהפצת מעינות החכמה חוצה, אשר אין למעלה מזה בתקון הברית, כי כף קבלנו מרבנו ז"ל מתנה שנקראת 'הפצה' - להפיץ את ספריו הקדושים בין שכבות העם, כי בפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן י"ד) שעל ידי שמקריבים בני אדם לעבודת השם יתברך מעלים את כבוד השם יתברך לשרשו, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פ"ח.) על הפסוק (ירמיה ט"ו) "אם תוציא יקר מזולל" אלו שמקריבים בני אדם לעבודת השם יתברך, כי זה נקרא מוציא יקר מזולל, הינו מזילותה דגלותה. והלואי שהיית מצית את מוהרנ"ת ז"ל יותר ויותר בענין הפצה, כי בפרוש הניח לנו צוואה ארבעה ימים לפני הסתלקותו ואמר אז לאנשי שלומנו: "העבדא שלכם יהיה יפוצו מעינותיך חוצה".

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתצית אותי ואז תצליח דרכך בחייה.

המאחל לך שבת שלום...

ג' פב.

**אני רואה שבתוך חסידות ברסלב יש כמה וכמה פלגים.
מה ההבדל ביניהם?**

שאלה:

מאת שלמה יהודה: שלום רב לכבוד הרב. השם יוסיף לכם
ארץ ימים ושנות חיים.
אני רואה שבתוך חסידות ברסלב יש כמה וכמה פלגים. מה
ההבדל ביניהם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי עש"ק לסדר תולדות כ"ח חשוון ה'תשע"ד
שלום וברכה אל שלמה יהודה נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן שי"ט) אני אעשה מכם כתות
כתות; שגם בין אנשי שלומנו יהיו הרבה כתות, אבל רבנו ז"ל לא
אמר שהכתות צריכות לריב ביניהן וכו', וכל המריבות והאי הבנות
שיש בין הכתות זה בא רק ממה שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה
מ"ז): משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן רבו מחלוקת
בישראל ונעשית תורה כשתי תורות.

ולכן צריכים מאד מאד לשמר שכחה אחת לא תריב עם כחה
שניה, אלא לזכור שאנחנו מקבלים מרבי אהר, ואנחנו נוסעים לאותו
רבי לראש השנה לאומן, ואנחנו לומדים את אותו ספר הקדוש
והנורא "לקוטי מוהר"ן", ולכן למה צריכים לריב? ועל כן שכל אחד
ילך אל הכחה שהוא בוחר. הכחה של "היכל הקדוש" זה רק תמימות
ופשיטות, תורה ותפלה, צדקה וחסד, הפצת ספרי רבנו ז"ל, שיחה
בינו לבין קונו, ושעורים כסדרן כפי סדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל,
ומי שלא יכול לעמד בזה, שיבחר לעצמו כחה אחרת, העקר שכחה

אחת לא תריב עם כּתה שְׁנִיָּה, כּי כּל מִי שֶׁמְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, רְאוּי לֹ
 לְשַׁמַּח מְאֹד מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שיחות הר"ן, סימן קע"ז) שְׂרָאוּי
 לָכֶם לְשַׁמַּח בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ. וְאֵף עַל פִּי שְׂאִין אַתֶּם יוֹדְעִים מִגְּדֻלַּת הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ רְאוּי לָכֶם לְסַמֵּךְ עָלַי, כּי אֲנִי יוֹדֵעַ מִגְּדֻלְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַזְכִּיר אֶז
 הַפְּסוּק (תהלים קל"ה ה') "כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גְדוֹל הוֹיָ"ה וְגו'. גַּם רְאוּי
 לָכֶם לְשַׁמַּח בֵּי, מֵה שְׂזָכִיתֶם שִׁיְהִיָּה לָכֶם רַבִּי כְּזֶה.

וְאָמְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שְׁמִי שְׁלֵא שְׁמַח בְּזֶה סִימָן שֶׁנִּפְגְּמָה אֶצְלוֹ
 הָאָמוּנַת חֲכָמִים, וְלָכֵן כּל מִי שֶׁמְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל יְהִיָּה מִי שִׁיְהִיָּה
 וְיִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה וְיִהְיֶה מְאִיזָה כְּתָה שֶׁרַק לֹא תִהְיֶה, רְאוּי לוֹ לְשַׁמַּח
 שִׁישׁ לוֹ שִׁיכּוֹת אֶל רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה שֶׁנִּשְׁלַח לְדוֹרוֹתֵינוּ אֵלוֹ
 לְהַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיָּה אֶת כּל הִירוּדִים וְהַנְּפוּלִים וְהַמְשַׁלְּכִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 אֲשֶׁרִי אֵלוֹ מְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁתְּמִיד שְׂמַחִים וְעֵלִיזִים וּמְקַבְּלִים אֶת פְּנֵי
 חֲבָרִיָּהֶם בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאֶפְלוּ שְׁלֵא שִׁיכִים אֶל אוֹתָהּ כְּתָה שֶׁהֵם
 שִׁיכִים.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְּלַתִּי שְׂאֲנִי
 מִבְּקֶשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעֵדֶךָ שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה
 תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחֵל לְךָ שְׁבֹת שְׁלוֹם...

ג' פג.

**בְּכָל הַשָּׁנָה הֵייתִי שְׁמוֹר מִעֲבֵרוֹת, אֵךְ דּוֹקָא בִּימֵי הַחֲגִים
 הַקְּדוּשִׁים נִכְשַׁלְתִּי. מְדוּעָ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאת אַבִּי: לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלִיט"א, יְהִי רְצוֹן שֶׁתִּזְכֶּה לְשָׁנִים
 רַבּוֹת וְטוֹבוֹת.

אֲנִי חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה כְּבָר שֵׁשׁ שָׁנִים, וּמִשְׁתַּדֵּל לְלַמֵּד בְּכָל זְמַן

פנוי. בשנים האחרונות התקרבתי לרבנו, התחלתי ללמוד את הספרים שלו ולקרא את 'התקון הכללי' בכל יום, ובשנתיים האחרונות זכיתי להיות בראש השנה באומן, שם הרגשתי התעלות נפשית שקשה לתאר.

הבעיה העקרית שלי ורב המלחמות שלי הן בענין תקון הברית - אני שומר על העינים ולא צופה בטלויזיה, ובכל ימות השנה הצלחתי להשמר מהחטא הזה, אך משום מה דוקא בימי חג הסוכות וחג הפסח היצר התגבר עלי ונכשלתי במה שנכשלתי.

מדוע היצר התגבר עלי דוקא בימים הקדושים האלו? איך אוכל להתגבר על היצר מכאן ולהבא? ואיך אפטר לתקן את מה שקלקלתי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי עש"ק לסדר תולדות כ"ח חשון ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אבי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות שיש לך שזכית לחזור בתשובה שלמה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ה) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד; ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה, שכיזון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד. והס"מ מאד מאד מפתח מכן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שעשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו. ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה כ', סימן י"ג) בלעם

היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואמר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, בשביל זה הוא מסית את כל אדם: "מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות?" כי הוא יודע שמי שחזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו; ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

אשריך ואשרי חלקך שזכית להיות בראש השנה אצל רבנו ז"ל, אשר אין למעלה מזה, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (ת"י מוהר"ן, סימן ת"ה) הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא אתם בלכם, בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם כלו תלוי בראש השנה שלי; ואמר רבנו ז"ל לענין ראש השנה שלו (ת"י מוהר"ן, סימן ת"ו) שיכולין אז אנשים לקבל תקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תקון בשום אופן, אף על פי כן בראש השנה יכולין אפלו הם לקבל תקון. אף על פי שבכל השנה אפלו הוא בעצמו ז"ל לא היה יכול לתקנם, אבל בראש השנה גם הם יכולים לקבל תקונים. כי אמר שהוא עושה בראש השנה ענינים ותקונים מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות; ולכן ראוי לך לשמח מאד מאד שזכית להיות אצל רבנו ז"ל על ראש השנה, ובודאי תזכה לתקון נצחי.

בענין תקון הברית עליך לדעת שאתה מוכרח להתחתן, כי כף כתב מוהר"ן ז"ל (לקוטי הלכות, יום הכפורים, הלכה א', אות א') מי שאינו נשוי הוא פגום בברית, ולכן מוכרחים להתחתן מה שיותר מהר, וזו היתה דעת רבנו ז"ל, כי אם אדם הוא ריק - על ידי זה הוא בא לפגם הברית הוצאת זרע לבטלה, שזה העוון הכי חמור, כמאמרם ז"ל (נדה י"ג). אמר רבי יוחנן: כל המוציא שכבת זרע לבטלה חייב מיתה; ואמרו (שם) רבי יצחק ורבי אמי אמרי: כאלו שופך דמים, שנאמר (ושעיה נ"ז ה') "הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים תחת

סעפי הסלעים" אל תקרי שוחטי אלא סוחטי; כי מכל טפה וטפה יכול להולד ולהולד, וכשסוחט את זרעו לבטלה הוא שוחט את ילדיו, והעיון הזה מטמטם את המוח והדעת, ומכניס את האדם בחלישות הדעת וביאוש גדול כאלו הקדוש ברוך הוא שונא אותו, ולא צריך אותו וכו' וכו'. וכן מובא (שלחן ערוך, ארח חיים, סימן ר"מ, סעיף י"ד) שכבת הזרע הוא כח הגוף ומאור העינים, וכל זמן שתצא ביותר הגוף כלה וחייו אובדים, וכל השטוף בכעילה זקנה קופצת עליו וכחו תשש ועיניו כהות וריח רע נודף מפיו ושער ראשו וגבות עיניו וריסי עיניו נושרים, ושער זקנו ושחיו ושער רגליו רבה, ושניו נושרות והרבה כאבים חוץ מאלו באים עליו. אמרו חכמי הרופאים אחד מאלף מת משאר חלאים והאלף מרב תשמיש לפיכך צריך אדם לזהר.

הרי שלך לפניך מה זה גורם גם בגשמיות, ולכן כל רוק מכרח להתחתן מה שיותר מהר, ולא להסתכל על שום בריה שאומרת אחרת, ורבנו ז"ל הקפיד מאד מאד להתחתן מה שיותר מהר, ולא רצה לקבל שום רוק אצלו, אלא תמיד שלח ואמר קדם לך להתחתן לפני שאתה בא אלי.

נא ונא תעשה כל מה שביכולתך להיות בשמחה, אשר אין למעלה מזה, ומוהרנ"ת ז"ל הבטיח לאחד מתלמידיו: אם תהיה תמיד שמח - לא תראה פני גיהנום, ויכולים להבין את זה בפשיטות, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קי"ט) אין עולם הזה, יש או גיהנום או גן עדן, ולכן כשאדם מסתובב בזה העולם ממרמר ומדכא וכו', אזי הוא טועם את טעם הגיהנום בזה העולם רחמנא לישובן, כי אין עוד קללה יותר מזו שאדם מסתובב ממרמר ומדכא ועצוב ומיאש וכו' וכו', וזה בעצמו הגיהנום - שאדם מסתובב בעצבות ובדכאון, ולא מוצא את מקומו וכו', ולכן תעשה כל מה שביכולתך רק להיות בשמחה, ואל תדחה את השמחה ליום מחרת, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום - שמח למחר, ולא כל מי שמצר היום - מצר

למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם; ולכן תהיה היום בשמחה, ותגאל את עצמך מהגיהנום שאתה נמצא בו וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבת שלום...

ג' פד.

האם מתר לתת 'פדיון נפש' מכספי מעשרות?

שאלה:

מאת נחמן: לכבוד מורי ורבי מוהרא"ש שליט"א. תודה על הכל, ושתמיד השמחה תהיה מצויה אצלכם מתוך בריאות שלמה.
האם מתר לתת פדיון נפש מכספי מעשרות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא א' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד
שלום וברכה אל נחמן נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הפליג מאד מאד במעלת נתינת פדיון נפש, ואמר (חיי מוהר"ן, סימן תקל"ט) שטוב מאד לתן בכל עת על פדיונות לצדיקים, אפלו שלא בעת צרה חס ושלום. וספר מכמה אנשים ממדינת קיר"ה שרגילים מאד להרבות בנתינת פדיונות תמיד, ואמר שאלו היה לו איש צדיק שיהיה ראוי לעשות לו פדיון, היה נותן לו על פדיון בכל יום ובכל עת.

ודבר מזה הרבה כי פדיונות הם דבר גדול מאד, ועל ידי זה נמתקים הדינים מבני אדם, ואם היו יודעים מה זה לתת פדיון להצדיק, היו נזהרים בזה מאד מאד, כי סוף כל סוף הצדיק דבוק בהקדוש ברוך הוא בכטול כל הרגשותיו שלא נראה בחוץ כלל, ובזה שאדם נותן פדיון הוא נותן את זה כביכול להקדוש ברוך הוא בעצמו, ועל ידי זה נמתקים ממנו כל הדינים, ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן קפ"ח) שפליאה בעיני אם מביאין פדיון לאחד ומספרין לו צערו, כגון מחולה וכיוצא כשאינו מרגיש הצער והיסורין כמו החולה בעצמו וכו'.

וזה מעלת גדולי מקרבי הצדיקים שכל כף דבוקים בו יתברך עד שמרגישים את הצער של כל בר ישראל, וכשמביאים להם פדיון אזי אחר כך הם שופכים את לבכם אליו יתברך ומבקשים ממנו יתברך שיחוס וירחם על זה שהביא להם פדיון, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות המתקת דין, סימן ס"ו) צריך לתן ממון על פדיון.

ולכן הוא דבר גדול מאד להיות רגיל לתת לאיש כשר על פדיון, ובודאי יכולים לתת את זה מכסף מעשר, כי זה בכלל צדקה, הן לצדיק, והן בשביל עצמו.

הקדוש ברוך הוא ימתיק מאתנו כל הדינים על ידי פלא עליון, ונשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך חדש מברך...

ג' פה.

אומרים שיש סגלה גדולה מאד לגעת בידית דלת הציון של הצדיק מוולעדניק. האם זה נכון?

שאלה:

מאת רחל: לכבוד הצדיק מיבנאל, השלום והברכה. שמעתי שהצדיק מוולעדניק הבטיח שמי שיבוא לקברו ויחזיק בידית הדלת של אהל ציונו ויבקש בקשה אחת – היא תתקבל, ואף שמעתי על מקרה נסי שאדם נכה קם על רגליו לאחר שעשה זאת. האם זה נכון שהצדיק הזה הבטיח הבטחה כזו? והאם זה כתוב במקום כלשהו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, א' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד
שלום רב אל רחל תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שכל קבר של צדיק מאד מסגל שיתקבלו שם תפלותיו ובקשותיו, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן קע"ג) על ידי השתטחות על קברי הצדיקים הקדוש ברוך הוא עושה לו טובות אף על פי שאינו ראוי לכך; ולכן אשרי מי שזוכה ללכת אל קברי צדיקים אשר שם שורה הנפש של הצדיק וכו', וכשבר ישראל בא שמה ובוכה ומתחנן לפניו יתברך בזכות הצדיק הקדוש הזה הטמון פה, בודאי יראה ישועה אם יהיה עת רצון אז וכו'.

עם כל זאת צריכים לדעת שלא בכל מקום הצדיקים יורדים לשמע את תפלת המבקשים וכו', כי הם נמצאים למעלה למעלה וכו', אלא צדיקים שבפרוש גלו שיבואו אליהם, אצלם יכולים להרשע וכו'.

והנה האריז"ל אמר שהזמן ללכת אל קברי צדיקים זה בערב ראש חדש ובחמשה עשר בחדש שאז אם זוכים נפשם של הצדיקים מתחברת אל שרשם וכו', ואז הוא עת רצון ללכת לקברי צדיקים, מלבד צדיקים שבקשו שתמיד יבואו אליהם כמו רבנו ז"ל, שם הוא עת רצון בכל פעם, וכן אצל גדולי מבחרי הצדיקים שם גם כן הוא עת רצון בכל פעם לפעל כל מה שרוצים.

הרב הקדוש רבי ישראל דב בער מוולעדניק זכותו יגן עלינו היה תלמיד של המגיד רבי מרדכי מטשרנוביל זכותו יגן עלינו, והיה נודע כפועל ישועות, והצמח צדק זכותו יגן עלינו שלח אליו, ומאז נתפרסם בעולם יותר ויותר, ואמר "שהדרך שלו הוא דרך של שמחה", וחבר ספר "שארית ישראל" על פי דרך חסידות ומוסר, ועוד בחיים חיותו אמר מי שרק יגע בידית של דלתו, כבר יראה ישועה וכו', ומאז שנפתח חזרה ציונו אזי נוסעים אליו להתפלל שם, אבל אין בפרוש צוואה ממנו שיבואו אליו.

[מקום קברו הקדוש מקדש גם להבדיל אצל אינם יהודים, ומחמת הקומוניסטים ימח שמם, שהיו נגד כל דבר ששייך לאמונה, וראו שאפלו אינם יהודים באים שמה, אזי סתמו את הפתח של האהל וכן החלונות עם בטון כדי שלא יוכלו ללכת שם, וכשנפל הקומוניזם אז פתחו את זה חזרה, ואני בעצמי הייתי שמה אחר שפתחו את זה, וראיתי שמה מראה שלא ראיתי בשום מקום שבועולם - הייתי שם לבד, ואיך שנתודע לגויים שהמקום פתוח ואחד נמצא שמה, התחילו לבוא בהמוניהם גברים ונשים ובכו והתפללו שם בשפה רוסית, וזרקו כספים על הקבר, ועוד לא ראיתי בשום מקום מראה כזה איך שאפלו אינם יהודים עומדים בתמימות ופשיטות ומבקשים שמה בשפתם].

עם כל זאת לא כתוב בשום מקום שהוא בקש לבוא אל ציונו הקדוש, אלא נתקיים מה שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים ס"ו): הניחו

לְהֵן לְיִשְׂרָאֵל אִם אֵין נְבִיאִים הֵן בְּנֵי נְבִיאִים הֵן; וְאִם עִם יִשְׂרָאֵל
נִמְשָׁכִים לְשָׂמָה סִימָן שְׂרוּאִים שְׂמָה יִשׁוּעוֹת.

עוד לא היה צדיק בעולם שיבקש שיבואו אל הציון הקדוש
שלו ויתנו פרוטה לצדקה עבורו ויאמרו את העשרה מזמורי תהלים
הנקראים "תקון הכללי" ואז אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו
יוציא אותו מהשאל תחתית, כמו שרבנו ז"ל הזהיר מאד להיות
רגילים לבוא אצל ציונו הקדוש.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה להיות רגילים לבוא אל קברי
צדיקים, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך חדש מברך...

ג' פו.

**כיצד נתן לחנף ילדים ותלמידים לתפלה? והאם צריכים
לחייב אותם להתפלל?**

שאלה:

מאת יעקב: שלום לכבוד קדשת מוה"ר"ש שליט"א.

אני עובד במוסד חנוכי שמחייב את התלמידים להגיע
לתפלות, וחלק מהתלמידים טוענים שהם מרגישים רחוק
מהתפלה מכיון שמחייבים אותם להתפלל.

כיצד נתן לחנף ילדים ותלמידים לתפלה? כיצד נתן לעזר
לנער מתבגר להרגיש רצון להתפלל ולדבר עם הקדוש ברוך
הוא? והאם צריכים לחייב אותם להתפלל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, א' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יעקב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת ששום דבר לא יכולים להכריח את האדם וכו', ובפרט מי שהוא בקי בחנוך יודע שאין דבר כזה להכריח את האדם שאתה מכרח וכו', כי אז נעשה בדיוק ההפך וכו', העקר מה שצריכים להחדיר בעולם זה אמונה פשוטה בו יתברך לידע ולהודיע ולהודע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ולכן כשאדם צריך משהו הכתבת הראשונה זה רק הקדוש ברוך הוא, כי רק הוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, ולכן הדבר הראשון והדבר האחרון זה רק לבוא אל הקדוש ברוך הוא ולהתפלל אליו, ואת זה צריכים להחדיר בכל אחד ואחד ובפרט את הילדים מגיל קטנות, כי עליו יתברך נאמר (שע"ה מ"ד ו) "כה אמר הוי"ה מלך ישראל וגאלו הוי"ה צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים".

ולכן הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד על אמונה פשוטה בו יתברך, ואת זה צריכים להחדיר בכלם - שאין בלעדיו יתברך כלל, וכל מה שצריכים הן בגשמיות הן ברוחניות עלינו לבוא אליו יתברך בתפלה ובתחנונים, ואז יזכה לראות ישועות גדולות שיעשה עמו הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך חדש מברך...

ג' פז.

**אני רוצה להחליף את הפלאפון שלי למכשיר כשר,
אך חוששת מתגובת הורי**

שאלה:

מיאת פייגא: שלום וברכה לכבוד הרב.

יש ברשותי מכשיר פלאפון לא כשר ואני מאד רוצה להתחזק באמונת חכמים ולעשות מה שחכמי הדור וגם הצדיק מורים לעשות - להחליף את המכשיר למכשיר כשר, אך יש לי קצת מניעות בנושא מכיון שאני חוששת שמהורים שלי מאד יתנגדו אם אחליף את המכשיר, ואף יתכן שייתחילו להתנגד לדרכי.

אני מאד רוצה להחליף מכשיר, ואני יודעת שזה הדבר הנכון לעשות, אך מצד שני אני לא רוצה להביא את הורי לידי כעס והתנגדות. מה אני יכולה לעשות כדי להפנע מפחלקת עם הורי? תודה רבה, ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, א' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד.

שלום רב אל פייגא תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך כי היום הזה יש קלפה עצומה שכובשת כל חלקה טובה, ומקררת את האמונה ואת היראת שמים מבר ישראל, ומכניסה בו כפירות ואפיקורסות, והוא הפלי משחית הנקרא מחשב (מכשף) המחבר לאינטרנט, או איפד, או בלקברי וכו', שבוזה יכולים לראות כל מיני שקוץ תעוב ערם וזהום, ומאמלים את עצמם וכו', כי על ידי שמסתכלים בזבל והלכלוך הזה וכו', נדבק בו כל הזהמא של הערם והתעוב וכו' וכו', עד שנעשים מכורים לזה וקשה מאד

מאד לציאת מזה, כי זה בדיוק כמו שאחד מכור לסמים וכו', או אחד מכור לשתיית אלכוהול וכו', כמו כן מי שיש לו מחשב המחבר לאינטרנט או שאר כלי משחית שיכולים לראות בזה כל מיני ערם וזהוים וכו' וכו', אדם נעשה מכור לזה וקשה לו לציאת מזה וכו', וזה שורף לו את כל המח ובוערות בו כל התאוות רעות, והראש והמח שלו נעשים מטמטמים לגמרי מרב הנאוף והלכלוף שמסתכלים בזה, והלב מתעקם בעקמומיות עד שנכנסות בו ספקות באמונה, ונעקר ממנו יתברך.

ולכן העקר ראי לזרק מהבית מחשב שמחבר אל אינטרנט או איפד או בלקברי וכו' וכו', כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה.) אין יצר הרע שולט אלא במה שעניו רואות; ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאוה כעצימת העינים"; ואמר "אין לך אבר באברי האדם שיגרום לו מכשול כמו העינים". ואני מכרח להגיד לך שהרבה בתים נהרסו לגמרי רק מפני שהיה להם מחשב שמחבר אל אינטרנט בבית, והבעל או האשה התחילו להתכתב דרך הפיסבוק וכו' וכו', וכך נפלו בפח, ולבסוף או הבעל או האשה ברחו מהבית וכו', ודבר זה מאד מאד מצוי בעתים הללו, ואף שזה נדמה כאלו הגזמה וכו', אבל רבים נפלו בפח בשביל הכלי הארור הזה וכו', ונשבר ביתם, ולבסוף התגרשו רחמנא לישזבן, ולכן אסור בהחלט שיהיה בבית מחשב שמחבר לאינטרנט, כי זה הורס כל חלקה טובה של היהדות, ומוריד את היראת שמים עד השאול תחתית רחמנא לישזבן, ומה גם שמאבדים את הילדים, כי ילד או ילדה שלוקחים כלי משחית כזה בתוך ידיהם וכו', הם כבר נופלים בשאול תחתית ומתחתיו, ולכן אשרי מי שמבער את החמץ הזה מביתו, ואז השכינה תשמר עליו.

הקדוש ברוך הוא יצילנו מכל הזבל והלכלוף הזה, ושלא יהיה ברשותנו כלי משחית כזה, וגם שלא יהיה לנו שום תאוה להחזיק בידינו דבר זה, שנעשים מכורים לזה בדיוק כמו אל סמים או אל שתיית אלכוהול וכו' וכו'.

המאחל לך חדש מברך...

ג' פח.

אני רוצה להתחתן עם בחור ברסלב'ר, אבל יש לי כמה חששות

שאלה:

מאת תהלה: שלום לכבוד הרב.

אני בחורה ברסלבית מהבית, ולאחרונה יצא לי לראות הרבה בחורים שהיו חסידי ברסלב חזקים אך לבסוף חזרו בשאלה, ופתאום נכנס בי פחד נוראי להתחתן עם בחור חסיד ברסלב. מצד אחד, עם בחור ברסלב'ר אני מרגישה בבית ויש לנו אותה השקפה, אך המקרים שאיתי לאחרונה מערערים לי את הבטחון.

דבר נוסף שמבלבל אותי: האם כדאי לי לקחת בחור חוזר בתשובה שהתקרר לרבנו, והוא מלא אורות וקדושה, אך יש סכוי שיום אחד הוא יחלש ויחליף כוון, או לקחת בחור ברסלב'ר מהבית שחי את החסידות, אבל אין לו כל-כך חיות בעבודת השם ובהתקרבות לצדיק כי הוא נולד בעל כרחו למציאות הזו?

אני צריכה חזק מהרב, כי הבלבולים האלו גורמים לי צער נוראי. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, א' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד.

שלום רב אל תהלה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שכל אלו שחזרו בשאלה, הם אף פעם לא היו חסידי ברסלב, כי מי שזוכה באמת להיות מקרב אל רבנו ז"ל, חי עם הקדוש ברוך הוא במוחש, ולו אין שום קשיות על

הקדוש ברוך הוא, אדרבה, מרב אמונה שמחדיר בנו רבנו ז"ל אנחנו מרגישים שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, וכך פותחים את הפה ומדברים עמו יתברך, שזה המפתח בחסידות ברסלב - להיות רגיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, שזו נקראת 'התבודדות', ומי שעוסק בזה מרגיש את כל הטעמים שבעולם, ולכן אל תבלבלי את עצמך שיש בחורים שהיו פעם בברסלב ועכשו חזרו בשאלה וכו', בחורים כאלו הם מאד מאד פגומים בברית, ועברו עברות חמורות מאד שזה מכניס בהם ספקות באמונה, ועקמומיות בלב וכו' וכו', עד שמתרחקים לגמרי ממנו יתברך, ולכן שלא יספרו לך ספורים כאלו שבחורים שהיו פעם בברסלב חזרו בשאלה, לכתחלה הם היו רקובים והיו מלא טנוף ונאוף גם מקדם וכו'.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ב) גם בעבודת השם יתברך יש יצר הרע גדול מאד של "פן יהרסו" שזה יצר הרע גדול מאד להתלהב יותר מדי ולראות אורות וכו' וכו', שהכל דמיונות גדולים וכו' וכו', ואחר כך נופלים בנוקבא דתהומא רבה.

רבנו ז"ל מנהיג אותנו בדרך הנכונה - להיות תמיד שש ושמת עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בנו מנקדת יהודיתנו, ושנשמח עם "שלא עשני גוי", וזו השמחה הכי גדולה שבר ישראל צריך לשמח עם זה כל ימי חייו, וזה מרחיב לו את הדעת, ומי שתמיד שש ושמת החיים שלו חיים אחרים לגמרי, כי רב בני אדם מסתובבים בזה העולם מלאים ספקות ונמצאים במרירות ובדכאון וכו' וכו', כי המאמין האמתי שמאמין בו יתברך ויודע שהכל מתנהג רק בהשגחה פרטית ממנו יתברך, הוא אף פעם לא יהיה שבור ורצוץ וכו', ואף פעם לא יהיה עצוב וממרמר וכו' וכו', אלא הוא תמיד שש ושמת בו יתברך, אשר זה התענוג הכי גדול שרק יכול להיות שאדם מתענג בזיו שכינת עזו יתברך המלא כל הארץ כבודו, ומרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, וכמו שכתוב (ויקרא כ"ו

”והתהלכתו בתוככם והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם“, ופרש רש”י: ”אטיל עמכם בגן עדן כאחד מכם ולא תהיו מזדעזעים ממני“ וכו’, איזה תענוג שאדם מרגיש שמלא כל הארץ כבודו והוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, והוא יכול לדבר עמו יתברך פנים אל פנים, ואל מדרגה זו רבנו ז”ל רוצה להביא אותנו, ואלה זוכים על ידי תקף השמחה.

ולכן תמסרי את נפשך להיות בשמחה, והקדוש ברוך הוא יזמין לך בחור מבית ברסלב ותוכלי לחזק אותו ביתר שאת וביתר עז בעבודת השם יתברך, ותהלה לאל יש המון בחורים כאלו, בחורים טובים מאד שמחכים על זונגם שהיא תוכל לחזק אותם יותר ויותר בעבודת השם יתברך.

אל תכנסי בלחץ, רק תרבי בתפלה ובקשה אליו יתברך שיזמין לך את בן זונג השׁיף לשרש נשמתך, ותמשיכי להתבודד עמו יתברך ולבקש הרבה על שמחה, ותהיי הכי מאשרת בחיף שאת מאמינה בו יתברך, ויש לך אמונת חכמים ברבנו ז”ל, אשר אין עוד מעלה אצל בת כמו דבר זה, אשריך ואשרי חלקך שאת חזקה באמונת חכמים ברבנו ז”ל, כמותך ירבו בישראל.

המאחל לך חדש מברך...

ג' פט.

**רבנו אמר שבעבודת השם צריך להיות עקשן גדול.
האין זו דחיקת השעה?**

שאלה:

מאת דן: שלום לכבוד הצדיק ה'קרה.

זכינו בדור החשוך והמבלבל הזה למגדל של אור שמעודד

ומשמח אותנו, והמגדל הזה הינו הצדיק שליט"א שנותן לנו כחות כדי שנוכל להחזיק מעמד בכל מה שעובר עלינו. ברצוני לשאל: מצד אחד כותב רבנו שאסור להניח אף פעם את הרצון, וצריכים להיות עקשן גדול בעבודת השם יתברך ומצד שני אמרו חז"ל שאסור לדחוק את השענה. כיצד מסתדרים שני הרעיונות האלו יחד? כלומר מתי צריכים להתעקש בעבודת השם, ומתי יש להרפות ולא לדחוק את השענה? אודה לרב על תשובתו.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, א' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הפליג מאד מאד במעלת הרצון, ואמר (שיחות הר"ן סימן נ"א) שהעקר הוא הרצון - לרצות ברצון חזק לדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ו) כי על ידי תקף הרצון אדם יכול סוף כל סוף להגיע אל מה שהוא כוסף ורוצה וכו', כו', כי על ידי תקף הרצון מוציא מכח אל הפעל סוף כל סוף מה שהוא רוצה וכו', והאריך בזה מוהר"ן ת"ז"ל, ואמר (לקוטי הלכות ערב הלכה ג' אות א') אשר עקר הוא הרצון - שצריך האדם להרגיל את עצמו לכסף ולהשתוקק ולהתגעגע בכל עת להשם יתברך ולתורתו ומצוותיו, ולהשתדל תמיד שיהיו לו רצונות טובים חזקים דקנשה.

כי אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"א) שעקר עבודת השם הוא הרצון, כי לעבד השם יתברך אינו יודע מי הוא זה שיוכל לומר שיעבד את השם יתברך, ואפלו מלאך ושרף אינו יכול להתפאר שיוכל לעבד את השם יתברך וכו', וכו', רק העקר הוא הרצון להשם יתברך, ואף על פי שנדמה שהכל רוצים להתקרב להשם יתברך, כי הכל חפצים ליראה את שמה, אף על פי כן לא מבעיא שאין אדם אחד

דומה לחברו בענין הרצון וכו', כי אם גם באדם אחד אין יום אחד דומה לחברו בענין הרצון וכו', וכן דבר מזה רבנו ז"ל כמה פעמים בכמה לשונות, שהעקר הוא רק הרצון והכסופין שירצה ויכסף תמיד ברצון חזק לעשות רצונו יתברך באמת, ואם אף על פי כן אינו זוכה, מה לעשות? ויתגבר לבלי להפסיק ולבטל הרצון חס ושלום, רק ירצה יותר ברצונות חזקים יותר ויתגבר ברצון חזק וכסופין גדולים להשם יתברך תמיד בכל עת לעולם ועד, כי העקר הוא הרצון; ועל ידי תקף הרצון סוף כל סוף תזכה להכנס אל הקדשה.

עם כל זאת, אף שיש לאדם את הרצונות והכסופים הכי גדולים להגיע אל מה שהוא צריך להגיע וכו' וכו', הוא צריך גם לדעת שצריכים הרבה לחכות ולקוות ולצפות וכו' וכו', ולא לדחוק את השעה כלל, והאריך בזה מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות פקדון הלכה ד') שזה סוד יציאת מצרים שצריכים להזדרז מה שיותר מהר לצאת מהחשך והמצרים שהוא נמצא שם וכו' וכו', ולהגיע אל חג השבועות שאז מאיר השער נו"ן קבלת התורה בתכלית מדרגה עליונה, עם כל זאת בין יציאת מצרים עד קבלת התורה יש מ"ם-ט"י"ת ימים שצריכים לספור את הימים וללכת מדרגה לדרגה ולא לדחוק את השעה, אלא לחכות ולקוות ולצפות וכו' וכו', ובין כך אסור לפל בדעתו כלל, ואם אדם חזק בזה אז יצליח דרכו כל ימי חייו.

המאחל לך חדש מברך...

ג'צ.

**אשתי ואני מענינים ללמד יחד בספר שיחזק אותנו.
על איזה ספר הרב ממליץ?**

שאלה:

מאת יוסף: שלום רב.

אנחנו זוג נשוי טרי, ובסיעתא דשמיא אנו מתחילים לבנות את ביתנו. באיזה ספר ממליץ הרב ללמד יחד עם האשה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, א' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יוסף נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

באתי לאחל לכם ברכת מזל טוב חמה ולבבית על שהתחנתם, יעזר הקדוש ברוך הוא שתבנו בית נאמן בישראל, ותהיה השכינה שורה בתוך ביתכם.

הכלל הראשון - אתם צריכים לדעת אשר אמרו חכמינו הקדושים (סוטה יז.) איש ואשה זכו - שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיו ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום בית', הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

וכן כלל גדול אתם צריכים לדעת, אשר איש ואשה צריכים להיות ותרנים אחד לשני, ולתת תשומת לב אחד לשני, וזו שלמות הבית, ועל ידי זה ממילא יש אהבה והבנה הדדית, אכל הרגע

שרוצים אחד להשתלט על הזולת, דעו לכם שזה הסמ"ך-מ"ם שבא לשבר את הבית. הזהר הקדוש קורא איש לבדו פלג גופא - חצי גוף, נמצא כשאדם מתחתן זה גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "ודבק באשתו והיו לבשר אחד", הינו שניהם חצי חצי, וכיחד הם שלם, מה שאין כן כשאחד רוצה להשתלט על הזולת, זה הסמ"ך-מ"ם, הינו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני עם עשרה אחוזים, וההוא פחות ממני עם עשרה אחוזים, זה כבר נקרא סמ"ך-מ"ם ששים על ארבעים, ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמת, צריך לדעת שהאישי והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מכל האדם (קהלת ד') "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחס להם ולאחד איך יחס", ולכן אם רוצים שלום בית אמת, זה צריך להיות משני הצדדים, הן מהבעל והן מהאשה, לומר אחד לשני, ואז הם חצי חצי שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ויצליחו בחיי נשואיהם.

וכן כלל גדול צריכים לדעת זוג טרי, אשר אין עוד דבר טוב ובריא לזוג כשמתחתנים, כמו לא לערב את ההורים בחיי הנשואין שלהם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", זה הכי בריא שלא צריכים את העזרה של ההורים, וכך לא מחיבים להם כלום וכו' וכו', אף שעל פי רב לזוג טרי זה מאד מאד קשה, כי בתחלת הנשואין צריכים את העזרה של ההורים וכו', עם כל זאת צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להסתדר לבד ולא לערב את ההורים בחיי הנשואין, כי על פי רב כשמערכים את ההורים וכו' וכו', מזה נעשה אחר כך פצוץ בשלום בית, ולכן צריכים לשמר מאד מאד לא לערב את המשפחה בחיי הנשואין, אדרבה, צריכים לחיות ביחד באהבה גדולה מאד, ובהבנה הדדית, ולכבד אחד את השני, ורבנו ז"ל הקפיד על דבר זה

מאד מאד, וזה יסוד בבנין בית שלם, אשרי זוג שמקימים דברים אלו, ואז יחיו ביחד כזוג יונים כל ימי חייהם.

יש ספר "אוצר שלום בית", שזה אוצר של כמה קנטרסים המדברים משלום בית הבנוי ומיסד על דברי רבנו ז"ל, ואשרי זוג טרי שלומדים ביחד בקנטרסים האלו, ואז ידעו איך להתנהג בחיי נשואיהם.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתצליחו בחיי נשואיכם, ואף פעם שלא יהיו ביניכם שום וכוזים ואי הבנות, אלא לחיות ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ולכבד אחד את השני, שזה סוד הצלחת החיים.

המאחל לך חדש מברוך...

ג' צא.

בגלל שאינני מרגיש שום עליה והתקדמות בעבודת השם, נעלם לי החשק והרצון ללמד ולהתפלל

שאלה:

מאת אברהם: שלום וכל טוב לכבוד הרב הצדיק שליט"א. כבר שנים רבות אני מקרב לרבנו הקדוש, והיו זמנים שלמדתי הרבה מאד בהתמדה רבה והתבודדתי בכל יום, אך מכיון שלא הרגשתי שום עליה והתקדמות בעבודת השם יתברך נפלתי בדעתי, ולאט לאט ברחו לי כל הרגש וההתלהבות שהיו לי בתחלת ההתקרבות.

היום, לצערי הרב, אני כבר לא לומד ובקשי מתפלל ואני מרגיש שבור לרסיסים. אשמח אם הרב הצדיק יחזק את נפשי האמללה כדי שאוכל לעשות התחלה חדשה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, א' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מוהרנ"ת ז"ל כתב (שיחות הר"ן סימן רמ"ד) ששמעתי מאחד מחשובי אנשים איש כשר וירא שמים ועובד את השם באמת, שאמר לו רבנו ז"ל, שיש בני אדם עובדי השם, שאין השם יתברך מראה להם מה שפעלו כל ימי חייהם, רק אחר מותם בעולם הבא, אז יראו מה שפעלו. והבנתי שרבנו ז"ל אמר לו דבר זה לענין התחזקות לבל יפל בדעתו מה שכבר עסק בעבודת השם, ועדין אינו רואה בעצמו שום פעלה, כי יש שאינו יכול לראות כל ימי חייו מה שפעל כי אם לאחר כה, עין שם.

והאריך בזה (לקוטי הלכות ברכת השחר הלכה ה' אות מ"ב) שםפרש את הפסוק (ויקרא כ"ב ז) "ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים", שמרמוז על ביאת שמשו ביומו האחרון בעת פטירתו, שהוא בחינת ביאת השמש של כל ימי חייו, שיש שעקר גמר טהרתו יזכה רק אחר ביאת שמשו לגמרי, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (יומא פ"ק ו) שיש כמה וכמה שאף על פי שעשו תשובה והיה להם יסורים, עדין תשובה ויום כפור ויסורין תולין עד יום המיתה שמכפר.

ועל כן כל מי שהוא בבחינה זאת, אם יפל חס ושלום בדעתו מחמת זה שעובר עליו מה שעובר וכו', לא יזכה גם אחר יום המיתה, שהוא אחר ביאת שמשו, לאכל מן הקדשים, כי בודאי הטמא לגמרי ולא טבל עדין אין מועיל לו הערב שמש, רק זה שהתיגע כל ימיו בכל מה שעבר עליו והתחזק ברצון חזק בכל יום אליו יתברך וכו', וטבל במקוה והתחיל בכל יום להטהר עצמו וכו', אף על פי שלא עלתה בידו להטהר בשלמות, אף על פי כן לית רעותא טבא דאתאביד, מכל שכן דבור טוב ומעשה טוב, עד שיזכה שישלם טהרתו אחר

ביאת שמשו ביומו האחרון, בסוד "ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים", שהוא חלקו הטוב לעולם הבא שיזכה אליו תכף אחר ביאת שמשו ולא יצטרך להתגלגל ולסבל מה שצריך לסבל מי שלא הכין את עצמו כלל בימי חייו, כי אז ביום האחרון מתקבצים כל מה שחטף טוב בזה העולם בכל יום ויום וכל רצון ורצון טוב שהיה לו בכל יום ויום כל ימי חייו, ורק זה הוא תקותו והשארתו לנצח. ואז ידע ויבין כל אחד ואחד החלוק שבין מי שהשתדל ורדף אחר התכלית ברצונות חזקים בכל יום אף על פי שלא זכה אליו בשלמות ובין מי שלא השתדל כלל.

וכמו שכתוב (מלאכי ג) "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלקים לאשר לא עבדו", שיהיה חלוק אפלו בין מי ששנה פרקו מאה פעמים למי ששנה פרקו מאה פעמים ואחד (תגיגה ט), מכל שכן וכל שכן בין המשתדל לאינו משתדל. והעקר כפי התקרבותו לצדיקי אמת הנכללים בזקנים דקדושה העוסקים להעלות כל הנופלים והרחוקים מאד מאד ממקומם שהם לרצון עליון, אשרי שיאחז בהם, עין שם.

ולכן ראה לחזק את עצמו ביתר שאת וביתר עז, ושום דבר לא יוכל להפיל אותה, ואף שמר ומרור לך מאד, דע לך שכל היגיעות והטרחות שיגיעת וטרחת כל השנים שאתה מקרב אל רבנו ז"ל לא הלכו לריק וכו', ולכן ראה להמשיך ביתר שאת וביתר עז, ואל תסתכל על שום דבר שבעולם שמחליש את דעתך, כי זה הסמך-מ"ם שרוצה לשבר אותך וליאש אותך כאלו כבר אין לך תקוה וכו' וכו', מאחר שאתה לא רואה שום דבר וכו' וכו', אתה צריך להבין שיכול מאד להיות שאתה מאותן הנשמות שלא מגלים להם בחיים חיותם מה שפעלו כל זמן שהיו חיים בזה העולם.

מספר שהרב הקדוש רבי אברהם מקאליסק זכותו יגן עלינו שהיה גר בסוף ימיו בעיר טבריה הלך פעם לבית הכנסת להתפלל ועל הדרך הוא רואה זקן בגיל שמונים שבוכה מאד, ושאל לו הצדיק

סבת בכיתו. וענה לו: אני רוצה למות! ונתן הצדיק צעקה עליו: הוי שוטה שכמותך! האם לא כדאי לחיות עוד יום כדי להלביש תפלין?! הינו כדאי לחיות שבועים שמונים שנה כדי להניח פעם אחת תפלין, ומכל שכן כשבר ישראל זוכה בכל יום לקים כל כך הרבה מצוות, ראוי לו לשמח מאד מאד, ולא להתיאש מהחיים שלו, ובאמת אמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבה מלאים מצוות כרמון.

ומכל שכן וכל שכן שיש לנו בכל יום ויום מאה מצוות כמאמרם ז"ל (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ה') תני בשם רבי מאיר: אין לך אחד מישראל שאינו עושה מאה מצוות בכל יום - קורא את שמע ומברך לפניה ולאחריה, ואוכל את פתו ומברך לפניה ולאחריה, ומתפלל שלשה פעמים של שמונה עשרה, וחוזר ועושה שאר מצוות ומברך עליהן. וכן היה רבי מאיר אומר אין לך אדם בישראל שאין המצוות מקיפות אותו - תפלין בראשו ותפלין בזרועו, ומזוזה בפתחו, מילה בבשרו, ארבע ציציות בטליתו מקיפין אותו, הוא שדוד אמר (תהלים קי"ט) "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך", וכן הוא אומר (תהלים ל"ד) "חנה מלאך הוי"ה סביב ליראיו ויחלצם".

על אחת כמה וכמה איך צריכים לרקד בכל יום מהזכות הגדולה הזו שיש לנו בכל יום כל כך הרבה מצוות, וראוי לנו לשיר בכל יום "אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירשתנו".

המאחל לך חדש מברך...

ג' צב.

רבנו אמר: "אלו היו שומעין תורה אחת שלי עם הנגון והרקוד שלה, היו כלם בטלים". מה הכוונה?

שאלה:

מאת אליהו: שלום לצדיק הקדוש.

מובא בספר 'חיי מוהר"ן' בחלק מעלת תורתו אות א': "אמר: העולם לא טעמו אותי כלום עדין. אלו היו שומעין רק תורה אחת שאני אומר עם הנגון והרקוד שלה, היו כלם בטלים בבטול גמור. הינו כל העולם כלו אפלו חיות ועשבים וכל מה שיש בעולם הכל היו מתבטלין בכלות הנפש מגדל עצם התענוג המפלא והמפלג מאד מאד. מה הכוונה? ואיזה נגון ורקוד יש לתורה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אליהו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרבנו ז"ל הפליג מאד מאד במעלת תורתו, עד כדי כך שבפרוש גלה שלקח את תורתו ממקום שאף אחד עדין לא הגיע לשם, ממילא מה הקשיא שאתה שואל? אדרבה, יכולים לראות דבר נפלא מאד, אשר זה כבר למעלה ממאתים שנה מאז הסתלקות רבנו ז"ל לעילא ולעילא, ואין עוד ספר שבני אדם ימצאו את עצמם שם כמו ספרי רבנו ז"ל, עד שמי שרק לוקח ספר אחד מספרי רבנו ז"ל בידיו מתפלא איך הבעל מחבר הזה יודע בדיוק מה עובר עלי? ולכן צריכים לדעת שרבנו ז"ל לקח את התורה שלו ממקום עליון כזה שאי אפשר לתאר ולשער כלל, אשר משם יוצאים אורות נוראים ונפלאים עד מאד, שהכל בסוד שיר ונגון וכו', כי יש מקומות למעלה

למעלה וכו' וכו', ששם לא שיך אפלו לומר דבורים אלא שיר וכו',
שזה סוד שיר השירים שבא מהמקום הכי עליון, בסוד שיר השירים
קדש הקדשים.

ולכן כל אחד צריך להסתכל רק על עצמו, באיזה לכלוף ובאיזה
בין ובאיזה זבל וזהמא היה וכו' וכו', והנה פתאום בא אליו איזה
ספר מספרי רבנו ז"ל והפך לו את כל הבחירה לגמרי, ומתחיל לדבר
אל הקדוש ברוך הוא כמו שמדברים אל בשר ודם, הנשמע דבר כזה
פעם? או הנראה דבר כזה פעם?

ואל תשכח שמדבר ברבי של למעלה ממאתים שנה שיכול רק
על ידי ספריו להפך את הבחירה של האדם מההפך אל ההפך, עד
שאדם יברח לאיזה מקום שאין שמה אף אחד ויתחיל לדבר אל
הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, כאשר ידבר איש אל רעהו, מכל
זה יכולים להבין את עמק תורתו שבא ממקום כזה שאף אחד לא
הגיע לשם, וידוע מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"א)
שדוד המלך חבר את ספר התהלים ברוח הקדש כל כך גבוה, עד
שכל בר ישראל יכול למצא את עצמו שם כאלו זה שיך לכל אחד
ואחד, כי הוא מוצא את עצמו בכל מזמור ומזמור וכו' וכו', וכמו כן
עם ספרי רבנו ז"ל - תורתו הקדושה באה ממקום כל כך גבוה, עד
שכל מי שרק מסתכל בזה בעין האמת, מוצא את עצמו שם, והוא
מתפלא איך הרבי הזה יודע בדיוק מה שאני צריך וכו', ואיך הוא
יודע בדיוק מה עובר עלי וכו', ויודע איך לחזק אותי וכו', ולכן זה
הנגון והשיר שיתגלה לעתיד לבוא, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי
מוהר"ן חלק ב' סימן ח') שזה שיר ההשגחה, שיר של הד' עולמות, שיר
של חסד, שעל זה רמז הנביא (ישעיה נ"ח) "כשופר הרם קולך והגד
לעמי פשעם" וגו', כי על ידי השיר הזה הצדיק יודע איך להוכיח את
נשמות ישראל בבחינת אהבה וקרוב, ומכניס בהם ריח טוב, ולכן
כשפ"ר ראשי תבות פשוט כפול שלש רבוע, שהוא השיר המשקה
את הגן, והוא מהפך את העולם הזה לגן עדן.

אשרי מי שמתמיד בספרי רבנו ז"ל, שזה ינקה לו את מחו ודעתו, ויזכה שיאיר עליו אור השגחתו הפרטי פרטית, עד שיזכה לפתח את הפה שלו וילדבר אל הקדוש ברוך הוא, ויתקיים אצלו (דברים ל"ד י) "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו הוי"ה פנים אל פנים", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ו) משה רבנו נמצא אצל כל בר ישראל, ומעורר אותו לקיים כל מצוה ומצוה, ולכן רבנו ז"ל פותח את העינים לכל אחד ואחד, עד שיפיר את הקדוש ברוך הוא פנים אל פנים, ויקים אצלו (במדבר י"ב ח) "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת הוי"ה יביט וגו', כי (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ס"ז) הצדיק האמת פותח את העינים של כל בר ישראל שמקרב אליו, עד שיראה את שם הוי"ה מאיר לפני עיניו, והוא מתחיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבין אל אביו, אשרי האיש שזוכה להיות מקרב אל רבנו ז"ל עם אמת לאמתה, ומתמיד בספריו הקדושים, שאז אל רב טוב הצפון יזכה.

המאחל לך חדש מברך...

ג' צג.

למרות כל ההשתדלות שלי אינני מוצא את הזוג והיצר הרע מתגבר עלי

שאלה:

מאת גולן: למוהר"א ש שלום.

אני בן עשרים וארבע, וברוך השם הייתי אצל רבנו כבר שלש פעמים. אני טובל בכל יום פעם או פעמים, משתדל לקבץ בכל יום עתים לתורה ולקרא את התקון הכללי'. לפני השנה אני קורא קריאת שמע שעל המטה ולומד לקוטי מוהר"ן, אף עדין היצר מתגבר עלי מדי לילה כשאני ישן. מדוע? בנוסף, אני מתפלל כבר הרבה זמן שאזכה למצא את זוגי,

וגם נרשמתי אצל כמה שדכניזות אבל עדין אין שום הצעה על הפרק. מה עלי לעשות? אשמח למענה, תודה ובריאות איתנה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא, ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גולן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית להיות אצל ציון רבנו ז"ל, ואשרי ואשרי שאתה זוכה לקבע עתים לתורה בכל יום, ולהתבודד עמו יתברך, שאין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אדם שזוכה להיות אצל ציון רבנו ז"ל ובפרט בראש השנה, וכן זוכה לקבע עתים לתורה ולומד בכל יום מקרא, משנה, גמרא ומדרש, שהד' למודים האלו הם כנגד הד' עולמות - אצילות, בריאה, יצירה ועשייה, ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ס"ו סימן ג') שהברכה שברך יצחק את יעקב בנו "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש", זה טובב על הד' למודים האלו, "מטל השמים" - זו מקרא, "ומשמני הארץ" - זו משנה, "דגן" - זו תלמוד, "תירש" - זה אגדה; הרי שלך לפניך, שיצחק ברך את בנו יעקב שילמד בכל יום את הד' למודים האלו.

אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל, אלא לא מחסיר יום אחד מללמד את הד' למודים האלו, ואז טוב לו לנצח, כי רק זה מה שישאר ממנו, ומכל שכן וכל שכן כשזוכים להתבודד עמו יתברך ולדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו - אין לתאר ואין לשער את מעלתו בשמים, כי כל דבור ודבור עושה רשם גדול בכל העולמות.

אתה צריך לדעת שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן המשדך כל השדוכים, ולכן כל מי שזוכה לנסע

אצל ציון רבנו ז"ל, וְשׁוֹפֵף אֶת לְבוֹ שָׁם לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ שְׁצַרִיךְ שְׁדוּף, אָזִי תִכְף נוֹשָׁע וְכוּ', וּמָה שֶׁהִרְבֵּה אֹמְרִים שְׁנִסְעוּ וּבִקְשׁוּ שְׁדוּף וְלֹא מִצָּאוּ, הִבְעֵיָה הִיא לֹא מִהַשְׁדָּכֵן וְכוּ' אֲלֵא מִהַרוּק אוֹ הַרוּקָה, וְאֲנִי רָגִיל לֹמֵר עַל מָה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יְבָמוֹת סג.) נְחִית דְּרָגָא נְסִיב אֵיתְתָּא, שְׁצַרִיכִים לְרִדַת מְדֻרְגָה וְאִז מוֹצְאִים אֶת הַזְּוֹג, כִּי בְּדֻרְךָ כָּלֵל בְּחֹר אוֹ בְּחֹרָה הֵם גְּאוּתָנִים וְכוּ', וְלֹא מֵתָאִים לָהֶם לְקַחַת אֶת זֹאת אוֹ אֶת זֶה וְכוּ', וְחוֹשְׁבִים לְעֶצְמָם: "אֲנִי הֵכִי חֲכָם וְהֵכִי יָפֵה וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֶה?", אוֹ "אֲנִי הֵכִי חֲכָמָה וְהֵכִי יָפֵה וְהֵכִי מְשֻׁכְּלָה וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֶה?", וְהֵם מְסֻתּוֹבְבִים וּמְחַפְּשִׁים אֶת הַזְּוֹג שְׁלָהֶם כְּפִי הַדְּמִיוֹן שְׁנִכְנַס בְּכָל אֶחָד וְאֶחָת כְּאִלוֹ מִי יוֹדֵעַ מָה הֵם, וְהֵם מְחִיבִים שְׁיִבּוֹא לָהֶם זְוֹג מְשֻׁהוּ שְׁעֲדִין לֹא נִבְרָא וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה מְחַפְּשִׁים וְכוּ' וּמְסֻתּוֹבְבִים וְיוֹצְאִים לְפָגִישׁוֹת פֶּן וְאוּלֵי אֲמַצָּא אֶת בְּחִיר לְבָבִי שְׁיִבּוֹא אֵלַי עַל סוּס לְבָן עִם שְׁקִים מְלֵאִין כֶּסֶף וְכוּ', וּבִשְׁבִיל זֶה הִבְחֹר אוֹ הִבְחֹרָה מְחִפִּים עַד שְׁיִוָּלַד זְוֹג כְּזֶה, וּבֵין כֶּף הֵם לֹא קוֹלְטִים שְׁהִזְמֵן לֹא מְחַכָּה, כְּמֵאֵמֶר הַחֲכָם "הִזְהַר מִן הַזְּמֵן כִּי הוּא אוֹיֵב רַע מְאֹד", וְעַד שְׁתּוֹפְסִים אֶת עֶצְמָם רוֹאִים שֶׁהֵם כְּבָר בְּגִיל שְׁלֵשִׁים, וּמָה עוֹשִׂים עֲכָשׁוּ? עַל זֶה בָּאִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים וְנוֹתְנִים לָנוּ עֲצָה (יְבָמוֹת סג.) נְחִית דְּרָגָא נְסִיב אֵיתְתָּא - תְּרַדוּ מְדֻרְגָה וְאֵל תַּחְזִיקוּ מֵעֶצְמָכֶם כֹּל כֶּף בְּגִדּוֹל וְכוּ', וְאִז תִּמְצְאוּ בְּקִלּוֹת זְוֹג שְׁיִתְאִים לָכֶם.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁנִזְכֶּה לְהַכְנִיס בְּעֶצְמָנוּ דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִז יִשְׁתַּנּוּ לָנוּ כָּל הַחַיִּים לְטוֹבָה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חֹדֶשׁ מְבָרֵךְ...

ג' צד.

**אני מלמד את תלמידי לעצם את העינים ולציר בדעתם
את שם השם. האם יש בזה בעיה?**

שאלה:

מאת עז: שלום לצדיק.

כגון להיום אני מתנדב ומוסר שעורי תורה לילדים יתומים וילדים מבתים הרוסים שיש להם בעיות רכוז ומשמעת קשות. לפני השעור אני מבקש מהם לעצם את העינים ולציר את שם השם אות אחר אות. האם יש בזה בעיה הלכתית? תודה מראש

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל עז נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אדם שזוכה לעזור לילדים שבאים ממשפחות הרוסות וכו', או ילדים יתומים וכו', שזה מאד מאד חשוב בעיניו יתברך, ואין להסביר את גדל המצוה הגדולה הזו. עם כל זאת, בחנוף צריכים לדעת איך להתנהג, לא יכולים להעמיס על הילדים יותר מדי, צריכים ללמד אותם את החמור עם חכמה עצומה ועם אהבה גדולה ועל ידי קרוב לבבות, ולא על ידי תקיפות, וכן לא לבקש אותם דברים שיהיה להם קשה לקיים את זה, כגון לעצם את העינים ולציר את שם השם וכו', כי זה לא שייך לילדים, ואפלו לא למבגרים וכו'.

אדם צריך להיות כל כך דבוק בו יתברך באמונה פשוטה, עד כדי כך שלא יהיה למראה עיניו אלא אמתת מציוותו יתברך, ואז ממילא יאיר לו שם הו"ה לפני העינים, ולא שיקח את זה בחזקה

וכו' וכו', וכבר אמר הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע (נעם אלימלך - נח) "סימן לבעל תשובה גמור - כשהשם הקדוש שם הוי"ה ברוך הוא עומד לנגד עיניו הוא סימן שתקן ביראתו כל חטאיו", אבל לא להכריח זאת לילדים קטנים וכו', ומה גם שבאים ממשפחות הרוסות וכו', שיכניסו את זה בראש וכו', שזה לא שיך לגמרי וכו', והלואי שמבגרים יגיעו לזה.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתחדיר בהילדים אמונה פשוטה בו יתברך, וירגילו את עצמם לדבר אליו יתברך, ותגלה להם את כל הענין של שיחה בינו לבין קונו, שאין למעלה מזה.

המאחל לך חדש מברך...

ג' צה.

מה דעתו של הרב בענין בדיקת 'דור ישירים'?

שאלה:

מאת מעין: שלום לכבוד הרב.

בשנים האחרונות נפוץ בצבור החרדי המנהג לבצע לפני היציאה לשדוכים בדיקת "דור ישירים", שהיא בדיקה גנטית בה בודקים את הבחור והבחורה עוד לפני שיוצאים לשדוך על מנת לוודא מראש שאין סכונ בלדת ילדים משתפים. מה דעתכם על כך?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד

שלום רב אל מעין תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

היום הכל יותר פתוח ויותר מפתח וכו' ולכן זה לא נורא
 אם הזוג לפני שמתחתנים עושים בדיקת "דור ישרים", שיכולים
 לראות מראש אם אין סכונ בלדת ילדים משניהם, ואין בזה שום
 עולה כלל.

העקר הוא רק תפלה - לבקש ממנו יתברך על כל פרט ופרט,
 כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, וכבר ראינו אנשים
 שעשו את בדיקת "דור ישרים" ולא הצליחו, ולכן העקר הוא תפלה,
 רק לבקש ממנו יתברך, אשר אמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה, פרשה
 ל', סימן ג) בדורות הללו שאין להם לא מלך ולא נביא לא כהן ולא
 אנרים ותמים ואין להם אלא תפלה זו בלבד, אמר דוד לפני הקדוש
 ברוך הוא: רבנו של עולם, אל תבזה את תפלתם! (תהלים ק"ב) "תכתב
 זאת לדור אחרון" - מכאן שהקדוש ברוך הוא מקבל השבים, "ועם
 נברא יהלל י"ה" - שהקדוש ברוך הוא בורא אותן בריה חדשה, כי
 בלי תפלה אי אפשר לזו, וכל דבר קטן צריכים לבקש את הקדוש
 ברוך הוא, כך גלה לנו רבנו ז"ל, ומי שמרגיל את עצמו לבקש כל
 דבר ממנו יתברך, על ידי זה יש לו הצלחה מפלגת.

עם כל זאת כדאי לזוג לפני שמתחתנים לעשות בדיקת "דור
 ישרים", והקדוש ברוך הוא ישמר את עם ישראל שלא תצא שום
 תקלה מביניהם, ויולידו בנים ובנות חיים וקיימים וכריאים ושלמים
 בנפשם ובשכלם.

המאחל לך חדש מברך...

ג' צו.

**לְאַחֲרוֹנָה אָנִי מְקַבֵּל צִיּוּנִים נְמוּכִים בְּבֵית-הַסֵּפֶר. מָה
עָלֵי לַעֲשׂוֹת?**

שְׁאֵלָה:

מַאת נְאוּר: שְׁלוֹם כְּבוֹד הָרַב.

שְׁמִי נְאוּר, אָנִי בֶן אַרְבַּע-עָשָׂר וְחֻצֵי וְלוֹמֵד בְּכֶתֶה ט'. אָנִי
לוֹמֵד בְּבֵית סֵפֶר חֲלוּנִי, אֲבָל לְמֵרֹת זֹאת אָנִי שׁוֹמֵר שְׁבֵת,
וְהוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֻסֶת בְּשַׁבָּת.

בְּזַמַּן הָאֲחֵרוֹן הַצִּיּוּנִים שְׁלִי יֵרְדוּ בְּאִפְסָן מִשְׁמֵעוֹתַי, מִשְׁהוּ שְׁלֹא
הֵייתִי רְגִיל אֱלֹוִי, וְאִף שֶׁקִּבַּלְתִּי עַל עֲצָמַי לְקוֹם יוֹתֵר מִקֶּדֶם
בְּבִקּוּר כְּדִי לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין - עֲדִין אֵינֶנִּי רוֹאֶה שׁוֹם שְׁנוּי. אֶשְׁמַח
אִם תּוּכַל לַעֲזֹר לִי וּלְהַגִּיד לִי מָה לַעֲשׂוֹת אוּ מָה עָלַי לְשִׁנוֹת.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ב' דְּרָאשׁ חֲדָשׁ כִּסְלוֹ ה'תשע"ד

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל נְאוּר נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אָנִי מְאֹד מְאֹד שֶׁמַּח שְׂמֵחַ שְׂאֵתָה מְנִיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין, כִּי אֵין לְתֵאָר
וְאֵין לְשַׁעַר אֶת הַזְּכוּת שֶׁל אָדָם שְׁזוּכָה לְהַנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין, עַד
כְּדִי כִּף שְׂאֵמְרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְנַחֵת מ"ה) כָּל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין מֵאֲרִיף
יָמִים, וְאֵמְרוֹ (פְּסִיקְתָא זוֹיטְרְתָא שְׁמוֹת) כָּל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין כְּאֵלוֹ קָרָא בַּתּוֹרָה,
וְאֵמְרוֹ (יִלְקוּט שְׁמוֹת, רַמְזוֹ רכ"ב) אֵמְרוֹ יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַמְּקוֹם אָנוּ רוֹצִים לְגַע
בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה אֲבָל אֵין לָנוּ פְּנָאִי, אֵמֵר לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
קִימוּ מִצְוֹת תְּפִלִּין וּמַעֲלָה אָנִי עֲלֵיכֶם כְּאֵלוֹ אַתֶּם יִגְעִים יוֹמָם וְלַיְלָה;
וְאִם הִיָּה אָדָם יוֹדֵעַ אֶת מַעֲלַת הַזְּכוּה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין שֶׁל יָד וְתְּפִלִּין
שֶׁל רֵאשׁ, הִיָּה נִזְהָר בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְהַמְצָנָה הַזֹּאת מִמִּשְׁכַּת לְאָדָם חַיִּים
וְדַבְּקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵמְרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְנַחֵת מ"ג):

כָּל שֵׁשׁ לוֹ תַּפְלִין בְּרָאשׁוֹ וּתַפְלִין בְּזָרוּעוֹ, הַכֹּל בְּחִזּוּק שֶׁלֹּא יִחָטָא;
כִּי כְּשֶׁאָדָם שָׁשׁ וְשָׂמַח עִם מְצוֹת תַּפְלִין שֶׁהֵנִיחַ הַיּוֹם, הַשְּׂמִיחָה שֶׁל
הַמְצָוָה לֹא תִתֵּן לוֹ לַחֲטָא, וְלִכֵּן אֲשַׁרִי מִי שֶׁנִּזְהָר מְאֹד מְאֹד בְּמְצוֹת
תַּפְלִין.

בְּעֵינַי הַצִּיּוֹנִים בְּלִמּוּדִים וְכוּ', הָעֵקֶר תְּלוּי כְּפִי שֶׁתַּכְנִים אֶת
עֲצָמְךָ בַּחֲמֵר וְתַחֲזֹר עַל זֶה כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים, אֲזִי יַעֲלוּ לְךָ הַצִּיּוֹנִים
יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי מִי שֶׁשׁוֹקֵד בְּלִמּוּדוֹ מְצָלִיחַ, כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי הַשְּׂקִידָה
בְּלִמּוּד הַחֲמֵר.

הַמֵּאֲחִל לְךָ חֲדָשׁ מְבָרֵךְ...

ג' צז.

**אֲנִי נִמְשָׁךְ מְאֹד לְמוֹזִיקָה. הָאֵם זֶה אוֹמֵר שֶׁזֶהוּ יַעוּדֵי וְעָלִי
לְהַתְחִיל בְּקִרְיָה מוֹזִיקָלִית?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת גִּיא: לְכַבֹּד קִדְשַׁת מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.

אֲנִי נָשׂוּי וְאָב לַחֲמִשָּׁה יְלָדִים. הַמְקֻצוּעַ שֶׁמְהַוֶּה אֶת מְקוֹר
פְּרִנְסָתִי הַיּוֹם הוּא סוֹפֵר סֵת"ם, וּבְנוֹסֶף לָזֶה, זְכָנִי הַשֵּׁם
גַּם לִנְגֹן וְלִכְתָּב שִׁירִים. לִפְנֵי כַּחֲצֵי שָׁנָה סִימַתִּי לְהַפִּיק אֶת
הַדִּיסקָ הָרֵאשׁוֹן שְׁלִי, אֲךָ עֲדִין לֹא שׁוֹקֵתִי אֶת הַדִּיסקָ לַחֲבִיזוֹת,
וְאַחַת הַסְּבוֹת לְכָרְ שְׂאִינְנִי "דוֹחֶף" אֶת עֲצָמֵי קְדִימָה בְּתַחוּם
הַמוֹסִיקָה, הִיא מְפַנֵּי שֶׁכֶּאֱשֶׁר עוֹלִים בִּי רְגָעִים שֶׁל "הַתְּעוֹרְרוֹת
רוּחָנִית" וְרָצוֹן לְקִרְבַּת הַשֵּׁם, אֲזִי הַכֹּל מִתְגַּמֵּד לְעִמַּת זֶה, וְאֲנִי
מְבִין שֶׁהַמוֹסִיקָה זֶה לֹא הָעֵקֶר וְלֹא הַתְּכִלִית וְכוּ'. לְעִמַּת זֹאת,
שׁוֹב וְשׁוֹב עוֹלָה בִּי הַכְּמִיָּה לִנְגוֹן, וְאֲנִי מוֹצֵא אֶת עֲצָמֵי נִמְשָׁךְ
לְשֵׁנֵי הַכּוֹנִים לֵלֵא בְּחִירָה.

אִי אֶפְשָׁר לְהַתְּעַלֵּם מִהַעֲבָדָה שְׂאֵם אֶפְנֶה לְקִרְיָה מוֹסִיקָלִית,

אז מן הסתם זה יבוא על חשבון הלמוד, כי זה יצריך זמן לחזרות והופעות וכו', ולכן אני שואל: האם ענין המוסיקה הוא יעוד שהשם נתן לי ועלי לממש אותו ולנסות לפנות לקריירה מוסיקלית, או שזה בכלל לא בגדר 'יעוד', אלא רק מתנה נחמדה שמשמחת את נפשי, וממילא אין ענין 'להשתגע' סביב השאלה שמא לא ממשתי את היעוד שלי, והעקר הוא להקדיש את הזמן היקר בלמוד ועבודת השם?

אשמח לקבל את תשובת הצדיק אשר תסלק את הספקות שלי. בתודה ובברכה

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל גיא נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שהשלמות בזה העולם שאדם צריך להגיע אליה היא שמחה - לשמח כל כך בו יתברך עד שיזכה להרגיש את אמתת מציאותו יתברך איך שהוא מחיה ומנהיג ומקים את כל הבריאה כלה, כי על ידי תקף השמחה נפתח לו המוח וזוכה לישוב הדעת כזה שאין לתאר ואין לשער כלל, וגם הנביאים לפני שזכו לנבואה שזה עצם הדבקות באין סוף ברוך הוא, לא זכו לזה אלא על ידי שיר ונגון, כמו שכתוב (שמואל א' י"ה) "ופגעת חבל נביאים ירדים מהבמה ולפניהם נבל ותף וחליל וכנור והמה מתנבאים", כי אי אפשר להגיע לשלמות הדבקות בטול אל האין סוף ברוך הוא, אלא על ידי תקף השמחה. ולכן תמשיך עם התחביב שנתן לך הקדוש ברוך הוא, שתוכל לנגן ולכתב שירים, אשריך ואשרי חלקך, תמשיך בזה ואל תתביש משום בריה שבעולם, כי מעלת האדם השמח ומשמח את אחרים, אי אפשר להסביר כלל, כי השמחה מדבקת את האדם באין סוף ברוך הוא.

בַּעֲנֵן סוֹפְרוֹת וְכוּ', זָכַר מֵה שְׁאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֲרוּבֵין י"ג.) שֶׁסֵּפֶר רַבִּי מֵאִיר כְּשֶׁבֵאתִי אֶצֶל רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אָמַר לִי: בְּנֵי מֵה מְלֹאכְתָּךְ? אֲמַרְתִּי לוֹ: לְבַלֵּר אָנִי. אָמַר לִי: בְּנֵי הָיוּ זֶהִיר בְּמִלְאכְתָּךְ שְׁמֵלֹאכְתָּךְ מְלֹאכֶת שָׁמַיִם הִיא, שְׁמָא אַתָּה מַחְסֵר אוֹת אַחַת אוֹ מִיִּתֵר אוֹת אַחַת נִמְצְאת מַחְרִיב אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ; וְלִכֵּן אַתָּה צְרִיף לְדַעַת שְׁאַמְנוֹת הַסּוֹפְרוֹת זוֹ מְלֹאכָה קְדוּשָׁה מְאֹד מְאֹד, וְתִקְבֵּל עַל עֲצֻמְךָ אַף פַּעַם לֹא לְכַתֵּב לֹא תִפְלִיץ לֹא מְזוּזוֹת וְלֹא סֵפֶר תּוֹרָה, בְּלֵי שְׁתַּלַּךְ קִדְּם לְמִקְוֵה, כִּי סוֹפְרוֹת זוֹ אֲמָנוֹת קְדוּשָׁה מְאֹד מְאֹד.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַקְפִּיד לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא וּמְדַרְשׁ, אֲשֶׁר הִד' לְמוֹדִים הָאֵלוּ הֵם כְּנֶגֶד הִד' עוֹלָמוֹת - אֶצִּילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה וְעִשְׂיָה, וְאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ס"ו, סִימָן ג') שֶׁהַבְּרָכָה שֶׁבִּרְךָ יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב בְּנוֹ "וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרַב דָּגָן וְתִירֵשׁ", זֶה סוֹבֵב עַל הִד' לְמוֹדִים הָאֵלוּ: "מִטַּל הַשָּׁמַיִם" - זוֹ מִקְרָא, "וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ" - זוֹ מִשְׁנָה, "דָּגָן" - זוֹ תַלְמוּד, "תִּירֵשׁ" - זֶה אֲגָדָה; הִרִי שְׁלֹף לְפָנֶיךָ, שִׁיִּצְחָק בִּרְךָ אֶת בְּנוֹ יַעֲקֹב שִׁילְמַד בְּכָל יוֹם אֶת הִד' לְמוֹדִים הָאֵלוּ, אֲשֶׁרִי מִי שְׁאַיִנוּ מִטְעָה אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל, אֶלֶּא לֹא מַחְסִיר יוֹם אֶחָד מִלְלַמֵּד אֶת הִד' לְמוֹדִים הָאֵלוּ, וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ לְנַצַּח, כִּי רַק זֶה מֵה שִׁישְׁאָר מִמֶּנּוּ. הַמֵּאֲחֵל לָךְ הַדָּשׁ מִבְּרַךְ...

ג' צח.

אָנוּ רוֹצִים לְזַכּוֹת אֶת הַרְבִּים בְּיוֹם חֲתַנְתָּנוּ. אֵיזָה קוֹנְטֵרַס כְּדָאֵי לָנוּ לְתַת לְאוֹרְחִים כְּמַתָּנָה?

שְׂאֵלָה:

מַאת יִצְחָק: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק הַיָּקָר שְׁלוֹם רַב. בְּרַצוֹנָנוּ לְהַפִּיץ בְּיוֹם חֲתַנְתָּנוּ כְּהוֹדָאָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,

לרבנו הקדוש, ולכם, קונטרסים שמדברים מענין חזקן וקרוב
רחוקים. האם יש קונטרס מסים שאתם ממליצים עליו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש קונטרס "מציאת הזוג" שזה קונטרס מאד מאד נצרך
לרוקים ולרוקות שמסתובבים שבורים ורצוצים מכל מה שעובר
עליהם וכו', ולכן כדאי לחלק את זה בחתנות, וכן יש קונטרס "יום
הנשואין" שבו יש את כל ההנהגות לדעת איך להתנהג ביום החפה,
וגם זה יכולים לחלק בחתנות, ויש עוד המון קונטרסים המושכים
את הלב של האדם אליו יתברך שכדאי להפיץ אותם, ולכן מה שרק
לא תפיעו תבוא עליכם ברכה.

רבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד על ענין הפצת מעינות החכמה
חוצה, אשר בפרוש גלה לנו (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן י"ד) שעל ידי
שמקרבם בני אדם לעבודת השם יתברך מעלים את כבוד השם
יתברך לשרשו, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פ"ח.) על הפסוק
(ירמיה ט"ו) "אם תוציא יקר מזולל" - אלו שמקרבם בני אדם לעבודת
השם יתברך, כי זה נקרא מוציא יקר מזולל, הינו מזילותה דגלותא,
ולכן כל מי שמפיץ את ספרי רבנו ז"ל, זכותו גדולה בשמים, והלואי
שנזכר לצית את מוהרנ"ת ז"ל שהניח לנו צואה ארבעה ימים לפני
הסתלקותו ואמר אז לאנשי שלומנו: "העבדא שלכם יהיה יפוצו
מעינותיה חוצה".

מה אמר לה, לאחרונה התחילו להדפיס סדרה חדשה של ספר
"שאלות ותשובות בחסידות ברסלב", שמדבר מכל הבעיות שרק יש
לאדם וכו', ומתירן את כל הקשיות והספקות שרק יש להם, ומגלה

להם עצות נוראות ונפלאות איך להחזיק מעמד, אזי כדאי לעסק בהפצתם בין נשמות ישראל.

המאחל לך חדש מברך...

ג' צט.

רבנו נפטר לפני צדי"ק שנים. האם יש לשנה זו משמעות מיוחדת?

שאלה:

מאת משה: לכבוד רבנו, מקים עליה של חסידות ברסלב. לאחר ההודאה על החזק הרב שאני שואב מדבריכם, ובפרט מספרי 'אשר בנחל' אשר היו לי לעזר ואחיסמוך ברגעי צוקה ומשבר, אשיחה את נפשי בשאלתי: האם ישנה משמעות כלשהי לכה שאנחנו נכנסים עתה לשנת צדי"ק מפטירתו של הצדיק רבנו ז"ל שנפטר לפני מאתיים וארבע שנים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שפכל שרבנו ז"ל עולה מעלה מעלה וכו', כף יורד מטה מטה, ולכן יען שעכשו הוא מאתיים וארבע שנים מאז שעלה ונתעלה רבנו ז"ל למעלה למעלה שזה מספר צדי"ק (שעולה מאתיים וארבע), בודאי יש בכחו לרדת לעמק עמקים עד השאול תחתית ומתחתיו ששם נמצאים נשמות ירודות ונפולות ופגומות, והוא יכול להעלות אותם מעלה מעלה, ולכן אשרי מי שזוכה דיקא בשנה זו להפיץ את ספרי רבנו ז"ל יותר ויותר, לגלות ולפרסם את

האור הגנוז לכלל נשמות ישראל, כי אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אדם שזוכה להפיץ את מעינות החכמה חוצה, שפזזה הוא מקרב את הגאולה.

המאחל לך חדש מברך...

ג' ק.

אין לי כחות נפש לשום דבר ואני שקועה ביאוש טוטלי.
אנא רבי, עזר לי!

שאלה:

סאת אתי: אין לי כחות נפש לשום דבר ואני שקועה ביאוש טוטלי, אני מרסקת לשברים ואין לי כח לחיות יותר אנא רבי, עזר לי!

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר ויצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד
שלום רב אל אתי תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל צעק בקול עמק (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל! אין דבר כזה להתיאש, אפלו שאדם מגיע למצבים הכי קשים ונדמה לו שסוף העולם וכו' וכו', צריך לדעת שגם משם יכולים לצאת, ואמר מוהר"ן ז"ל (לקוטי הלכות, תפלין, הלכה ה', אות ו') אדם צריך לדעת אשר אין שום יאוש בעולם כלל, ואיך שהוא אף על פי שכבר נפל נפילה זאת בעצמו כמה פעמים בלי שעור, הינו שנפל ביאוש וקם והתחזק, ועוד פעם נפל ביאוש, ועוד פעם קם ונפל וכו' וכו', עד שהחליט שזהו זה, ממנו כבר לא יהיה שום דבר, והוא נמצא במקום שלא יכולים לצאת משמה וכו', אף על פי כן

עָלְיוּ לְדַעַת אֲשֶׁר אֵין יָאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל, וְכָל הַיָּמִים אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה הוּא צָרִיף לְהִתְחַזֵּק לְהִתְחַיֵּל בְּכָל פְּעַם מִחֶדֶשׁ, וְאֵל יִפְלֵ לְזַקְנָה דְסִטְרָא אַחְרָא כָּלָל, כִּי כָּל הַנְּפִילוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הֵם בְּאִים מִזְקָנָה דְסִטְרָא אַחְרָא, שְׁנֵדָמָה בְּעֵינָיו שֶׁכָּבֵר נִזְקָן בְּחֻטְאָיו וּבְמַעֲשָׂיו שְׂרָגִיל בְּהֵם, כָּל אֶחָד כִּפִּי עֵינָיו וּנְפִילְתּוֹ וְכוּ', עַד שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לוֹ כִּבֵּר לְצִאֲת מִזֶּה בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן וְכוּ'.

וּבְאֵמַת צָרִיף כָּל אָדָם לְדַעַת וּלְהֵאָמִין שֶׁבְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה יֵשׁ כַּח בֵּיד הָאָדָם לְהִתְחַדֵּשׁ וּלְהִיּוֹת נַעֲשֶׂה בְרִיָּה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בְּכָל עֵת, וְאֵין יוֹם וְאֵין שְׁעָה דּוֹמָה לְחֻבְרוֹ כָּלָל וְכוּ', כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּטוֹבוֹ מִחֲדָשׁ אֶת הַבְּרִיאָה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה וּבְכָל רֵגַע מִמֶּשׁ, כִּי כְמוֹ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אֵין סוּף, כִּף אֵין לְהַבְּרִיאָה סוּף וְכוּ', כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִחֲדָשׁ אֶת כָּל הַבְּרִיאָה וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְהוּא מְלֵא רַחֲמִים וְכוּ', עַל כֵּן צָרִיף לְהִתְחַזֵּק בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ וּלְהִתְחַיֵּל בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה וּבְכָל רֵגַע מִחֲדָשׁ, וְאֶפְלוּ אִם יִהְיֶה כִּף זְמַן אַרְךְ שֶׁבְּכָל פְּעַם הוּא נוֹפֵל וְכוּ', וּמִתְחַיֵּל הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה וְכוּ', וְעוֹד פְּעַם נוֹפֵל וְכוּ', הוּא צָרִיף לְדַעַת אֲשֶׁר יִהְיֶה מֵה שִׁיְהִיָּה, בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה הוּא צָרִיף לְהִזְכִּיר אֶת עֲצֻמוֹ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְשַׁכַּח לְגַמְרֵי כָּל מֵה שֶׁעָבַר עַד הֵנָּה וְכוּ', וּלְהִתְחַיֵּל מֵעַתָּה מִחֲדָשׁ מִמֶּשׁ כָּל מֵה שִׁיּוּכֵל, וְאֵל יִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּלָבוּל וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת כָּלָל.

וְכָל זֶה הוּא סוּד אַרְיִכַת אִפִּים שֶׁהוּא מֵדַת הַסְּבָלָנוֹת, שֶׁצָּרִיף לְהֵאָרִיף רוּחוֹ לְעֵבֵר עַל כָּל הַבְּלָבוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת וּלְבַלֵּי לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דְּבָר, וְלֹא אֶכְפַּת לוֹ שׁוּם דְּבָר, וְאֵל יִרְךְ לְכַבּוֹ וְלֹא תִקְצַר רוּחוֹ מִכָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, רַק יִתְחַזֵּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל מֵה שִׁיּוּכֵל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְלֵא רַחֲמִים בְּכָל עֵת, וְחֻסְדֵי הַשֵּׁם לֹא תִמְנּוּ וְלֹא כְלוּ רַחֲמָיו לְעוֹלָם, וּדְבָרִים אֱלוֹ צָרִיכִין לְחֹזֵר פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, כִּי חִיִּף תְלוּיִים בְּזֶה, כִּי אֵין זֶה עֲצָה לִפְלֵ בְדַעַתוֹ וְלוֹמַר אֲנִי כִבֵּר אַחַר יָאוֹשׁ וְכוּ', וְזֶה הַבְּעִיָּה מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי כָּל הַהִתְרַחֲקוֹת שֶׁל

רב העולם מהשם יתברך, ועל ידי זה אוכדים מה שאוכדים, ממשי
 חיים נצחיים ואמתיים שיכולים להשיג בזה העולם, רבם ככלם הוא
 רק מחמת חלישת הדעת מה שנופלין בדעתם, מחמת שרבם התנסו
 כמה פעמים שהתחילו קצת בעבודת השם יתברך ולהתחזק באמונה
 פשוטה בו יתברך, שהכל משגח ממנו יתברך וכו', ואחר כך נפלו
 למה שנפלו וכו', כל אחד לפי נפילתו רחמנא ליצלן וכו', ועל ידי זה
 התיאשו עצמן מלהתחיל עוד פעם, וקצתם נתעוררו קצת עוד הפעם
 והתחילו מחדש פעם או פעמים או יותר וכו'.

אבל אחר כך כשראו שאף על פי כן נפלו אחר כך יותר ויותר
 ונכשלו יותר ויותר וכו', על כן התיאשו בעצמן, מאחר שראו
 שזה כמה שרצו להתנסות ולכנס בעבודת השם ולחזור אליו יתברך,
 עם כל זאת נפלו למה שנפלו וכו', רחמנא ליצלן, על כן נדמה
 בעיניהם שנשטתה גבורתם להתחיל עוד מעתה, ולכן הם מתיאשים
 לגמרי, ואומרים שחיים כבר ביאוש גמור וכו' וכו', אבל באמת כל
 זה הוא מעשה הבעל דבר בעצמו, שהוא הזקן דסטרא אחרא, כי
 הס"מ נקרא מלך זקן וכסיל (קהלת ד') שהוא רוצה להפיל את האדם
 לידי זקנה ותשות כח חס ושלו, כאלו כבר נזקן בחטאיו ובמעשיו
 עד שאי אפשר לו להשתנות עוד כלל, ובאמת לא כן הוא, כי בכל
 יום האדם הוא בריה חדשה, וכמו שאנו מברכין בכל יום על נטילת
 ידים, ושאר הברכות שלא עשני גוי ועבד וכו', שכתבו הפוסקים
 הטעם שהוא מחמת שהאדם נעשה בכל יום כבריה חדשה, וכן ברפת
 הנותן ליצף כח מברכין על התחדשות המחין והחיות בכל יום, ועל
 כן האדם צריך להזהר מאד לבלי לפל לזקנה דסטרא אחרא, רק
 להתחזק להתחדש בכל עת, ויהיה דומה בעיניו בכל יום ובכל שעה
 כאלו היום נולד, וכאלו היום מקבל התורה מחדש, שכל זה הוא סוד
 ארך אפים מדת הסבלנות, שמאריך אפו על כל דבר ומניעה ובלבול
 שבעולם, ועובר על הכל, ומתחזק בכל פעם בעבודתו יתברך וכו'.

וְלִכְּנֵן לְדַעְתִּי אֶתְּ צְרִיכָה לְהַכְנִיס אֶת כָּל הַדְּבוּרִים הָאֵלוּ טוֹב טוֹב בְּדַעְתָּךְ, וְאֵז כָּל הַחַיִּים שְׁלֹךְ יִשְׁתַּנּוּ לְטוֹבָה.

אֲשָׁרֵי מִי שְׂאִינוּ מְטַעָה אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלָל, אֲלֵא מְכַנִּים אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵיטֵב בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְהוֹלֵךְ עִמָּהֶם, כִּי עֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל זֶה לֹא אֵיזָה דְּרוֹשִׁים אוּ פְּלוֹלִים וְכוּ' וְכוּ', אֲלֵא עֲצוֹת שְׁצָרִיכִים לְלַכֵּת עִם זֶה בְּלִי שׁוּם חֻכְמוֹת וְהִשְׁפְּלוֹת כָּלָל, וְלְהֶאֱמִין בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל שְׂכַף הוּא, וְזֶה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם, וְאֶפְלוּ שְׁעוֹבֵר עָלָיו מֵהַ שְׁעוֹבֵר מְשַׁבְּרִים וְגַלִּים וְכוּ' וְכוּ', וְאֶנְשִׁים רוֹדְפִים אוֹתוֹ עַד חֶרְמָה וְכוּ', וְקָמִים עָלָיו רְשָׁעִים אַרְוֵרִים וּמְחַרְפִּים וּמְבַזִּים אוֹתוֹ וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן עוֹבֵר עָלָיו מֵעֲצָמוֹ עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת וְסוֹבֵל סָבֵל גְּדוֹל הֵן מֵעֲצָמוֹ וְהֵן מְזוֹלְתוֹ וְכוּ', עִם כָּל זֹאת עָלָיו לְצִיַּת אֶת עֲצוֹת הַצְּדִיק הָאֶמֶת שְׁשַׁלַּח לָנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ שְׁמַלְמֵד אוֹתָנוּ אֵיךְ לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד וְלֹא לְהִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר, אֲשָׁרֵי מִי שְׁמַצִּית אֶת רַבְּנוּ ז"ל וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הוּא עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ הַדָּשׁ מְבָרְךָ...

ג' קא.

הַיְלָדִים שְׁלָנוּ מְצַעְרִים אוֹתָנוּ מֵאֵד וּמְמַרְרִים לָנוּ אֶת הַחַיִּים. לְמָה זֶה מְגִיעַ לָנוּ?

שְׂאֵלָה:

מֵאת יוֹסִי וְצִיפִי: שְׁלוֹם לְכַבֹּד הַצְּדִיק מִיְבִנְאֵל. אֲנוּ נְשׂוּאִים כְּמַעַט שְׁלִשִׁים שָׁנָה וַיֵּשׁ לָנוּ שְׁמוֹנֵה יְלָדִים. שְׁלִשָּׁה מֵהֶם כְּבָר הִתְחַתְּנוּ. לְצַעְרָנוּ הֵרַב אֲנַחְנוּ לֹא רוּוִים מֵהֶם שׁוּם נַחַת - הֵן מֵהַיְלָדִים הַנְּשׂוּאִים וְהֵן מֵהַיְלָדִים שֶׁבְּבֵית, הֵם מְצַעְרִים אוֹתָנוּ מֵאֵד וּמְמַרְרִים לָנוּ אֶת הַחַיִּים. לְמָה זֶה מְגִיעַ לָנוּ? וְמָה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת כְּדִי שְׁהִמָּצֵב יִשְׁתַּפֵּר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל יוסי וציפי שיחיו נצח

לנכון קבלתי את מכתבכם.

הבעל שם טוב הקדוש זי"ע אמר: כשאדם פוגם במחשבה הוא סובל מהילדים שלו, וכשאדם פוגם בדבורו הוא סובל מאשתו או האשה סובלת מבעלה, ואם פגם במעשה אזי סובל מאנשים, ולכן אין שום עצה אחרת אלא לחזור בתשובה שלמה על זה שפגמו במחשבה דבור ומעשה, כי צדיק השם בכל דרכיו, וכל מה שעובר על האדם זה בחשבון צדק, ולכן אין עצה אחרת אלא לחזור אליו יתברך, ולחפש ולחטט אחר הרע שעשו אי פעם בחיים, כדי שיחזרו בתשובה שלמה, ואז יתפרדו כל פועלי און ויפסק הצער.

בדרך כלל כשאדם סובל מהילדים שלו, מוכרח להיות שהוא בעצמו פגם בכבוד אב ואם, כי הקדוש ברוך הוא משלם מדה כנגד מדה, ולכן עליכם לחזור בתשובה שלמה על זה שפגמתם בכבוד אב ואם, וחכמינו הקדושים אמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות כבוד את אביך ואת אמך; ואמרו (תנא דבי אליהו רבה, פרשה כ"ו) כל העולם כלו של הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואמרו (קדושין ל:): שלשה שתפין הן באדם, הקדוש ברוך הוא, ואביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני; וואים מזה שאם מכבדים את אבא ואמא - בזה מכבדים את הקדוש ברוך הוא, ולכן הורים שסובלים מהילדים שלהם, עליהם לחזור בתשובה שלמה פן ואולי הם פגמו בכבוד אב ואם, ועכשו הם משלמים על זה כפל כפלים, ואם אדם חוזר בתשובה אזי ושב ורפא לו.

ראו להתפלל בכל יום על הצלחת הילדים, כי תפלת ההורים

שמתפללים על הילדים עושה רשם גדול בשמים, אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כָּלֵל.

המאחל לכם חדש מברך...

ג' קב.

האם מתר לכרת עץ פרי שלא נהנים ממנו והוא מלכלך את הגנה?

שאלה:

מאת אסף: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
האם מתר לכרת עץ פרי שלא נהנים ממנו, לא משתמשים בפרותיו והוא מזיק בכך שהוא מלכלך את הגנה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אסף נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עץ פרי אסור לחתך בשום פנים ואפן, כי זה דבר מספן מאד, ואמרו חכמינו הקדושים (חלין י) חמירא סכנתא מאסורא, אלא אם יביא גנן שהוא יכול להוציא את העץ עם השרשים ולנטע את זה במקום אחר, אבל סתם ככה לכרת עץ פרי זה מאד מאד מספן, וצריכים לשמר על זה מאד, כי יכול לעלות חס ושלום בנפשות, כמו שכתוב (דברים כ' י"ט) "לא תשחית את עצה לנדח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה" וגו', וחכמינו הקדושים אמרו (בבא קמא צ"א:): אמר רב חנינא: לא שכיב שיבחת ברי אלא משום דקץ תאינתה בלא זמנה, ולכן אין להקל בדברים כאלו, כי זו סכנה גדולה מאד.

הקדוש ברוך הוא השומר את עם ישראל ישמרנו מכל רע,
ונזכה להתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך חדש מברך...

ג' קג.

**לפני כשנה התחילו לי כאבים בכל מיני מקומות בגוף,
ומאז אני נתון בחרדות ובפחדים**

שאלה:

מאת נאור: שלום לכבוד הרב.

לפני כשנה התחילו לי כאבים בכל מיני מקומות בגוף,
והרופאים אמרו שזה נובע מלחץ נפשי וחרדות. היום, שנה
אחרי, הכל בסדר ברוך השם, אבל עדין אני סובל מכאבים
ועוד כמה תופעות, אני נוטל כדורי הרגעה ועשיתי בדיקות
דם בשל כאבי שרירים וזרמים.

הייתי אצל רב מפורסם שאמר לי שאין כלום ושהכל בסדר,
ובאמת, היום המדדים של הבדיקות ברוך השם טובים חוץ
מעליה קטנה במדדי השרירי. אף למרות שהרב אמר שהכל
בסדר אני מטרד מזה מאד יתר על המדה, ואני נתון בלחץ
נפשי עשירים וארבע שעות ביממה. אני מנסה להרגע אף
אינני מצליח, וכל הזמן רצות לי בראש מחשבות שחס
וחלילה לא יקרה לי כמו שקרה לאנשים אחרים - שמצבם
הדרדר עד למצב של נון שרירים ומחלות חשוכות מרפא,
מה שלא יאפשר לי לנהל ארח חיים תקין.

אני מרגיש שהשם יתברך מעניש אותי ואני נופל באמונה.
קשה לי לצאת מהמעגל הזה ולהיות בשמחה, אני נופל כל
הזמן לדכאונות, ולא מוצא דרך להרגיע את הנפש והגוף.
אני מבקש את עצתך וברכתך, כי החששות מציקים לי מאד,

הבדיקות לא נותנות לי מרגוע, והכאבים גורמים לי לפחדים.
מה עלי לעשות? תודה רבה וסליחה על ההפרעה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל נאור נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ה') העקר הוא אמונה, וצריכים לחפש ולבקש בעצמו איך הוא מחזיק באמונה, כי יש סובלי חלאים שכל המחלות והחלאים רעים זה רק מחמת חסרון האמונה, ולכן צריכים להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, תמיד להחדיר בעצמו אשר דבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, וכפי שמתחזקים באמונה - זוכים לרפואה בגשמיות וברוחניות, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות אמונה, סימן ל"ג) על ידי אמונה יסלח לך הקדוש ברוך הוא על כל עוונותיך, ועקר שלמות האמונה מתבטאת על ידי שזוכה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ב) ובאמת, אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם שמלא כל הארץ כבודו (ישעיהו), והקדוש ברוך הוא עומד בשעת התפלה, ושומע התפלה, ודאי היה מתפלל בהתלהבות גדול, והיה מדקדק מאד לכון את דבריו. ובשביל שהאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם, בשביל זה אינו מתלהב כל כך, ואינו מדקדק כל כך. וכל אחד לפי מעוט שכלו וידיעתו, כן התלהבותו ודקדוקו. והידיעה היא מהיצר הטוב שבלב, והסתרת הידיעה היא מהיצר הרע שבלב, והסתרת הידיעה, הן הן אפיקורסות וקשיות, שהיצר הרע מקשה את לבו לפל ברעה.

ולכן הרגל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, ולבקש על הבריאות, ואז תראה שהכל יסתדר על הצד הכי טוב, ושום דבר בעולם לא יקרה לך. אתה לא צריך לפחד, כי על

יְדֵי אַמוּנָה וּתְפִלָּה יְכוּלִים לְשַׁנּוֹת אֶת הַמְּזֹל לְגַמְרֵי, וְלִכְן אֵין לָךְ מֵה לְפַחַד כָּלֵל.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף גַּם יַחַד, אָבֵל טוֹב מְאֹד שְׂאֵתָה תִּתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שִׁישְׁלַח לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, כִּי כִּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית וּבֵה, פְּרָשָׁה נ"ג, סִימָן י"ד) יָפָה תְּפִלַּת הַחֹלֶה לְעִצְמוֹ יוֹתֵר מִכָּל; וּמָה שֶׁתְּפִלָּה פּוֹעֵלֶת - שׁוּם דְּבַר בְּעוֹלָם לֹא יְכוּל לְפַעֵל, וְלִכֵּן תִּהְיֶה חֲזָק בְּדַבְּרֵי זֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְתִרְאֶה שְׁלֹא יִקְרָה לָךְ שׁוּם דְּבַר, וְאֵין לָךְ מֵה לְדַאֵג כָּלֵל.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתְפִלַּתִּי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שֶׁתִּהְיֶה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִּשְׁכַּח לְתַצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לָךְ חֲדָשׁ מְבָרֵךְ...

ג' קד.

הַבְּחֹר שִׁישְׂאֵתִי אֶתּוֹ הַחֲלִיט לְסִיִּים אֶת הַקְּשֶׁר, אַךְ אֲנִי עֵדִין חוֹשֶׁבֶת עָלָיו. הֲאֵם שִׁיךְ לְחֲדָשׁ אֶת הַקְּשֶׁר?

שְׂאֵלָה:

מֵאת רַחֵל: שְׁלוֹם לְצִדִּיק.

לְפָנַי כְּפָה חֲדָשִׁים יִצְאֵתִי עִם מִישָׁהוּ בְּמִשְׁךָ כְּחֲדָשׁ וְחִצֵּי. בְּהִתְחַלָּה הִכַּל הָיָה נִפְלָא, דְּבָרְנוּ בְּטִלְפוֹן הַרְבֵּה - כְּשִׁעֵתִים וְחִצֵּי כָּל יוֹם, וְנִפְגְּשָׁנוּ כְּפָה פְּעָמִים. הַבְּחֹר אִיכוּתִי וּמִקְסִים, עוֹשָׂה עֲבוּדָה רוֹחֲנִית וְיֵשׁ לוֹ מְדוֹת טוֹבוֹת - הוּא עֵדִין, רְגִישׁ, יְצִיב, חָכֵם, רוֹחֲנִי וּמִקְרָב לְאַחַד מִרְבְּנֵי בְּרִסְלָב. אֶפְשָׁר לְהַגִּיד שֶׁמְצָאֵתִי בּוֹ הַרְבֵּה מִמָּה שֶׁקִּוִּיתִי לְמִצָּא בְּבֵן-הַזֶּה שְׁלִי.

אַחֲרֵי כְּפָה פְּגִישׁוֹת, פְּתֵאוֹם הוּא הַחֲלִיט שֶׁהוּא לֹא רוֹצֵה

להמשיך בקשר, והרגשתי שהוא נחסם בפני, ולמרות שגם לי היו כמה לבטים בקשר אליו והסוסים לגבי הקשר בינינו, התאכזבתי לשמע שהוא לא מענין להמשיך, ונתק הקשר. כשדברתי עם אשתו של חבר שלו הבנתי שבעבר היו לו כמה קשרים שכאשר הם הגיעו לשלב רציני - הוא פתאום התחרט וחתך את הקשר.

לא מזמן הייתי באומן ופגשתי אותו שם במקרה, ודברנו קצת, ופתאום חזרה לי ההכרה שיש לנו הרבה במשך ונחל לפספס קשר כזה. כשחזרתי מאומן שלחתי לו הודעה במייל ושאלתי האם יש סכוי שנחזר להיות בקשר ונעניתי בסרוב מנוס.

חשוב לי להדגיש שאני לא בחורה אובססיבית, ואם מישהו מסרב לי, מה שלא קורה הרבה ברוך השם - אני משחררת, אבל אותו משום מה קשה לי לשחרר, ויש לי תחושה חזקה לגביו שיש בינינו פוטנציאל לקשר רוחני ומעמיק. ההשפעה שלו עלי טובה, ובמהלך הקשר אתו היו לי תובנות רבות ואני ממש מרגישה שהוא מיעד לי. ברור שאני צריכה לכבד את רצונו, אך אחרי כל מיני פגישות שעברתי בשנים האחרונות נחבל יהיה לי לותר על מישהו שנראה מתאים ושייש לי תחושה שאנחנו יכולים לבנות משהו יפה יחד.

מה לדעתך עלי לעשות: האם להמשיך להתעקש ולנסות לפנות אליו שוב, או להרפות ממנו? אשמח לתשובה בהקדם, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד

שלום רב אל רחל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לזכר טוב טוב את הכלל הידוע: "מי שלא צריך אותי - אני לא צריך אותו אלא פעמים", ואם אדם היה מכניס את הכלל הזה בחייו הפרטיים, היה נצול מהרבה צרות.

את רואה שהבחור לא רוצה אותך, ולמה את דוחקת את עצמך דווקא שיהיה לך קשר אתו? פשוט ולענין הוא לא רוצה אותך וכי, ולכן תוציאי אותו מהראש, והקדוש ברוך הוא יזמין לך בחור אחר, לא חסר בחורים טובים ובעלי מדות טובות, צריכים רק לבקש את הקדוש ברוך הוא שיזמין לך את בן זוגך השייך לשרש נשמתך.

הלא את מקרבת אל רבנו ז"ל ואת נוסעת לאומן, ואת עוסקת בהתבודדות, אזי למה את צריכה להכנס בלחצים? גם השדוף שלך בוא יבוא.

יש קונטרס "מציאת הזוג", שמי שמקיים מה שכתוב שמה ואומר את התפלות המובאות שמה, על ידי זה, אחר ארבעים יום, אם אומרים את זה יום יום, מוצאים את הבן או הבת זוג, רק חזקי ואמצי מאד והקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרי לי בקרוב בשורה משמחת.

המאחל לך חדש מברך...

ג' קה.

מי נקרא "מפרסם של שקר"? והאם מתר לבזות אחד כזה?

שאלה:

מאת יהודה: שלום לכבוד מוהרא"ש שליט"א. אני מתפלל שהשם יתברך יתן לך בריאות איתנה והרבה שמחה. ידוע גדל חמרת העוון של בזיון תלמיד חכם - הן מדברי רבותינו, הן מדברי הפוסקים, והן מדברי רבנו ז"ל, אף לצערי

הרב אני רואה אנשים שמבזים רבנים על ימין ועל שמאל
וקוראים להם "מפרסמים של שקר" מבלי לחשוש לחמרת
העוון. ולכן ברצוני להבין: מי נקרא "מפרסם של שקר"? והאם
מתר לבזות אחד כזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויצא ב' דראש חדש כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשרי אדם שבורח לגמרי מלהתעסק בעסק ביש כזה לבזות
שום בר ישראל, ומכל שכן מנהיג ישראל וכו', כי בפרוש אמר רבנו
ז"ל (ספר המדות, אות יראה, סימן י"ד) אדם שהמון עם מתברכין בו, בידוע
שיש בו יראת שמים; ולכן מובן שאין לבזות אותו, ובכלל אדם צריך
לברח מלהתערב בענינים כאלו, כי המבזה תלמיד חכם משלם אחר
כך מחיר כבד על זה, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בושה, סימן כ"ו)
המבזה תלמיד חכם אין לו רפואה למכתו; ולכן אשרי מי שבורח
מענינים אלו ולא מתערב בשום מחלקת ומריבות שיש היום בעולם
בעניני פוליטיקה של שקר, כי חבל מאד שאנשים קטני ערך יתערבו
במחלקת שבין תלמידי חכמים.

בזה שאתה שואל מי זה מפרסם של שקר וכו', רבנו ז"ל אמר
(לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ס"א) ויש מנהיגים שנקראים בשם רבי,
שלמודם מאלו המתרות. ולא די שאינם יכולים אפלו להנהיג את
עצמן, ומכל שכן שאינם יכולים להנהיג את אחרים, והם נוטלים
גדלה לעצמן, להנהיג העולם. צריך לראות שלא להסמיך אותם, שלא
לתן להם תקף ועז, שלא יהיו מכנים בשם רבי, כי הם עצמן אינם
חייבים כל כה, כי יש להם יצר הרע גדול להנהיג העולם, אך צריך
לשמר מאד, שלא לתן להם תקף ועז, כי אלו הנותנים להם תקף

ועז ונסמכים על ידם שיהיו נקראים בשם רבי, הם עתידין לתן דין וחשבון.

בדרך כלל הם מנהיגים שמוליכים שולל את העם, שעליהם כתב הזהר שהם הערב רב (עין רעיא מהימנא נשא, קכ"ה): ואתהדרו אינון ערב רב ועיין על ישראל עאנא דקודשא בריך הוא דאתמר בהו (יחזקאל ל"ד) "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם" וכו' [הערב רב הם נעשים רועים על ישראל, שהם צאנו של הקדוש ברוך הוא], ואינון ערב רב אינון עתירין בשלוה בחדווא בלא צערא בלא יגונא כלל [אלו הערב רב המנהיגים הם עשירים ויושבים בשלוה בשמחה בלי צער ובלי יגון כלל], גזלנין מארי שחד דאינון דינין רישי עמא (בראשית ו') "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" עליהו אתמר (איכה ה') "היו צריה לראש" [הם גזלנים לוקחים שחה, והם הדינים והקראשים של עם ישראל, ואלו הצרים נעשים ראשים]. ואמרו חכמינו הקדושים (שבת קל"ט.) תניא רבי יוסי בן אלישע אומר: אם ראית דור שצרות רבות באות עליו - צא ובדק בדיני ישראל, שכל פרענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דיני ישראל. עם ישראל הם קדושים, ואלמלא המנהיגים הרשעים היו כלם חוזרים בתשובה, אך מה לעשות הם הטילו אימה כל כף, עד שאסור אפלו לדבר מזה, ואוי ואבוי מי שפותח את העינים לזולת ואומר את האמת, רוצים לבלע אותו חיים, ופותרים נגדו כל מיני תיקים וכו', וכו', ועליהם אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בושא, סימן ב') מתר לביש את הרבנים, ששוכרין את הרבנות לשם גאווה, וראוי לבזותן ולהקל בכבודן, ואין עומדין בפניהם, ואין קורין אותן רבי, והטלית שעליו כמרדעת של חמור; עין שם.

הכלל, מנהיג עדה שיש לו מוסדות חנוף לבנים ולבנות שמתחנכים שמה על טהרת הקדש, ומוסר את נפשו עבור כבוד שמים, ומנהיג את עדתו על פי התורה והיראה, ומעורר אותם על צניעות ועל למוד תורה הקדושה, ועל קיום מצוות מעשיות, אלו הם מנהיגים אמתיים שצריכים מאד לשמר על כבודם, ולא

להוציא שום שם רע עליהם, מה שאין כן רע-בנים שמכשילים את הרבים בנבלות וטרפות ולוחמים נגד היהדות בכל מיני תכסיסים, אלו הם המנהיגים של שקר, ואפלו שהם מפרסמים מאד בעולם, הם המפרסמים של שקר שצריכים להתרחק מהם כמו שמתרחקים מבצלי ראתן וכו', כי הם מאד מסכנים, כי בקלות הם יכולים להפיל את אנשים שנמשכים אחריהם לנוקבא דתהומא רבה.

ולכן צריכים הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא שיזכה למצא את המנהיג האמתי שיכול לתקן אותו, ולקרב אותו אליו יתברך.

המאחל לך חדש מברך...

ג' קו.

התבקשתי למסר שיעורים בדברי רבנו. באיזה אופן כדאי להעביר את השיעור?

שאלה:

מאת שרגא: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
לאחרונה התבקשתי למסר שיעורים בדברי רבנו לצבורים מגונים, לכל קבוצה פעם בשבוע, וברצוני לשאל באיזה אופן כדאי למסר את השיעור: האם ללמד מתוך ספר מסוים או ללמד כפי ששמאיר לי באותו הזמן? וכן האם ללמד אותו הדבר עם כל קבוצה או עם כל קבוצה משהו אחר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא ב' כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל שרגא נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

שעורים בחסידות ברסלב יכולים למסר בכמה וכמה אפנים - או ללמד לקוטי מוהר"ן כסדרן ולהסביר את דברי רבנו ז"ל במקום המקום, ולהוריד את זה לדעת המון עם, או ללמד ספורי מעשיות כסדרן ולהסביר כל קטע בדרך מוסר והתחזקות, או ספר המדות ולהסביר כל קטע וקטע, או לדבר מפרשת השבוע ולשלב בזה את דברי רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל, או לתת שיחה כללית על איזה נושא - פעם על אמונה, פעם על אמת, פעם על אכילה וכו' וכו', ותהלה לאל יש ויש מה לדבר מדברי רבנו ז"ל שהוא נחל נובע מקור חכמה, והדבורים שלו מחיים נפשות, ולכן אשרי מי שזוכה ללמד בעצמו את ספרי רבנו ז"ל, ואשרי ואשרי מי שזוכה להסביר גם לזולת, כי זה היה רצון רבנו ז"ל - להחדיר את למודו בין נשמות ישראל.

עקר הנקדה שצריכים להחדיר בעם ישראל זה אמונה פשוטה בו יתברך, שעל ידי זה אדם נעשה תמיד שש ושמח, כי אין עוד שמחה כמו שאדם יודע אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ולכן הוא תמיד שש ושמח, כי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע אמר: אמונה זו הדבקות, והדבקות זו האמונה, ולכן אין עוד שמחה כמו דבקות באין סוף ברוך הוא, וכמו כן על ידי אמונה נפתח לו הפה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, כי לא ידבר אדם אליו יתברך אלא אם יש לו אמונה, ואי אפשר להגיע לאמונה אלא על ידי תפלה שמתפלל אל הקדוש ברוך הוא, ובזה שאדם מדבר אליו יתברך, בזה מגלה שמאמין בו יתברך, ולכן עקר השיחה צריך להיות על אמונה שמשם נובעת הן שמחה והן תפלה, שאלו שני היסודות בחסידות ברסלב.

רבנו ז"ל אמר אל מוהרנ"ת ז"ל: בשעה שתחדש בדברי ותגיע אל שיחה באמונה או בצדיק, אז תרחיב את הדבור עם העט, הינו בשני הדברים האלו הן אמונה בו יתברך, והן אמונת חכמים בצדיקי אמת צריכים להרחיב את הדבור, כי על זה הס"מ אורב מאד מאד,

ורוצה להפיל את בני אדם, כי המאמין האמתי שמאמין בו יתברך, וכן יש לו אמונת חכמים בחכמי ובצדיקי הדור האמתיים, על ידי זה שום דבר לא יכול להפיל אותו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קז.

אני חסיד ויז'ניץ, ומאז שהתקרבותי לברסלב קשה לי עם החברה והמשפחה. כיצד עלי לנהג?

שאלה:

מאת משה: אני חסיד ויז'ניץ, בן עשרים ושלש, נשוי ואב לשתי בנות. כבר כמה שנים זכיתי לנסע לראש השנה לאומן ולטעם קצת מה זה אמת, ובכל שבוע אני משתתף בשעור בלקוטי מוהר"ן.

אני גר בשכונה שכל דיריה הם חסידי ויז'ניץ, ומאז שהתקרבותי לברסלב קשה לי עם החברה והמשפחה. האם אני צריך לעשות שנוי בהכל, או שעלי להמשיך להתנהג כרגיל ולהמשיך לגור שם אף שקשה לי? אני מקווה שהרב יבין ללבי. תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא ב' כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל משה גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית להתודע מרבנו ז"ל, שהלמוד שלו זה עמק עמק מי ימצאנו, והוא פותח את שערי השמים לפני כל בר ישראל, כי רבנו ז"ל מחדיר בנו אמונה פשוטה בו יתברך עד שנפתח את הפה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ותכף ומיד כשאדם מדבר אל הקדוש ברוך הוא, על ידי זה הוא מתענג מנעם זיו שכינת עזו יתברך, וכן פותח לנו שער בלמוד תורה הקדושה, כי על ידי סדר-דריך-הלמוד של רבנו ז"ל יכולים לעבר ולטייל בכל חלקי התורה הקדושה, ועל כלם על ידי ההקדמות של רבנו ז"ל אדם תמיד שש ושמת, והוא הכי מאשר בחייו, ובאמת אדם שזוכה לדבר עמו יתברך בכל יום ובכל שעה, ומספר לו יתברך כל מה שעובר עליו בגשמיות וברוחניות, וכן קובע עתים לתורה במקרא, במשנה, בגמרא ובמדרש, בהלכות ובאגדות, אדם כזה הוא הכי מאשר בחיים.

אתה צריך לדעת שהגלוי של רבנו ז"ל שיה לכול בר ישראל, וסוף כל סוף כלם יתקרבו אל הדעת של רבנו ז"ל, כי עובר על כל אחד ואחד משברים וגלים וכו', וכו', והוא נשבר לגמרי פחדס הנשבר על ידי הירדות והנפילות שעוברות עליו וכו', וכו', ואין מי שיחזק אותו אלא דברי רבנו ז"ל, ולכן אני לא יודע למה אתה צריך לעשות עסק איפה שאתה גר, חסידות ברסלב לא תלויה בשום מקום פרטי, ולא שיכת לאנשים פרטיים, רבנו ז"ל הוא מתנה לכלל נשמות ישראל, ובכל מקום שרק גרים שם יכולים לדבק את עצמו אליו יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו, והוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, ולכן יכולים לדבר עמו יתברך מכל מקום, ולכן אני לא יודע מה אתה עושה עסק איפה שאתה גר, אדרבה, אתה תתנהג כפי המקום שאתה נמצא שם, ושאר האברכים יראו את נעם ההליכות שלך שמדריכנו רבנו ז"ל בדריך ארץ גדול מאד, וכן תתמיד בלמוד התורה הקדושה, ותעשה חסד עם עוד יהודים, על ידי זה תשא חן בעיני כל רואיה, ותזכה לקרב רחוקים, שזה היה רצון רבנו ז"ל שנהיה מערבים בין העולם.

מה כל כך רע בחסידות ויז'ניץ? גם לי יש את כל ספרי חסידות ויז'ניץ, הן ה'אהבת שלום', והן ה'תורת חיים', והן ה'צמח צדיק', והן ה'אמרי ברוך', והן ה'אהבת ישראל', והן ה'אמרי חיים' וכו', ותהלה לאל הייתי כבר פעמים במקום מנוחתם בקאסוב ובויז'ניץ, ולכן אני לא יודע מה אתה צריך לעשות עסק מזה, עם ישראל צריכים להתאחד יחד ולא להב אחד את השני. כל אחד נמשך אל שרש נשמתו וכו' וכו', העקר לא להטעות את עצמו, ולהתמיד בלמוד התורה הקדושה ללמד בכל יום שעור במקרא, שעור במשנה, שעור בגמרא, שעור בהלכה, אשר אין טוב מזה, ואמר התנא הקדוש (אבות פרק ו') לפי שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד; וכן אשרי מי שזוכה להרבות בשיחה ותפלה אליו יתברך, שאמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרק ט"ו) לפי שכל המרבה שיחות ותפלות, הם המלויים אותו עד שיגיע לבית עולמו; אין עוד דבר שמלנה את האדם עד הרגע האחרון כמו השיחה בינו לבין קונו.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתמיד תבשר לי בשורות משמחות, ותקדש את שם רבנו ז"ל במקום שאתה נמצא שם, וכמוכן בהתחלה כדאי להעלים ולהסתיר את התקרבותך, כדי שלא תתגבר עליך חס ושלום המחלקת, כי הס"מ אורב מאד מאד על כל אחד שמקרב אל רבנו ז"ל, כי ההתקרבות אליו זה קוצים בעיניו, אשרי מי שזוכה להיות מקרב אל רבנו ז"ל עם אמת, שאז אל רב טוב הגנוז יזכה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קח.

**שְׁמַתִּי לִב בְּזִמּוֹן הַהֶפְצָה שֶׁחֶלֶק מֵהָאֲנָשִׁים מְשַׁלְיִכִים אֶת
הַקּוֹנְטְרָסִים לַפֶּח. כִּיצַד עָלִי לְנַהֵג?**

שאלה:

מַאת דִּינָה: שְׁלוֹם לְכָבוֹד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.
אֲנִי מִשְׁתַּדְּלֶת לְזָכוֹת אֶת הָרַבִּים וְלִהְפִיץ בְּבֵית חוֹלִים בְּאֶזְרוֹ
מִגּוּרֵי הַבְּעֵיָה הַיָּא שְׁנוֹדַע לִי שֶׁחֶלֶק מֵהָאֲנָשִׁים אוֹ עוֹבְדֵי
הַנְּקִיּוֹן מְשַׁלְיִכִים אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים לַפֶּח, כִּף שֶׁנִּגְרַם בְּזִיּוֹן
לְסַפְרֵי קֹדֶשׁ.
מִצַּד אַחַד אֲנִי מֵאֵד רוֹצֶה לְזָכוֹת אֶת הָרַבִּים בְּהֶפְצַת
הַקּוֹנְטְרָסִים הַנְּפֹלְאִים, אִךְ מִצַּד שְׁנֵי בְּעַקִּיפֵי זֶה גּוֹרֵם לְבִזְיוֹן
הַסַּפְרָיִם. כִּיצַד עָלִי לְנַהֵג?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא ב' כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ד

שְׁלוֹם רַב אֶל דִּינָה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֵין לְתֵאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת הַזְּכוֹת שֶׁל אָדָם שְׂזוּכָה לְהַפִּיץ אֶת
מַעֲיֵנוֹת הַחֲכָמָה חוֹצָה, שְׁעַל יְדֵי זֶה מְקַרְבִּים נַפְשׁוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וְאֶפְלוּ שְׂרוּאָה שְׁיֵשׁ סַפְרִים שֶׁהוֹלְכִים לְאֶבֶד וְכו', עִם כָּל זֹאת אִךְ
פַּעַם לֹא יְכוּלִים לְדַעַת לְאֵיזָה סֵפֶר אוֹ חוֹבֶרֶת אוֹ קוֹנְטְרָס מְגִיעִים,
כְּמוֹ שֶׁיְדוּעַ שְׁכַמָּה אֲנָשִׁים חֲזָרוּ בְּתִשׁוּבָה עַל יְדֵי שְׁמַצָּאוֹ בְּדֶרֶךְ לֹא
דָרָךְ אֵיזָה סֵפֶר וְחוֹבֶרֶת וְקוֹנְטְרָס מְסַפְרֵי רַבְנֵי ז"ל, אֲזִי הִיָּה כְּבָר כְּדֹאֵי
שְׁנֵאֲבָדוּ הַרְבֵּה סַפְרִים כְּדֵי לְקַרֵב נַפְשׁ אַחַת.

יְדוּעַ מַה שְׁסַפֵּר רַבְנֵי ז"ל (תִּי מוֹהֲר"ן, סִימָן שַׁצ"א) מְשַׁל נֶאֱהָ לְעַנְיָן
מֵה שְׁמַרְבָּה לְגִלוֹת כָּל כִּף תּוֹרוֹת נְפֹלְאוֹת וּמַעֲשִׂיּוֹת וְשִׁיחוֹת נְפֹלְאוֹת
וְנִרְאוֹת, אִךְ עַל פִּי שְׁאִינוֹ נֶרְאָה עַדִּין שֶׁיַּעֲשׂוּ פְּעֻלָּתָם בְּשַׁלְמוֹת בְּאֲנָשִׁי

שְׁלוּמֵנוּ כְּמוֹ שֶׁהָיָה רְאוּי לָהֶם: וְסֵפֶר לְעֵנִין זֶה מִמֶּלֶךְ אֶחָד שֶׁחָלָה
 בְּנוֹ יְחִידוֹ בְּיֹתֵר עַד שֶׁכָּל הַרֹפְאִים מְשַׁכְּנוּ יְדֵיהֶם מִמֶּנּוּ וְנִתְיָאֲשׁוּ
 מִרְפוּאָתוֹ. בְּתוֹךְ כֵּךְ בָּא רוֹפֵא מְפֻלָּג בְּחֻמָּה מְאֹד וּבִקְשׁ הַמֶּלֶךְ מִמֶּנּוּ
 בְּתַחֲנוּנִים גְּדוּלִים לְהַשְׁתַּדֵּל עִם בְּנוֹ, וְהַשִּׁיב לוֹ הָאֱמֶת, שֶׁרְפוּאָתוֹ
 קִשָּׁה וּרְחוּקָה מְאֹד, אֲךָ אֵף עַל פִּי כֵן אִם יַעֲשׂוּ עוֹד תַּחֲבוּלָה אַחַת,
 אֲזִי אֶפְשֶׁר דְּאֶפְשֶׁר שִׁיְהִיָּה לוֹ רְפוּאָה, אֲךָ אֵינִי יוֹדֵעַ אִם לֹאמַר לָךְ
 זֹאת הַתַּחֲבוּלָה מִחֻמַּת שֶׁהִיא דְּבַר קִשָּׁה וְכַבֵּד מְאֹד. וְהַפְצִיר בּוֹ הַמֶּלֶךְ
 מְאֹד לְגַלּוֹת לוֹ הַתַּחֲבוּלָה, וְאָמַר לוֹ: תִּדְעַ שְׁבִנְךָ הוּא חוֹלָה מִסְכָּן
 מְאֹד בְּתַכְלִית עַד שֶׁכָּבַר אֵי אֶפְשֶׁר לָתֵן לוֹ לְתוֹךְ פִּיּוֹ אֶפְלוֹ טֶפֶה אַחַת
 מִסַּמְמָנֵי הַרְפוּאוֹת, אֲךָ אֵיךְ שֵׁשׁ סַמְמָנֵי רְפוּאוֹת יִקְרוּת כְּאֵלֶּה, אֲשֶׁר
 צְלוּחִית אַחַת קִטְנָה מְאֹד עוֹלָה לְסֵךְ אֶלְפֵי אֶלְפִים, וְצָרִיכִין לְמַלְאוֹת
 חִבּוּת מְלֵא מִסַּמְמָנִים הַיִּקְרִים הָאֵלֶּה, וְלִקַּח בְּדָלִיִּים מְלֵאִים מִסַּמְמָנִים
 הָאֵלֶּה וְלִשְׁפֹךְ עַל בִּנְךָ הַחוֹלָה. וּמִמִּילָא מוּבָן, שֶׁכָּל הַסַּמְמָנִים הַיִּקְרִים
 הָאֵלֶּה יִלְכוּ לְאִבּוּד לְגַמְרִי, אֲךָ אֵף עַל פִּי כֵן יִתְחַזֵּק גּוֹפּוֹ מֵעַט עַל יְדֵי
 זֶה, וְאוּלַי מִתּוֹךְ שִׁישְׁפְּכוּ עָלָיו הַרְבֵּה כָּל כֵּךְ יִכַּסֵּ לְתוֹךְ פִּיּוֹ גַם כֵּן
 אֵיזָה טֶפֶה עַל כָּל פְּנִים, עַל יְדֵי זֶה אֶפְשֶׁר שִׁיְהִיָּה לוֹ רְפוּאָה. וְתַכְךָ
 וּמִיָּד נִתְרַצָּה הַמֶּלֶךְ לָזֶה וְצוּהָ לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְעַל יְדֵי זֶה נִתְרַפֵּא הַבֵּן מְלָךְ.

וְהַנְמָשֶׁל מוּבָן מִמִּילָא, שְׁדִיקָא מִחֻמַּת שְׁאֲנוּ חוֹלִים מְדַכְּאִים
 בַּחֲלֵי הַנֶּפֶשׁ כָּל כֵּךְ רַחֲמָנָא לִיצְלָן, עַל כֵּן מְכָרַח הַצְּדִיק הַרוֹפֵא נֶאֱמָן
 לְשַׁפֵּךְ עֲלֵינוּ סַמְמָנִים יִקְרִים וְנוֹרָאִים מְאֹד, אֵף עַל פִּי שֶׁלְכַאוּרָה נִרְאָה
 שְׁכַמְעַט הַכֹּל הוֹלֵךְ לְאִבּוּד חַס וְשְׁלוֹם, אֵף עַל פִּי כֵן רִיחַ טוֹב קוֹלֵט,
 וּבְכַרְבוֹת הַיָּמִים אוּלַי נִזְכָּה לְחֻטָּף מֵהֶם אֵיזָה טֶפֶה יִקְרָה וְנִפְלְאָה לְתוֹךְ
 פִּינוֹ וּפְנִימִיוֹתָנוּ, עַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה אוּלַי יֵשׁ תַּקְוָה לְזִכּוֹת לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה
 בְּרוּחָנִיּוֹת וּגְשָׁמִיוֹת.

הַרִי שֶׁלָךְ לְפָנֶיךָ, שְׂכָדָי וְכָדָי לְהַפִּיץ אֶת הַקּוֹנְטְרָסִים וְהַחוֹבְרוֹת
 אֵף שֶׁהַרְבֵּה הוֹלְכִים לְאִבּוּד, עִם כָּל זֹאת כְּשִׁיכוֹלִים לְהַצִּיל אֶפְלוֹ נֶפֶשׁ

אחת מישראל כבר כדאי, אשרי מי שמפיץ את אור רבנו ז"ל ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קט.

אני רוצה לדבר עם השם יתברך ולספר לו כל מה שעובר עלי, אך זה קשה לי מאד

שאלה:

מצאת עדי: שלום לכבוד הרב.

יש לי רצון עז להתבודד ולהרבות בתפלה להשם יתברך על כל מה שאני צריך, אני יודע שזה חשוב ושזה מחזק את האמונה והבטחון בהשם, אך למעשה קשה לי להתבודד אפילו חמש דקות. אנא חזק אותי בנושא.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא ב' כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל עדי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל"א) שברית ואמונה תלויים זה בזה, כמו שכתוב (תהלים פ"ט) "ובריתי נאמנת לו", כי מי שפגום בברית על ידי זה אמונתו פגומה לגמרי, עד שיש אנשים שכל כך פגמו בברית שקשה להם מאד מאד כל הענין של האמונה הקדושה, ולכן צריכים לבקש על זה בעצמו:

רבנו של עולם! נאבדה ממני האמונה הקדושה על ידי שפגמתי בברית עד שנתבלבלה דעתי לגמרי, וקשה וכבד לי

להכניס במח מחשבתי את אמתת מציאותך, ועל ידי זה עולים לי קשיות וספקות באמונה, ונתעקם לבבי וקשה לי לדבר עמך יתברך. חוס וחמל עלי וזכני לאמונה ברורה ומזככת - שאזכה להאמין אשר אין בלעדיך יתברך כלל, והכל לכל זה אלהותך, ואסתכל ואתבונן על עצמי איך שאני הולך ואיך שאני מתנועע ואיך שאני נושם, שיתברר לפני עיני שהכל הוא ממך יתברך, ועל ידי זה יפתח לבי ודעתי שאזכה לדבר עמך פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו. אבי שבשמים כל כך נפילתי בנוקבא דתהומא רבה בפגם הברית, שטמטמתי את דעתי ואת מחי על ידי שפגמתי בברית, ולכלכתי את עיני בהסתכליות מגנות, עד שעל ידי זה אני מבהל ומבלבל לגמרי, וקשה לי להוציא אפלו דבור אחד לדבר עמך, אנא חוס ורחם עלי שאזכה לאמונה ברורה ומזככת עד שיפתח פי לדבר עמך, שעל ידי זה אזכה להכליל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ב) באמת אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם שמלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו'), והקדוש ברוך הוא עומד בשעת התפלה, ושומע התפלה, ודאי היה מתפלל בהתלהבות גדול, והיה מדקדק מאד לכוון את דבריו. ובשביל שהאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם, בשביל זה אינו מתלהב כל כך, ואינו מדקדק כל כך. וכל אחד לפי מעוט שכלו וידיעתו, כן התלהבותו ודקדוקו. והידיעה היא מהיצר הטוב שבלב, והסתרת הידיעה היא מהיצר הרע שבלב. והסתרת הידיעה, הן הן אפיקורסות וקשיות, שהיצר הרע מקשה את לבו לפל ברעה; ולכן העצה ללמד הרבה הלכות שזה מפשט את העקמומיות שבלבו, עיין שם.

רואים בחוש שבין אדם יכול לדבר עם חברו על דא ועל הא דברים בטלים ומבטלים, כל מיני שטיות אפלו כמה שעות, וכשבא לדבר אל הקדוש ברוך הוא אפלו דבור אחד אינו יוצא מפיו, ולכן אשרי מי שזוכה לדבר אפלו דבור אחד אליו יתברך, שזה מאד מאד

יָקָר, כִּי סוּף כָּל סוּף לֹא נִשְׁאַר מֵהָאָדָם רַק הַדְּבוּרִים שֶׁמְדַבֵּר עִמּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר עוֹשֶׂה רֶשֶׁם לְמַעֲלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם,
 וְאִם אָדָם הֵיחָד יוֹדֵעַ מַה זֶה לְדַבֵּר אֶפְלוּ דְבוּר אֶחָד לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, הֵיחָד
 חוֹזֵר עַל הַדְּבוּר הַזֶּה פְּעָמִים אֵין מִסְפֵּר וְכוּ' וְכוּ', וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קי"ב) שֶׁהַדְּבוּר צָרִיךְ לְהִיּוֹת דְבוּר אֱמֶת לְפִי
 מְדַרְגָּתוֹ, כְּגוֹן "הַשֵּׁם הוֹשִׁיעָה" הֵינּוּ שְׂאָדָם מִבְּקֶשׁ רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם
 תּוֹשִׁיעַ אוֹתִי וְכוּ', תּוֹצִיא אוֹתִי מֵהַחֲשָׁךְ שֶׁנִּפְלָתִי אֵלָיו וְכוּ' וְתִשְׁמַח אֶת
 נַפְשִׁי הָאֲמֻלָּה וְכוּ', וְאֵת זֶה הוּא צָרִיךְ לְהַגִּיד עִם אֱמֶת לְאֱמֶתָהּ כְּפִי
 בְּחִינָתוֹ, אִזּוֹ הַדְּבוּר יֵאִיר לוֹ לְצֵאת מֵהַחֲשָׁךְ שֶׁנִּפְלַל לְשֵׁם, וְאִזּוֹ יִהְיוּ לוֹ
 הֶרְבֵּה דְבוּרִים לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְתִאֲמִין לִי שְׂאֵת הַדְּבוּרִים
 הָאֵלּוּ אֵתָּה יְכוֹל לְדַבֵּר, אֲלֵא אֵתָּה לֹא רוֹצֶה וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַבַּעַל
 שֶׁטוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע: אֵין דְּבַר כְּזֶה "אֲנִי לֹא יְכוֹל", תַּגִּיד "אֲנִי לֹא
 רוֹצֶה", תִּרְצֶה וְתוּכַל! כִּי כָּל אֶחָד נִמְצָא בְּבִיץ וּבִלְכָלוֹךְ שְׁלוֹ, וְלִכְן
 צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! תּוֹצִיא אוֹתִי מֵהַלְכָלוֹךְ
 שְׁבוּ נַפְלָתִי וְנִתְלַכְלַכְתִּי, וְאִזְכֶּה לְהַכִּירָךְ וְלְהַרְגִישׁ אֶת אֱמֶתֶת מְצִיאוֹתָהּ,
 צְרִיכִים לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר כְּמַה דְבוּרִים, וְלֵאט לֵאט יוּכַל לְדַבֵּר
 הֶרְבֵּה דְבוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׂאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלָל, כִּי סוּף כָּל
 סוּף לֹא יִשְׁאָרוּ לוֹ רַק אֵלּוּ הַדְּבוּרִים שֶׁמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' קי.

**אִם כָּל מַה שֶׁקוֹרָה בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה נִגְזַר כְּבָר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה,
 אֵיפֹה הַבְּחִירָה הַחֲפָשִׁית?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֲשֶׁרֵי: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הַצְּדִיק.

קראתי שכתבתם שכל מה שקורה במשך השנה נכתב
בראש השנה ונחתם ביום כפוא, ומתחיל לקרות אחרי
הושענא רבה. האם הכונה היא רק לדברים שקשורים לכלל
ישראל, או שמדבר גם על כל אחד ואחד מאתנו? ואם הכל
כבר נגזר מראש, איפה הבחירה החפשית של האדם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא ב' כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אשרי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל, אני לא מבין את השאלה שלך, הרי חכמינו הקדושים
בפרוש אמרו (ביצה ט"ז). כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש
השנה ועד יום הכפורים, וכן אמרו (ראש השנה ח). בראש השנה נדון
מה יהא בסופה, ואמרו (שם ט"ז). הכל נדונים בראש השנה, וגזר דין
שלהם נחתם ביום הכפורים, וכן אמרו (בבא בתרא י). כשם שמזונותיו
של אדם קצובין לו מראש השנה, כך חסרונותיו של אדם קצובין לו
מראש השנה, ויש עוד הרבה מאמרי חז"ל על זה, ולכן אני לא יודע
מה השאלה שלך, וממה הספקות שלך וכו', כך זו המציאות - כל דבר
קטן משגח ממנו יתברך, כמאמרם ז"ל (חלין ז:). אין אדם נוקף אצבעו
מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה; זאת אומרת אפלו מכה
קטנה באצבע הקטנה לא מקבלים לפני שנכרז קדם מלמעלה בשמים,
וכן אמרו (יומא לח). בשמך יקראוך ובמקומך ישיבוך, אין אדם נוגע
במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא
נימא, זאת אומרת אף אחד לא יכול לגע במה ששיך להשני, אם לא
שהכריזו קדם בשמים, וכן אמרו (ברכות נח). אפלו ריש גרגיתא מן
שמיא מנו לי; זאת אומרת שאפלו עבודה בזויה ופשוטה כמו לנקות
ביוב וכו' וכו', אדם לא יקבל משרה כזו, עד שמכריזין קדם בשמים
וכו', רואים מכל זה את גדל השגחתו הפרטי פרטית על כל בן אדם,

ושאין העולם הפקר כלל, אלא הכל משגח בהשגחה פרטית ממנו יתברך.

ואמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע: כשנוסעת עגלה מלאה תבן וקש, ונפלה חתיכת קש בדיוק במקום הזה וכו', גם בזה יש פונה עליונה ממנו יתברך, אין דבר בלי השגחתו הפרטי פרטית, וזו התכלית שאדם צריך להגיע אליה - להכיר את הקדוש ברוך הוא מכל פרטי הבריאה, כמוכא בזהר (זהר בא מ"ב) בגין דישתמודעין ליה; כל הבריאה נבראה רק כדי להכירו יתברך. ולכן מה השאלה? בודאי הכל כבר כתוב בראש השנה, ולכן למה צריכים להתבלבל מאיזה דבר, כי כל צער וכל עגמת נפש וכל הפסד וכו' שרק קורים לאדם, כבר נגזרו בראש השנה.

אך על ידי תפלה יכולים לשנות את כל הגזרות הרעות לטובה, וכל השונאים שתהיה להם מפלה גדולה מאד מאד, ויפלו נפילה אחר נפילה.

בענין שאתה שואל איפה הבחירה, רבנו ז"ל מבאר את זה בטוב טעם ודעת (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כ"א) הרי הם שני הפכים, מצד אחד צריכים לדעת שהכל ממנו יתברך, ומצד שני צריכים לדעת שיש לאדם בחירה, וכדי להבין איך הבחירה בתוך הידיעה, לזה צריכים מח נקי שזוכים על ידי שמקדשים ומטהרים את השבעה גרות, הינו העינים, האזנים, החטם והפה, וכשאדם זוכה למח נקי אז הוא מבין איך שבתוך הידיעה יש גם בחירה, ואיך שבתוך הבחירה יש גם ידיעה, וזה לא סותר אחד לשני, אבל לזה צריכים מח נקי לגמרי שיהיה דבוק תמיד בו יתברך. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י"ז) באמת אין אנו יכולים להבין מה הוא טבע ומה הוא השגחה, כי באמת הטבע הוא גם השגחתו הפרטית, וזה אי אפשר לנו להבין שני דברים כאחד, דהינו הטבע שבאמת הוא השגחתו יתברך, ולכן אסור להתבלבל בדברים כאלו, רק צריכים לדעת שהכל בהשגחה פרטית, כך רצה הקדוש ברוך הוא. ודבר אחד צריכים

לדעת טוב טוב - שאדם שעושה רשעות לשני, לבסוף הוא יקבל את זה חזרה כפול כפלים, הן שיחלה במחלות וחלאים רעים, הן שיהיה נעשה עני, והן שיאבד את אשתו ואת ילדיו וכו', יכול לקחת יום, יכול לקחת שבוע, יכול לקחת חודש, יכול לקחת שנה, ויכל לקחת שנים, אבל לבסוף מקבלים את הענש הזה שלא תאר ולא שער.

ולכן אשרי אדם שאינו עושה רשעות לזולת, כי הוא יקבל את זה חזרה כפול כפלים באופן מר מאד מאד, ובפרטיות מי שרודף את היהדות ומונע תורה מנשמות ישראל, הוא יתפגר במיתה משנה כזו שלא תאר וכו', וגם זה מפלאי השגחתו יתברך, כי מצד אחד הכל ממנו יתברך, ומצד שני יש בחירה וכו', ולכן דבר זה הוא נעלם ונסתר מעיני כל חי וכו' וכו', ואני יכול להעיד לך אחד אחר השני, מי שרדף אותי או חתם נגדי, לבסוף התפגר במיתה משנה, או הצרף ללכת בגלות, או שהכניסו אותו בבית סהר, או שאבד את כל כספו, או שנעשה ללעג ולקלס לעיני כל, הצרה היא שהוא לא מקשר אחד לשני, כי הוא שכח כבר מה שעשה לי.

הקדוש ברוך הוא ישמר את עם ישראל מכל רע, ואדם צריך להרגיל את עצמו לעשות רק חסד עם הזולת, ובפרט עם לומדי תורה, ואז שכרו הרבה מאד על פי פעלו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קיא.

בכל פעם שאני מתקשרת לאמי, היא מספרת לי לשון הרע ורכילות על אחרים

שאלה:

מאת מורן: שלום לכבוד קדשת האדמו"ר. הקדוש-ברוך-הוא ישלח לכם רפואה שלמה ואריכות ימים.

אני מנסה להתחזק במצות כבוד אם, ומדי יום אני מצלצלת לאמי לשאל לשלומה, אך כמעט בכל שיחה שאנו מנהלות אני נאלצת לשמע לשון הרע ורכילות על המשפחה - היא שואלת אותי כל מיני שאלות שנובעות מסקרנות על אחרים, וכשעובר עליה משהו, היא מספרת לי את הצער שלה שכרוך בלשון הרע על אחרים.

זה מאד מציק לי, אך אני לא יודעת מה לעשות, כי אמי היא אשה אלמנה ואני לא רוצה לפגוע בה. מה עצת הצדיק בנושא? תודה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא ב' כסלו ה'תשע"ד

שלום רב אל מורן תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להתחזק ביתר שאת וביתר עז במצות כבוד אם, ולצלצל בכל יום אל האמא ולדבר אתה, ומה שהיא מדברת ומפטפטת שיוצא מזה דברים לא נעימים וכו' וכו', את לא צריכה לעשות מזה שום עסק, כי זה לא הענין שלך, את צריכה רק לקיים מצות כבוד אם אשר אין לתאר ולשער את גדל הזכות של מצות כבוד אב ואם, שאמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרושה כ"ו) כל העולם כלו של הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות - כבוד את אביך ואת אמך; ואמרו (קדושין ל:) שלשה שתפין הן באדם - הקדוש ברוך הוא, ואביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני; רואים מזה שאם מכבדים את אבא ואמא בזה מכבדים את הקדוש ברוך הוא, ולכן תמשיכי במצוה הזו ואל תבלבלי את עצמך

ממה שהאמא מדברת, כי סוף כל סוף היא אלמנה וצריכים לכבד אותה מאד מאד.

ומצינו גם כעין דבר כזה (ירושלמי, פרק ט"ו, הלכה ג') רבי שמעון בן יוחאי כד הוה חמי לאימיה משתעיא סגין הוה אומר לה אימא שובתא היא; [שהיתה לו אמא שדברה הרבה דברים של מה בכך, ובשבת היה צריך להגיד לה: "אמא, זה שבת"].

ולכן תראי לכבד את האמא מאד מאד שאין מצוה יותר גדולה מזו, ובפרט שהיא אלמנה, את תתני לה לדבר וכו' ולא לקבל שום דבר אישית וכו', כי היא מסכנה וכו'.

הקדוש ברוך הוא ימשיך עליך חן וחסד בזכות המצוה הגדולה הזו שאת עושה - מצות כבוד אם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קיב.

בזמן האחרון התעורר בי רצון ללמד קבלה. האם כל אחד ראוי ללמד חכמה זו?

שאלה:

מאת עדו: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום וברכה. היות ובזמן האחרון התעוררתי ללמד בחלק הסוד של תורתנו הקדושה, כלומר בחכמת הקבלה, ואני יודע שמואז מרבנו ז"ל שקבל"ה זה גימטריא נוא"ף, ולא כל אחד ראוי ללמד חכמה זו, ברצוני לשאל: מי הוא הראוי ללמד קבלה על פי דעת רבנו ז"ל? ואיזה ספר ממלץ למתחיל להכנס בשערי למוד זה? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר ויצא ב' כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל עדו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל מסביר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ה) שאחד שהוא נואף קשה לו מאד מאד להכניס בעצמו רוחניות, ועל ידי זה הוא נופל יותר ויותר, כי הלמוד של השכלות רוחניות מזיק לו מאד מאד.

עצתי שתתחיל ללמד קדם כל את ספרי הרמ"ק זי"ע, ובפרט את ספר 'אילימה', ואת ספר 'פרדס רמונים', וזה יתן לך משגים ברוחניות, ואלו הקדמות כדי להבין אחר כך את כתבי האריז"ל. העקר תתמיד בספרי 'לקוטי הלכות' שאין עוד ספרים כאלו שהם הקדמות להבין בהם רוחניות חיות אלקות ולא יזיק לו, ובפרט בכתבי האריז"ל, וכבר כתב מוהר"ן ז"ל (לקוטי הלכות, ברכות השמה, הלכה ג', אות ל"ה) אשר דרכי הקבלה צריכים לקבל רק בדרך אמונה, להאמין באמונה פשוטה שהעולמות משתלשלים רק בדרך זו כמו שהאריז"ל גלה, והשמות השיכים לכל ספירה ולכל מדה ולכל פרצוף וכו', וכו', הכל בחשבון מדיק כפי שמסרו לנו רבי שמעון בן יוחאי והאריז"ל, עין שם.

וכן מובא בדבריו ז"ל (לקוטי הלכות, תפלין, הלכה ה', אות ל"ח) כי על פי הדברים האלה (היינו על פי דברי רבנו ז"ל) והיצא בהם המבארים בדברינו, תוכל לעשות לך דרך להבין מעט מזעיר בדרכי הקבלה של הזהר הקדוש והאריז"ל להוציא מהם דרכים ועצות למעשה על פי הקדמות נוראות ועצות אמיתיות של דברי תורתו של רבנו ז"ל, שכל תורה ותורה וכל מעשה ומעשה היא פותחת שערים רבים של השגת אלקות, שעל ידי זה יכולין להבין גם כל דרכי הקבלה, אם תזכה לשקד על תורתו הקדושה יום יום בשקיפה רבה; עין שם. ולכן

תעשה לעצמך סדר ללמד כסדרן בכל יום בספרי 'לקוטי הלכות', ואל
רב טוב הצפון תזכה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קיג.

**קשה לי ללמד תורה בחברותא ואני אוהב ללמד לבד.
האם יש בזה בעיה?**

שאלה:

מאת אבי: לכבוד הצדיק שלום וברכה.
כשאני לומד תורה לבד עם עצמי אני מספיק המון, אני
יותר מרכז יש לי ספוק גדול, וכשאני לומד עם חברותא
אני מרגיש קשי גדול. הבעיה היא שאני חושש מדברי חז"ל
שאמרו: "חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד
בבד ועוסקים בתורה", כלומר שזה לא טוב ללמד לבד. האם
באמת יש לחשש בענין הזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא ב' כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל אבי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

שמעתי שאומרים בשם החזון איש זי"ע שדברי חכמינו האלו
(תענית ד.) מאי דכתיב: "חרב אל הבדים ונאלו"? חרב על שונאיהם
של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה - זה היה רק
בזמנם שלא היו ספרים ולמדו בעל פה, ולכן אם אדם היה לומד לבד
הוא היה חוזר ומשנן גרסא משבשת, אזי היו צריכים חבר שיעמידם
על האמת, לא כן היום שהכל כתוב בספר, ולכן לא צריכים דוקא חבר,

ובפרט כשיושבים עם חבר, בקלות יכולים להתחיל לדבר ולהפסיק מהלמוד ולדבר דברים בטלים ואפלו לשון הרע, ועל זה אמרו (חגיגה י"ב): כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין אותו גחלי רתמים; ולכן היום זה לא שיך כי יש לכל אחד את הספרים - תנ"ך, ששה סדרי משנה, בבלי ירושלמי וכו' וכו', ועל כן מי שיותר קל לו וטוב לו ללמד ביחיד, אין בזה שום דבר, כי רב הגדולים גדלו והצליחו על ידי שלמדו לבד, ולא היו קשורים אל אף אחד, ולכן היו יכולים לשבת וללמד שעות על גבי שעות, כי לא היו תלויים בחבר, כי אם צריכים ללמד עם חבר, אזי על פי רב צריכים לחכות עליו שיבוא וכו', והרבה פעמים הוא לא בא וכו', אבל כשאדם לומד לבד אזי הוא לא קשור עם שום בן אדם, ואינו מצמצם בשום זמן, ולכן עדיף ללמד לבד, והכל כפי האדם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קיד.

**אומרים שיש ענין גדול להדליק נר תמיד בשמן זית
לכבוד הצדיקים. מה הענין בזה?**

שאלה:

מאת יצחק: שלום לכבוד הצדיק.

אומרים שיש ענין גדול להדליק נר תמיד בשמן זית לכבוד הצדיקים. מה הענין בזה? והאם הכוונה היא לכל הצדיקים או דוקא לרבנו הקדוש?

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום שלישי לסדר ויצא ב' כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בדרך כלל לא מדליקים בבית נר תמיד בכלל, כי פשוט זה סכנת נפשות שיכול להיות מזה שרפה חס ושלום, מה שאין פן בבית הכנסת יש מקום מיוחד ששם מדליקים נר תמיד, כי יש על זה קפסא סגורה שמורה שלא יהיה חס ושלום שרפה.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות נר תמיד, סימן א') בזכות נר תמיד הדולקין בשמן זית נצולין מגזרת שמד; ולכן בציון רבנו ז"ל התקין מוהרנ"ת ז"ל שיהיה דלוק שם נר תמיד, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רט"ו) שמש"ה עומד בין שמ"ד לרצו"ן, הינו הצדיק שהוא בחינת משה יש בכחו להעלות את האנשים שנפלו כבר בשמד רחמנא ליצלן, אל המדרגה הכי עליונה - לרצון, רעוא דרעיון, ולכן התקין מוהרנ"ת ז"ל שיהיה דלוק נר תמיד בקביעות אצל ציון רבנו ז"ל [עין ימי מוהרנ"ת סימן ע"ד ביום חמישי ח"י שבט (ארבעה חודשים אחר ההסתלקות של רבנו ז"ל) היה התחלת היסוד של ההדלקה להדליק שמן זית על קברו נר תמיד לא יכבה, כאשר אנו נוהגים מאז ועד הנה, עין שם].

והיה בזה ספור שלם - שבא יהודי אל מוהרנ"ת ז"ל ובכה מאד לפניו היות שבתו המירה את דתה רחמנא ליצלן ונמצאת אצל הכמר ומר לו מאד, ואז אמר לו מוהרנ"ת ז"ל הרי רבנו ז"ל אומר בזכות נר תמיד הדולקין בשמן זית נצולין מגזרת שמד, ולכן תקבל על עצמך להביא שמן זית עבור נר תמיד לשנה שלמה, ותראה נפלאות. וכן עשה, ומאת השם היתה נפלאות שהבת התחרטה וברחה מהכמה, וחזרה אל אביה והתחרטה על מעשיה, וחזרה בתשובה שלמה.

ומעת שכבר לא היו יכולים לנסע אצל ציון רבנו ז"ל היות

והמלכות הרשעה סגרה את הגבולות, אזי התקינו אנשי שלומנו שבכל בית הכנסת הנקרא על שם רבנו ז"ל שיהיה דולק שם נר תמיד של שמן זית, וכך נוהגים עד עכשו בכל בית הכנסת הנקרא על שם רבנו ז"ל שדולק שם נר תמיד של שמן זית לעלוי נשמת רבנו ז"ל שהוא הצדיק שיש לו כח להפך את האדם משמד לרצון, אפלו שנפל לעמקי עמקים לשאול תחתית ומתחתיו, והחליף את דתו עד שהשתמד רחמנא ליצלן, יש בכח של רבנו ז"ל להפך אותו חזרה אל המדרגה הכי עליונה רצון שברצונות רעוא דרעוין.

אבל אין שום ענין להדליק בבית נר תמיד כי זה פשוט מסכן שלא תהיה שרפה חס ושלום.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קטו.

אני שואפת להיות צדיקה ולתקן את המדות. עם איזו מדה אני צריכה להתחיל?

שאלה:

מאת אפרת: לכבוד הצדיק, שלום וברכה!
יש לי רצונות טובים ואני שואפת להיות צדיקה, אף כמוכן שיש גם ירידות וצריכים התחזקות, ולכן אני משתדלת להיות בשמחה ולחזק עצמי לפי עצותיו של רבנו ז"ל. אני יודעת ומבינה שאי אפשר להפך להיות משלמת ביום אחד על אף רצוני העז, וזו עבודה מתמשכת של כל החיים.
הבעיה היא, שיש הרבה מדות לתקן ואני יודעת במה

להתחיל, וגם אם אתחיל לעבד על מדה אחת - עדין אֶכְשָׁל
בְּמִדּוֹת אַחֲרוֹת, וְזֶה כְּמוֹ לַעֲשׂוֹת טוֹב וְרַע בְּיַחַד וּלְפָסֵחַ עַל
שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים. הַמְחַשְּׁבוֹת הָאֵלוּ מַחְלִישׁוֹת אוֹתִי וְגוֹרְמוֹת לִי
בְּלְבוֹל.

על איזו מדה כדאי לי להתחיל לעבד? אודה לכם מאד על
תשובה וחזקה, והשם יברך אתכם בכל טוב, בריאות איתנה
ואריכות ימים ושנים טובות אמן ואמן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא ב' כסלו ה'תשע"ד

שלום רב אל אפרת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ב) שאדם צריך להרגיל
את עצמו להתבודד להקדוש ברוך הוא ולבקש קדם על מדה אחת,
וכשיתקן את המדה הזו יבקש על מדה שנייה, וכן ילך ממדה למדה
לתקן את כל המדות שלו, ואם כבר תקן את כל המדות עדין נשארו
אצלו הישות והגאות, שמזה קשה מאד מאד להתפטר.

ואם כן, נשאלה השאלה באיזו מדה רעה צריכים להתחיל לתקן
ולצאת ממנה? ואם כבר מתקנים מדה רעה אחת, איזו מדה רעה
שנייה צריכים לתקן? והרי זה יקח כל החיים ופן ואולי שיזכה פעם
לתקן את המדות רעות שלו, ואם כן על מה צריכים לבקש? אלא
לדעתי צריכים לעבד רק על מדה אחת - להיות בשמחה, כי כשבר
ישראל שש ושמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, אז ממילא
יתפרדו ממנו כל פועלי און, ומתבטלות ממנו כל המדות רעות. ואל
תחשבי שלהגיע לשמחה זה קל, כי כל כך קשה לאדם להגיע למדת
השמחה יותר מכל העבודות הכי קשות, קל יותר לצום וכו', ולסגף
את עצמו עם סגופים קשים ומרים וכו', העקר לא להיות בשמחה,
ולכן על שמחה צריכים מסירות נפש גדולה, ואמרו חכמינו הקדושים

(תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום - שמח למחר, ולא כל מי שמצד היום - מצד למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם.

ולכן אם תהיי בשמחה אזי כל החיים שלך ילכו ככר בצורה אחרת לגמרי, כי תזכי לישוב הדעת, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י"י) מה שבני אדם רחוקים מהקדוש ברוך הוא, זה מחמת חסרון ישוב הדעת. ולמה אין ישוב הדעת? כי חסר מהשמחה. ולכן תמסרי את נפשך להיות בשמחה, ואז תזכי לגדלות המחין וכבר לא יחסר לך שום דבר, וממילא יתבטלו ממך כל המדות רעות, ותזכי להמשיך על עצמך את כל המדות טובות, כי השמחה היא הגאלה, כי אצלו יתברך נאמר (דברי הימים א', ט"ז) "עז וחדוה במקומו", ואמרו בזהר (תצוה קפ"ד): תא חזי עלמא תתאה קימא לקבלא תדיר [בוא וראה, העולם הזה עומד לקבל תמיד], והוא אקרי אכן טבא [והוא נקרא אכן טוב] כמו אבן מושכת שנקרא מגנט], ועלמא עלאה לא יהיב ליה אלא כגונא דאיהו קימא, [והעולם הבא לא נותן אלא כמו שמכינים את עצמו מלמטה]. אי איהו קימא בנהירו דאנפין מתתא, [אם נמצאים תמיד בפנים שמחים מלמטה], כדין הכי נהרין ליה מעילא [כך מאירים לו מלמעלה אור וזיו וחיית ודבקות וכו'], ואי איהו קימא בעציבו [אבל אם אדם עומד בעצבות ובמרה שחרה] יהבין ליה דינא בקבליה [אזי ממשיך על עצמו דינים]. כגונא דא (תהלים ק' ב') "עבדו את הוי"ה בשמחה", חדוה דבר נש משיך לגביה חדוה אחרא עלאה [השמחה של האדם בזה העולם, ממשכת עליו שמחה מעולם הבא], הכי נמי האי עלמא תתאה, כגונא דאיהי אתערת הכי אמשיך מלעילא [כך הוא העולם הזה - כפי שאדם מתנהג בזה העולם, כך ממשיך על עצמו מהעולם הבא]. ולכן כשאדם רק בשמחה ומכריח את עצמו כל הכחות להיות בשמחה, על ידי זה הוא ממשיך על עצמו שמחה מהעולמות העליונים.

ולכן אל תהיי בטלנית, תעבדי רק על נקודת השמחה, תמיד

תהיי שמחה ועליזה, ואף שאני יודע שעובר עליך מה שעובר צרות ויסורים מרירות ומכאובים וכו' וכו', וקשה לך מאד מאד לבוא אל מדת השמחה, עם כל זאת תשתדלי להיות רק בשמחה עם כל הכחות, ואז תראי שכל מזלך יתהפך לטובה. הלואי שתכניסי את הדבורים האלו בלבך ואז תהיי צדיקה גדולה מאד, וכך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, סימן א') כשאדם עושה מצוה בשמחה בידוע שלבו שלם עם אלקיו.

הקדוש ברוך הוא ישמח את לבך תמיד, ותזכי להרגיש את אמתת מציאותו יתברך, ותהיי רגילה לדבר אליו כאשר ידבר איש אל רעהו, ולספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליך, וזה יעזר לך להגיע לכל טוב אמתי ונצחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קטז.

**מה המקור לכך שנוהגים לנשק את ידיהם של הצדיקים
כאשר רוצים להתברך מהם?**

שאלה:

מאת דן: לכבוד הצדיק היקר מוהרא"ש שליט"א.
אחרי האסון הגדול שקרה לנו בעוונותינו הרבים שמרן הרב עובדיה זצוק"ל עלה לשמי מרומים, כבודו שיבדל לחיים טובים וארכים נשאר מקום הנחמה, העידוד והחזק שלנו. הנה, זכיתי השבוע לסיים את מסכת פסחים ולהתחיל את מסכת שקלים פעם ראשונה בחיי, למרות שלמדתי כל חיי במסגרות ליטאיות, והכל בזכות עצותיו של הרב. היה מברך. ברצוני לשאל: מה המקור לכך שנוהגים לנשק את ידיהם של הצדיקים כאשר רוצים להתברך מהם, ולפעמים הצדיק

מחזיק בידו של המתברך או מניח ידו על ראשו? והאם הדבר נצרך כדי שברכתו של הצדיק תחול ותתקיים? אפשר אם הרב יענה לשאלתי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא ב' כסלו ה'תשע"ד

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריכים להחיות את עצמנו מאד שהקדוש ברוך הוא שלח בדור הזה את מרן רבי עובדיה יוסף זי"ע, שהוא הקים עליה של תורה, והחזיר את העטרה לישנה, וקבץ ורביץ חילים לתורה, והקים ישיבות ותלמודי תורה לאלפים ורבבות תלמידים, וכן בתי ספר לבנות עם רבבות תלמידות, ובזה ראוי לנו להחיות את עצמנו ולידע שהוא עדין נמצא בינינו, על ידי רבוי התלמידים והתלמידות שהקים, ומה גם שהשאיר לנו ירשה שלמה הספרים הקדושים החובקים עולם בכל ההלכות שבתורה, אשרי מי שמתמיד בהם, ואז יקים (יבמות צ"ז.) כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר.

אשריך ואשרי חלקך שאתה לומד בכל יום את הדף היומי בעקשנות גדולה מאד מאד, ואנשי שלומנו היקרים בפולנייה אמרו שרבי מאיר שפירא זצ"ל קבל את זה מתנה מרבנו ז"ל, כידוע אשר הוא מסר את נפשו פשוטו כמשמעו עבור אנשי שלומנו, והזמין אותם שיעשו את הקבוץ הקדוש שלנו בישיבתו - ישיבת חכמי לובלין, כי אנשי שלומנו היו להם מניעות גדולות כל שנה איפה לעשות את הקבוץ הקדוש שלנו בראש השנה, מאחר שלא נתנו לנסע לאומן כי הרשעים סגרו את הגבולות, והוא הזמין אותם שיעשו את הקבוץ בלובלין, וגם נתן לאנשי שלומנו את האולם הגדול של ישיבתו, שזה היה קדוש שם רבנו ז"ל מאד מאד בכל ערי פולנייה,

שָׂרַב מִפְּרָסָם וְכָל כֶּף גָּדוֹל הַזְמִין אֶצְלוֹ אֶת כָּלֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ לְרֹאשׁ
הַשָּׁנָה, וְעוֹד הַתְּפִלָּל עִמָּם יַחַד, אֲפֵי שֶׁהָיוּ לוֹ הַרְבֵּה מוֹנְעִים שִׁיעֲצוּ לוֹ
שְׂזָה לֹא מִתְאַיִם וְכוּ', עִם כָּל זֹאת הוּא לֹא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם דְּבָר, אֲלֵא
כִּמְהָ שְׁנַיִם הַתְּפִלּוֹ אֶצְלוֹ, וְהָיָה קְדוֹשׁ שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל גָּדוֹל מְאֹד בְּכָל
עָרֵי פוֹלְנֵיָה עֲבוּר זֶה, וְזֶה מֵה שֶׁרַבְּנוּ ז"ל שָׁלַם לוֹ חֲזוֹרָה אֶת הַרְעִיּוֹן
שֶׁל הַדָּף הַיּוֹמִי.

כִּי בְּאַמַּת רַבְּנוּ ז"ל נִתֵּן לָנוּ אֶת סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד (שיחות הַר"ן,
סימן ע"ו) לְלַמֵּד כְּסִדְרָן ש"ס דָּף אַחַר דָּף, פָּרָק אַחַר פָּרָק, מִסְכָּתָא
אַחַר מִסְכָּתָא, וְכַשִּׁיגְמַר אֶת הַש"ס יִתְחִיל עוֹד פַּעַם, וְזוֹ הֵיטָה שִׁיטַּת
רַבְּנוּ ז"ל לְלַמֵּד כְּסִדְרָן אֶת כָּל הַש"ס, וַתְּהִלָּה לְאֵל רַב רַבָּם שֶׁל אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמָנוּ עוֹד בְּפוֹלְנֵיָה וְאַחַר כֶּף אַחַר מִלְחָמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנֵיָה לְקַחוּ עַל
עִצְמָם אֶת הַשִּׁטָּה הַזֹּאת לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם דָּף גְּמָרָא בְּסִדְרַת דָּף הַיּוֹמִי, וְזֶה
לֹא קָשׁוּר בְּכָלֵל לְשׁוֹם מַפְלְגָה, כִּי כָּל אֵלוֹ שֶׁהִתְנַגְּדוּ לְדָף הַיּוֹמִי, הֵם
לֹא הִתְנַגְּדוּ נֶגֶד דָּף גְּמָרָא, אֲלֵא מִפְּנֵי שֶׁמַּפְלְגָה מְסִימַת לְקַחְהָ לְעִצְמָהּ
אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי כְּאֵלוֹ זֶה שְׁלָהּ, אֲבָל זֶה בְּשׁוֹם פְּנִיִם לֹא קָשׁוּר אֶל
שׁוֹם מַפְלְגָה שְׁבַעֲוָלָם. וַיְדוּעַ שֶׁהַחֲפֵץ חַיִּים ז"ל הִפְלִיג מְאֹד בְּמַעֲלַת
רַבִּי מְאִיר שְׁפִירָא ז"ל, וְהוּא אָמַר: אֲנִי מְקַנָּא בְּךָ שְׂאֵתָה הַחַיִּית הַמּוֹן
מִסְכָּתוֹת שְׁכָף לֹא הָיוּ לוֹמְדִים אוֹתָן, כְּמוֹ עֲרַכִּין, תְּמוּרָה וְכַרִּיתוֹת
וְכוּ', אֲבָל אִם לוֹמְדִים בְּסֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, מִתְחִילִים
מִבְּרָכוֹת, שֶׁבֶת, עֲרוּבִין, פְּסָחִים, רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמָא, סְכָה וְכוּ' וְכוּ',
וְכֵן מִמְּשִׁיכִים כְּסִדְרָן כָּל יוֹם דָּף אַחַר דָּף, אֲזַז וְזֹכִים לְסִיִּם אֶת הַש"ס,
שְׂאִין לְמַעֲלָה מִזֶּה, וְלִכֵּן אֲשַׁרִּיךְ שְׁגָם אֶתָּה לְקַחְתָּ עַל עִצְמָךְ לְלַמֵּד
אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי.

נְשִׁיקַת יָד שֶׁל צְדִיק מְרֹאָה הַכְּנֻעָה וְכוּ', וְעוֹד מוּבָא דְבָר זֶה
בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, וְכֵן נִהְגוּ אֶצְלָ כָּל הַצְּדִיקִים בְּמִשְׁךָ כָּל
הַדּוֹרוֹת שֶׁתְּלַמְּדֵיהֶם נִשְׁקוּ אֶת יְדֵיהֶם, וְכֵן הָיוּ צְדִיקִים כְּשֶׁבְּרַחוּ שָׁמוּ
אֶת יְדֵיהֶם עַל הָרֹאשׁ כְּדִגְמַת בְּרַכַּת כְּהֵנִים, שֶׁתְּהִיָּה חֵלָה הַבְּרָכָה עַל
רֹאשׁוֹ.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קיז.

**אָמְרוּ לִי שְׁמֵי 'עֵדוֹן' הוּא שֵׁם מִמִּין זָכָר וְעָלִי לְשָׁנוֹת.
הֲאֵם זֶה נִכּוֹן?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת עֵדוֹן: שְׁלוֹם לְכָבוֹד הָרַב.

שְׁמֵי עֵדוֹן, אֲנִי נִשְׂוָאָה כְּשֶׁנֶּה וְחֲצִי וְלֹא מְצַלִּיחָה לְהַכְנִס לְהַרְיוֹן.
אָמְרוּ לִי שְׁ'עֵדוֹן' זֶהוּ שֵׁם מִמִּין זָכָר וְשְׂעָלִי לְשָׁנוֹת אֶת שְׁמֵי
'לְעֵדְנָה', אַךְ אֲנִי לֹא אוֹהֶבֶת אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה. הֲאֵם כְּדַאי לְשָׁנוֹת
אֶת שְׁמֵי לְ'עֵדִינָה' אוּ לְ'עֵדִי'? וְהֲאֵם אֶפְשָׁר שְׂאֲשַׁנֶּה אֶת שְׁמֵי
'לְעֵדִינָה' אֲבָל אֲמַשִּׁיף לְקִרְאָ לְעַצְמִי 'עֵדִי' וּמִשְׁפַּחְתִּי תִקְרָא
לִי 'עֵדִינָה'? תוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֻדֵּר וַיֵּצֵא, ג' כִּסְלוֹ ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל עֵדוֹן תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלִיתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

נִכּוֹן לְשָׁנוֹת אֶת הַשֵּׁם אֶל 'עֵדִינָה', שְׂזֹאת הִיְתָה אֲמֵן שֶׁל רַחֵל
וְלֵאָה (וַיִּכְוָלוּ לְקִרְאָ לָךְ 'עֵדִי').

מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים שְׂתִקְנִי בַּחֲנוּת תְּכִשִּׁיטִים ה"א שֶׁל כֶּסֶף, כִּי
רַבְּנוּ ז"ל אָמְרָ (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת בְּנִים חֶלֶק ב' סִימָן ח') הֵא הַנְּנַעֲשָׂה מִכֶּסֶף

מסגל לפרייה ורבייה. ולכן מה טוב ומה נעים אם אשה לא יכולה להכנס להריון, שתשא על עצמה ה"א של כסף טהור, וכן תשתדלי ללכת אל בריתות ולעזור שם לחלק את האכל, ותבקשי מהמוהל שייראה לך את הסכין אחר הברית, בעודו עם דם, כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מוהל סימן ב) אשה שאינה יכולה להתעבר, תביט על הסכין של מילה אחר המילה.

[באומן היה המנהג שאחר הברית הגביה המוהל את הסכין של המילה, והראה את זה לנשים אם יש אשה אחת שעדין לא זכתה לילדים שזה יהיה לה לסגלה].

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קיח.

אני שוקל ליבא עניבות מסין בכסף שחסכתי. האם הרב ממליץ לי לעשות זאת?

שאלה:

מאת איתמר: שלום וברכה לכבוד הרב. אני בחור צעיר בן עשרים וארבע, רוק. לפני כחמש חזרתי מארצות-הברית לאחר כשנה בה עבדתי בנדל"ן. זכיתי להיות אצל הרב בברוקלין ולהתברך כרגע אינני עובד, ואני שוקל להתחיל לעבד כעצמאי וליבא עניבות מסין בסכום הכסף שחסכתי בעבודתי הקודמת. אשמח לשמע מה דעתו והמלצתו של הרב בענין מאחר ואני כבר אובד עצות.

תודה מראש, ואני מאחל לרב ארץ ימים מתוך בריאות
איתנה, אמן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל איתמר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז העקר להיות בשמחה,
ואל תתיאש בשום פנים ואפן כי גדול אדונינו רוב להושיע. תראה
להקפיד להניח תפלין בכל יום חק ולא יעבר, כי אי אפשר להסביר
לבן אדם את מעלת מצות תפלין, ומעלת האדם שמניח תפלין, ואמרו
חכמינו הקדושים (מנחות מ"ד) כל המניח תפלין מאריך ימים, ואמרו
(פסיקתא זוטרתא שמות) כל המניח תפלין כאלו קרא בתורה, ואמרו (ילקוט
שמות רמז רכ"ב) אמרו ישראל לפני המקום, אנו רוצים ליגע בתורה
יומם ולילה אבל אין לנו פנאי, אמר להם הקדוש ברוך הוא קימו
מצות תפלין ומעלה אני עליכם כאלו אתם יגיעים יומם ולילה; ואם
היה אדם יודע מעלת הזוכה להניח תפלין של יד ותפלין של ראש,
היה נזהר בזה מאד מאד, והמצוה הזו ממשכת לאדם חיים ודבקות
באין סוף ברוך הוא, ואמרו חכמינו הקדושים (מנחות מ"ג:) כל שיש
לו תפלין בראשו ותפלין בזרועו, הכל בחזק שלא יחטא; כי כשאדם
שש ושמח עם מצות תפלין שהניח היום, השמחה של המצוה לא
תתן לו לחטא, ולכן אשרי מי שנוהר מאד מאד במצות תפלין.

בודאי תשתדל להיות עצמאי ותצליח בגדול אם רק תהיה שמח
מאד, כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא
שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח, והיות שלרוק אי אפשר לבוא
לידי שמחה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה י"ז סימן
ב') תני רבי יעקב כל שאין לו אשה שרוי בלא טובה, בלא עזר, בלא
שמחה, בלא ברכה, בלא כפרה, בלא טובה, לא טוב היות האדם

לבדו. בלא עזר, שנאמר (בראשית ב' י"ח) "אעשה לו עזר כנגדו", בלא שמחה, שנאמר (דברים י"ד) "ושמחת אתה וביתך"; ולכן תעשה כל מה שבידיך להתחנן מה שיותר מהר, ואל תהיה ברוך, ואז תהיה הכי מצלח בחייה, העקר לא להפנס בלחץ.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קיט.

**אנו שוקלים לבנות בתוך ביתנו מקוה טהרה.
האם זה מתר?**

שאלה:

מאת מיכל: שלום וברכה, ותודה רבה לצדיק על כל מה שעושה למעננו. בפרטיות ובקלילות, בגשמיות וברוחניות. הקדוש-ברוך-הוא יוסיף לכם כח ויטיע בידכם להצליח בכל מעשיכם מתוך בריאות טובה ואיתנה. ברוך השם קנינו שטח, ואנחנו מתכוננים לקראת בניית ביתנו. שמענו על אברך שבנה בביתו מקוה טהרה כשר על-פי ההלכה, וחשבנו לעשות זאת גם. האם מתר ורצוי הדבר? אני שואלת משום שחבר של בעלי אמר ששמע בשם צדיקים שזה לא רצוי. לתשובתכם נודה, בברכה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשע"ד.

שלום רב אל מיכל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש הקפדה גדולה מרבי יהודה החסיד שלא לעשות מקנה או

מְרַחֵץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאִם יַעֲשֶׂה - הַבֵּית יִחָרַב, וּבִפְרָט מִקְנֵה לְנָשִׁים
שִׁיכוֹל לְצִאת מְזֵה קַלְקוּלִים רְעִים מְאֹד מְאֹד, וְלִכֵּן זֶה לֹא מְמַלֵּץ בְּכָלֵל
לַעֲשׂוֹת מִקְנֵה טְהָרָה בְּבֵיתוֹ הַפְּרָטִי.

תִּשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הַשְּׁלוֹם בֵּית שְׁלָכֶם, וְתַחֲיוּ בִּיחָד בְּאַהֲבָה
וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, וְתִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד לֹא לְרִיב וְלֹא לְהִתְנַפֵּחַ בֵּינֵיכֶם, וְאִז
תִּזְכּוּ לְבָנוֹת בֵּית רַחֵב יָדִים וְהַבְּרָכָה תִּהְיֶה מְצוּיָה בְּבֵיתְכֶם.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' קכ.

**מִצַּב הַפְּרִנָּסָה שְׁלֵנוּ קִשָּׁה מְאֹד, וּבְעֵלִי טוֹעֵן שְׂאֵנִי
אֲשִׁמָּה וְהַכֵּל בְּגִלְלִי**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אוֹרִית: לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.

בְּרָצוֹנִי לְשִׁתֵּף אוֹתָךְ בְּמָה שְׁעוֹבֵר עָלַי: מְאֹד קִשָּׁה לִי בְּפְרִנָּסָה
וְאִין לִי הַצְּלָחָה בְּמַקְצוֹעַ שְׁלִי. גַּם בְּעֵלִי לֹא מְצַלִּיחַ לְמִצָּא
עֲבוּדָה וְלְהַחֲזִיק בָּהּ לְאַרְךָ זְמַן - בְּכָל פְּעַם הוּא מִתְחִיל עֲבוּדָה
חֲדָשָׁה, וְאַחֲרֵי חֲדָשׁ אוֹ שְׁהוּא עוֹזֵב אוֹ שְׁמִפְטָרִים אוֹתוֹ, כִּי
שְׁעַל הַכֹּלְכֵלָה וְשִׁכְר הַדִּירָה נוֹפֵל עָלַי. לְבַעֲלִי יֵשׁ סְכוּם כֶּסֶף
אֲצֵל אֲמָא שְׁלוֹ, אוֹתוֹ הַשְּׂאִיר אָבִיו לְמִטְרַת רְכִישַׁת דִּירָה,
הַכֶּסֶף הַזֶּה יְכוֹל לְהוֹרִיד מִמּוֹנִי עַל, אֲךָ בְּעֵלִי כְּפוּף לְמִשְׁפַּחְתּוֹ
וְלֹא מִתְחַשֵּׁב בִּי.

בְּעֵלִי לֹא לוֹמֵד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם, אֲךָ הוּא קוֹבֵעַ עֵתִים לְתוֹרָה
בְּשַׁבָּת. הוּא מְאֹד שְׂאֵנִן לְגַבִּי הַמְּצַב, וְעוֹד מְאֲשִׁים אוֹתִי וְאוֹמֵר
שֶׁהַכֵּל בְּגִלְלִי שִׁישׁ לִי טַלְפוֹן נִיד לֹא כְּשֶׁה לְמִרוֹת שְׁחֻסְמִתִּי
אֵת הָאֲתָרִים הַפְּרוּצִים, וְאֵנִי מוֹשְׁתַּמְשֵׁת בְּפִי־סְבוּק רַק עַל מְנַת
לְשׁוֹק אֵת הָעֲבוּדָה שְׁלִי בְּתַחוּם הָאֶפּוֹר. לְבַעֲלִי הַחֲלַפְתִּי אֵת

המכשיר למכשיר כשה
 אני מרגישה שאין לי יותר כחות נפש, הכל נעשה קשה, אני
 ממש מתיסרת בכדי להצליח בעבודתי ורק האמונה בבורא
 עולם נותנת לי תקווה שיהיה טוב.
 אבא היה שליח טוב עבורי - מה עלי לעשות בכדי שחיי ישתנו
 לטובה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשע"ד.

שלום רב אל אורית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשמרו מאוד מאוד על השלום בית שלכם, ואל תריבו ואל
 תתוכחו ביניכם, ואיש את רעהו יעזר, הבעל את האשה, והאשה
 את הבעל, ולא להאשים אחד את השני בשום דבר, ואז תראו ברכה
 והצלחה בכל מעשה ידיכם, ולכן אני מאוד מבקש אתכם שתעשו כל
 מה שבידכם להשלים ביניכם וכו', כי זוג שרבים ביניהם, גורמים
 פרוד בכל העולמות, ולכן תעשו כל מה שביכולתכם תכף ומיד
 להתפייס אחד עם השני, כי לא יאבה הקדוש ברוך הוא סלח לכם,
 ואמרו חכמינו הקדושים (שבת קט"ז.) לעשות שלום בין איש לאשתו,
 אמרה תורה שמי שנכתב בקדשה ימחה על המים; ואם הקדוש ברוך
 הוא כבר מסכים שימחק כביכול שמו שמחזיק את כל העולם העקר
 שיהיה שלום בין איש לאשתו וכו', בודאי אתם צריכים להשלים
 ביניכם.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של הבעל שקובע עתים
 בכל יום ללמד קצת מקרא, קצת משנה, קצת גמרא, אשר אין למעלה
 מזה, שזה מביא לאדם את העשירות, ובפרט כשהבעל מקפיד ללכת
 להתפלל את השלש תפלות במנין דיקא, נכון לבו יהיה בטוח שיראה
 ברכה בכל מעשה ידיו.

מה אמר לכם, היום יש קלפה עצומה שכוּבַשֶׁת כל חלקה טובה, ומקרת את האמונה ואת היראת שמים מבר ישראל, ומכניסה בו כפירות ואפיקורסות, והוא הכלי משחית הנקרא אינטרנט, איפד, בלקברי וכו', שבזה יכולים לראות כל מיני שקוץ תעוב ערם וזהו, ומאמללים את עצמם וכו' ואת הילדים וכו', ולכן העקר ראו לזרק מהבית מחשב המחבר לאינטרנט, איפד או בלקברי, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (פנהרין מה.) אין יצר הרע שולט אלא במי שעניו רואות; ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאוה כעצימת העינים", ואמר "אין לך אבר באברי האדם שיגרום לו מכשול כמו העינים". ואני מוכרח להגיד לכם שהרבה בתים נהרסו לגמרי רק מפני שהיה להם מחשב שהיה מחבר אל אינטרנט בבית, ואף שזה נדמה כאלו הגזמה וכו', אבל רבים נפלו בפח בשביל הפלי הארוך הזה וכו', ונשבר ביתם, ולבסוף התגרשו רחמנא לישזבן, ולכן אסור בהחלט שיהיה בבית מחשב שמחבר אל אינטרנט, כי זה הורס כל חלקה טובה של היהדות, ומוריד את היראת שמים עד השאול רחמנא לישזבן, ומה גם שמאבדים את הילדים, כי ילד שלוקח כלי משחית כזה בתוך ידו וכו', הוא כבר נופל בשאול תחתית ומתחתיו, ולכן אשרי מי שמבצר את החמץ הזה מביתו, ואז השכינה תשמר עליו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קכא.

הילדים שלי סובלים מבעיות בגרון והרופאים ממליצים לכרת להם את השקדים והפוליפים. האם לעשות זאת?

שאלה:

מאת אשרי: שלום רב לכבוד הצדיק.

בראש השנה האחרון באומן פניתי אליך בענין הילדים שלי שסובלים מדלקות גרון ובעיות נשימה, ואמרתם לי לבדק את המזוזות בבית. בדקתי את המזוזות וברוך השם הכל בסדר. הרופאים ממליצים לכרת את השקדים והפוליפים שיש להם בגרון בנתוח, ואני זקוק מאד להדרכתכם בנושא, וכך שתאמרו לעשות - אעשה בלי נדר ובעזרת השם יתברך. תודה על הכל, השם יאריך ימיכם בטוב ושנותיכם בנעימים. מתוך בריאות איתנה ושמחה גדולה, אמן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אשרי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שהיום להוציא את השקדים והפוליפים וכו' זה נתוח מאד קל וכדאי לעשות את זה, והקדוש ברוך הוא ישלח רפואה שלמה לילדים.

רק תשמרו על השלום בית שלכם, שזה יסוד היסודות, כי בבית שיש שמה 'שלום בית' שם השכינה שורה, ובמקום שהשכינה שורה שם הברכה מצויה, ולכן אתם מוכרחים לעשות כל מיני פעולות שבעולם שיהיו ביניכם שלום ואהבה וזה יביא עליכם ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם, ותשתדלו שאף פעם לא יהיו ביניכם וכוזחים ואי הבנות, כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן ס"ו) במקום

מריבה שם השטן, ולכן צריכים מאד מאד לשמר על השלום בית, כדי שהברכה תהיה מצויה בתוך ביתכם.

זכר וגם זכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו:): כל הרגיל לבוא לבית הכנסת ולא בא יום אחד - הקדוש ברוך הוא משאיל בו; הינו בזה שאדם רגיל לבוא להתפלל את השלש תפלות מדי יום ביומו, על ידי זה הוא ממשיך על עצמו את השגחתו הפרטי פרטית, שהקדוש ברוך הוא משגיח עליו, ואם יום אחד הוא לא בא, כבר הקדוש ברוך הוא מתענין כביכול למה הוא לא בא? ומשלים לו את חסרונו וכו', הרי שמשתלם להתפלל במנין, שעל ידי זה ממשיך על עצמו השגחה עליונה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קכב.

יש לי בעיות בבטחון העצמי, ואני מענין ללכת למכון שעוסק ב'אמון תת-הכרתי'. מה דעתכם בענין?

שאלה:

מאת גולן: למוה"ר"ש שלום. קדם כל, ברצוני לומר תודה על כל החזק הרב שאני מקבל מדבריכם. יש לי בעיות בבטחון העצמי, ואני מענין ללכת למכון שעוסק ב'אמון תת-הכרתי' לצרף טפול בבעיות נפשיות והתמכרויות. הבנתי שיש באמון בין שמונים לתשעים אחוזי הצלחה, ושהוא אמור להמשיך בין פגישה אחת לחמש-עשרה פגישות. הטפולים לא כרוכים בשמוש בכימיקלים כלשהם, בכאבים

או בתופעות לואי, והם יכולים לעלות בין אלף ושמונה מאות ש"ח ל-ששת אלפים ש"ח.

חשוב לציון שהתיעצתי עם הפסיכיאטר שלי, והוא אמר לי שלא כדאי ללכת לשם, אף אני שוקל ללכת לשם למרות זאת. מה דעתכם בענין? אשמח לתשובה בהקדם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גולן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר חלק ב' סימן כ"ה) ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרב אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו'. והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל, כי על כל מה שיחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך, ואפלו אם לפעמים נסתתמין דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף על פי כן זה בעצמו טוב מאד. דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, וחפץ ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד, וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו. ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר, ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

אתה לא יכול לתאר ולשער את גדל המעלה שאדם זוכה לדבר

עמו יתברך, שזה בונה את האישיות שלו, ואת הבטחון העצמי שלו, ואז הוא כבר לא צריך ללכת אל שום מקום, כי יש לו את הקדוש ברוך הוא, והוא שומע תפלת כל פה, ועל ידי שאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, הוא בונה את האמונה שלו בו יתברך, וככל שמדבר עמו יתברך על ידי זה נבנית לו האמונה יותר ויותר, וכשיש לו אמונה יש לו הכל, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ה') שיש סובלי חלאים שעקר הסבל שלהם הוא רק מחמת חסרון אמונה, ובפרט סבל עצבים והסבל שאדם לא מאמין בעצמו וירד לו הבטחון העצמי וכו', זה בא לו מחמת חסרון אמונה, כי המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חולין ט:): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, האדם הזה הוא תמיד שמח, ובונה לעצמו את הבטחון העצמי, ולא מפחד משום דבר.

רק חזק ואמץ מאד להיות בשמחה, ותשמח אחרים, אשר אין מצוה יותר גדולה מזו, ואצלו יתברך מאד מאד חשוב כשבר ישראל שמח, ויותר חשוב כשמשמח את אחרים, ולכן תעשה כל מה שביכולתך תמיד לשמח את אחרים, וכך תהיה לה גם כן שמחה, ואצלו יתברך שורה רק השמחה, כמו שכתוב (דברי הימים א' ט"ז כ"ז) "הוד והדר לפניו עז וחדוה במקומו", אשרי מי שמשמח בעצמו, ואשרי ואשרי מי שמשמח אחרים, ושכרו הרבה מאד בשמים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי אשר מבקש ומתפלל בעדך תמיד שתהיה לה הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קכג.

**אני גרוש, אין לי פרנסה ואין לי זוגיות, ואני חושש
שבסוף אעשה את הגרוע מכל**

שאלה:

מאת אוריאל: אני גרוש כשנתיים, מצבי הכלכלי קשה מאד ויש לי המון חובות. אני בקושי רואה את הבנות שלי בגלל המצב. בעבר פניתי אליכם, אף לצערי מאז לא היה שנוי, ועדן אין לי פרנסה ואין לי זוגיות.

אני מניח תפלין, קורא תהלים ומתפלל כמה שאני יכול. קשה לי מאד ואני זקוק לעזרה דחופה, כי אני נורא מפחד שאחליט לעשות את הגרוע מכל... תעזרו לי בבקשה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אוריאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

החכם מכל אדם אומר (משלי י"ט ג') "אולת אדם תסלף וירכז ועל הוי"ה יזעף לבו"; הרבה פעמים אדם עושה בחיים טעויות וכו', ואחר כך יש לו טענות על הקדוש ברוך הוא, ולכן עכשו שכבר היה מה שהיה והתגרשת וכו' וכו', אתה צריך לעשות כל מיני פעולות שבעולם קדם כל להתחזק להיות בשמחה עצומה, כי השמחה היא סגולה להצלחה, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח.

זכר גם זכר מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן פ"ד) על מאמרם ז"ל (אבות פרק ד') "ואל יבטיחך יצרך שהשואל בית מנוס לך" - כי בעולם הזה שיש להאדם טרדות ועל הפרנסה, יכול להיות שיעקץ וינשף אותו פרוש והוא לא ירגיש, מחמת שמחשבתו טרודה באיזה

מחשבה של פרנסה וכיוצא, אבל שם בקבר שאז אין להאדם שום טרדא ושום מחשבה אחרת, אז הוא שומע אפלו הרחישה וההלוך של התולעים איך הם רוחשים ובאים אליו, ומרגיש הצער של כל נשיכה ונשיכה, ואין שום דבר שיטרידהו וימנעהו מגדל צערו הקשה רחמנא ליצלן; מה אתה כל כך ממהר למות ולהכנס בקבר, ששמה לא תשמע שום דבר, רק את עכברי השדה וכו', ואת התולעים, העקרבים והנחשים שיסבבו אותך וכו'? עדיף שתחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם ותהיה שמח ותקיים את מצוותיו יתברך בשמחה עצומה, ועל ידי זה תרגיש ענג רוחני בחייה.

דע לך שסגולה לפרנסה - לברך ברכת המזון מתוך הסדור דיקא ובקול ובשמחה, וזה מסגל לעשירות נפלאה, כמו שכתוב (משלי י) "ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", הינו שמברך את ברכת המזון בשמחה עצומה, זה מסגל לעשירות, וכן להזהר מאד על נטילת ידים וכו', ולכן מהיום והלאה תקפיד מאד מאד על נטילת ידים כשאתה קם בבקר וכו', וכן כשיוצאים לשרותים וכו', וכן לפני האכילה לטל ידים עם נטלה דיקא וכו', כי נטילת ידים מסגלת להנצל מעניות, כי על נטילת ידים ראשי תבות עניי, ומי שמזלזל בנטילת ידים נעשה עני, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת ס"ב:) אמר רב חסדא: אנא משאי מלא חפני מיא ויהבו לי מלא חפני טיבותא [אני נטלתי ידי עם מלא מים ונתנו לי חפנים מלא טוב, כי רב חסדא היה עשיר גדול מאד, והפל בזכות נטילת ידים שהיה מקפיד על זה].

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קכד.

מדוע הצדיק לא משתמש בכחו הגדול כדי לרפא את כל החולים ולבטל מעם ישראל את כל הצרות?

שאלה:

מאת ירחמיאל: ראיתי שכתוב באחד הספרים שלכם שהצדיק הוא הצנור שדרכו יורדות כל ההשפעות לעולם. אם כן, מדוע הצדיק לא משתמש בכחו הזה כדי לרפא את כל החולים ולבטל מעם ישראל את כל הצרות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ירחמיאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ודאי הצדיק הוא הצנור המשפיע טוב לכל בית ישראל, כמו שגלה הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו על מאמרם ז"ל (ברכות י"ז): בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת כל העולם כלו נזנין בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת; שכל צדיק וצדיק עושה שביל שדרכו באה הפרנסה והמזון לעם ישראל, שזה 'כל העולם כלו נזנין בשביל' שעשה רבי חנינא בן דוסא, אלא הבעיה שרב רבם של העולם לא מאמינים בצדיק הזה, וממילא הם סותמים את השביל והצנור הזה, וממילא לא נמשכת עליהם פרנסה בשפע, והם חייבים ולא הצדיק, ולכן אשרי מי שמתחזק באמונת חכמים, וככל שיהיה יותר חזק באמונת חכמים, ישפע עליו שפע גדול מן השמים, כי הכל תלוי כפי שהוא מבטל את עצמו להצדיק ויש לו אמונת חכמים בו, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות הצלחה סימן י"ט) על ידי אמונת חכמים בא הצלחה; ולכן כל אלו

שׁיֵשׁ לָהֶם אֲמוּנַת חַכְמִים, לָהֶם נִפְתָּחִים כָּל הַצְנוּרֵי הַשְּׁפַע, וְלֹא חָסַר לָהֶם שׁוֹם דְּבָר.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּשְׁמִיעַ לִי תְמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמְאֲחִיל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' קכה.

**בִּנְנוּ עוֹשֵׂה הַרְבֵּה שְׁטִיּוֹת, פּוֹגַע בְּרִכּוּשׁ שֶׁל אַחֲרִים,
וְלֹא־חֲרוֹנָה הוּא הַתְּחִיל לַגִּבּוֹ. מָה עוֹשִׂים אִתּוֹ?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת רוֹנֵן: לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלוֹם.

יֵשׁ לָנוּ בֵּן בְּגִיל שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה, שְׁלֻצְעָרְנוּ הָרַב עוֹשֵׂה הַמּוֹן שְׁטִיּוֹת וְנִזְקִים לְרִכּוּשׁ הַשְּׂכֵנִים שְׁגָרִים בְּסִבִּיבָה. לְאַחֲרוֹנָה הוּא הַתְּחִיל לַגִּבּוֹ וְהוּא גוֹרֵם לָנוּ בּוֹשׁוֹת גְּדוּלוֹת וְעִגְמוֹת נֶפֶשׁ, וְכִבֵּר הָיָו כְּמָה מְקָרִים שֶׁהוּא נִתְפָּס בַּגִּבּוֹ, וְאֵנוּ נֶאֱלָצְנוּ לְהַחֲזִיר אֶת הַכֶּסֶף שֶׁהוּא גִבּוֹ. מָה עוֹשִׂים אִתּוֹ?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבִּיעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג' כְּסֵלוֹ ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל רוֹנֵן נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אַתֶּם צְרִיכִים לְמַצָּא לוֹ מְסַגֵּרַת תְּכָף וּמֵיד, כִּי הַיּוֹם יְכוּלִים לְהַצִּיל אֶת הַיֶּלֶד אֲשֶׁר נִמְצָא בְּמַצֵּב מְאֹד מְאֹד חָמוּר, וְאֵל תִּקְחוּ אֶת זֶה בְּקִלּוֹת, כִּי כִּךָ אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת גִּנְבָה וּגְזֵלָה סִימָן א') מִי שֶׁנִּפְתָּה לְבוֹ לְגֵזֵל וּכְיוֹן שֶׁהִתִּיר לְעַצְמוֹ גְּזֵלַת חֲבֵרוֹ, הָרִי הוּא מוֹכֵן לְכָל חֲטָא וְעוֹן, וְאִין תִּקְנָה לְהַסִּירוֹ מִדְּרִכּוֹ הָרָעָה; וּבִפְרָט שֶׁהוּא כָּבֵר מְשֻׁתָּלֵל בְּרַבִּים

וְשׁוֹבֵר וּמִשְׁחִית דְּבָרִים, אַתֶּם מְכַרְחִים לְמִצָּא לוֹ מִסְגֶּרֶת לְפָנַי שִׂידוּדָר
בְּצוּרָה כְּזוֹ שֶׁכָּבַר לֹא יִהְיֶה מֵה לְהַצִּיל, וְלִכֵּן אֵל תִּהְיוּ שְׁאֲנָנִים, וְתִרְאוּ
לְטַפֵּל בּוֹ, וּמִי יִתֵּן שִׁיְהִי לָכֶם אֶת הַשְּׂכָל הַזֶּה לְרַחֵם עָלָיו וְלִשְׁלַח
אוֹתוֹ לְאִיזָה מוֹסֵד סְגוּר, כִּי בְּזֶה שְׂאֵתֶם מִתְעַכְּבִים אִפְלוּ יוֹם אֶחָד לֹא
רַק שְׂאֵתֶם לֹא עוֹזְרִים לוֹ, אֲלֵא אַתֶּם מִתְאַכְזְרִים אֵלָיו, וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד
מִבְקֵשׁ אֶתְכֶם שֶׁתִּרְאוּ לְעֲשׂוֹת אֶת זֶה מֵה שִׁיּוֹתֵר מֵהָר, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר
בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת אֲצִלְכֶם תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' קכו.

**יֵשׁ לִי הֶרְבֵּה בְּעִוֹת וְאֵין לִי חֲשֵׁק לְחַיּוֹת יוֹתֵר. אֲנִי כְּבוֹד
הֶרֶב תֵּאִיר לִי אֶת הַחַיִּים!**

שְׂאֵלָה:

מֵאַת צוּרִיאֵל: יֵשׁ לִי הֶרְבֵּה בְּעִוֹת וְאֵין מְרַגֵּשׁ שְׂאֵף פֶּעַם לֹא
אֲצֵא מִהֵן, וּכְבָר אֵף פֶּעַם לֹא יִהְיֶה לִי טוֹב, מִמֶּשׁ אֵין לִי חֲשֵׁק
לְחַיּוֹת יוֹתֵר. הֵאֵם יֵשׁ לִי תִקְוָה? אֲנִי כְּבוֹד הֶרֶב תֵּאִיר לִי אֶת
הַחַיִּים!

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג' כְּסֵלוֹ ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל צוּרִיאֵל גֵּרֵי יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' סִימָן כ"ד) מִצְוָה גְדוֹלָה לְהִיּוֹת
בְּשִׂמְחָה תְּמִיד, וְלִהְתְּגַבֵּר לְהִרְחִיק הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה בְּכָל
כַּחוֹ, כִּי כָּל הַחֵלְאוֹת הַבָּאִים עַל הָאָדָם כָּלֶם בָּאִים רַק מִמַּחֲמַת קִלְקוּל
הַשְּׂמֻחָה, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה,

וּחְכְּמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (תנחומא שמיני) לְפִי שְׂאִין הַשְּׂמֵחָה מִמִּתְנַת
 לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשְּׂמַח הַיּוֹם - שְׂמַח לְמַחַר, וְלֹא כָּל מִי שֶׁמִּצַּר הַיּוֹם
 - מִצַּר לְמַחַר, לְפִי שְׂאִין הַשְּׂמֵחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם.

וְלִכֵּן יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתְּמִיד תִּהְיֶה הַשְּׂמֵחָה מְצוּיָה
 אֲצִלָּהּ, כִּי אֵין טוֹב מִזֶּה, וְעַל יְדֵי שְׂמֵחָה מִתְרַחֵב הַלֵּב וִיכוּלִים אַחַר
 כֶּף לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם
 לִבָּבוּ בְתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי מֵה שְׂאִין הָאָדָם מִתְחַזֵּק לְדַבֵּר
 אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא מְפַנֵּי שְׁנוּפֵל עַל לְבוֹ עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת
 וְדַכְאוֹן, אֲבָל תִּכְפֹּר וּמִיד שֶׁמְכַרִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת בְּשְׂמֵחָה, אֲזִי נִפְתַּח
 לְבוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכַתֵּב מוֹהַרְנָ"ת ז"ל (לקוטי הַלְכוֹת כְּלִי
 הַיַּיִן הַלְכָה א' אוֹת א') מִי שֶׁלְבוֹ שָׁלֵם עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאֶמּוֹנָתוֹ חֻזְקָה
 וּמֵאֲמִין שֶׁהַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי הוּא בְּשְׂמֵחָה תְּמִיד וְאֵין לוֹ שׁוֹם
 דְּאָגָה וּפְחַד כָּלֵל מִשׁוֹם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשִׁלֵי ג') "אֵל
 תִּירָא מִפְּחַד פִּתְאֹם וּמִשְׂאֵת רְשָׁעִים כִּי תְבֹא: כִּי הוֹי"ה יִהְיֶה בְּכַסְלָךְ
 וְשֹׁמֵר רִגְלֶךָ מִלְכָּד", כִּי מֵאַחַר שֶׁהַכֹּל רַק בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אִם כֵּן אֵין
 לוֹ לְהִתִּירָא מִשׁוֹם דְּבָר, כִּי מִי יוּכַל לַעֲשׂוֹת לוֹ דְּבָר גְּדוֹל אוֹ דְּבָר קָטָן
 בְּלִי רִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי"ח ו') "הוֹי"ה לִי לֹא אִירָא מֵה
 יַעֲשֶׂה לִי אָדָם", וְעַל כֵּן הוּא שְׂמַח תְּמִיד, וְאֶפְלוּ אִם לְפַעְמִים בָּאֵין
 עָלָיו אִיזָה יִסּוּרִים חֵס וְשְׁלוֹם מִבְּעַל בְּחִירָה וְכוּ', אֵף עַל פִּי כֵן מֵאַחַר
 שִׂיּוּדַע שֶׁהַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, הוּא יְכוּל לְשַׂמַּח אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד,
 כִּי בּוֹדָאי כּוֹנֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁמְבִיא עָלָיו הַיִּסּוּרִין, הוּא בּוֹדָאי רַק
 לְטוֹבָה, אִם לְהִזְכִּירוֹ שִׁישׁוּב בְּתִשׁוּבָה, אִם לְמַרְק עֲוֹנוֹתָיו, וְאִם כֵּן
 כָּל הַיִּסּוּרִים חֵס וְשְׁלוֹם, הֵם טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת, וְעַל כֵּן הוּא יְכוּל לְשַׂמַּח
 אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד, כִּי יוֹדַע שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְלֵא רַחֲמִים, וְכוֹנֵתוֹ יִתְבָּרַךְ
 בּוֹדָאי לְטוֹבָה, (תְּהִלִּים ק"ג ט') "לֹא לְנִצַּח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִטוֹר",
 וּבּוֹדָאי יָשׁוּב הַשֵּׁם וִירַחֲמֵהוּ וְיִיטִיב אַחֲרֵיתוֹ, וְהַיִּסּוּרִים יִתְהַפְּכוּ לוֹ
 לְטוֹבָה גְּדוּלָה לְעוֹלָמִי עַד וּלְנִצַּח נִצְּחִים, וְעַל כֵּן הוּא בְּשְׂמֵחָה תְּמִיד.

אֲבָל מִי שְׁנוּטָה חֵס וְשְׁלוֹם מֵאֶמּוֹנָה הַקְדוּשָׁה, וְטוֹעָה חֵס וְשְׁלוֹם

בכפירות של חכמי הטבע, וסובר שיש טבע מקרה ומזל חס ושלוש, אזי אין לו שום חיים כלל, כי כל ימיו כעס ומכאובות, (איוב ט"ו) "כל ימי רשע הוא מתחילל ומספר שנים נצפנו לעריץ: קול פחדים באזניו בשלום שודד יבואנו", כי תמיד מתירא פן יבוא עליו שבר פתאום, וכשבא עליו איזה צרה ויסורין, אין לו למי לפנות להישע, ועל פן הוא מלא צער ויסורין ופחדים ועצבות תמיד, ואין לו שום חיים כלל, אכל מי שיש לו אמונה שלמה ברצון, הינו שיודע שהכל רק ברצונו יתברך, אזי זוכה לשמחה גדולה, וכל היראות והפחדים שיש לו מאיזה דבר שבעולם, כלם נתהפכין לשמחה גדולה, כי על ידי זה הוא חוזר להשם יתברך ויודע שהכל לטובה; כמאמרם ז"ל (מנחות נ"ג:) מה זית אינו מוציא שמנו אלא על ידי כתיב, אף ישראל אין חוזרין למוטב אלא על ידי יסורין; ואמרו (בראשית רבה פרשה ט' סימן ח) טוב מאד - זו מדת יסורין שעל ידיה הבריות באות לחיי העולם הבא.

ולכן ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז בכל מה שעובר עליך, ושום דבר שלא יוכל לשבר אותך, רק תחזיק מעמד ותרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ופשיטות, ותברח אליו יתברך, ותראה את הנסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא, ואמרו חכמינו הקדושים (שוחר טוב תהלים צ"ד) חביבין יסורין, שכשם שהקרבות מרצין, כך היסורין מרצין, בקרבנות הוא אומר (ויקרא א' ד') "ונרצה לו לכפר עליו", וב'יסורין הוא אומר (שם כ"ו מ"א) "אז ירצו את עונם", ולא עוד אלא ש'יסורין חביבין מן הקרבנות, שהקרבתן בממון וה'יסורין בגוף; ולכן חזק ואמץ מאד ותעשה כל מיני פעולות שבעולם רק להיות בשמחה, כי כל רגע ודקה ושניה שאתה בשמחה, אתה מקים מצות עשה של יחוד הבורא יתברך שמו, כי כל שמחתך זה רק "שלא עשני גוי", ושמחה זו עולה על כל השמחות, ולכן אסור לך להמשיך אחר הצער וה'יסורין, אלא תשתדל למצא רק את הטוב בעצמך, ואז הכל יתהפך לטובה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קכז.

אני משתוקקת לשים כסוי ראש, אף בעלי מתנגד בתקף. כיצד עלי לנהג?

שאלה:

מאת רמה רחל: אני בת ששים ושלש, וזכיתי לחזר בתשובה לפני שש שנים לאחר בקור באומן אצל רבנו הקדוש. כעת אני משתוקקת לשים כסוי ראש, אף בעלי חלוני ומתנגד בתקף. אני רוצה לשמר על שלום-בית ואינני יודעת כיצד לנהג. אשמח לתשובתכם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשע"ד.

שלום רב אל רחל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כשצד אחד חוזר בתשובה והצד השני עדין רחוק מזה, אזי צריכים הרבה סבלנות ולא להשבר משום דבר, כי מה שסבלנות מביאה שום דבר לא יכול להביא, כי הסבלן הוא המנצח, ולכן תלכי עם בעלך רק בדרך אהבה, ותראי לכבד אותו מאד מאד יותר ויותר ממה שכפדת אותו עד עכשו, וכן תראי לו יותר אהבה, ואזי הוא יראה שדיקא כשחוזרים בתשובה אז כל החיים משתנים לטובה, ולא כמו שחושבים שתכף ומיד כשחוזרים בתשובה נעשים איזו מפלצת חס ושלום, אדרבה, מי שרחוק ממנו יתברך וכו', ואין לו אמונה בהקדוש ברוך הוא וכו', הוא המפלצת, כי אין לו במה להחיות את עצמו, והוא אבוד לגמרי, כי המאמין האמתי שמאמין בו יתברך ויודע ועד אשר דבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, לו יש במה להחיות את עצמו, ומכל שכן וכל שכן כשמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, בוודאי

שְׁאִין לְמַעַלָּה מְזֵה, כִּי כִשְׁבֵר יִשְׂרָאֵל מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל יְדֵי זֶה הוּא נִדְבֵק בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ נַעַם הַעֲלִיּוֹן, וּמִתְעַנֵּג בְּזִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַלֹּאֵי וְהַלֹּאֵי שֶׁהֵיוּ בְּנֵי אָדָם חוֹזְרִים בַּתְּשׁוּבָה וְנִמְשָׁכִים רַק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, שְׂאֵז כָּל הַחַיִּים שְׁלֵהֶם הֵיוּ מִשְׁתַּנִּים לְטוֹבָה, וְהוּא יִתְבָּרַךְ אֲב הַרְחֵמֵן הַמְּרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, וּמִי שָׂרַק חוֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וּמִתְנַהֵג עַל פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּפִי שֶׁהַצְּדִיקִים מְדַרְיָכִים אוֹתָנּוּ לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי נַעַם וְאַהֲבָה, עַל יְדֵי זֶה עוֹבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר עִם שְׂמִחָה וְטוֹב לְכַב.

וְלִכֵּן עֲצַתִּי שְׁלֵא תִלְכִי עִכְשָׁו עִם בַּעֲלֵךְ רֹאשׁ בְּרֹאשׁ וְכו', אֲדַרְבֵּה, תִּרְאֵי לְכַבֵּד אוֹתוֹ יוֹתֵר וְיִתֵּר וְלִהְרֹאוֹת לוֹ יוֹתֵר אַהֲבָה, וּמִמִּילָא הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, אֲבָל לֹא לְהַכְנִס חֵס וְשְׁלוֹם בּוֹכּוּחִים, כִּי זֶה הוֹרֵס אֶת הַבַּיִת וְגַם אֶת הַחַיִּים, וְחָבֵל מְאֹד, כִּי עַל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי ג' י"ז) "דְּרִכָּיָה דְרִכֵּי נַעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם".

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בַּתְּפִלַּתִּי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁכַּחֲלִי וְתִצְלַיְחִי.

הַמְּאַחֵל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' קכח.

מְדוּעַ יֵשׁ עַל כְּרִיכוֹת סַט הַסְּפָרִים שֶׁחִבְרָתָם עַל פְּרָקֵי אָבוֹת אֶת הַמַּלְאִים 'מוֹנַחַת זֶאֵב' מָה זֶה אוֹמֵר?

שְׂאֵלָה:

סַאֵת אֲלִירֹן: שְׁלוֹם לְרַב הַצְּדִיק מְעַז וּמִגְדוֹל מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.

רַכְשַׁתִּי אֶת סַט הַסְּפָרִים שֶׁחִבְרָתָם עַל פְּרָקֵי אָבוֹת, וְאֲנִי

נהנה מזה מאד. שמתי לב שעל כל כרף יש את אחרת שיחד
יצרות את המלים מנחת זאב. מה זה אומר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' פסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אליהו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדוני אבי מורי זכותו יגן עלינו שהיה גאון מבהק עסק כל ימיו
בתורה בהתמדה רבה בעניינות ודחקות גדולה, וחבר את ספרי "מנחת
זאב" על סגיות כל הש"ס, וכן על התורה, וכבר נדפסו ונתפשטו
בעולם.

והנה זכני הקדוש ברוך הוא לחבר כמה פרושים על מסכת
אבות, וכונתי היתה שהפרושים יהיו על פי סדר האלף-בית, וזכיתי
לחבר שבעה פרושים בלי שום כונה על השמות, אלא שיהיו בדרך
אלף-בית, ואחד הביא לתשומת לבי שהשבעה פרושים הם בדיוק
אותיות הספרים של אדוני אבי מורי - "מנחת זאב", מגן אבות,
ניחלת אבות, ח'סדי אבות, תורת אבות, ז'כות אבות, א'הבת אבות,
ב'רית אבות, ובאמת לא התכונתי בכלל שיצא הצרוף הזה, אך
כנראה מהשמים רצו שיהיה ככה, כדי לעשות נחת רוח לאבי מורי
זכותו יגן עלינו.

עכשו יצא פרוש שמיני בשם "לב אבות" שחברתי אחר
שעברתי התקפת לב גדולה מאד, והקדוש ברוך הוא החזיר לי את
החיים במתנת חנם, והספר הזה הוא תודה להקדוש ברוך הוא, יעזר
הקדוש ברוך הוא שבאמת נוכל לחבר על כל האלף-בית פרושים על
אבות, וכן להוציא לאור את כל הספרים שעדין בכתב יד.

מי יתן שתלמד גם אתה בכל יום איך שאתה קם, אחר אמירת
ברכת השחר, פרק במסכת אבות שהם מוסרי חקמינו הקדושים, והם

שְׁשֵׁה פְּרָקִים - בְּכָל יוֹם לומדים פֶּרֶק אֶחָד, וְהָרִי צְרִיכִים לְלַמַּד מוֹסֵר, וְאֵין עוֹד מוֹסֵר כְּמוֹ דְבָרֵי חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, וְטוֹב שְׁתַּעֲיֵן גַּם בְּכָל יוֹם בְּפִרוּשִׁים שְׁחִבְרָתִי, וְאֵז אֵל רַב טוֹב תִּזְכֶּה.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצֵּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' קכט.

**אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאֵינְטֵרְנֵט זֶה דְּבַר מְסַכָּן. אֵךְ מָה יַעֲשׂוּ אַנְשִׁים
שְׂזֻקוּקִים לָזֶה עֲבוּר הָעֵסֶק שְׁלֵהֶם?**

שְׁאַלָה:

מֵאֵת מַתִּי: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְרַב.

אֲנִי רוֹאֶה שְׁכַבּוּדוֹ מְזַהֵר פְּעָמִים רַבּוֹת לְהוֹצִיא מִהַבַּיִת אֶת
הָאֵינְטֵרְנֵט כִּי זֶה יִכּוֹל לְהַחְרִיב אֶת הַבַּיִת, אֲבָל מָה נַעֲשֶׂה
שֶׁהַיּוֹם הָעוֹלָם כָּל-כָּף הַתְּקֵדָם וְכָל מִי שֵׁישׁ לוֹ עֵסֶק מְכַרָּח
לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּאֵינְטֵרְנֵט?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֻדְר וַיֵּצֵא, ג' כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מַתִּי נְרוּ יֵאָרֵר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֵךְ אֶחָד לֹא קוֹלֵט אֶת גְּדֵל הַסַּכָּנָה שֵׁישׁ בְּזֶה, כִּי הַמוֹן בְּתַיִם
בְּמִסְפָּרִים לֹא קֻטְנִים נִחְרְבוּ עַל יְדֵי הַכֹּלִי מִשְׁחִית הַזֶּה, וְכָל הַנֶּעֱרַר
הַנוֹשֵׁר הַיּוֹם זֶה רַק בְּשִׁבִיל הַזִּבְלָה וְהַזֶּהמָא הַזֶּה שֵׁיכּוֹלִים לְרַאוֹת
שְׁמָה. מִיֵּלָא, מִי שְׁצָרִיךְ אֶת זֶה בְּשִׁבִיל פְּרִנְסָתוֹ וְהוּא מַחְזִיק מִחֻשָּׁב
שְׁמִחְבֵּר אֶל אֵינְטֵרְנֵט וְכוּ', זֶה חֲצִי צָרָה וַיֵּשׁ לוֹ תְרוּץ טוֹב עַל זֶה,
אֲבָל כָּל אֵלוֹ שְׁמַחְזִיקִים אֶת הַכֹּלִי מִשְׁחִית הַנִּקְרָאִים אֵיפּוֹן, בְּלִקְבְּרֵי,
אֵיפּוֹ, אַנְדְּרוּאִיד, שְׁאֵת זֶה בּוֹדֵאֵי לֹא צְרִיכִים בְּשִׁבִיל פְּרִנְסָה, זֶה סֵתֵם

להחזיק בכיס כל מיני שקוץ תעוב וזהוים, כמו עבודה זרה של פעור וכו', שהחזיקו הגויים בכיסם ותמיד הוציאו להשתעשע עם זה רחמנא לישזבן, כל מיני ערם שקוץ ותעוב מה שרואים בזה, ואחר כך באים על ידי זה לחטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה, שאמרו חכמינו הקדושים (נדה י"ג.) אמר רבי יוחנן: כל המוציא שכבת זרע לבטלה חייב מיתה; ואמרו (שם) רבי יצחק ורבי אמי אמרי: כאלו שופך דמים, שנאמר (ישעיה נ"ז ה') "הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים תחת סעפי הסלעים", אל תקרי שחטי אלא סחטי; כי מכל טפה וטפה יכול להולד ולה, וכשפוחט את זרעו לבטלה הוא שוחט את ילדיו, והעוון הזה מטמטם את המוח והדעת, ומכניס את האדם בחלישות הדעת וכיאוש גדול כאלו הקדוש ברוך הוא שונא אותו, ולא צריך אותו וכו' וכו'.

והכלי משחית הזה זה יותר גרוע מסמים, כי מי שלוקח סמים נופל אחר כך באין אונים וכו', אבל הכלי משחית הזה מטמטם את המוח ומעקם ומסבב את הלב, ומכניס באדם כפירות ואפיקורסות, ועוקר את האדם מהאמונה הקדושה לגמרי וכו', ומה גם שמאבד את השפיות שלו, כי הנאוף מטפש את האדם עד שנעשה שוטה גמור, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (מדרש תנחומא נשא) אין המנאפים נואפים עד שתכנס בהם רוח שטות; ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ו) שהחטא של נאוף עושה את האדם משגע לגמרי, ולכן כמה שאני לא אכתב מזה זה לא מספיק, כי מי שנכנס בזה עליו נאמר (משלי ב') "כל באיה לא ישובון, ולא ישיגו ארחות חיים", חושבים שזה משחק וכו', אבל מי שכבר נכנס בזה לבסוף הוא מתגרש מאשתו וכו', ומכל שכן אלו שמניחים את הילדים להחזיק את הזבל והזהמא הזו בדיניהם, הם מאמללים אותם לכל החיים, בשביל זה אני מרחח מפעם לפעם לעורר על הזבל והלכלוך הזה שיקימו מה שאמרו חכמינו הקדושים (חולין מ"ד:) הרחק מן הפעור ומן הדומה לו.

הקדוש ברוך הוא השומר ישראל ישמר את עם ישראל מהקלפה

הזו שזיה יותר גרוע מדור המבול, ומי שאמר לעולמו די יאמר לצרות ישראל די, ויגאלנו גאלת עולם על ידי משיח צדקנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קל.

**גְרוּשְׁתִּי רְזַתָּה מָאד, מְצַבָּה הַבְּרִיאוֹתֵי לֹא תִקִּין, וְנוֹדַע לִי
שֶׁהִיא נֹסֶתָה לְהַתְּאָבֵד**

שאלה:

מאת גבריאל: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
בתקופה האחרונה גרושתי סובלת מהרגשה כללית רעה ורעידות בגוף, וכאשר התליתי אליה לבית החולים נודע לי שהיא נסתה להתאבד. יש לצון שהמצב שלה רק מחמיר - היא רזתה מאד ולא הולכת למקום העבודה יותר בגלל המצב הבריאותי שלה. מה הצדיק מיעץ לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גבריאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

פלא גדול שאתה שואל אותי מה אתה יכול לעשות עבור גרושתך, וכן שאתה כותב שאתה מלנה אותה לבית חולים וכו', אולי יש לך חלק גדול במשבר הנפשי שהיא עוברת מפני שגרשת אותה? אני לא יודע בדיוק את המצב מה שקורה וכו', ומה הסבה של הגרושין וכו', אולי תקים מצוה להחזיר גרושתו וכו', ואז הכל יבוא על מקומו וכו'.

רבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד לא להתגרש בשום פנים ואופן (עין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן צ'), ואמר (שיחות הר"ן סימן רס"ג) מענין בני הנעורים ששכיח מאד שנעשה קלקול ביניהם וביין נשותיהם ונפרדים זה מזה איזה זמן, ולפעמים נעשה מזה פרוד לגמרי חס ושלום. ואמר שזה מעשה בעל דבר שמניח את עצמו על זה מאד לקלקל השלום של בני הנעורים כדי שיתפסו במצודתו חס ושלום על ידי זה, כי הוא אורב על זה מאד לתפסם בנעוריהם על ידי קלקול השלום בית חס ושלום שגורים בערמומיותו לקלקל השלום שביניהם, והאריך בשיחה זאת כי זה מאד מאד נחוץ לאברכים לדעת איך להתנהג עם האשה, כי לצערנו הרב היום יש כל מיני אנשים פגומים וכו', שהם אומרים שהם מתמחים בעניני שלום בית וכו', ולוקחים הרבה כסף וכו', ונקראים מפרסמים לעניני שלום בית וכו', ובאמת נתקים אצלם מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) שיש מפרסמים ומנהיגים שאינם יכולים להנהיג את עצמם, ואיך ינהיגו את אחרים? ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו וכו'. וככל זה יהיה בידיך - אם אחד רוצה כסף כדי לעשות שלום בית, הוא כבר שקרן גדול מאד, והוא לא מענין שיהיה אצלך שלום בית, כי הוא ימשך את זה לכל הפחות לחצי שנה או לשנה, כי הרי זו הפרנסה שלו, וככה אם הוא יגמר עם זה אחת שנים וכו', אז לא יחזרו אלי, ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו.

ובענין גרושין כשיש ילדים זה יותר חמור, כי חכמינו הקדושים אמרו (גיטין צ:) כל המגרש אשתו ראשונה אפלו מזבח מוריד עליו דמעות. נשאלה השאלה למה דוקא המזבח מוריד דמעות? למה לא שאר כלי המקדש, כגון הכיור, השלחן, המנורה והארון וכו'? אלא המזבח מוריד דמעות כאומר: "מספיק קרבנות הביאו עלי, ולכן אני לא צריך יותר קרבנות..." כי בגרושין מי הקרבנות? הילדים! ולכן המזבח דיקא מוריד דמעות, כי יש עליו מספיק קרבנות, והוא לא צריך שביאו עליו עוד קרבנות, ולכן אשרי אדם שפותח את העינים

ואת הדעת ואת השכל ולא ממחר להתגרש, כי זה לא פתרון, אלא מסבך את עצמו יותר ויותר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קלא.

**האם מתר לקרא ספרי ביאגראפיה על גדולי ישראל
שנכתבו על ידי אנשים חלוניים?**

שאלה:

מאת אליהו: שלום לצדיק הקדוש.

לאחרונה הדפסו כמה וכמה ספרי ביאגראפיה על גדולי ישראל - על הרבי האחרון מחב"ד זכותו יגן עלינו, על מרן הרב עובדיה יוסף זכותו יגן עלינו ועל עוד כמה מגדולי ישראל. בספרים אלו כתובים קורות חייהם, עבודות ומעשיות, אף הספרים לא נכתבו על ידי תלמידיהם, אלא על ידי סופרים שאינם שומרי תורה ומצוות. האם מתר לקרא בספרים אלו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אליהו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ח) דע, שספרי מעשיות מצדיקים הוא דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם יתברך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו, על ידי עבודתו את השם יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדול, ולכן מה טוב ומה נעים

להיות רגיל לעיין בספורי צדיקים ותולדותיהם, שזה מכניס חשק והתלהבות בלב האדם לחקות אותם.

בודאי צריכים לשמר מי הכותב את הספורים ואת התולדות של הצדיקים והחכמים, וכן לשמר מאד שלא יהיה מערב שמה שקרים וגזמאות וכו' וכו', ומכל שכן אם אחד שאינו שומר תורה ומצוות כתב את זה, צריכים מאד לשמר שלא יהיו מערבים שמה איזה דברי כפירה חס ושלום או לצנות, והכל כפי הענין.

אבל בכלליות, ספורי מעשיות מצדיקים זה דבר גדול מאד מאד, שמושך את הלב אליו יתברך, ומה גם שאדם רוצה לחקות את הצדיק והחכם שממנו כותבים.

וידוע שהרב הקדוש מצאנו זכותו יגן עלינו בעל "דברי חיים" שאל פעם את המלמדים של בניו האם הם לומדים אתם מוסר, והשיבו כן! וכששאל אותם: איזה ספרי מוסר? ענו ואמרו: "חובת הלבבות". ענה ואמר להם: לא לזה התכוונתי, אלא תספרו להם ספורי צדיקים מהרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זכותו יגן עלינו ומהרבי רבי זושא מאניפאלי זכותו יגן עלינו. רואים מזה את גדל הכח של ספורי צדיקים, שמושכים את הלב של הילדים לחקות אותם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קלב.

בעלי לא תומך בי רגשית, ולעתים קרובות הוא לועג לי ומזלזל בי

שאלה:

סאת לילה: שלום לכבוד הרב הגאון שליט"א.

ברוך השם אני נשואה כבר חצי שנה, ונמצאת כעת בהריון.

יש ענין שְׁמַאד מְצַעַר אוֹתִי - הַקֶּשֶׁר וְהַחֲבוּר שְׁלִי וְשֶׁל בְּעָלִי
בְּרָמָה הַרְגִישִׁית-תְּקִשְׁרִיתִית לוקה מְאֹד בְּחֶסֶר עוֹד מִתְחַלֵּת
הַנְּשׂוּאִינִי, וְכַעֲתָ, כְּאֲשֶׁר אֲנִי בְּהַרְיוֹן זֶה מְרַגֵּשׁ עוֹד יוֹתֵר מִהַרְגִיל
- הוּא לֹא תוֹמֵךְ בִּי רְגִישִׁית בְּתַקּוּפָה הַזֹּאת, וְלִעֲתִים קְרוּבוֹת הוּא
לוֹעֵג לִי, מְזַלְזֵל בִּי וּמְחַקֵּה אוֹתִי.

לְדַגְמָא, כְּאֲשֶׁר הֵייתִי צְרִיכָה לְגִשְׁתׁ לְבֵית הַחוֹלִים לְבְדִיקָה
דְּחוּפָה בְּמִיּוֹן בְּהוֹרְאֵת הַרוּפָא, כָּל הַדְּרָךְ לְשֵׁם הוּא הַתְּנַהֵג
וְדַבֵּר אֵלַי בְּצוּרָה מְאֹד לֹא יָפָה, וְהִיא עֲצָבְנִי מְאֹד. וְכִשְׁהֵינּוּ
בְּחֶדֶר הַמִּיּוֹן, בְּמַהֲלָךְ הַהִמְתַּנֵּה הוּא אָמַר לִי מִשְׁהוּ לֹא יָפָה
וְהַתְחַלֵּתִי לְבָכוֹת בְּאֲמִצֵּעַ בֵּית הַחוֹלִים... לְצַעְרִי, זֹאת רַק
דְּגָמָא אַחַת מִנִּי רַבּוֹת.

בְּנוֹסֵף לָךְ, כְּכֹר כְּפֹה שְׁבוּעוֹת הוּא לֹא מְקַיֵּם אֶת חוּבָתוֹ כְּלָפִי
וְכוֹ' לְמִרוֹת שְׁאֲנִי מְשִׁתְּדֵלֵת לְמִצָּא חֵן בְּעֵינָיו וְהַדְּבָר מִתְּסַכֵּל
וּמְצַעַר אוֹתִי. קֶשֶׁה לִי, קֶשֶׁה לִי, קֶשֶׁה לִי וְצָר לִי מְאֹד. אֵינֶנִּי
יודעת מה לעשות, ואני מבקשת את עצתך וברכתך.
יהי רצון שֶׁהַשֵּׁם יְבָרֵךְ אֶת כָּל הַבָּתִּים בְּיִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם בֵּית
אִמְתִּי, וְשֶׁכָּל הַבָּתִּים יִהְיוּ בְּתִים נְאֻמָּנִים, אָמֵן.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג' כֶּסֶלּוֹ ה'תשע"ד.

שָׁלוֹם רַב אֶל לִילְךָ תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְּלִתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְהִיוֹת מְאֹד פְּתוּחָה אֶל בְּעַלְךָ, וְלוֹמַר לוֹ חַד מִשְׁמְעִית
שְׁכַךְ אֶת לֹא יְכוּלָה לְהַמְשִׁיךְ אֶת חַיֵּי הַנְּשׂוּאִינִי שְׁלָכֶם, כִּי אִם הוּא
כָּל כֶּךָ מְזַלְזֵל בְּךָ וּמְשַׁפִּיל אוֹתְךָ וְהוּא עוֹשֶׂה צְחוּק מִמֶּךָ וְכוֹ' וְכוֹ',
אֵיךְ יְכוּלִים לְהַמְשִׁיךְ כֵּכָה? אֶת מְכַרְחָה לְקַחַת אִמְץ וְלְהַגִּיד לוֹ חַד
מִשְׁמְעִית שְׁאֵם הוּא לֹא יִשְׁנֶה אֶת דְּרָכּוֹ אֶת מִתְגַּרְשֵׁת מִמֶּנּוּ, וְאֵף שְׁזֶה

מאד מאד קשה לדבר ככה, עם כל זאת, אם את לא תגידי את זה עכשו חצי שנה אחר החתונה, תצטרכי לסבל כל החיים.

יש גברים שהם בכלל לא מנמסים וכו', ומתנהגים באלימות מלולית בצורה מחפירה וכו', והם לא יודעים מה הם עושים ובאיזו אכזריות הם מתנהגים כלפי נשותיהם, הם לועגים וצוחקים על חשבון נשותיהם וחושבים שזו רק בדיחה או לצנות, וכעין שאמר החכם מכל האדם (משלי כ"ו, י"ח) "כמתלהלה הירה זקים חצים ומות: כן איש רמה את רעהו ואמר הלא משחק אני" או לצחוק ושחוק כזה, ולכן עצתי שתקחי אמץ ותגידי לו פתוח שאם הוא ממשיך ככה להשפיל אותך וכו' ולעשות צחוק ממך וכו', את מתגרשת ממנו.

על פי רב, נשים מכות וכו' הן בעצמן חייבות בזה, כי הן נותנות לבעליהן שיתעללו בהן באלימות פיזית או באלימות מלולית וכו', ואם היו מזהירות אותם מהפעם הראשונה "זהו זה, אם עוד פעם אתה מתנהג אתי באלימות, מקלל, משפיל ומדכא וכו' וכו' - אני עוזבת אותך!", אז הם היו נצלות מגברים אלימים ופראיים וכו', וכשאינן האשה עומדת על זכותיה כבר בהתחלת הנישואין, היא מושכת על עצמה צרות ויסוריין על כל החיים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קלג.

איך מסבירים לילדים שדרך החיים החלונית היא טעות?

שאלה:

מאת דוד: לכבוד הגאון הצדיק שליט"א. תודה רבה לכם על החסד שאתם עושים עם כל אחד ואחד בכך שאפשר להתיעץ אתכם ולקבל עצה ותושיה בכל נושא ובעיה. מה מסבירים לילדים כאשר הם שואלים לפה אנחנו ואומרים

שְׁהַחְלוּנִים טוֹעִים וְאֵנְחָנוּ צוּדְקִים? וְמָה עוֹנִים לָהֶם כְּאֲשֶׁר הֵם
שׂוֹאֲלִים לָמָּה מַה שְּׂאִסּוּר לָנוּ, לָהֶם מִתָּר?׃

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ד' כְּסֻלוֹ ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל דּוֹד גֵּרוֹ יְאִיר

לְנֶכֶן קַבְלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כָּלֵל גְּדוֹל צְרִיכִים לְדַעַת - שְׁעַם יִשְׂרָאֵל הֵם עִם קְדוּשׁ מְאֹד, וְכָלֵנוּ
בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְבָמוֹת ע"ט.) שְׁלֹשָׁה
סִימָנִים יֵשׁ בְּאֵמָה זו - הֶרְחַמְנִים וְהִבִּישְׁנִין וְגוּמְלֵי חֲסָדִים, רַחֲמָנִים
דְּכֹתִיב (דְּבָרִים י"ג י"ח) "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ וְהִרְבֶּךָ", בִּישְׁנִין דְּכֹתִיב
(שְׁמוֹת כ' ט"ז) "בְּעֵבֹר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם", גוּמְלֵי חֲסָדִים דְּכֹתִיב
(בְּרֵאשִׁית י"ח י"ט) "לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ" וְגו', כָּל שֵׁישׁ
בּוֹ שְׁלֹשָׁה סִימָנִים הֵלְלוּ רְאוּי לְהִדְבֵּק בְּאֵמָה זו; וְלִכֵּן צְרִיכִים לְאַהֵב
אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה וְיִהְיֶה מֵה שִׁיְהִיָּה.

כָּל עִם יִשְׂרָאֵל הָיוּ סְבִיב הַר סִינַי וְקַבְלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ
עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וּמוֹבָא מֵהָאָרִיז"ל שְׁגַם כָּל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עַד סוֹף
כָּל הַדּוֹרוֹת עָמְדוּ רַגְלֵיהֶם עַל הַר סִינַי וְכָלֵם קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְלִכֵּן
כָּלֵנוּ מְצוּיִם לְשִׁמּוֹר שְׁבֵת וְלֶאֱכֹל כְּשֶׁר וְלִהְתַּרְחֵק מִדְּרָכֵי הַגּוֹיִים, וְלִקְיָם
אֶת כָּל הַמְצוּוֹת, אֲבָל יֵשׁ שְׁקִבְלוּ חֲנוּךְ תּוֹרְנֵי וְלִכֵּן הֵם מִמְּשִׁיכִים אֶת
הַמְּסֻרֶת שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל שְׁקִבְלוּ מְדוּר דוֹר עַד קַבְּלַת הַתּוֹרָה בְּסִינַי,
וְיֵשׁ שְׁעַדִּין לֹא קִבְּלוּ חֲנוּךְ תּוֹרְנֵי, וְלִכֵּן הֵם לֹא יוֹדְעִים מַעֲלַת שְׁבֵת
וְכִשְׁרוֹת וּשְׂאָר מְצוּוֹת, וְאֵת זֶה צְרִיכִים לְהִסְבִּיר לְיִלְדִים, אֲבָל לֹא
לְהַגִּיד שְׂאֵנְחָנוּ צוּדְקִים וְהֵם טוֹעִים, אוֹ הֵם צוּדְקִים וְאֵנְחָנוּ טוֹעִים, לֹא
נִכְנָסִים בְּשׁוּם וְכוּחִים, עִם יִשְׂרָאֵל הֵם עִם רַק עַל יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
שְׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עֲשֵׂתָהּ אוֹתָנוּ לְעַם, וְעַל עִם יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר (בְּמִדְבָר כ"ג
ט) "הֵן עִם לְבָדָד יִשְׁכֵּן וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(מוֹעֵד קָטָן ט"ז): מֵה כּוֹשֵׁי מְשֻׁנָּה בְּעוֹרוֹ, אִף יִשְׂרָאֵל מְשֻׁנִּין בְּמַעֲשֵׂיהֶן

מכל האמות; ועם ישראל לעולם לא התערבו במעשה הגויים, וזו היחודיות של עם ישראל, וכמאמרם ז"ל (תנחומא תצוה) מה יונה זו כל העופות כשהן נשחטין הן מפרכסין, אבל היונה פושטת צוורה, כך אין אמה בעולם נהרגת על קדשת שמו ומוסרת עצמה להריגה אלא ישראל.

ואת זה ראינו במשך כל הדורות שעם ישראל מסרו את נפשם על קדוש השם, ואמות העולם הרוצחים לא בדקו בציציות של אף אחד, אלא הרגו כל יהודי שבא תחת ידיהם, הן שהוא שומר תורה ומצוות, והן שהוא לא שומר תורה ומצוות, להם לא אכפת, "אתה יהודי!", אזי הם התעללו בו וכו' וכו', ולכן גם אנחנו אסור לנו לעשות אפליות בין עם ישראל, ולדעת שאנחנו בני אברהם יצחק ויעקב, אלא אלו קבלו חנוך תורני, ואלו מסכנים עדין לא קבלו חנוך תורני, ואם יקבלו חנוך תורני אזי גם הם ישמרו שבת ויאכלו כשר ויקימו את כל המצוות, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קלד.

האם זה נכון שמי שסובל מחלי מעים לא יראה פני גיהנם?

שאלה:

מאת אברהם: שלום למורנו הרב הצדיק. כבר חמש שנים אני סובל ממעי רגיש ובעיות במעים שמפריעות לי מאד לארח החיים. קראתי שמי שסובל מחלי מעים לא רואה פני גיהנם. האם זה נכון? והאם זה כפשוטו? תודה רבה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר וַיֵּצֵא, ד' פְּסָלוֹ ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַבְרָהָם נְרוֹ יָאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע שְׂאִין מַחְלָה שְׂאִין לָהּ רְפוּאָה, צָרִיכִים רַק לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שְׂיִזְכֶּה לְמִצָּא אֶת הַשְּׁלִיחַ הַטּוֹב שְׂיִכּוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתוֹ, וּכְעֵין שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ס.) עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת כ"א י"ט) "וְרַפָּא יִרְפֵּא" מְכַאֵן שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוּת לְרַפְּאוֹת, וְאָמְרוּ צְדִיקִים שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוּת לְרַפְּאוֹת, אָבֵל לֹא לְיֵאֵשׁ, וְלִכֵּן אֵל תִּתְּיֵאֵשׁ, רַק תְּבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם שֶׁתִּזְכֶּה לְמִצָּא שְׁלִיחַ טוֹב שְׂיִכּוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתְךָ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פְּרֻשָׁה נ"ג סִימָן י"ד) יָפָה תְּפִלַּת הַחֹלֶה לְעִצְמוֹ יוֹתֵר מִכָּל; וּמָה שֶׁתְּפִלָּה פּוֹעֵלֶת שׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יְכוּל לְפַעֵל, וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים שְׂבַעֲוֹלָם לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שֶׁתִּהְיֶה לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה עַל הַמַּעֲסִים, וְתִרְאֶה אִיךָ שֶׁהַפֶּל יִשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְּפַלֵּל בְּעֵדֶךָ שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְּנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' קלה.

**כְּשֶׂאֲנִי מִתְּעַצְבֵּן אֲנִי מִתְּפָרֵץ עַל מִי שֶׁבִּסְבִּיבָה, וּבִרְבַּע
הַפְּעָמִים זו אֲשֶׁתִּי. מָה עוֹשִׂים?**

שְׂאֵלָה:

סֵאת זָאב: שְׁלוֹם לְצַדִּיק.

אני בטבעי אדם עצבני, וכל דבר קטן יכול להרתיע אותי. כלם אומרים שיש לי פתיל קצר, ואני יודע שהם צודקים, אבל מה אני יכול לעשות שזה לא נשלט, וכשאני כועס אני מתפרץ על מי שבסביבה באתו זמן, וברב הפעמים זו אשתי - שנפגעת ממני מאד.

אני יודע שזו מדה רעה מאד, אבל קשה לי להאמין שאוכל להשתנות. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר ויצא, ד' פסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל זאב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שמדת הכעס היא המדה הכי מגנה שרק יכולה להיות, ועוקרת את האדם משרשו, כמובא בזהר (תצוה קפ"ב). על הפסוק (איוב י"ח ד) "טרף נפשו באפו", איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר [אדם שהוא בכעס הוא עוקר את הנפש שלו ושורה בו הסטרא אחרא], ועל דא כתיב (שם) "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו", דהיא נשמתא קדישא טריף לה, וסאיב לה בגין אפו [מי שבכעס, הנשמה שלו בורחת ממנו, והוא מטמא את עצמו]; ואמר האריז"ל: את כל העברות יכולים לתקן וכו', אבל מי שכועס הוא עוקר את הנשמה שלו לגמרי וכו', וקשה להחזיר לו את נשמתו וכו', ולכן טובל מה שסובל וכו'.

אתה צריך לזכר אשר על ידי כעס יכולים להפיר את האדם, ורבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן קפ"ד) על ידי החטם יכולים להפיר את הנואף, כי באמת מובא בדבריו (שיחות הר"ן סימן רמ"ט) על הפסוק (בראשית ל"ח ז) "ויהי ער רע בעיני הוי"ה", למה לא כתוב 'רשע' אלא 'רע'? אלא מי שעובר על חטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה והוא נואף, על ידי זה הוא תמיד בכעס שנקרא רע, לשון בייז, הוא תמיד

עצבני, וזה מה שכתוב בזהר (נשא קל"ד): בחוטמא אשתמודע פרוצופא, הינו על ידי החטם מכירים את פרוצוף האדם. בהאי חוטמא אתפרשא מילה, דכתיב (שמואל ב' כ"ב) "עלה עשן באפו" וגו', הינו דרך האף בא הכעס והרציחה, ולכן על ידי הכעס של האדם מכירים את כל האדם, והוא מגלה את כל ענינו וכו', והעבר שלו וכו', ולכן צריכים לשמר מאד מאד לא להיות בכעס ובעצבים, כי את קלוננו הוא מגלה ברבים.

ובפרט אדם צריך מאד מאד לשמר לכבוד וליקר את אשתו, כי מה היא חיבת שהיא חטא בפגם הברית, ועל ידי זה נעשה כעסן גדול, ועכשו מוציא את כל העצבים שלו על אשתו, כי רבנו ז"ל הזהירונו על דבר זה מאד מאד, ואמר (שיחות הר"ן סימן רס"ד) שצריכים לכבוד וליקר את אשתו. כי אמר הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהם וליקדם, ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נ"ט.) אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו [ותכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתהיו עשירים], וכן אמרו (בבמות ס"ג.) דיינו שמגדלות את בנינו ומצילות אותנו מן החטא, ולכן צריכים לכבוד וליקר אותם מאד מאד, ולא להוציא את כל העצבים עליה, כי מה היא חיבת שאתה פגום?

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קנ"ה) שלזכות לאריכות אפים שהוא מדת הסבלנות שאף פעם לא יהיה בכעס, לזה זוכים על ידי תקף האמונה, שאדם צריך להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, לידע שהכל ממנו יתברך, וכשבר ישראל מחזיר בעצמו את האמונה הפשוטה הזו, אזי אף פעם לא יהיה בכעס.

ויש לומר בפרשת השבוע (ויצא) (בראשית כ"ח י') "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", "יעקב" - מרמז על כל בר ישראל, "באר שבע" - מובא (ספר שער אורה) סובב על מדת המלכות שהיא האמונה הקדושה בו יתברך, הינו תקף ומיד כשבר ישראל יוצא מהאמונה

הקדושה רחמנא ליצלן, אזי "וילך חרנה", כבר הולך אל חרון אף והוא תמיד בכעס, כי הרגע שאדם מתקרב מהאמונה, על ידי זה הוא תמיד בכעס וברציחה, ומוציא את העצבים שלו על אשתו ועל ילדיו ועל כל אדם, ולכן צריכים לעבד הרבה על אמונה פשוטה בו יתברך, כדי להנצל מכעס, וזה מה שחכמינו הקדושים אמרו (שבת ק"ה): המקרע בגדיו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו, יהא בעיניו כעובד עבודה זרה, שכן אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כן, ולמחר אומר לו עשה כן, עד שאומר לו עבד עבודה זרה והולך ועובד. כי המאמין האמתי שמאמין שדבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, הוא אף פעם לא יהיה בכעס, ואם הוא בכעס, סימן שלא מאמין בו יתברך שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, והכל ממנו יתברך.

ולכן כפי הכעס, כן דוחה את השכינה ממנו, ואמרו חכמינו הקדושים (פסחים ט"ו): כל אדם שכועס, אם חכם הוא חקמתו מסתלקת ממנו; ואמרו (נדרים כ"ב): כל הכועס - אפלו שכינה אינה חשובה כנגדו, ומוסיף טפשות על טפשותו; וזה טרוף הדעת פשוטו כמשמעו, כי הכעסן מאבד את הדעת והשכל שלו לגמרי, עד שלא מסגל לחשב ישר, ואמרו חכמינו הקדושים (זהר חדש נח) לא יהיה בך אל זה, שלא תהיה נח לכעס, כי זו עבודה זרה ממש, כי הוא דוחה את הקדוש ברוך הוא ממנו.

ומי יתן שתאמר בכל יום את התפלה הזו, וזה יועיל לך לבטל ולעקר מעצמך את מדת הכעס:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, מלא טוב מלא רחמים, מלא רצון, שתהיה בעזרי, ותשמרני ותצילני מן הכעס ומן הרגז ומכל מיני קפידות. ותגן עלי ברחמיך ותשמרני תמיד, ואפלו בשעה שאבוא חס ושלום לידי איזה כעס, תחמל עלי ברחמיך ותשמרני ותצילני שלא אפעל בכעסי שום אכזריות כלל, רק אזכה לשבר ולהפר הכעס ברחמנות, ואזכה להתגבר

על יצרי לשבר הפעם ולהפך הפעם לרחמנות, לרחם דיקא ברחמנות גדולה במקום שהייתי רוצה לכעס חס ושלום, ולא יהיה בי אל זר ולא אשתחיה לאל נכר, שזה נאמר על הפועס, שנחשב כאלו עובד עבודה זרה:

רבונו של עולם, אתה ידעת כמה קשה לנו לשבר ולבטל מדה רעה זו של פעס וקפידות, כי כשמתחיל הפעס לבער בנו חס ושלום, כמעט אין אנו בדעתנו, וקשה עלינו לכבות אש הפעס ולכבשו, על פן רחם עלינו למען שמה, והיה בעזרנו ושמרנו והצילנו תמיד ברחמיך וחסדיך הגדולים, ועזרנו לשבר ולבטל מדת הפעס וקפידות מעלינו ומעל גבולנו, ולא נכעס לעולם, ולא אהיה שום קפדן כלל, רק אזכה להיות טוב לכל תמיד מעתה ועד עולם, אמן סלה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קלו.

יש לי רצון עז ללמד תורה כל היום, והעבדה שאני צריך להיות בעבודה גורמת לי צער גדול

שאלה:

מאת יהודה: שלום כבוד הרב.

התחלתי לחזר בתשובה לפני שנתיים וחצי, ומאז עברתי הרבה מלחמות, בחלקן נצחתי ובחלקן אנצח בעזרת השם. אני מאד משתדל לשמר את העינים ולהתחזק בנושא, אף אני עובד כבר שנתיים במקום מערב, כך שאני נצרך לדבר עם נשים בשעות העבודה, וזה קשה לי מאד.

אני מרגיש שהקדוש-ברוך-הוא חנן אותי ביכלת לשבת ולעסוק בתורתו הקדושה, ולכן אחרי שעות העבודה אני

מִשְׁתַּדֵּל לְלַמֵּד וּלְמַעַט מְאֹד לְצַאת לְעוֹלָם שְׂבַחוּךָ. רְצוֹנִי הָאֲמַתִּי הוּא לְלַמֵּד כָּל הַיּוֹם, אַךְ הַבְּעִיָּה הַקְּשָׁה הִיא שְׂכַמְעַט וְאִין אֶפְשָׁרוֹת בְּדוֹרְנוּ לְחַיּוֹת בִּישׁוּב הַדְּעַת בְּלִי לְעַבְדָּה, וְגַם כְּמַעַט וְאִין עֲבוּדוֹת צְנוּעוֹת, וְכַשְׂאֲנִי בְּעֲבוּדָה אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאֲנִי מְבַבֵּז אֶת מַתְנַת הַבוֹרָא שְׁנַתֵּן לִי עַל דְּבָרִים שְׁלֹא בְּאֲמַת נִצְרָכִים. אָנָּה עֶזְרֵי לִי. תּוֹדָה.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְצַא, ד' כִּסְלוֹ ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְהוּדָה נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֲשַׁרְיָךְ וְאֲשַׁרְיִי חֲלַקְךָ שְׁאֲתָה זוֹכָה לְחֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ל"ד) בְּמָקוֹם שְׂבַעֲלִי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים - שֶׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד, וְאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּסִיקְתָּא רַב כְּהֵנָּא) גְּדוּל כְּחֵזָה שֶׁל תְּשׁוּבָה, שְׂכִינּוֹן שְׂאָדָם מְהֵרָה בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, מִיָּד הִיא עוֹלָה לֹא עַד עֲשָׂרָה יָמִים וְלֹא עַד עֶשְׂרִים וְלֹא עַד מָאָה, אֲלֵא עַד מֵהַלֶּךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים, וְלֹא עַד רִקִּיעַ רֵאשׁוֹן וְשָׁנִי, אֲלֵא שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת לְפָנֵי כֶּסֶף הַכְּבוֹד. וְהִסְמֵךְ-מ"מ מְאֹד מְאֹד מִפְּחַד מִבֶּן אָדָם שְׂחוּזָר בַּתְּשׁוּבָה, כִּי פִינּוֹן שְׂאָדָם בָּא אֶל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶפְלוֹ שֶׁהוּא עֹשֶׂה עַד עַכְשָׁו מַה שְׂעָשָׂה, וּמִתּוֹדָה וּמִתְחַרֵּט עַל כָּל מַה שְׂעָשָׂה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּבְרַ מְקַבְּלוֹ, וְאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּמִדְבָר רַבָּה פְּרָשָׁה כ' סִימָן י"ג) בְּלַעַם הִזִּיה רָשָׁע עָרוֹם וְיָדַע שְׂאֵין עוֹמֵד בְּפָנֵי הַפְּרָעָנוֹת אֲלֵא תְּשׁוּבָה, שְׂכָל מִי שְׂחוּטָא וְאוֹמֵר חֲטָאֲתִי, אֵין רְשׁוּת לְמַלְאָךְ לְגַע בּוֹ. בְּשִׁבְלִי זֶה הוּא מִסִּית אֶת כָּל אָדָם "מַה לָּךְ לְחֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה? וּמַה לָּךְ לְהִתּוֹדוֹת?" כִּי הוּא יוֹדֵעַ שְׂמִי שְׂחוּזָר בַּתְּשׁוּבָה וּמִתּוֹדָה לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵין רְשׁוּת לְמַלְאָךְ הַמּוֹת לְגַע בּוֹ, וְאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּנַחֲמָא נַח) אֵין מְכָה בְּעוֹלָם שְׂאֵין לָהּ רְפוּאָה, רְפוּאָתוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע תְּשׁוּבָה.

ועקר התשובה אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ה) לזרק את עצמו חזרה למקום שממנו שהוא בא, הינו שאדם צריך לדעת שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, ונשמתו היא חלק אלוך ממעל, ותמיד יחדיר בעצמו אשר מלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ועל ידי שאדם מכניס בדעתו תמיד את אמתת מציאותו יתברך, זה שורף ממנו את כל הקלפות והמשחיתים שנדבקו בו על ידי עוונותיו המרבים.

והנה רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"א) יש ל"ט מלאכות המשכן, ויש ל"ט מלקות, הינו כשאדם מכרח לעבד באיזה מקום וכו', ואף שלא מסתדר כמו שרצה וכו', עם כל זאת הוא שש ושמח שבודאי אני נמצא פה להוציא איזה שליחות להבורא יתברך שמו, והוא תמיד שמח, ולא מבלבב את עצמו משום דבר, אלא מחזק ומעודד ומשמח את כל הסביב לו וכו' וכו', זה נקרא ל"ט מלאכות המשכן, כי בשעה שעשו את המשכן כל אחד רץ והביא משהו לעזר לבנות את המשכן, והיה מלא שמחה שיש לו חלק לבנות את המשכן, ולהפך, כשאדם תמיד עצוב וממרמר ומדכא "מה אני עושה במקום הזה? ומה אני צריך להיות פה? זה מבלבב אותי מאד" וכו' וכו', אזי זה כאלו מקבל ל"ט מלקות.

ולכן מאחר שסבב הקדוש ברוך הוא שאתה צריך לעבד שם איפה שאתה עובד, אתה צריך מאד מאד להתחזק, וסוף כל סוף על ידי תפלה ובקשה שתבקש הרבה ממנו יתברך שיתן לך מקום פרנסה לפי שרש נשמתך, אז תראה נפלאות גדולות שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

פעם בא אדם אל רבנו ז"ל והתלונן שמאד מפריע לו המקום איפה שהוא עובד, ענה ואמר לו רבנו ז"ל: אם הקדוש ברוך הוא היה יודע שטוב לך לעבד במקום אחר, אזי היה שם אותך במקום אחר, ועכשו שאתה במקום הזה, מסתמא יש לך מה לתקן שם.

ועל כן ראה להתחזק להיות רק בשמחה עצומה שזה ירחיב
 לך את הדעת, ואמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק ד') איזהו עשיר?
 השמח בחלקו, כי אין עוד שמחה כשמחה של אדם שידע שמה
 שיש לו ואיפה שהוא צריך להיות, שם צריך להתחזק, וזו עשירות
 דקדושה. יעזר הקדוש ברוך הוא שיתרחב לך בגשמיות וברוחניות,
 וימלא לך הקדוש ברוך הוא את רצונך, אבל לעת עתה ראה רק
 לשמח ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותך, ואז תזכה להיות
 הכי מאשר בחייה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קלז.

**איך אפשר להרגיש את הצרות של הזולת מבלי להכנס
 לחרדות ופחדים מיתרים?**

שאלה:

מאת נתנאל: שלום וברכה לצדיק.

לצערי, אני נמצא הרבה זמן בבית חולים עם בני. עברתי
 הרבה, וגם מסביבי ראיתי מה שעובר על אחרים רחוקים
 ליצולן.

רבנו כותב שצריך להרגיש בצרה של השני כאלו היא שלו,
 השאלה היא איך לישם את זה מבלי לצאת מהדעת חס
 וחלילה ולהכנס לחרדות ופחדים? אשמח לתשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויצא, ד' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתנאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקדוש ברוך הוא ישלח רפואה שלמה לבנה, ויצא מהמחלה שנפלה עליו, תשתדל מאד להתפלל עליו בכל יום ובכל שעה, ואל תתיאש מתפלה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות י) אפלו חרב חדה מנחת על צנארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים; ומה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, אלא צריכים אמונה חזקה גם בעצמו, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) כמו שאדם צריך להאמין בהקדוש ברוך הוא שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, כך אדם צריך להאמין בעצמו שיש לו כחות לפעל אצל הקדוש ברוך הוא על ידי תפלה לבטל את כל הגזרות הרעות מעליו.

מה אמר לה, הצדיק צריך לשמע בכל יום כל מיני צרות ויסורים ומרירות ומכאובים שעוברים על בני אדם, והוא צריך לחיות עם זה כאלו זו הצרה שלו וכו' וכו', ואין זה פלא שהאדם הזה הוא מורם מעם, כי הוא יכול לשמע כל כך הרבה צרות ולחיות עם זה, ולחזק ולעודד ולשמח את סובלי החלאים, וזה מראה את גדלותו, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן קפ"ח) שפליאה בעיני אם מביאין פדיון לאחד ומספרין לו צערו, כגון מחולה וכיוצא כשאינו מרגיש הצער והיסורין כמו החולה בעצמו וכו', והיוצא מדבריו הוא שהוא מרגיש הצער והיסורין כשביאין לפניו שיתפלל על החולה וכיוצא כמו החולה בעצמו ממש. וכן נשמע מפיו כמה פעמים. ואמר: בתחלה הייתי מבקש מאתו יתברך שאהיה מרגיש צער ויסורין של ישראל, כי לפעמים היה אחד בא וספר לי צערו ולא הייתי מרגיש הצער והייתי מתפלל שארגיש צערו של ישראל, עכשו כשאחד מספר לי צערו אני מרגיש בעצמי הצער יותר ממנו, וממש נוטפין ממני הדמים מגדל הצער שאני מרגיש יותר ממנו, כי הוא יכול לחשב מחשבות אחרות ולשכח הצער, אבל אני מרגיש מאד. ואמר לאחד מאנשיו שבקש אותו שלא ישכח אותו, ענה ואמר: איך אפשר לשכח אחד מכך? הלא כל אחד ואחד יש לו אצלי מקום בלבי; ורק זה נקרא צדיק אמת שהוא מכניס את עצמו בצרות של אחרים, ומחזקם ומאמצם ומעודדם ומשמחם, ומדבר על לבם דברי נחומים וכו', ואחר כך

שׁוֹפֵף אֶת נִפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֵּינוּ לְבֵינָה קוֹנוֹ, וּמִבְקֵשׁ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהִזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ אֶצְלוֹ וְכוּ' וְכוּ', אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמִּקְרָב אֶל צְדִיק כְּזֶה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' קלח.

הַמְּצַב הַיְרִוּד שֶׁל הַדּוֹר מִשְׁפִּיעַ עָלֵי מַאֲד, עַד כְּדֵי כָף שְׁקֵשָׁה לִי לְתַפְקֹד כְּרַגְלִי

שְׁאֵלָה:

מַאת יְחִזְקָאֵל: שְׁלוֹם לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. יְהִי רְצוֹן שֶׁתִּזְכֶּה לְבְרִיאוֹת אֵיתָנָה וּגְהוֹרָא מְעֵלְיָא, אַרְךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְלְרֵאוֹת אֶת פְּנֵי מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ. אֲנִי מַאֲד מַאֲד מְדַאָּג בְּגִלְל הַמְּצַב שֶׁל הַדּוֹר וּבְגִלְל שֶׁנִּפְטְרוּ לְאַחֲרוֹנָה הַרְבֵּה צְדִיקִים, וְזֶה מִשְׁפִּיעַ עָלַי עַד כְּדֵי כָף שֶׁאֲנִי מַאֲד לַחוּץ וּבְקִשֵׁי אוֹכֵל, וְגַם בְּלִילוֹת קֵשָׁה לִי לְהַרְדֵּם. בְּנוֹסָף, קֵשָׁה לִי מַאֲד לְרֵאוֹת אֲנָשִׁים חֲלוּנִיִּים וְקֵשָׁה לִי לְאַהֲבֵם אוֹתָם. אֲשַׁמַּח לְעֻצּוֹת, תּוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר וַיֵּצֵא ד' כֶּסֶלֹ ה'תשע"ד

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְחִזְקָאֵל נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵתָה צָרִיךְ לְרֵאוֹת לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, אֲלֵא עֲלֶיךָ לְהִתְעוֹרֵר בֵּיתֵךְ שֶׁאֵת וּבֵיתֵךְ עוֹז בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלְהִתְחַיֵּל לְשִׁמּוֹר עַל הַזְּמַן הַיָּקָר, כִּי יִמְיָנוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פָּרָשָׁה צ"ו סִימָן ב') כְּצֵל יִמְיָנוּ עַל הָאָרֶץ וְאִין מְקַנָּה, וְהִלּוּאֵי כְּצֵלוֹ שֶׁל כֶּתֵל אוֹ

כצלו של אילן, אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף דכתיב (תהלים ק"ד) כצל עובר. ואין מקנה - ואין מי שיקנה שלא ימות הכל יודעים ואומרים בפיהם שהן מתים.

כל אדם צריך לדעת שהוא בא לזה העולם רק בדרך מעבר וכו', כי סוף כל סוף הוא צריך לצאת מזה העולם, וזה לא יועיל לו שום דבר, כי כך כתוב (בראשית ג' י"ט) "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", וכתיב (תהלים צ') "ימי שנותינו בהם שבועים שנה ואם בגבורות שמונים שנה", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ס"א) שהשבועים שנה פורחות לאדם כמו רבע שעה, כי הזמן עובר מהר מאד, ולכן צריכים לזכר את זה טוב טוב שסוף כל סוף הוא צריך לעזוב את זה העולם, ולכן עליו להתחזק מאד מאד, וכמו שאמר מוהר"ן ז"ל מי שאינו חושב מזה שיצטרך לעזוב את זה העולם, הוא נדמה בעיני כבהמה ממש, אבל מי שפן חושב על יום האחרון וכו', עליו בודאי עובר מה שעובר וכו', ועבור אדם כזה חברתי את ה'לקוטי הלכות' כדי לחזקו ולאמצו ולעודדו ולשמחו, שידע איך לעבר את זה העולם בקלות.

אדרבה, כשרואים אפלו צדיקים גדולים ולומדים עצומים מסתלקים מזה העולם, זה צריך יותר לעורר את האדם (מועד קטן כ"ה:) אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו אזובי הקיר? ולכן ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עוז רק להיות בשמחה, ותרבה לעשות מצוות מעשיות בכל יום, ותשמח עם הטוב שיש בך, ועל ידי זה תסיר ממך את כל הפחדים, ותדבק את עצמך רק בו יתברך, ואז כבר לא יהיה הפרש לך אם אתה בזה העולם, או אתה כבר בעולם הבא, כי מי שמחזיר בעצמו את אמתת מציאותו יתברך, אז כל החיים שלו הולכים כבר בצורה אחרת לגמרי, אשרי לו ואשרי חלקו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קלט.

כבודו כותב פעמים רבות שראוי לכל יהודי לומר תהלים בכל יום. מדוע אמירת תהלים כל כך חשובה?

שאלה:

מאת יהושע: שלום לצדיק הדור מוהרא"ש שליט"א.
כבודו כותב פעמים רבות, ובפרט לנשים, שראוי לכל יהודי לומר תהלים בכל יום, ואשרי מי שמסים את ספר התהלים בכל שבוע. מדוע אמירת תהלים כל כך חשובה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהושע נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אמרו חכמינו הקדושים (פסחים קי"ז). תניא ה"ה רבי מאיר אומר: כל תשבחות האמורות בספר תהלים כלן דוד אמרן, שנאמר (תהלים ע"ב) "כלו תפלות דוד בן ישי", אל תקרי כלו אלא כל אלו, הרי שלך לפניך, שהתנא רבי מאיר בעל הנס אומר שא"ת כל התהלים ח"בר דוד המלך, ואמרו חכמינו הקדושים (מדרש תהלים מזמור א') שבקש דוד מהקדוש ברוך הוא (תהלים י"ט ט"ו) "יהיו לרצון אמרי פי" - יעשו לדורות ויכתבו לדורות, "אמרי פי" - ויחוקקו לדורות, ולא יהיו קורין בהם כקורין בספרים, אלא יהיו קורין בהן ונוטלין ש"ך עליהם כנגעים ואהלות; הינו אפלו מי שמדבר כבר לשון הרע ורכילות על הזולת, שזה עוון מאד מאד חמור, ומגיע על זה נגעים, וכן מי שחטא בחטא חמור שמטמא טמאת מת, על ידי שרגיל לומר תהלים, הוא חשוב אצלו יתברך כל כך, עד כמו שלומד מסכת נגעים ואהלות, שהן המסכתות הכי קשות, ומכפר על נגעים שבאים מחמת דבור לשון הרע, ואהלות שמדברת מטמאת מת, שזה שחטא חטאים מגנים

שענשו הוא מיתה רחמנא ליצלן, על ידי אמירת תהלים נתכפר לו. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ג) שתהלים מסגל לתשובה, וכן הוא זוכה שעל ידי אמירת תהלים נפתח לו השער השיד לו, כדי שתתקבל תפלתו לרחמים ולרצון.

ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן צ"ח) אמירת תהלים מעלה גדולה כאלו אמרם דוד המלך בעצמו, כי הוא אמרם ברוח הקדש, והרוח הקדש מונח בתוך התבות, וכשאומרם הוא מעורר ברוח פיו את הרוח הקדש עד שנחשב כאלו אמרם דוד המלך עליו השלום בעצמו. והוא מסגל מאד לרפאות החולה להיות לו בטחון רק על השם יתברך, שעל ידי אמירת תהלים יושיעו השם, והבטחון הוא בחינת משענת כמו שהאדם נשען על המטה, כן הוא נשען על הבטחון שבוטח שיושיעו השם יתברך, כמו שאמר דוד המלך (תהלים י"ח י"ט) "וייהי הוי"ה למשען לי". ועל כן על ידי זה נתרפא החולה, כמו שכתוב (שמות כ"א י"ט) "אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה". וזה בחינת (ישעיה י"א א') "ויצא חטר מגזע ישי" הנאמר על משיח שהוא דוד, בחינת (איכה ד' כ') "רוח אפינו משיח הוי"ה", וזה בחינת (פסחים סח.) עתידין צדיקים שיחיו מתים על ידי המשענת, בחינת "ואיש משענתו בידו" בחינת "וישם את המשענת על פני הנער"; עין שם. הינו שאדם צריך להיות כל כך רגיל באמירת תהלים על כל צרה שלא תבוא עליו חס ושלום, וישען עצמו על אמירת תהלים ויבקש ממנו יתברך שיחוס וירחם עליו ויצילו מהצרה שנכנס אליה, כי התהלים הוא כמו אדם שנשען על המשענת שלו, אשרי מי שחזק באמירת תהלים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע באמירת תהלים שנרבה לומר לפניו, וימשכו עלינו ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קמ.

אני אברך כולל, ועל החובות רובץ על צוארי ומוציא אותי מדעתי

שאלה:

מאת ברוך: לכבוד מורנו הרב הצדיק שליט"א, ארף ימים ושנות חיים יוסיפו לך.
אני אברך כולל, ותהלה להשם יתברך אני שמח מאד שאני זוכה לעסק בתורת חיים. אף לצערי הרב, על החובות רובץ על צוארי בצורה קשה, ומפוש מוציא אותי מדעתי. אשמח לדברי חזק מכבודו. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ברוך נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, בזה העולם צריכים הרבה התחזקות, כי עוברים על כל אחד ואחד צרות ויסורים ומרירות ומכאובים, ואין אחד שיהיה נצול מזה, וכמו שבפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן קי"ט) שכל בני העולם כלם מלאים יסורים, אין גם אחד שיהיה לו עולם הזה, ואפלו העשירים הגדולים ואפלו השירים, אין להם שום עולם הזה כלל, כי כל ימיהם כעס ומכאובות, וכלם מלאים טרדות ודאגות ועצבות ויגון ואנחה תמיד, וכל אחד יש לו יסורים מיוחדים, ואין גם אחד מכל העשירים והשירים, שיהיה לו הכל כסדר כרצונו תמיד, וכלם כאחד מלאים יסורים ודאגות תמיד. וזה ברור וידוע לכל מי שבקי קצת בהם ובדרכיהם. ואפלו מי שנדמה עליו, שיש לו העולם הזה בשלמות יש לו כל התענוגים, עשר ונכסים וכבוד והון רב וארמונים גדולים וכלים נפלאים ותכשיטין וסגלת מלכים וכו'

וכו', אם יסתכלו בו טוב טוב, יראו שגם הוא מלא כעס ומכאובות הרבה תמיד בכמה מיני אפנים וענינים, וכמו שאמר שלמה המלך (קהלת ב') "כי כל ימיו מכאבים וכעס", וכתיב (איוב י"ד) "אדם לעמל יולד קצר ימים ושבע רגז", וזה כולל כל בני אדם שבעולם מקטן ועד גדול, כי כלם נולדו לעמל ומלאים רגז ויסוריין, ואין שום עצה ותחבולה להנצל מעמל ויגון הזה, כי אם לברח להשם יתברך ולעסק בתורה. וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה י"ג סימן ז') "אדם לעמל יולד" - אשרי מי שעמלו בתורה, הינו מאחר שכל אדם נולד לעמל, ואי אפשר להמלט מזה בשום אופן, אפלו אם יהיה לו כל חללי דעלמא, בודאי יהיה לו עמל ויסוריין ודאגות הרבה, על כן החכם עיניו בראשו שיהפך העמל לעמל של תורה, אשר בשביל זה נולד שיעמל בתורה, ואז אשרי לו, כי נצול מעמל העולם הזה וזוכה לחיי עולם הבא.

ולכן אתה צריך מאד מאד לשמח שלכל הפחות אתה יושב בד' אמות שלך ולומד תורה, כי אין עוד שמחה כשמחת התורה, ורבנו ז"ל אמר שהתורה מעשרת בגשמיות וברוחניות, ולכן תתמיד בלמוד התורה הקדושה, ותלמד בכל יום שעור במקרא מפרשת השבוע, וכן תגס הרבה פרקים משניות, כי משנ"ה עולה כמספר פרנס"ה, ועל ידי רבוי גרסא במשניות יהיה לך פרנסה בשפע, ועל כלם תכניס את עצמך בלמוד גמרא, ומי יתן שתלמד בכל יום את הדף היומי, ותחזור על הדף כמה וכמה פעמים (ואגב, היום מתחילים ללמד מסכת יומא שצדיקים אמרו שזה סגלה לפרנסה, כי יומ"א עולה כמספר ז"ן, שהקדוש ברוך הוא זן ומפרנס את בריותיו), ואמרו (זהר שלח קס:) זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה, דהא מתקשרי בקודשא בריך הוא ממש, ואקרון אחים ורעים, הדא הוא דכתיב (תהלים קכ"ב ח') "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך" [אשרי חלקם של אלו שעוסקים בתורה לשמה, שהם מתקשרים בהקדוש ברוך הוא ממש]. ולכן אל תדאג, תראה שאם תתמיד בלמוד תורה הקדושה, סוף הכבוד לבוא.

רבנו ז"ל הזהירנו מאד לכבד וליקר את האשה, ואמר (שיחות הר"ן סימן רס"ד) שצריכים לכבד וליקר את אשתו. כי אמר הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהם וליקדם, ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא ג"ט.) אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו [ותכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתהיו עשירים], וכן אמרו (רכמות ס"ג.) דיינו שמגדלות את בנינו ומצילות אותנו מן החטא, ולכן צריכים לכבד וליקר אותן מאד מאד, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר חלק א' סימן ס"ט) שכל הכסף בא בזכות האשה, ולכן צריכים מאד מאד לכבד את האשה, ועל ידי זה תצא מהדחקות ותהיה לה פרנסה בשפע.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קמא.

**כואב לנו מאד שילדינו לא מכבדים אותנו כראוי.
מה נתן לעשות?**

שאלה:

מאת אודליה: שלום רב לצדיק.

אני נשואה עם ארבעה ילדים בוגרים, ובארבע השנים האחרונות אני מתחזקת וברוך השם גם בעלי מתחזק. כעת כשאני מתחזקת באמונה ומשתדלת גם בעבודת המדות, ההתבוננות שלי על החיים השתנתה, ומאד מפריע לי ולבעלי שאין בבית שלנו כבוד הורים. הדבר נוגע בפרט לילדה הבכורה וליילד הצעיר שלנו שלא מתנהגים כראוי לאביהם אשר טורח למענם ומשתדל מאד לעזר להם, ואני חוששת

שְׁיִהְיֶה פְּרוּד בְּיִנְיָהֶם וְזֶה כּוֹאֵב לִי מְאֹד. מֶה נִתֵּן לַעֲשׂוֹת?
אֲשׁוּמַח לְקַבֵּל עֲצָה מֵהַצַּדִּיק.

תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר וּיְשֻׁלַח, ז' כִּסְלוֹ ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל אוֹדְלִיָּה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלִתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֶת וּבִעֲלֶךָ צְרִיכִים לְדַעַת שְׂכָךְ מְנַהֵג הָעוֹלָם - כָּל מֶה שֶׁהַהוֹרִים
יַעֲשׂוּ בְּשִׁבְלֵי הַיְלָדִים הֵן עֲזָרָה גְּשָׁמִית, וְהֵן עֲזָרָה רוּחָנִית וְכוּ' וְכוּ',
הֵם לֹא יַעֲרִיכוּ אֶת זֶה, וְלִכֵּן אָבָא וְאִמָּא צְרִיכִים לַעֲזֹר לַיְלָדִים בְּמֶה
שֶׁהֵם רַק יְכוּלִים, אָבֵל לֹא לְצַפּוֹת לְקַבֵּל מֵהֶם חֲזָרָה, כִּי רַק מַעוּט
שְׂבִמְעוּט יְלָדִים מֵעֲרִיכִים מֶה שֶׁהַהוֹרִים עוֹשִׂים בְּשִׁבְלֵם, וְרַב רָבִם
שֶׁל הַיְלָדִים לֹא מֵעֲרִיכִים מֶה שֶׁהַהוֹרִים עוֹשִׂים בְּשִׁבְלֵם, וְעוֹד מְבִזִּים
אוֹתָם, וְלִכֵּן לֹא כְּדַאי לְקַחַת אֶל הַלֵּב מֶה שֶׁקּוֹרָה מֵהַיְלָדִים וְכוּ' וְכוּ',
וְכַדַּאי לְהַעֲלִים עֵינַי וְלֹא לְצַפּוֹת מֵהֶם שׁוֹם גְּמוּל חֲזָרָה, כִּי הַיְלָדִים לֹא
מְרַגִּישִׁים שׁוֹם עֵרֶךְ לְמֶה שֶׁהַהוֹרִים עוֹשִׂים לָהֶם עַד שֶׁהֵם יִהְיוּ הוֹרִים
וְלָהֶם יִהְיוּ יְלָדִים, וְהֵם יְקַבְּלוּ אֶת זֶה חֲזָרָה כִּפֹּל כִּפֹּלִים, אֲזַי יִלְמְדוּ
לְקַח, אָבֵל לִפְנֵי זֶה הֵם כְּפוּיֵי טוֹבָה לְגַמְרֵי.

וְלִכֵּן עַל הַהוֹרִים לֹא לְצַפּוֹת לְהַפְרֵת הַטּוֹב מֵצַד הַיְלָדִים, כִּי
לְצַעֲרָנוּ הָרַב אֵין דְּבַר כְּזֶה, וְלִכֵּן לֹא כְּדַאי לְקַחַת אֶת זֶה אֶל הַלֵּב וְכוּ',
וּמִכָּל שְׂכָן לֹא לְצַאֵת לְרִיב עִמָּהֶם וְכוּ', תִּנּוּ לְזַמֵּן לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ.

וּבְכֻלָּל, טוֹב מְאֹד לֹא לְצַעֵק עַל הַיְלָדִים, וְלֹא לְהַתּוֹכַח עִמָּהֶם,
מֶה שִׁיְכוּלִים לַעֲשׂוֹת זֶה רַק לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:

רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, חוּס וְחַמֵּל עָלַי וְתֵן לִי כַח וּמַח לְגַדֵּל אֶת
יְלָדֵי, וְאַזְכֵּה לְהַחֲדִיר בְּהֶם אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּךָ יִתְבָּרַךְ, וְתֵן לִי
פְּרִנְסָה בְּהַרְחֵבָה שְׂאוּכַל לְפְרִינֵס אוֹתָם, וּלְחַתֵּן אוֹתָם, וְלְרוּוֹת רַב
נַחַת דְּקַדְשָׁה מֵהֶם, אֶתְּהָ אֲבִי שְׂבִשְׂמִים יוֹדַע כְּמֶה צַעַר וְעִגְמַת

נפש וחלישות הדעת יש לי מילדי שהם לא מכבדים אותי, ועוד מבזים אותי ומתחצפים נגדי, אין זה אלא מחמת עוונותי המרבים שחטאתי עויתי ופשעתי לפניך מנעורי ועד היום הזה, ולכן אני מבקש אותך רבונו של עולם שתחוס ותחמל עלי שאזכה לחזר בתשובה שלמה על כל מה שפגמתי נגדך מיום היותי על האדמה עד היום הזה, כדי שאזכה לתקן הכל, ומעתה אזכה רק לעשות נחת רוח לפניך, חוס וחמל עלי ותצליח את דרכי בחנוך הילדים, באפן שיזכו להשתנות מהקצה אל הקצה, ויתחילו לקיים מצות כבוד אב ואם, ותרחיב להם בגשמיות וברוחניות, ותאריך ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים, ואזכה לרוות רב נחת מהם, ואזכה לראות אותם שהולכים בדרך התורה והיראה, ואזכה להכיל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

תאמיני לי את ובעלך צריכים רק לבקש את הקדוש ברוך הוא בכל יום ויום על הצלחת הילדים, ולא להפגס בלחץ מהם, ואף שהם מצערים ומעצבנים מאד מאד וכו' וכו', בודאי זה כואב מאד וכו', אבל אי אפשר לעשות שום דבר רק לבקש ממנו יתברך - האשה צריכה לבקש בעת הדלקת הנרות, שאז הוא עת רצון גדול בשמים לבקש על הצלחת ילדים, וכן הבעל צריך לבקש בכל יום בשעה שהניח תפלין על הצלחת הילדים.

מה טוב ומה נעים אם תזכו גם לבדק את המזוזות שבביתכם.

הקדוש ברוך הוא יעזר לכם ויתן לכם רב נחת דקדשה מילדיכם, והכל יתהפך לטובה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קמב.

מדוע מצות הצדקה היא גדולה וחשובה כל-כף?

שאלה:

מאת משה: אני שומע שמדברים ומפליגים מאד במעלת מצות הצדקה. מדוע מצות הצדקה היא גדולה וחשובה כל-כף? והאם צריכים לחפש דוקא עני הגון כדי לתת לו את הצדקה, או שאפשר לתת את הצדקה בכל קפת צדקה שמוצאים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, אין עוד מצוה כל כף גדולה כמו מצות צדקה, עד כדי כף שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ט.) גדולה צדקה שמקרכת את הגאולה, כי בזה שאדם נותן צדקה לזולת, בזה הוא מגלה את טהר לבבו, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן י"ג) שעל ידי צדקה ממשיך על עצמו השגחה פרטית, כי בדרך כלל למה אדם לא רוצה לתת צדקה להזולת? כי הוא חושב כי אם אתן את כספי לזולת יחסר לי, ובזה שנותן צדקה לעני הגון, בזה הוא מגלה שיש לו אמונה ובטחון חזקים שהקדוש ברוך הוא זן ומפרנס לכל, ולכן בזה שאני נותן לזולת לא יחסר לי כלום, ולכן מצות צדקה גדולה מאד מאד, ושקולה כנגד כל המצוות, כי בזה מגלה שיש לו אמונה בהקדוש ברוך הוא, כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (כתובות ס"ח.) כל המעלים עיניו מן הצדקה כאלו עובד עבודה זרה, כי הוא חושב שאם אני לא אתן לזולת, יהיה לי יותר וכו', ובזה הוא כופר בכל,

ולכן מצות צדקה מאד מאד חשובה בעיניו יתברך, כי הוא מגלה את
טהר לבבו שמאמין שהוא יתברך זן ומפרנס.

וצריך שתדע, שהיא הלכה מפרשת, שאפלו עני שהוא בעצמו
מתפרנס מהצדקה חייב לתת צדקה כמוכא (ומכ"ם פרק ז' מהלכות מתנות
עניים הלכה ה') ואפלו עני המתפרנס מן הצדקה חייב לתן צדקה לאחר;
וכן הוא (שלחן ערוך יורה דעה סימן רמ"ח סעיף א') כל אדם חייב לתן צדקה
אפלו עני המתפרנס מן הצדקה חייב לתן ממה שיתנו לו; ולכן אל
יקל בעיניך דבר זה.

וזכר וגם זכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש זוטא שיר השירים
פרשה א') חטא אדם - ישוב ויתן צדקה וימחל לו, שנאמר (משלי ט"ז
ו') "בחסד ואמת יכפר עון". אם יש לאדם אלף רבוא, אין עומדים
לו בשעת צרכו בצרתו, שכן הוא אומר (שם י"א ד') "לא יועיל הון
ביום עברה", ומי עומד לו? איסר אחד שהוא נותן, שנאמר (שם י"ב)
"וצדקה תציל ממות". כל הנותן צדקה, אף על פי שהוא חטא ונתן
צדקה, מיד הקדוש ברוך הוא אומר אין רשות למלאך לשלט בו, כי
שכר אותה צדקה שנתן מקדים למלאך ואינו מניחו לשלט בו. ולא
עוד. אלא שדוחפו וכופתו על פניו ומפייס עליו ואומר אף על פי
שחטא ונתנה רשות למלאך לשלט בו - אני קדמתי, רשותי קדמה
לרשותו, כדאי היא הצדקה שנתן לרעבים, ואלולי שהאכילן היו
מתים, הוא כסה ערומים ואלולי שכסן היו מתים, כדאי היא הצדקה
שקים נפשות להצילו ממות.

ולכן תהיה חזק בזה, ואל תאמר מה כבר יהיה אם אני אכניס
כמה פרוטות לצדקה לפני כל תפלה בקפת הצדקה, או שאאתן בכל
יום לעניים כמה פרוטות לצדקה, מה כבר יכול להיות מזה? אל
תאמר דבר כזה, כי למעלה בשמים זה עושה רשם גדול מאד, ויגיע
הזמן שאלו הפרוטות שזכינו לתת בכל יום ישמרו אותנו מכל רע, כמו
שכתוב (ישעיה נ"ח) "והלך לפניך צדקך כבוד הוי"ה יאסף". ודרשו
על זה חכמינו הקדושים (סוטה ג): כל העושה מצוה אחת בעולם הזה,

מקדמתו והולכת לפניו לעולם הבא, שנאמר "והלך לפניך צדקך"; איזו נחת רוח תהיה לאדם כשנשמתו תצא מגופו ותעלה למעלה, ואלו הפרוטות שנתן בכל יום ילכו לפניו, ועוד דרשו על פסוק זה (בבא בתרא יא.) אבותי גנזו לעולם הזה ואני גנזתי לעולם הבא, שנאמר "והלך לפניך צדקך כבוד הוי"ה יאספך"; אתה לא יכול לתאר איזו שמחה תהיה לך שם בשמים עם הפרוטות האלו שנתת בכל יום לקפת הצדקה, ולהפך לא יכולים לתאר את הצער שיהיה לאדם "איך לא הייתי חכם בזה העולם, ועל ידי כמה פרוטות שהייתי נותן בכל יום לצדקה היה מאיר לי כאן בעולם הבא", אבל אז כבר מאחה, כי 'היום לעשותם' - כל זמן שאדם חי הוא יכול לקיים את מצוותיו יתברך, ואחר כך כבר מאחה.

מה טוב ומה נעים באם תפנה אל המשרד שלנו ותקח קפת צדקה "קרן הצדיק", שהצדקה הזו הולך לבית התבשיל - אהלה אברהם, להאכיל רעבים וצמאים, אשר זו הצדקה הכי גדולה, וכן להחזקת תלמידי חכמים שלומדים תורה, וכן החזקת בתי כנסיות ובתי מדרשות ומקנאות וכוללים, אשרי מי שיש לו בביתו קפת צדקה "קרן הצדיק", שאז אל רב טוב הגנוז יזכה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קמג.

האם תוכלו לתת לי עצה מבריקה כדי שאצליח להתקבל לעבוד בנמל חיפה?

שאלה:

מאת דוד: שלום רב לצדיק שמחיה את נפשונו.
אני מבקש מחילה מראש אם השאלה לא מספיק חשובה,

אבל בגלל שאני יודע שיש לי שכל עקום, אני רוצה להתעץ עם הרב.

אני רוצה להכנס לעבוד בנמל חיפה, כי אני יודע שמרויחים שם טוב ואפילו טוב מאד, אבל בשביל להכנס לעבוד שם צריכים פרוטקציות וקשרים, ואני לא מספיק מקשר בין אנשים. אני יודע שקדם כל צריכים תפלה, ויש לי את אבא שבשמים שהוא מקור כל הקשרים, אך בכל זאת צריכים גם להתפלל וגם לעשות השתדלות, ולכן אשמח מאד אם הרב יוכל לתת לי עצה מבריקה וגאווית כדי שאצליח להכנס לעבוד שם, ושיברך אותי להצלחה.

ואם אצליח להכנס לעבוד שם בעזרת השם, אני מבטיח שכל חדש אפריש בעזרת השם מעשרות למוסדות שלכם עד יום מותי. תודה

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה שואל שאלה וכו', ובתוך שאלתך אתה גם משיב תשובה לשאלתך וכו', והוא שאדם צריך לדעת שאין לו בזה העולם רק את הקדוש ברוך הוא, וכל מה שצריכים בגשמיות וברוחניות עליו לבקש רק ממנו יתברך, אשר אין עוד למעלה מתפלה, כי אצלו יתברך מאד מאד חשובה תפלה - כשאדם מרגיל את עצמו לבקש את הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשיטות כל דבר שהוא צריך, אפילו דבר קטן, ומכל שכן דבר גדול, כך למד אותנו רבנו ז"ל שעל כל דבר מה שצריכים עלינו לבקש רק ממנו יתברך, וכך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו:): מאי "כרם זלזות לבני אדם"? אמר ליה: אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזולזלין בהם; ופרוש רש"י: דברים שעומדים

ברומו של עולם - כגון תפלה, שעולה למעלה, ואמרו (ויקרא רבה פרשה ל' סימן ג) בדורות הללו שאין להם לא מלך ולא נביא לא כהן ולא אורים ותומים ואין להם אלא תפלה זו בלבד, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם! אל תבזה את תפלתם (תהלים ק"ב). "תכתב זאת לדור אחרון" - מכאן שהקדוש ברוך הוא מקבל השבים, וועם נברא יהלל יה" - שהקדוש ברוך הוא בורא אותן ברִיה חדשה; ואמרו (תנחומא וירא) אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל: הוו זהירין בתפלה שאין מדה אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקרבנות וכו', ואפלו אין אדם כדאי לענות בתפלתו ולעשות חסד עמו, כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים אני עושה חסד עמו.

ולכן אל תאמר שזה דבר פעוט וכו', בכל דבר שאדם צריך עליו להרגיל את עצמו לבקש את הקדוש ברוך הוא, כמו בן יחיד חביב שמבקש את אביו שאוהבו, ולכן אני אתן לך עצה מבריקה וגאונית שתצליח את דרכך, ואם תקים את כל זאת, אזי אף פעם לא יחסר לך שום דבר - כי כל מה שאתה צריך, תבקש את הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, כי הוא יתברך שומע תפלת כל פה, וכל תפלה וכל תחנה וכל בקשה שאדם מתפלל ומבקש ומתחנן אליו יתברך, נשמעים ונתקבלים בכל העולמות, והלואי שהיו בני אדם מכניסים את זה בלבם, ואז היו עוסקים בזה תמיד, והיו רואים נסים נגלים שיעשה עמם הקדוש ברוך הוא, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קמד.

האם כש'לומדים בספרי 'לקוטי הלכות' זוכים לברך את הטוב מהרע כמו בלמוד שלחן-ערוף?

שאלה:

מצאת משה: שלום כבוד הרב.

רבנו אומר שצריכים ללמוד שלחן-ערוף כדי לברך את הטוב מהרע ולהגיע למדת היראה. האם גם למו"ד בספרי 'לקוטי הלכות' של מוהרנ"ת ז"ל פועל את אותה הפעלה, כלומר מברך את הטוב מהרע ומביא למדת היראה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד על למוד שלחן ערוף, ואמר (שיחות הר"ן סימן כ"ט) שראוי ללמד כל הארבעה שלחן ערוף כלם מראשם עד סופם כסדר. אם יכול ללמד כל הארבעה שלחן ערוף עם כל הפרושים הגדולים - מה טוב, ואם לאו על כל פנים ילמד כל הארבעה שלחן ערוף הקטנים. והוא תקון גדול מאד מאד, כי על ידי חטאים נתערב טוב ורע, ועל ידי למוד פוסק, שמברך הכשר והפסול, המתר והאסור, הטהור והטמא על ידי זה נתברר ונפרש הטוב מן הרע.

ואמר: שכל איש ישראלי מחיב ללמד בכל יום ויום פוסקים ולא יעבר, ואף אם הוא אנוס ואין לו פנאי, ילמד על כל פנים איזה סעיף שלחן ערוף באיזה מקום שהוא, אפלו שלא במקומו שהוא עומד עתה בשלחן ערוף, כי צריך ללמד איזה דין בשלחן ערוף בכל יום ויום כל ימי חייו, וכשאינו אנוס, ילמד כסדר כל הארבעה שלחן ערוף מדי יום ביומו, וכשיגמר ויסים הארבעה שלחן ערוף יחזור

ויתחיל ללמד כסדר. וכן ינהג כל ימי חייו; ולכן צריכים לקיים את זה בתמימות ובפשטות גמורה כמו שבקש.

הלמוד בספרי 'לקוטי הלכות' שחבר מוהרנ"ת ז"ל, אין למעלה מלמוד זה, כי בפרוש גלה לנו מוהרנ"ת ז"ל: מי שאינו חושב בכל יום מהתכלית הנצחי שיצטרך פעם לעזוב את זה העולם, הוא נדמה בעיני כבהמה ממש, אבל מי שכן חושב על יום האחרון וכו', עליו בודאי עובר מה שעובר וכו', ועל אדם כזה חברתי את ספרי 'לקוטי הלכות' כדי לחזקו ולאמצו ולעודדו ולשמחו, שידע איך לעבר את זה העולם בקלות, ולכן אשרי מי שקובע לעצמו ללמד בכל יום שעור בספרי 'לקוטי הלכות', שבפרוש אמר מוהרנ"ת ז"ל שזה הגן עדין של הקדוש ברוך הוא, ולכן אשרי מי שמטיל בגן עדין הזה בכל יום. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קמה.

בננו מעדיף ללבש ציצית מכתנה ולא מצמר. האם צריכים להתעקש אתו בענין?

שאלה:

מאת יעל: לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. בננו שיחיה לומד בישיבה חסידית. הוא מעדיף ללבש ציצית מכתנה ולא מצמר, ואיננו אוהב לשים את הציצית מעל לחלצה כמנהג החסידים אלא מתחתיה. האם אנו צריכים להתעקש שילבש ציצית מצמר דוקא ומעל לבגד, או להניח לו?

בברכת רפואה שלמה ותודה על כל החסד שהרב עושה עם נשמות ישראל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל דבר צריכים מאוד מאוד לשמר לא לדחק על הבן שיעשה דוקא כמו שאתם רוצים וכו', כי אז יעשה בדיוק ההפך וכו', תנו לו ללכת איך שהוא רוצה, ובמשך הזמן שילמד בישיבה ויראה שכל הבחורים בישיבה הולכים עם טלית קטן של צמר מעל הבגד ועם ווסט עליה, אז גם הוא ילך, העקר לא לדחק את הבן שמכרח לעשות כמו שעושים אחרים.

חנוף מתחיל מהאבא, הבן תמיד מחקה את האבא, ולכן אם האבא ילך ככה גם הבן ילך ככה, והעקר רק להתפלל על הצלחת הבן שיצליח בלמודו ובהתנהגותו וכו' וכו'.

שאלו את הגאון האלקי הבעל "חתם סופר" זכותו יגן עלינו: איך זכיתם לבנים ובנות כל כך מצלחים? ענה ואמר: כל לילה בעת תקון חצות מלאתי את הכוס עם דמעות, והתפללתי על הצלחת ילדי, וכך זכיתי לזה.

וכן מספר מאחד מאנשי שלומנו שהיו לו עשרה ילדים, וכלם היו מצלחים ובעלי דרך ארץ גדול, ושאלו אותו אנשי שלומנו: איך זכית לילדים טובים כאלו? ענה ואמר: מה אתם חושבים, שהם צמחו לי על העץ? כל לילה שפכתי דמעות להקדוש ברוך הוא, ומלאתי את הכפה שלי עם הדמעות, ואחר כך רחצתי את פני עם הדמעות וכו', עד שזכיתי לראות מהם מה שראיתי וכו'.

ידוע שפעם באה אמא אל החפץ חיים זכר צדיק לברכה ובקשה ברכה על ילדיה שיהיו תלמידי חכמים, ענה ואמר: עם ברכה אתם רוצים שהילדים יהיו תלמידי חכמים? צריכים להשקיע בהם, והעקר

להתפלל הרבה להצלחת הילדים, וזה מועיל מאד מאד, כי תפלת האמא על ילדיה עושה רשם בשמים. והוציא מארון הספרים שלו תהלים ישן נושן שהיו הדפים מנפחים עם המון כתמים וכיו', וזה היה מרב הדמעות של האמא שלו שהתפללה עליו, והראה את זה לאשה, ואמר לה: את רואה? זה התהלים של האמא שלי שהרבתה להתפלל עלי. רואים מכל זה שעקר הצלחת הילדים זה רק על ידי תפלה, ולכן אשרי ההורים שמתפללים על הצלחת ילדיהם, ובודאי תפלת האבות על הבנים מועילה מאד מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קמו.

**גליתי שהבחור שאני יוצאת אתו היה נמשך לגברים
לפני שחזר בתשובה. כיצד עלי לנהג?**

שאלה:

מאת רבקה: שלום.

הכרתי בחור ויצאנו פעמים, מאד התחברנו ואני מרגישה שיש בינינו כימיה טובה. הוא חוזר בתשובה, וגליתי שלפני שהוא חזר בתשובה הוא היה נמשך לגברים. מאז אני מאד מבלבלת: מצד אחד אני ממש רוצה להמשיך להפגש אתו ואולי בעזרת השם זה יוביל לחתונה, אבל מצד שני אני מפחדת שהוא עדין נמשך לגברים. כיצד עלי לנהג?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח ז' כסלו ה'תשע"ד

שלום רב אל רבקה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שיש שכל, ויש רגש, השכל הוא דבר יבש ומציאותי וכו', והרגש הוא דבר חם ובלתי מציאותי וכו', ולכן צריכים תמיד לראות שהמחם יהיה שליט על הלב, הינו השכל שיהיה שולט על הרגש, וצריכים להסתכל על המציאות וכו', ולא לחיות באשליות וכו', ולכן למה לך להכנס בצרה הזו? האם חסרים בחורים?

ראי להתפלל בכל יום את התפלה הזו, והקדוש ברוך הוא יזמין לך את בן זוגך משרש נשמתך:

רבוננו של עולם! חוס וחמל עלי וזכני למצא את בן זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכנה כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגונים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתעכבה מציאת זוגי, ואני נמצאת בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה - שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרטת על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבלת על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) עם כל דא, דחזר בתשובה - חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שבה בתשובה שלמה, ולכן תזמין לי את בן זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך ולגרם לך נחת רוח גדול מאד, ואזכה לחיים טובים ונעימים, מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קמז.

כיצד יש לנהג עם תלמיד שמשפיע לרעה על תלמידים אחרים?

שאלה:

מאת לירון: לכבוד הרב, שלום וברכה.

במסגרת החנוכית בה אני עובד לומדים נערים דתיים יותר ודתיים פחות. אחד הנערים משפיע מאד לרעה, לדעת הצות, על נערים אחרים. הוא מעשן, וכנראה גם יוצא לבלות במקומות לא טובים ומסתובב עם דמויות מפקפקות. מצד אחד, אנו כצוות, חוששים מאד מההשפעה שיש לו על נערים אחרים, אף מצד שני אנו יודעים שאם נעיר אותו מהמסגרת, אולי נגרם לו להדרדר למקומות גרועים יותר, ואלו אם נשאיר אותו אצלנו אולי נוכל לעזר לו להתקדם. חשוב לציון, שבאמת הוא נער מתוק שעבר נסיונות קשים בחייו, ולא מדבר בכעס כלפיו אלא בחשש שמא הוא משפיע לרעה על האחרים. מה הרב חושב שיש לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל לירון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

השאלה שאתה שואל זו שאלה של דיני נפשות, שמאד מאד קשה לענות עליה, כי מצד אחד הוא יכול לקלקל את כל התלמידים, כמו שרואים היום במציאות שאם יש בכתה אחת תלמיד מקלקל וכו', הוא כמו תפוח רקוב שירקיב את כל התפוחים, אבל מצד שני מה יהיה אתו אם יפקירו אותו? ולכן העצה היעוצה לדבר אתו יפה ולהסביר לו את כל העניין שבאמת אוהבים אותו ורוצים לעזור לו,

אבל עליו לקחת בחשבון כי להסתובב ולעשן ולבלות במקומות המטונפים זה לא טוב בשבילו וכו', כי אף שנדמה לו עכשו שהכל טוב וכו', אבל הסוף הוא סוף מר מאד מאד, שגומרים או בבית סהר או בשאול תחתית ומתחתיו שקשה כבר לצאת משמה וכו', וכך צריכים להרבות בדבורים אתו, אם הוא מקבל - הרי טוב, ואם הוא לא מקבל - אזי ההכרח להוציא אותו מהמסגרת, כי אי אפשר להחזיק אותו במסגרת כדי שלא יקלקל את שאר הנערים, בודאי זה כואב מאד מאד על כל נשמה ונשמה שהולכת לאבוד, עם כל זאת צריכים לרחם על פתה שלמה שלא צריכים לסבל בשביל תפוח רקוב אחד.

היום יותר מאי פעם עבודת החנוך היא קדש הקדשים, צריכים להחזיר בתלמידים אמונה פשוטה בו יתברך, וקיום מצוות מעשיות, והעולה על הכל מדות טובות, ואי אפשר לתאר ולשער כלל מעלת מחנך או מחנכת שמחנכים את הנער היום, וכך אמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ח:): על הפסוק (דניאל י"ב) "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" - אלו מלמדי תינוקות; והפשוט הוא, שכמו שלא יכולים לספר את הכוכבים, כי הם לאין ספר, כך אי אפשר להסביר את גדל השכר של מלמדי תינוקות ומחנכים ומחנכות שמחזירים בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ויראת שמים שלמה, ובפרט עכשו שהערב רב לקחו את עצמם לעקר את האמונה פשוטה מנערי ומבנות ישראל, ולכן אשרי מי שהוא עכשו מלמד ומחנך או מחנכת תינוקות של בית רבן, ומחזיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, וזכותם גדולה בשמים, עד שאין יכולין לספר את הזכיות שלהם, כמו שאי אפשר לספר את הכוכבים.

עקר שלמות החנוך הוא רק בדרך נעם וסבלנות גדולה מאד מאד, וזו חכמה עמקה עמק עמק מי ימצאנו להיות מחנך או מחנכת, כי צריכים לזה סיעתא דשמיא וחכמה ושכל איך לקנות את הלב של התלמידים והתלמידות וכו', העקר שירגישו שרוצים רק את הטוב

שלהם, ושהם יחוו את האמונה במחנכיהם, ובאמת אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין יט): כל המלמד בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו.

לצערנו הרב יש היום המון תלמידים ותלמידות שבאים ממשפחות הרוסות וכו' וכו', שהם מחפשים את החם והאהבה שלא קבלו בבית וכו', ולכן המחנך או המחנכת צריכים להשלים את זה, ומלבד שיש בזה מצוה גדולה מאד מאד להציל נשמות קדושות שלא ידרדרו על הרחובות עם סמים ועם נאוף רחמנא ליצלן, יש בזה גם ענין של הצלת נפשות, כי מסכנים הבנים והבנות שלא קבלו את החם והאהבה בבית וכו' שנהרס מאיזו סבה שרק לא תהיה, ולכן למעלה בשמים מאד מאד חשוב מחנך ומחנכת, כי הוא מציל עולם מלא.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קמח.

אני גר בבית הורי ומתמודד שם עם נסיונות קשים. האם כדאי לי להפנס לישיבה או להתחתן?

שאלה:

מאת יחזקאל: שלום לכבוד הרב, ותודה רבה על הכל. אני בן עשרים ושלש, וברוך השם זכיתי להיות באומן בראש השנה תשע"ד. השתחררתי לא מזמן מהצבא, ואני רוצה לעבוד חצי יום וללמוד תורה חצי יום. הבעיה היא שבינתיים אני גר בבית הורי, ויש לי שם נסיונות לא פשוטים, ואלו להפנס ישר לישיבה - קשה לי.

אני מרגיש שאני מוכן לחתנה, אף אני מתלבט מה לעשות עכשיו: האם להתחיל ללמד בישיבה, או להתחתן? אני יודע שיש סגלה לקרא את התפלות בקנטרס 'מציאת הזוג' במשך ארבעים יום ברציפות כדי למצא את הזוג, אף לאחרונה מישהו אמר לי שיש סגלה נוספת - לסיים במשך ארבעים יום ברציפות בכל יום את ספר תהלים. האם יש צורך לקיים גם את הסגלה השנייה אם אני כבר מקיים את הראשונה? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יחזקאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית להיות אצל רבנו ז"ל בראש השנה באומן, אשר בפרוש גלה לנו (חיי מוהר"ן סימן ת"ג) מי שזוכה להיות אצלו על ראש השנה, ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח') "אכלו משמנים ושתו ממתקים וגו' כי חדות הוי"ה היא מעזכם" - וזה נאמר על ראש השנה; ובודאי פעלת שם מה שאתה צריך לפעל.

לדעתי אתה צריך כבר תכף ומיד להתחתן, ולא לחכות כרגע, כי רבנו ז"ל הזהירנו על זה יותר מהכל, והוא לא רצה לקבל רוק, וכשבא אליו רוק אמר לו: קדם לך תתחתן כדי שיהיה לך מחין נקיים, וכן אמרו חכמינו הקדושים (קידושין כ"ט:) משתבח ליה רב חסדא לרב הונא בדרב המנונא דאדם גדול הוא. אמר לו: כשיבוא לידך הביאהו לידך. כי אתא, חזייה דלא פריס סודרא, אמר לו: מאי טעמא לא פריסת סודרא? אמר לו: דלא נסיבנא. אהדרינהו לאפיה מיניה, אמר לו: חזי דלא חזית להו לאפי עד דנסבת. רב הונא לטעמיה, דאמר: בן עשרים שנה ולא נשא אשה - כל ימיו בעברה. בעברה סלקא דעתך? אלא אימא כל ימיו בהרהור עברה. אמר רבא וכן תנא דבי

רבי ישמעאל: עד עשרים שנה יושב הקדוש ברוך הוא ומצפה לאדם
מתי ישא אשה, כיון שהגיע עשרים ולא נשא, אומר: תפח עצמותיו;
הרי שלך לפניך, איך שצריכים להזדרז ולהתחתן, כי רב המנונא בא
אל רב הונא וראה שעדין לא התחתן, אמר לו "אני לא רוצה לראות
את הפנים שלך עד שתתחתן".

אתה לא צריך סגלות אחרות, אלא לקחת את קנטרס "מציאת
הזיווג" ולקיים את כל מה שנאמר שם ובפרט לומר את התפלות, ואז
תראה שתמצא תכף ומיד את בת זוגך, העקר אל תהיה בררן ותתחתן
לשם שמים ותבנה בית נאמן בישראל.

תחפש לך עבודה שקרובה אל לבך, וכן תקבע עתים לתורה,
ואז תהיה הכי מאשר בחייה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קמא.

**מה עלי לעשות כשאני שומע אנשים שחולקים
ומדברים נגד צדיק כלשהו?**

שאלה:

מאת שמחה: שלום וברכה.
בסיעתא דשמיא זכותי לחזר בתשובה. מה עלי לעשות
כשאני שומע אנשים שחולקים ומדברים נגד צדיק כלשהו?
האם לענות ולהשיב להם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמחה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עקר התשובה הוא לחזור אליו יתברך, ולא לכלכל את עצמו משום בריה שבְעוֹלָם, כי אין לתאר ואין לשער את מעלת הבעל תשובה שזוכה לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, והוא ממשיך על עצמו אור וזיו וחייות ודבקות הבורא יתברך שמו, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ל"ה) עקר התשובה - לחזור למקום שבא משם, הינו שיחידיר בעצמו אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור, ותמיד יציר לפני עיניו את אמתת מציאותו יתברך, עד שלא יהיה אכפת לו משום בן אדם כלל, אפלו שיש נואפים שמדברים על צדיק אמת, הוא לא צריך לעשות שום דבר, ויעלים עין מהם, ושלא תהיה לו שום שיכות אליהם, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן קס"ג) הנואפים - לרב הם מתנגדים על הצדיקים; ולכן אשרי מי שנוהר לא להיות במחצתם, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן מ"ג) שההכל פה של נואף מדיק מאד מאד, ולכן אם שומעים איזה נואף נובח על צדיק שדבוק בו יתברך, צריכים לברח ממנו כמו שבורחים מפלג מסכן.

העקר צריכים להתחזק ביתר שאת וביתר עז, ולא להתבלבל מאלו הנואפים שמדברים על הצדיקים הדבוקים בו יתברך, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן קל"ו) אין לך צדיק שאין עליו מחלקת ומחקרים; ואמר (שם סימן קל"ד) הלצנות אינו מניח את האדם לילך לצדיקים; ולכן אשרי אדם שבורח מנואפים המדברים על צדיקים, כי בקלות הם יכולים להפיל אותו בשאול תחתית ומתחתיו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קנ.

**כתבתם שיש סכנה גדולה בבניית מקוה בתוך הבית.
האם הוא הדין גם לסופר סת"ם?**

שאלה:

מאת אליהו: לכבוד קדשת אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א,
שלום רב.

ראיתי את התשובה בה כבודו כתב שיש סכנה גדולה בבניית מקוה טהרה בתוך הבית. אני אברך שלומד בכלל חצי יום, לאחר מכן אני עוזר לאשה עם הילדים, ורק בערב כשהילדים הולכים לישן יש לי זמן לעסק במלאכתי - פתיבת סת"ם. אני גר בישוב, ככה שאין לי אפשרות לטבל לפני הכתיבה משום שהמקוה בישוב נסגר בשעה שתיים-עשרה בצהריים. האם במקרה כמו שלי מתר לי לבנות מקוה בתוך הבית, כמובן לגברים בלבד, או שאני יכול לסמוך על טבילת השחרית? בתודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אליהו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין בניית מקוה בתוך הבית, אכפל את דברי שבצנאות רבי יהודה הקסיד הזהיר על זה מאד, וכתב "לא יעשה אדם מרחץ בתוך ביתו, ואם יעשה - הבית יחרב אלא אם כן עושהו לרחץ רבים בו", והנה באחרונים דנים בזה הרבה מאד, ואומרים שדוקא מרחץ אסור לעשות בתוך ביתו, אבל מקוה מתר לעשות רק בתנאי שלא יהיה עבור נשים, כי זה צריך פקוח תמידי, כי בקלות יכולים להכשל באסורי כרתות אם אין פקוח על זה, ובפרט אם אין הבורות עם מי

גשמים מתקנים כמו שצריך וכו', אבל מקנה לטבילת עזרא התירו, וגם בתנאי שיהיה רשות לעוד אנשים להכנס שם, ובזה כלם מתירים.

ולכן אדם שקונה בית ורוצה לבנות לעצמו מקנה שיוכל לטהר עצמו בכל פעם, ובפרט סופר שמכרח ללכת למקנה לפני שהוא כותב, אזי מתר לו לעשות מקנה בביתו, אבל רק לגברים ולא לנשים בשום פנים ואפן, כי זה חמור מאד וגובל באסורי כרתות רחמנא ליצלן, כי צריך להיות שמירה על הטובלת וכו', וכן כשרות המקנה וכו', ולכן מתר לעשות מקנה רק עבור גברים, ויקים אצלו (קהלת ח' ה') "שומר מצוה לא ידע דבר רע" וגו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קנא.

היחסים שלי ושל בעלי לא תקינים, ואני מרגישה שהזוגיות שלנו מתפוררת

שאלה:

מאת אשׂרית: לכבוד הרב שלום!

אני ובעלי נשואים כשש שנים, ויש לנו שלשה ילדים - בגילאים שנה וחצי, שלש ושש. מתחלת הנשואין אני חווה בעיות שלרוב נובעות מכך שמשפחתו מתערבת לנו בחיים וכל ההחלטות שלנו עוברות דרכה. בנוסף לכך, הוא לא מכבד אותי ומשתמש במלים מעליבות ופוגעות. הוא עוזב אותי המון פעמים לבד, ומדי יום חמישי הוא הולך אחרי העבודה לשחק פוקר עד השעה שתיים בלילה, וכמוכן שאחר כך הוא עיף מדי כדי לעזר במטלות הבית ועם הילדים...

אני חשה שהוא חי כרוק - יש בינינו קרבה רק אחת לחדש וכמעט שאין בינינו תקשורת. אני חיה בבדידות ומרגישה

חֹסֵר אוֹנִים לְנִכְח הַמַּצֵּב, וְלִמְרוֹת שְׁאֵנִי מֵאֲמִינָה בְּשָׁלוֹם בַּיִת
וְיֹדַעַת אֶת חֲשִׁיבוֹת הָעֵנָן, אֲנִי מִרְגִּיֶשֶׁה שְׁזָה הַסּוּף... אָנָּא,
עֲזֹר לִי בְּבִקְשָׁה!

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֹדֵר וְיִשְׁלַח, ז' כִּסְלוֹ ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֲשֶׁרִית תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

מָה אִמַּר לָךְ, אֲנִי חוֹזֵר וּמְדַגֵּישׁ לְכָל זוֹג שֶׁמִּתְחַתְּנִים שְׁצָרִיכִים
לְשַׁמֵּר מִהֶתְחַלַּת הַנְּשׂוּאִין שְׁשִׁתִּי הַמְּשֻׁפָּחוֹת - הֵן מִצַּד הַבַּעַל וְהֵן
מִצַּד הָאִשָּׁה לֹא יִתְעַרְבוּ בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין שֶׁל הַזּוּג, וְרַק אִזּוֹ מִצְּלִיחִים
בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין, וְהִרְגַע שְׁנוֹתָנִים לַהוֹרִים לְהִתְעַרֵּב וְכוּ', כְּבָר נַעֲשֶׂה
חֶסֶד בְּשָׁלוֹם בַּיִת, יִהְיֶה מִה שְׁיִהְיֶה וְיִהְיֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה, אִךְ שְׁיִשׁ
הוֹרִים שְׁעוֹזְרִים לְיִלְדִים, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לְזָכֵר שְׁאֲסוּר לְעַרֵּב אֶת
הַהוֹרִים בְּתוֹךְ חַיֵּי הַנְּשׂוּאִין, וְזוּג שְׁרוּצִים לְהַצְלִיחַ בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין,
הֵם צְרִיכִים לְהַכְנִיס אֶת זֶה טוֹב טוֹב בְּדַעְתָּם, כִּי אַחֲרַת זֶה לֹא יִלְךְ
בְּשׁוֹם פָּנִים וְאִפְּן.

וְלִכֵּן תָּמִיד אֲנִי אוֹמֵר לְזוּגוֹת הַצְּעִירִים אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבַר טוֹב
וּבְרִיא לְזוּג כְּשֶׁמִּתְחַתְּנִים, כְּמוֹ לֹא לְעַרֵּב אֶת הַהוֹרִים בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין
שְׁלָהֶם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית ב' כ"ד) "עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת
אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד", זֶה הֵכִי בְרִיא שְׁלֹא צְרִיכִים אֶת
הַעֲזָרָה שֶׁל הַהוֹרִים, וְכִף לֹא מְחַיְבִים לָהֶם כְּלוּם וְכוּ' וְכוּ', אִךְ שְׁעַל
פִּי רַב לְזוּג טָרִי זֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי בְּתַחֲלַת הַנְּשׂוּאִין צְרִיכִים אֶת
הַעֲזָרָה שֶׁל הַהוֹרִים וְכוּ', עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שְׁבָעוּלָם לְהִסְתַּדֵּר לְכַד.

עֲכָשׁוּ, גַם בֵּין הַזּוּג - אִם הֵם רוּצִים לְחַיּוֹת חַיִּים נְעִימִים
וּמְאֲשָׁרִים, עָלֵיהֶם מִהֶתְחַלָּה לְהִיּוֹת פְּתוּחִים אֶחָד לְשֵׁנִי, הֵינּוּ אִם
לְבַעַל יֵשׁ אֵילוֹ טַעֲנוֹת עַל אִשְׁתּוֹ וְכוּ', שְׁיִהְיֶה פְּתוּחַ וְיִגִּיד לָהּ מָה

הטענות וכו', אבל כמובן רק בדרכי נעם, ולא באלימות מלולית, וכן להפך - אשה שעכשו התחתנה ורואה שבעלה לא מתנהג עמה כמו שצריכים להתנהג, עליה לפתח את הפה ולהגיד לבעלה מה שמפריע לה, וכמובן רק בדרכי אהבה, ולא לדקר עם הלשון וכו', שזה יותר דוקר מתרב חדה, כמו שכתוב (ירמיה ט' ז) "חץ שחוט לשונם מרמה דבר בפיו שלום את רעהו ידבר ובקרבו ישים ארבו". זוג שמתחתנים צריכים להיות פתוחים אחד לשני, ורק ככה מצליחים בחיי הנשואין, העקר לא להסתיר אחד מהשני שום דבר, וככה יחיו כמו זוג יונים.

הבעל צריך לכבד וליקר את אשתו כמלכה, והאשה צריכה לכבד וליקר את בעלה כמלך, ואז האשר יאיר בתוך הבית, אשרי הזוג שמכניסים את הדבורים האלו בתוך לבם ודעתם, ולא מחכים עד שכבר מאחר מאד וכו', עם כל זאת ידוע הפתגם העממי "עדיף מאחר מאף פעם לא", ולכן את צריכה להיות פתוחה עם בעלך ולדבר אתו ולספר לו את כל מה שכואב לך, כי כל הבעיות של הנשים שסובלות וכו' וכו', זה רק מפני שהן לא פותחות את הפה ולא משתפות את הבעל עם הכאב הפרטי שלהן, אלא מחזיקות את הכאב בתוך לבן וכו', עד שמתפוצץ, ולכן את מרחיכה להגיד לבעלך את כל מה שכואב לך, ואז תראי איך שהכל ישתנה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קנב.

**הבוס שלי מבקש ממני שאסדר מוצרים ברשת מזון
שמוכרת בשר טרף. מה עלי לעשות?**

שאלה:

מאת יניר: לכבוד הצדיק שלום.

אני נשוי ואב לשלשה. אנו משפחה חרדית שמתגוררת
בהוד השרון, ואני הוא המפרנס היחיד בבית. תפקידי הוא
נהג חלקה בחברה למפיצי ריח לבית ולרכב - אני נוסע בכל
הארץ, נכנס למקומות עם הרבה פריצות ומאד קשה לי עם
זה.

כעת, לאחר שנתיים במקום עבודתי הבוס שלי התחיל לעבד
עם רשת שמוכרת בשר טרף, והוא רוצה שאני אספק להם
את הסחורה - כלומר להכנס לשם ולסדר את הסחורה
במדפים. מצד אחד קשה לי מאד מבחינה רגשית לעשות
את זה בחזות של אדם חרדי עם זקן ופאות, ומצד שני אם
אני לא אסכים לבצע את זה - כנראה שאצטרף לחפש עבודה
אחרת.

אני מבקש את עצת וברכת הצדיק שאצליח לפרנס את
משפחתי היקרה, ושאזכה ללמוד תורה ולהתקרב לרבנו
הקדוש. בתודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יניר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שהפרנסה זה רק בידי הקדוש ברוך הוא,
ואסור להגיד שהפרנסה באה מידי בשר ודם, ולכן אם מכריחים

אותך לחלק ולספק טרפות ונבלות וכו', ואפלו לסדר את זה במדפיס כדי שאנשים יקנו את זה, עליך לדעת - עד פה!, כי אסור להיות שתף במכירת טרפות ונבלות בשום פנים ואופן, ואין על זה שום התר כלל.

מילא כל זמן שהיית משוק דברים שאין בזה שום אסור כלל, רק אין לך בררה שאתה מכרח להיות גם במקומות שאין שמה צניעות, זו חצי צרה וכו', אבל למכר ולהפיץ לחלק ולספק טרפות ונבלות זה אסור בשום פנים ואופן.

ולכן אתה צריך להגיד לבעל הבית פתוח שהכל אתה יכול אבל לא זה, כי אתה לא רוצה להיות שתף להאכיל את עם ישראל טרפות ונבלות, שהסוף לזה הוא סוף מר מאד מאד, כמאמרם ז"ל (ירושלמי עבודה זרה פרק ב' הלכה ג') מעשה בטבח אחד בציפורין שהיה מאכיל את ישראל נבלות וטרפות, פעם אחת ערב יום הכפורים עם חשיכה שתה יין הרבה ונשתכר ועלה לראש הגג ונפל ומת, התחילו הכלבים מלקקין בדמו, אתון שאלון לרבי חנינה: מהו מי עברתיה מן קומיהון? [באו ושאלו האם מתר להעביר אותו משם ביום הכפורים, כי הכלבים מלקקים את דמו], אמר להן, כתיב (שמות כ"ב) "ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו", זה גזל את הכלבים והאכיל את ישראל נבלות וטרפות, ארפון לון מדידהון אינון אכלין [הניחו לכלבים האלו כי משלהם הם אוכלים]. רואים מזה מה הסוף של אלו שמאכילים טרפות ונבלות לאחרים, כי יש להם סוף מר מאד, ולכן עליך להגיד תכף ומיד לבעל הבית שלך שאתה לא יכול לעסק בשווק נבלות וטרפות, כי אתה יהודי מאמין בהקדוש ברוך הוא, ואתה לא רוצה להכשיל את אף אחד.

תן להקדוש ברוך הוא לעשות את שלו, ותראה שלא תפסיד את פרנסתך כלל, זה כמו שאדם יגיד בא תעבד בשבת כי אז תרויח פי שנים או שלש וכו' וכו', ויהודי שמאמין בהקדוש ברוך הוא ושומר תורה ומצוות, מוכן להפסיד את כל הכסף שבעולם אבל לא לחלל שבת, ומכל שכן שלא להאכיל יהודים עם טרפות ונבלות.

היה אחד מאנשי שלומנו בשם רבי שמואל מאיר אנשין זכרוננו לברכה שעבד בבית דפוס, ויום אחד נתן לו המדפיס להדפיס דברי מינות ואפיקורסות וכו', ושאל את רבי אברהם בן רבי נחמן זכרוננו לברכה (בעל מחבר "באור הלכות") כדת מה לעשות? וכתב לו רבי אברהם זכרוננו לברכה מכתב שיעזב את העבודה תכף ומיד, שלא יהיה לו חלק בהפצת מינות ואפיקורסות, ומחמת שהיה תלמידו שמע בקולו, והקדוש ברוך הוא עזר לו שפאה לו הפרנסה בהתר ולא באסור.

הקדוש ברוך הוא הזן ומפרנס את כל הברואים מקרני ראמים עד ביצי כנים, יפרנס אותך בפרנסה כשרה, ולא תצטרך לבוא לידי נסיונות קשים ומרים כאלו.

רק חזק ואמץ להיות בשמחה, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מפסוק (תהלים קמ"ה) פותח את ידך, יוצא גם מהפסוק (דברים ט"ז ט"ו) והיית' אך' שמח', ולכן הדבר הראשון אתה צריך להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמך, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה לך דבר זה כי זה נסיון קשה, עם כל זאת עליך לשמח שאתה עושה את זה בשביל הקדוש ברוך הוא, ולכן זכר גם זכר אשר הכל תלוי רק בידו יתברך, ולכן המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חולין ז:) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה - האדם הזה הוא תמיד שמח, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות קמ"ז סימן פ"ג) אמונה הוא טוב לפרנסה.

ולכן בזה שתשמח עם נקודת יהדותך שנבראת יהודי ושלא

נבראת גוי כגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת תפתחנה לך כל צנורי השפע והפרנסה, והכל יסתדר לך על הצד הכי טוב.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קנג.

בננו החל לגעת ולקחת דברים שלא שייכים לו. איך מסבירים לו את חמרת העניין?

שאלה:

מאת דנה: לכבוד הרב, שלום רב.

יש לנו ילד בן שמונה, ובזמן האחרון החלה אצלו תופעה שהוא נוגע ולוקח דברים שלא שייכים לו, ובאחת הפעמים הוא אף לקח לי כסף ללא ידיעתי. יש ליצין שאנחנו הורים שלא מחסירים כלום מהילדים שלנו, ואף פעם לא נתקלנו בבעיה כזו. הסברנו לו שסאסור לגעת בדברים שלא שייכים לו וכו', ואנו שמחים שלכל הפחות הוא מודה בכך שלקח דברים בלי רשות.

אודה לכם אם תתנו לנו עצה איך להתנהג אתו ואיך להסביר לו את חמרת העניין. תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום רב אל דנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש מחלה שנקראת קלפטומניה (והיא הפרעה נפשית המתאפיינת בגנבה), וזה מתחיל עוד מגיל קטנות, ולכן אם תופסים את זה בזמן

יכולים להוציא את הילדים מזה, ולכן לא בחנם שרבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות בנים סימן ס"ד) צריך ללמד את התינוק דרך ארץ מנעוריו.

אין עצה אחרת, אלא לדבר אתו הרבה ולהסביר לו את חמרת הדבר הזה, שיכולים לגמור בבית סהר וכו', ואמר הנביא (איכה ג' כ"ז) "טוב לגבר כי ישא על בנעוריו", כי כשהוא עדין בגיל צעיר יכולים להוציא את זה ממנו, כי ככל שמתבגרים עם זה, קשה מאד להוציא את האדם מזה, וזו מחלה מאד מאד חזקה כשהתרגל אל זה כבר, וזה מביא אחר כך לכל הרעות שבְעוֹלָם, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות גנבה וגזלה סימן א') מי שנפתה לבו לגזל, וכיון שהתיר לעצמו גזלת חברו, הרי הוא מוכן לכל חטא ועון, ואין תקנה להסירו מדרכו הרעה.

ולכן כל זמן שהילד עדין בגיל צעיר, יכולים לעבד אתו ולהוציא ממנו את המחלה הזו, כמוכּן בדבורים טובים המתישבים על הלב, ומערבים עם הפחדה שגומרים בבית סהר לשבת בין גנבים וכו' וכו', ועל כלם צריכים הרבה להתפלל על הצלחת הילדים, כי מה שתפלה פועלת - שום דבר בעולם לא יכול לפעל.

דבר זה צריכים לקחת בידיים תכף ומיד, ולא להתרשל בזה וכו', ולא להגיד כשיגדל הוא יעזב את זה לבד וכו', כי זו מחלה שרק גדלה עם ההתבגרות, ואוי ואבוי אם לא תופסים את זה בזמן וכו'.

הקדוש ברוך הוא שאמר לעולמו די יאמר לצרותיכם די ותזכו לרוות רב נחת דקדשה ממנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' קנד.

אני בת שלשים ושלש, ולמרות שאינני בררנית - עדין לא מצאתי את זוגי. מה עושים?

שאלה:

מאת אמונה: שלום לכבוד הצדיק מיבנאל.

אני בת שלשים ושלש, גרושה ללא ילדים, ועדין לא מצאתי את זוגי. כל בחור שפגשתי נוכחתי לראות או שהוא לא מסגל לפרנס או שלא היתה בינינו מציאת חן, ועד שכבר פגשתי מישהו שהרגשתי שיש חבור בין הנשמות שלנו, התברר לי שהוא גרוש ואבא לחמשה ילדים, שזה די ברור שיהיה לי מאד קשה לחיות במציאות כזאת. מה עושים? אני אובדת עצות ואין לי כחות.

יש לצין שאני לא בררנית ואין לי שום דרישות מגזמות, ושקראתי במשך ארבעים יום את התפלות שבקנטרס 'מציאת הזוג'. אשמח לקבל ברכה ועצה, תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, ז' כסלו ה'תשע"ד.

שלום רב אל אמונה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כפי שאני מבין מדבריך את מחפשת בחור עם כסף וכו', אשר על זה אמרו חכמינו הקדושים (קידושין ע.) כל הנושא אשה לשם ממון הויין לו בנים שאינן מהגנים; וההפך הוא אותו דבר, כשאשה רוצה להתחתן רק בשביל כסף, הנשואין האלו לא יצליחו בשום פנים ואופן, ולכן עליך להתישב טוב מה הבעיה אצלך, כי יש ויש מספיק רוקים או גרושים שיכולים להתחתן אתם, ואת צריכה לדעת מה את רוצה.

העקר בנשואין זה שהם יהיו לשם שמים - לבנות בית נאמן בישראל, ולחיות ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ובהתחלה שניהם עובדים וחוסכים כסף למען העתיד, עד שהקדוש ברוך הוא עוזר כשמתחילים לבוא ילדים, אזי האשה נשארת בבית לטפל בילדים, והבעל מביא את הפרנסה (וגם אז, אם האשה רוצה לעזור מה טוב ומה נעים, כי יש נשים שלא יכולות להשאיר בבית, ועדיף להן לקחת מטפלת). על כל פנים עוד לפני שהתחתנת את כבר כותבת "כל בחור שפגשתי - לא מסגל לפרנס", מה זה צריך להיות? האם נשואין זה רק לסחוט כסף מהבעל? האם הוא צריך להיות הפרה הנחלבת? נשואין צריכים להיות עם קשר של אהבה אמיצה וחזקה בין בני הזוג, ולכבד וליקר אחד את השני, ולעזור אחד לשני, ואם הנשואין הולכים בדרך זו, אז אין עוד נשואין יותר מצלחים כמו נשואין כאלו, אבל אם כוונת הנשואין לנצל אחד את השני, אין לה עוד כשלוך בנשואין כמו אלו.

הקדוש ברוך הוא יכניס בך דעת ושכל לזכר שהחיים כל כך קצרים, הנה אנחנו כאן בזה העולם והנה אנחנו עוזבים את זה העולם וכו', והקדוש ברוך הוא צוה אותנו להתחנך שזו המצוה הראשונה בתורה, ולהביא ילדים, ולחנך אותם באמונה, כמו שכתוב (תהלים פ"ט ב) "חסדי הוי"ה עולם אשירה לדר ודר אודיע אמונתך בפיי", הינו להמשיך את שרשרת הזהב שנמשכת מדור דור, ורק זו התכלית של כלל נשמות ישראל, להוליד בנים ובנות ולחנך אותם באמונה פשוטה בו יתברך, ולהשתדל מאד שבין בני הזוג יהיה שורה תמיד שלום אמת, ואף פעם שלא יהיו ביניהם אי הבנות, כי באמת מי שיש לו שכל, יכול להמנע מגרושין לגמרי, כי כשזוג מתחתנים אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן פ') שעקר השלום הוא כששני הפכים מתאחדים בדעת אחת, ואיפה יש עוד שני הפכים כמו בני זוג? הוא בא מרקע אחד והיא באה מרקע אחר וכו', וצריכים לחבר אותם יחד ולהרגיל את עצמם לחיות ביחד באהבה גדולה

ובהבנה הַדְּדִית, וְאַחַד יוֹתֵר לְשָׁנִי, וְזֶה לֹא הוּלָךְ מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, זֶה עֲבוּדָה קָשָׁה שְׁשָׁנִי בְּנֵי הַזּוּג צְרִיכִים לְהִשְׁקִיעַ בָּזֶה, וְצְרִיכִים לְדַעַת וּלְהַבִּין: לְמָה הִתְחַתְּנוּ? רַק כְּדֵי לְבָנוֹת בֵּית נֶאֱמָן בִּישְׂרָאֵל!

אֲשָׁרֵי הַזּוּג שְׁמִכְנִיסִים אֶת הַדַּעַת הַזֶּה בְּעֶצְמָם שְׁבִהֲתַחֲלֶה יִלְךְ לָהֶם מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי סוּף כָּל סוּף הֵם בָּאִים מִשָּׁנֵי עוֹלָמוֹת וּרְקָעִים שׁוֹנִים וְכוּ', וּמָה גַם מַעֲדוֹת שׁוֹנוֹת וְכוּ', וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁהַהוֹרִים מִתְעַרְבִים תְּמִיד בֵּין זוּג טָרִי וְכוּ', וְעַל הַזּוּג לְהִתְחַזֵּק בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עַז בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם לְאַהֲבָה וּלְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וּלְהַשְׁתַּדֵּל שְׁתַּהַיֶּה בִּינֵיהֶם הַבְּנָה הַדְּדִית, וְאִז שׁוֹם דְּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר וּלְהַפְרִיד בִּינֵיהֶם, שְׁזֶה קָשֶׁר בְּרִיא וְשָׁלֵם, אֲשָׁרֵי הַזּוּג שְׁמִקְיָמִים אֶת זֶה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

הַסֵּפֶר הַזֶּה נִדְפָּס

לְכַבּוֹד נְשֻׁמַת

חֲסִידָא וּפְרִיִּשָׁא, מְנוּרָה הַטְּהוּרָה,

אֲסֻפְקֵי לְרִיא הַמְּאִירָה

מֵאוּר עֵינֵינוּ חַיִּית נַפְשֵׁנוּ, מְקַרֵּב לְבָבוֹת

יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים

מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

הַרְבֵּה הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק

מוֹהַר"ר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה זִלְה"ה

בֶּן

הַגַּה"צ רַבִּי מְנַחֵם זֵאב זִצ"ל

עָלָה בְּסַעֲרָה הַשְּׁמַיְמָה

י"ז שְׁבַט תשע"ה

תְּהִיא נְשֻׁמַתוֹ צְרוּרָה בְּצִרּוֹר הַחַיִּים תַּחַת

בְּנַפְי הַצַּדִּיקִים בְּגֵן עֵדֶן, זְכוּתוֹ וְצַדִּיקְתּוֹ תִּגָּן

עָלֵינוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם שְׁנִזְכֶּה לְהַנּוֹת מֵאוּרוֹ

הַבְּהִיר וְהַתְּגִלוֹת כְּבוֹד שְׁמִים

שְׁפָעַל וְעָשָׂה בְּעוֹלָם

הספר הקדוש הזה

נדפס לזכות

יחנא שפרה בת סאסיא

הקדוש ברוך הוא ישלח לה

רפואה שלימה

רפואת הנפש ורפואת הגוף

גם יחד

בכל איבריה ובכל גידיה

ובכל טיפי דמיה.

בזכות שנדבו להדפסת הספר

הקדוש הזה לזכותה

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת

הגאון המפורסם
רבי בנימין ז"ל

בן הגאון הצדיק

רבי מנחם זאב זי"ע

נפטר ה' אלול ה'תשס"ח

ת.נ.צ.ב.ה.

הספר הקדוש הזה
נדפס לעילוי נשמת

רבי אליעזר שלמה
בן מלכה זצוק"ל

נונה בת אסתר ע"ה

ולהבדיל לרפואה שלימה
לרבנית

יחנא שפרה בת סאסיא

ולזכות

אריאל יוסף בן חנה

יצחק בן נונה ורעות בת

זהבה שיזכו לפרי בטן,

וזרע של קיימא

וזיווג הגון

לאלה מסעוד בת נונה

הספר הקדוש הזה
נדפס לזכות

יצחק בן עליזה

הקב"ה ישלח לו רפואה

שלמה, שיזכה לראות ניסים
נגלים ולברכה והצלחה בכל

מעשה ידיו

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
שמשון בן שלום ע"ה
נפטר בשם טוב בכ"ט תשרי תשע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

אתי אסתר בת דליה
יצחק בן לאה
אסתר בת דונה דבורה
אורית בת חנה
ישראל בן ורדה
שילת בת אורית
לירן אליהו בן משה דוד
אורה בת אסנת
אלון אהרון בן גילה
נורית בת נעמי
יונה בן שולמית
ספיר הודיה בת גלית
מאיר בן זיווה
אלינור בת שמחה
פרחיה בת רינה
לרפוי תמר בת שמחה
ויונה בת רחל
אליהו אליעזר בן יעל
לאה חפציבה בת דליה
אברהם בן חדה
יסכה בת רויטל
אליעזר שלמה בן יסכה
רחל בת יסכה
אסתר מלכה בת יסכה
פיגא בת יסכה
רפאל נועם מאיר בן חנה
גליה בת יעל
ניב בן תקוה
אליעזר שלמה בן ניב
מלכה בת ניב
רמי חיים בן תקוה
הרצל טוביה בן לאה
דינה בת גרסייה
ישי בן שרה סוטה
חנה ברכה בת נחמה
אופיר בן אילנה
אבישג בת דינה שמחה
משה בן ברוריה
מיכל רוגית בת שרה
אברהם בן ורד
הודיה רחל בת ורד

עמוס בן גילה
דבורה בת רבקה
ישראל בן אראלה
כרמית בת שרה
יוסף חי בן אורלית
בת אל שמחה בת אסנת
יעקב עמרם בן שרה
אורלית בת שרה
נחמן ישראל בן אורלית
סימא בת ברכה
שרגא בן חנה
ציפורה פייגא בת שרה וב"ב
שפיקה בת מרים
תקוה בת שפיקה
יעל בת שרה
אברהם בן דוי
אריה בן רות
רונית שפרה בת מינה
מרים בת שרה
מיכאל דוד בן חנה
דרור יצחק בן דליה
דליה בת רוברט
טל כהן בן רות מסעודה
חנה אניטה בת שרה
ניסים רועי בן טוביה
חיה מושקא בת רוחמה
רחמונא
שלום בן יעל
יעל בת ציביה
מרים בת רבקה
רחמים בן יאסי
יעקב בן רחל
שלומית בת אורה
רוגן בן ריימונד
שולמית בת מנוחה
עוז אפרים בן בלומה
רבקה בת לאה
שושנה בת אסתר מלכה
אורה בת אסתר מלכה
אופיר רפאל בן גאולה
גאולה בת סיסה

לרפואת הרבנית
יחנא שפרה בת סאסיא
לרפוי לירן בן סוזאן
אברהם בן פרידה
סוזאן בת רבקה
חנה בת יפה וב"ב
שמעון מאיר בן חנה
שחר הדסה בת חוה
צוף ישעי בן תמר
בת שבע בת רוחמה
אסתר בת רוחמה
דן בן אסתר
יעל טובה בת עירית
רחלי בת דורית
יוסף בן יפה
אסף בן כרמלה
רוז בן יעל
משפחת אריאל
מיכל בת לאה
נאורה בת מיכל
יעקב בן לאה
מעייזן אדל בת גילה
דוד בן רחל
כרמלה בת שרה
רינה בת זיזל
חובב בן מרים
אליעזר שלמה שמעון בן מרים
מאיר אליהו בן דליה
גולן בן אסתר
כרמית בת מרים לזרע בר
קיימא
ישראל בן פרידא פיגא
שרה בת שרה
גל נחשון בן לאה
מורן נחשון בת מול
לרפוי ליאת שרה בת צילה
עמית נועה בת ציפורה
אביאל בן סוכלה
מלכה בת גילה
בנימין בן אהרון
הדסה בת תמר (נאנאג"א)

הספר הקדוש הזה הודפס לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

אמנון ורוחמה בסל
משה וגילה בשארי
לרפ"ו שושנה זרהה בת צביה
שלמה חי בן דיאנה לזיווג הגון

***

לעילוי נשמת

חיים בן מרים
מרים בת מסעודה
רחל בת שרה
תומר עמוס בן רבקה
הלן בת דוד ואסתר
יורי בן סופיה
סופיה בת יודקה
שרה ריבה בת אטה
מרים טבנסקי בת יודקה
איליה בן גינדה
פרץ בן יחזקאל
חנה בת רגינה
ניסים עבדלחק בן ועישה
מזל בת מסעוד ופרחה אמיתי
אורלי בת עליזה
ישעיהו ישראל בן לאה איטה
ר' אליהו בן עיישה
רחמים בן אהובה
שרה בת יקוט
יקוט בת חנה
פליקס מסעוד אשר בן עליזה
גינליה
ליאור בת שרה
שרה זרהה בת סעידה
לע.ג. לואזה בת חסן
משה בן לאה

שרה בת יפה
מרים בת שירה יהודית
תהילה בת שירה יהודית
שלמה בן שרה
אברהם בן מזל
אסתר בת רינה
יעקב בן סילביה
יפית בת אילנה
דורית בת שושנה
עומר רחמים בן סלימה
ליאור יצחק בן רות
סמדר בת ריזין
מלכה בת סמדר
אליעזר שלמה בן סמדר
נתן בן רחל
לודמילה בת סופיה
דוד בן לודמילה
משפחת תפוחי
ודים בן גינדה
גליה בת קולט
דוד רועי בן שרה אורית
שלמה בן קלודין שרה
אביעד בן קלודין שרה
מיכל בת קלודין שרה
אסתר מלכה בת ליהי
אדל בת ליהי
גולן בן מרגלית
רחל בת דונה דבורה
רויטל בת רות
משפחת שמחי
אברהם בן ישי וב"ב
אנדריי בן בלה
משפחת טויטו
משפחת טריסמן
שיראל בת אורית
אביאל משה בן אורית
יעל בת אורית
אדל בת אורית
סמדר בת אורית לזרע בר קיימא
משפחת עובד
להצלחת משפ' מלכה והילדים

יהודה בן שרה
רבקה בת לאה
יוסף בן סומבול
חנה
שמואל ג'פרי בן נוגה
לרפ"ו מלכה בת זהבה
מנחם זאב בן מלכה
מלכה בת דבורה דיל-ברא
רוגן בן מזל
אליעזר שלמה בן רות אביגיל
יואב בן שושנה
שמעון בן תרצה
יצחק ישראל בן מרים
מורן בת ברזיט
מאיר בן רחל וב"ב
נחמן נתן בן שמחה
שרה בת מרים
יעקב בן שרה קלוטילד
יפה בת חנה
יצחק בן בטהה
דנסה בת בטהה
נפתלי בן רחל
רבקה בת מרים
נתן בן רחל
פנינה חנה בת יהודית
אדי בן רונית לזיווג
שאול בן עליזה
אסף בן רונית
ליאור בן עליזה
אליעזר שלמה בן רינה
סדה שני שושנה בת ענת
צבי בן חנה טובה
רבקה בת חנה טובה
מרדכי אליווה בן גילה
אסתר בת יפה
אליעזר שלמה בן אסתר
יאיר בן עדינה
מלכה בת שמחה
עידו בן מיכל ליאור
שושנה בת אורלי
נחמן בן אדל

סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

תִּקּוּן הַכֹּלֵל

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכָל־לִיּוֹת
הַחֲטָאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לִיעֲלֵן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנִסָּה וּלְהַצְלָחָה
בְּכָל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
אֲשֶׁר־י מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכָל יוֹם

*

יְסֹדוֹ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְהָ לְפִרְסְמוֹ לְכָל
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרִסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרִסְלָב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

תְּקוּן הַפְּלִילִי

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מִקְשֶׁר עֲצָמִי בְּאֲמִירַת הָעֶשְׂרָה מְזַמְּרִים אֵלָיו לְכֹל הַצְּדִיקִים
הָאֲמִתִּיִּים שְׁבֻדוֹרְנוּ, וּלְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם, קְדוּשֵׁים
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּהָ, וּבַפֶּרֶט לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, נַחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, רַבְּנוּ נַחֲמֵן בֶּן פִּיגָא, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁגִלָּה
תְּקוּן זֶה.

לְכוּ נִרְנְנָה לִי נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדְּמָה פָּנָיו בַּתּוֹדָה, בְּזִמְרוֹת
נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ, וּמִלְךָ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הַרְיֵנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי, לְשֵׁם יְחוּד
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּה בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר
וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טז * מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי חֲסִיתִי בְךָ: ב אֲמַרְתָּ
לִי אֲדֹנָי אַתָּה, טוֹבָתִי בַל עָלִיךָ: ג לְקְדוּשֵׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
הַמָּהָ, וְאֲדִירִי כָּל חֲפְצֵי-בָם: ד יָרְבוּ עֲצָבוֹתֶם אַחַר מְהָרוּ
בַל אֲסִיף נִסְפִיהֶם מִדָּם, וּבַל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתֶם עַל שְׁפָתַי: ה
יְיָ מִנֵּת חֲלָקִי וְכוֹסִי, אַתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים נִפְלוּ-לִי
בְּנַעֲמִים, אֶף נַחֲלַת שְׁפָרָה עָלַי: ז אֲבָרְךָ אֶת יְיָ אֲשֶׁר יַעֲצָנִי,
אֶף לִילוֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתַי: ח שׁוֹיֵתִי יְיָ לְנִגְדֵי תְמִיד, כִּי
מִימֵינִי בַל אֲמוֹט: ט לֶכֶן שְׁמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֶף בְּשָׂרִי
יִשְׁכַּן לְבַטַח: י כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל, לֹא תַתֵּן חֲסִידְךָ
לְרֵאוֹת שְׁחַת: יא תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת פָּנֶיךָ,
נְעֻמוֹת בִּימִינְךָ נֹצֵחַ:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב יִי לֹו עֹוֹן, וְאִיִן בְּרוּחוֹ רְמִיָה : ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמַי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדָךְ נְהַפֵּךְ לִשְׂדֵי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אֹודִיעֶךָ וְעֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אֹודה עָלַי פֶּשַׁעִי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאתָ עֹוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֲלֶיךָ לְעַת מִצּוֹא רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים, אֲלִיוֹ לֹא יִגִּיעוּ : ז אַתָּה סֹתֵר לִי* מִצַּר תִּצְרֵנִי רְנִי פֶלֶט תִּסּוּבְּנֵי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךְ בְּדַרְךָ זֹו תִלֶּךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אִיִן הָבִין בְּמַתַּג וְרִסֵן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֲלֶיךָ : י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּי, חֹסֵד יִסּוּבְּבָנוּ : יא שְׂמַחוּ בִּי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

מא * לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֵל דֵּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ, וְאֵל תִּתְּנָהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יִי יִסְעֲדָנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכֹת בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יֵאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרֹאוֹת שְׁוֹא יְדַבֵּר, לְבוֹ יִקְבֹץ-אֹוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלַי יַחֲשִׁבוּ רָעָה לִי : ט דַּבֵּר בְּלִיעַל יִצּוֹק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוֹם : י גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חֲפִצָּתָ בִּי, כִּי לֹא יִרִיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִמְכֹת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

מב * למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אליך: ה
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלך בלחץ אויב: יא ברצח
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אליך:
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי
 עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

נט * למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד
 פי הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ
 בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵהָ וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלְהָ בַחֲמָה כִּלְהָ וְאִינְמוֹ
 וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשְׁלַ בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ
 לְעָרֵב יֵהֱמוּ כִּכְלָב וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאַכְלָה, אִם
 לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיִנוּ: יז וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי
 הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזִי אֱלֹהֶיךָ אֲזַמְרָה, כִּי
 אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז א לְמִנְצַחַ עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי *אֵל אֱלֹהִים
 וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדַנִּי
 דְרָשְׁתִּי יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאֲנָה הִנְחַם נַפְשִׁי: ד
 אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה
 אֲחֻזֵּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
 מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי
 אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף
 לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנֻצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י
 הַשְּׁכַח חֲנוּת אֵל אִם קָפֵץ בְּאֶף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי
 הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכָּרָה
 מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכְךָ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל
 עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גִּאֲלַת בְּזִרוּעַ עֲמֶךָ בְּנֵי
 יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחֲלוּ,
 אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְנוּ שְׁחָקִים, אֶף
 חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמֶךָ בְּגִלְגָּל הָאִירוּ בְּרִקִּים תִּבְלָה,
 רְגִזָּה וְתַרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בֵּינָם דְּרָכְךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים
 וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עֲמֶךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

** באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

צ * תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קה * הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטינו: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניהם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פרוש ענן למסך, ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושביעם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׂיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לֶחְכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵי אִם לֹא
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי : ז זְכֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הַיְסוּד בָּה : ח בַּת
 בְּכַל הַשְׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישַׁלֵם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלֵת לָנוּ : ט
 אֲשֶׁרִי שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת עַלְלִיךָ אֶל הַסֶּלַע :

קב * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב
 הַלְלוּהוּ בַגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר : ד הַלְלוּהוּ בַתֶּף וּמְחוּל,
 הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגָב : ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׂמַע, הַלְלוּהוּ
 בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יָהּ הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שָׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל : וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְיָ מֵעוֹזֵם בְּעַת צָרָה : וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיַּפְּלֵטֵם
 יַפְּלֵטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :